

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TOPLU KONUTLARDA MUTFAK MEKANININ 1950’LERDEN GÜNÜMÜZE
GELİŞİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin Uyar

İç Mimari Tasarım Anabilim Dalı

İç Mimari Tasarım Programı

Mayıs 2014

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TOPLU KONUTLARDA MUTFAK MEKANININ 1950’LERDEN GÜNÜMÜZE
GELİŞİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Pelin UYAR
(418111012)**

İç Mimari Tasarım Ana Bilim Dalı

İç Mimari Tasarım Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hasan ŞENER

Mayıs 2014

ÖNSÖZ

Tez çalışmam sırasında beni fikirleri ile yönlendiren tez danışmanım Hasan Şener'e, jüri üyeleri Banu Garip ve Deniz Ayşe Yazıcıoğlu'na ve içinden çıkamadığım her anda güleryüzü ile destek sağlayan ve her şeyi başarabileceğimize inandıran Özge Cordan'a ve diğer İTÜ'lü hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatım boyunca bana her türlü konuda destek çıkan aileme, yüksek lisans eğitimimi dostlukları ve paylaşımları ile eğlenceli bir hale getiren arkadaşlarım, başta tez yazma sürecinde yanımda olan Sıla Başarır, Pınar Önal, Nazlı Sağlam, Cansu Köksal ve Didem Acar olmak üzere tüm sınıf arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Haziran 2014

Pelin Uyar
Endüstri Ürünleri Tasarımcısı

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 418111012 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi **Pelin Uyar** ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**TOPLU KONUTLARDA MUTFAK MEKANININ 1950’LERDEN GÜNÜMÜZE GELİŞİMİ**” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Prof. Dr. Hasan ŞENER**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Prof. Dr. Hasan ŞENER**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Doç.Dr. Deniz Ayşe YAZICIOĞLU
İstanbul Teknik Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Banu GARİP
İstanbul Teknik Üniversitesi

Teslim Tarihi : **5 Mayıs 2014**
Savunma Tarihi : **29 Mayıs 2014**

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	xi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xv
ÖZET	xix
SUMMARY	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	1
1.2 Çalışmanın Kapsamı	2
1.3 Çalışmanın Yöntemi.....	2
2. TOPLU KONUTLAR VE TOPLU KONUTLARDA MUTFAĞIN GELİŞİMİ	4
2.1 Toplu Konutlara Geçiş Sebepleri	5
2.1.1 Dünyadaki ideolojik değişimler	5
2.1.2 Teknolojik değişimler	6
2.1.3 Türkiye’deki kültürel değişim.....	8
2.1.3.1 Batılılaşma	8
2.1.3.2 Kadının iş hayatına girmesi	8
2.1.3.3 Göç ve kentleşme	8
2.1.3.4 Gıda endüstrisindeki gelişmeler.....	8
2.1.3.5 Medyanın etkisi.....	9
2.1.3.6 Aile tiplerinin değişimi	9
2.2 Günümüzde Toplu Konutların Tercih Sebepleri.....	9
2.3 Günümüzde Toplu Konutların Kullanıcı Kitlesi.....	10
2.4 Türkiye’de Toplu Konutların Gelişimi	11
3. KONUT MUTFAĞI.....	14
3.1 Mutfakın Anlamı	14
3.2 Mutfak – İnsan İlişkisi	14
3.3 Mutfakın Tarihsel Gelişimi	16
3.4 Mutfak Planlaması	20
3.4.1 Mutfak plan tipleri.....	20
3.4.1.1 Tek duvar tipi	20
3.4.1.2 Koridor tipi.....	20
3.4.1.3 L tipi	20
3.4.1.4 U tipi	21
3.4.1.5 Yarım ada mutfak	22
3.4.1.6 Ada mutfak.....	22
3.4.2 Mutfaktaki aktivite alanlarının planlanması.....	22
3.5 Mutfak Standartları	25
3.5.1 NKBA standartları	25
3.5.2 Neufert standartları.....	26
3.5.3 Parker Morris standartları	28
3.5.4 Türkiye İmar ve İskan Bakanlığı standartları.....	29
3.6 Mutfak Donatı Elemanları.....	30
3.6.1 Beyaz eşyalar	32
3.6.2 Eviye ve armatürler	36
3.6.3 Mutfak dolapları ve tezgahlar	38
3.6.1.1 Mutfak tezgahı üretiminde kullanılan malzemeler	38

3.6.1.2 Mutfak dolaplarında boyutsal değerler ve alternatifler.....	39
3.6.1.3Mutfak dolaplarının tasarım özellikleri.....	39
3.6.4 Mutfak aksesuarları.....	40
3.6.4.1Dolap ve çekmece içi aksesuarlar	40
3.6.4.2 Kiler dolabı, tezgah altı kiler dolapları, döner kiler dolapları.....	41
3.6.4.3 Askı ve organizasyon sistemleri.....	42
3.6.4.4Masa donanımları.....	42
3.6.4.5 Fırın altı çekmeceler.....	42
3.6.4.6Mutfak içi merdivenler.....	42
3.6.4.7Ocak önü koruyucular	42
3.6.4.8Eviye aksesuarları	43
3.6.4.9 Bağımsız mutfak üniteleri ve tezgahlar.....	43
3.6.5 Havalandırma donanımları.....	44
3.6.6 Aydınlatma elemanları	46
3.7. Mutfağın Endüstrileşmesi	46
3.7.1Mutfak Üretiminin Endüstrileşmesi Sonucu Ortaya Çıkan Kavramlar	45
3.7.1.1Seri üretim.....	46
3.7.1.2Standartlaşma	46
3.7.1.3Standart	47
3.7.1.4Kalite	47
3.7.1.5Modül	47
3.8 Gelecekte Mutfak.....	47
4. TOPLU KONUTLARDA MUTFAĞIN MEKANSAL GELİŞİMİ.....	53
4.1 Mutfağın Konut İçerisindeki Alan ve Diğer Konut Mekanları ile İlişkisi ile İlgili Gelişmeler	53
4.2 Günümüz Konutlarında Mutfak Plan Tipleri	60
4.3 Günümüz Konutlarında Mutfak Donatıları ve Depolama Alanları.....	61
4.4Günümüz Toplu Konut Kullanıcıları ile Yapılan Toplu Konut Mutfakları.....	
Anket Analizi	71
4.5 Bölüm Sonuçları.....	92
4.5.1 Toplu Konut Mutfak Mekanı İncelemesi ile İlgili Kültürel Sonuçlar.....	92
4.5.2 Toplu Konut Mutfak Mekanı İncelemesi Konut içi Değişimi ve Plansal....	
Durumu ile İlgili Sonuçlar	93
4.5.3 Toplu Konut Mutfak Mekanı İncelemesinde Donatılara İlişkin Sonuçlar.	94
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	97
KAYNAKLAR	100
EKLER.....	104
ÖZGEÇMİŞ.....	22

KISALTMALAR

IMIAD	: International Master of Interior Architectural Design
ISO	: Uluslararası Standart Örgütü
A	: Antre
M	: Mutfak
H	: Hol
S	: Salon
YA	: Yemek Alanı

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1 : İngiltere toplu konut standartlarına göre toplu konutta mutfak alanı standartları	28
Çizelge 3.2 : İmar ve İskan Bakanlığı toplu konutta mutfak alanı standartları	30
Çizelge 4.1 : 1+1 konutlarda yıllara göre mutfak tipleri ve mutfak / konut alan yüzdesi.....	57
Çizelge 4.2 : 2+1 konutlarda yıllara göre mutfak tipleri ve mutfak / konut alan yüzdesi	59
Çizelge 4.3 : 3+1 konutlarda yıllara göre mutfak tipleri ve mutfak / konut alan yüzdesi	61
Çizelge 4.4 : Mutfak plan tipinin konut tipine göre dağılımı	62
Çizelge 4.5 : Açık ya da kapalı mutfakların konut tipine göre dağılımı	62
Çizelge 4.6 : 1+1 konutlarda mutfak donatıları ve depolama alanları	64
Çizelge 4.7 : 2+1 konutlarda mutfak donatıları ve depolama alanları	65
Çizelge 4.8 : 3+1 konutlarda mutfak donatıları ve depolama alanları	67
Çizelge 4.9 : Konut mutfaklarında yer alan depolama donatıları	68
Çizelge 4.10 : Konut mutfaklarında yer alan elektrikli eşyalar	69
Çizelge 4.11 : Konut mutfaklarının standartlara uygunluğu.....	70
Çizelge 4.12 : Konut mutfaklarında çekmece ölçüleri.....	71
Çizelge 4.13 : Konut mutfaklarında tezgah altı dolap ölçüleri	72
Çizelge 4.14 : Konut mutfaklarında tezgah üstü dolap ölçüleri	72
Çizelge 4.15 : Tezgah üstü dolap konumları.....	74
Çizelge 4.16 : Tezgah üstü dolap konumlarını gösteren a-b-c ölçülerinin incelenen mutfaklardaki dağılımı.....	75
Çizelge 4.17: Tezgah üstü dolap ve tezgah arası çalışma yükseklikleri dağılımı	75
Çizelge 4.18 : Anket sonucu analiz edilmek istenen konular	78
Çizelge A.1 : 1+1, 2+1 ve 3+1 konutlarda plan, mutfak ve diğer mekan ilişkileri.....	106
Çizelge B.1 : 1+0, 1+1, 2+1 ve 3+1 konutlarda mutfak plan tipleri analizi.....	125
Çizelge C.1 : Andromeda Gold 1+1 konut mutfağı (M1) ve donatıları	130
Çizelge C.2 : Andromeda Gold 1+1 konut mutfağı (M2) ve donatıları	133
Çizelge C.3 : Andromeda Gold 1+1 konut mutfağı (M3) ve donatıları	136
Çizelge C.4 : My Towerland 1+1 konut mutfağı (M4) ve donatıları	139
Çizelge C.5 : My Towerland 1+1 konut mutfağı (M5) ve donatıları	142
Çizelge C.6 : My Home 1+1 konut mutfağı (M6) ve donatıları	145
Çizelge C.7 : My Home 1+1 konut mutfağı (M7) ve donatıları	148
Çizelge C.8 : My Home 1+1 konut mutfağı (M8) ve donatıları	151
Çizelge C.9 : My City 1+1 konut mutfağı (M9) ve donatıları	154
Çizelge C.10 : My City 1+1 konut mutfağı (M10) ve donatıları	157
Çizelge C.11 : My City 1+1 konut mutfağı (M11) ve donatıları	160
Çizelge C.12 : Andromeda Gold 2+1 konut mutfağı (M12) ve donatıları	163

Çizelge C.13 :	Andromeda Gold 2+1 konut mutfuğı (M13) ve donatıları	166
Çizelge C.14 :	Andromeda Gold 2+1 konut mutfuğı (M14) ve donatıları	169
Çizelge C.15 :	Andromeda Gold 2+1 konut mutfuğı (M15) ve donatıları	172
Çizelge C.16 :	My City 2+1 konut mutfuğı (M16) ve donatıları	175
Çizelge C.17 :	My City 2+1 konut mutfuğı (M17) ve donatıları	178
Çizelge C.18 :	My City 2+1 / 3+1 konut mutfuğı (M18) ve donatıları.....	181
Çizelge C.19 :	My Home 2+1 konut mutfuğı (M19) ve donatıları	183
Çizelge C.20 :	My Home 2+1 konut mutfuğı (M20) ve donatıları	186
Çizelge C.21 :	My Home 2+1 / 3+1 konut mutfuğı (M21) ve donatıları.....	189
Çizelge C.22 :	My Home 2+1 / 3+1 konut mutfuğı (M22) ve donatıları.....	192
Çizelge C.23 :	My Home 2+1 / 3+1 konut mutfuğı (M23) ve donatıları.....	195
Çizelge C.24 :	My Towerland 2+1 konut mutfuğı (M24) ve donatıları.....	198
Çizelge C.25 :	My Towerland 2+1 konut mutfuğı (M25) ve donatıları.....	201
Çizelge C.26 :	My Towerland 2+1 konut mutfuğı (M26) ve donatıları.....	204
Çizelge C.27 :	My Towerland 3+1 konut mutfuğı (M27) ve donatıları.....	207
Çizelge C.28 :	Andromeda Gold 3+1 konut mutfuğı (M28) ve donatıları.....	210
Çizelge C.29 :	Bahçelievler My City 3+1 konut mutfuğı (M29) ve donatıları.....	213
Çizelge C.30 :	My Home 3+1 konut mutfuğı (M30) ve donatıları.....	216
Çizelge C.31 :	My Home 3+1 konut mutfuğı (M31) ve donatıları.....	219
Çizelge C.32 :	My Towerland 3+1 konut mutfuğı (M32) ve donatıları.....	222
Çizelge C.33 :	My Towerland 3+1 konut mutfuğı (M33) ve donatıları.....	225

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 :Mutfak – inşaat sektörü ile kullanıcı ilişkileri.....	1
Şekil 1.2 :Tez inceleme konuları, yöntem ve elde edilmesi amaçlanansonuçlar.....	3
Şekil 2.1 :Le Corbusier, Çağdaş Kent, 1925.....	5
Şekil 3.1 : Balat sıra evleri orijinal planda mutfak ve yemek alanı.....	16
Şekil 3.2 : Frederick’in mutfak kullanım gözlemi diyagramı.....	17
Şekil 3.3 : Frankfurt mutfağı MOMA Enstalasyonu.....	18
Şekil 3.4 : Frankfurt mutfağı planı.....	18
Şekil 3.5 : Mutfak plan tipleri.....	21
Şekil 3.6 : Mutfak eylem ve gereçleri.....	23
Şekil 3.7 : Mutfak aktivite üçgeni.....	23
Şekil 3.8 :Mutfak içi kullanıcı davranışı diyagramları.....	24
Şekil 3.9 : Neufert’ e göre mutfak dolap ve tezgah standartları.....	27
Şekil 3.10 : Neufert’e göre lavabo, raf, koridor ve kapı standartları.....	27
Şekil 3.11 : Neufert’e göre aydınlatma ve farklı işlevler için tezgah standartları.....	28
Şekil 3.12: Beyaz eşyaların gelişim sürecinin tarihsel kronolojisi.....	31
Şekil 3.13 : Beyaz eşyalar ve montaj ölçüleri.....	35
Şekil 3.14 : Beyaz eşyalar ve montaj ölçüleri.....	36
Şekil 3.15 : Eviyeler ve montaj ölçüleri.....	37
Şekil 3.16 : Eviye tipleri.....	38
Şekil 3.17 : Dolap içi düzenleyiciler.....	40
Şekil 3.18 :Boy kiler dolabı ve döner kiler dolapları.....	43
Şekil 3.19 : Askı sistemleri: tabaklık, duvar rayı, çengel, şarap kadehliği.....	43
Şekil 3.20 : Masa donanımları.....	44
Şekil 3.21 : Şişelik, havluluk ve tepsilik.....	44
Şekil 3.22 : Mutfak içi merdivenler.....	44
Şekil 3.23 : Ocak önü koruyucular.....	44
Şekil 3.24 :Çeşitli firmalara göre davlumbaz tipi ve ölçüleri.....	45
Şekil 3.25 : 1940 ve 1950’lerde gelecek mutfak görselleri.....	50
Şekil 3.26 : Philips gelecek için mutfak aletleri tasarımı.....	51
Şekil 3.27 :Massimo Facchinetti’nin e-cooking dikey mutfak çalışması.....	51
Şekil 3.28 :Michel Cornu’nun modüler – hareket edebilir mutfak kabinleri.....	51
Şekil 3.29 : IKEA’nın gelecek mutfakları ile ilgili çalışmasından örnekler.....	52
Şekil 3.30 : Electrolux’un çok fonksiyonlu mutfak ünitesi.....	53
Şekil 4.1 :Mutfak plan analizi tablolarında kullanılacak olan kısaltmalar.....	55
Şekil 4.2 :1+1 konut planlarında mutfak ve diğer mekanların yıllara göre ilişkisi....	56
Şekil 4.3 : 1+1 konutlar için İmar ve İskan Bakanlığı standartları.....	56
Şekil 4.4 :2+1 konut planlarında mutfak ve diğer mekanların yıllara göre ilişkisi....	58
Şekil 4.5 : 2+1 konutlar için İmar ve İskan Bakanlığı standartları.....	58
Şekil 4.6 :3+1 konut planlarında mutfak ve diğer mekanların yıllara göre ilişkisi...	60
Şekil 4.7 : 3+1 konutlar için İmar ve İskan Bakanlığı standartları.....	61

Şekil 4.8 : Tezgah üstü dolaplarla ilgili a-b-c ölçüleri.....	74
Şekil 4.9 : Anket katılımcılarının yaş aralığı.....	77
Şekil 4.10 : Anket katılımcılarının yaş aralığı yüzdesi.....	77
Şekil 4.11 : Anket katılımcılarının eğitim durumu.....	78
Şekil 4.12 : Anket katılımcılarının eğitim durumu yüzdesi.....	78
Şekil 4.13 : Anket katılımcılarının gelir durumu.....	78
Şekil 4.14 : Anket katılımcılarının gelir durumu yüzdesi.....	79
Şekil 4.15 : Anket katılımcılarının konutunda yaşayan kişi sayısı	79
Şekil 4.16 : Anket katılımcıları konutunda yaşayan kişi sayısı yüzdesi.....	80
Şekil 4.17 : Anket katılımcılarının konut sahibi olma durumu.....	80
Şekil 4.18 : Anket katılımcılarının konut sahibi olma durumu yüzdesi.....	80
Şekil 4.19 : Anket katılımcılarının konutta haftada yemek pişirdiği gün sayısı	81
Şekil 4.20 : Anket katılımcılarının konutta haftada yemek pişirdiği gün sayısı yüzdesi.....	81
Şekil 4.21 : Anket katılımcılarının konutta misafir ağırlama sıklığı.....	82
Şekil 4.22 : Anket katılımcılarının konutta misafir ağırlama sıklığı yüzdesi.....	82
Şekil 4.23 : Anket katılımcılarının mutfak içerisindeki konumdan memnuniyeti.....	83
Şekil 4.24 : Anket katılımcılarının mutfak içerisindeki konumdan memnuniyeti yüzdesi.....	83
Şekil 4.25 : Anket katılımcılarının mutfağının açıldığı mekan.....	83
Şekil 4.26 : Anket katılımcılarının mutfağının açıldığı mekan yüzdesi.....	84
Şekil 4.27 : Anket katılımcılarının mutfak plan tipi.....	84
Şekil 4.28 : Anket katılımcılarının mutfak plan tipi yüzdesi.....	85
Şekil 4.29 : Anket katılımcılarının mutfak kapısı mevcudiyeti.....	85
Şekil 4.30 : Anket katılımcılarının mutfak kapısı mevcudiyeti yüzdesi.....	86
Şekil 4.31 : Anket katılımcılarının mutfak kapısının donatıları etkilemesi	86
Şekil 4.32 : Anket katılımcılarının mutfak kapısının donatıları etkilemesi yüzdesi.....	87
Şekil 4.33 : Anket katılımcılarının mutfağı diğer kullanım alanları.....	87
Şekil 4.34 : Anket katılımcılarının mutfağı diğer kullanım alanları yüzdesi.....	88
Şekil 4.35 : Kullanıcılara yöneltilen mutfakla ilgili önermeler.....	88
Şekil 4.36 : Anket katılımcılarının mutfakta değişiklik yapma sayıları.....	90
Şekil 4.37 : Anket katılımcılarının mutfakta değişiklik yapma yüzdeleri.....	91
Şekil 4.38 : Anket katılımcılarının konutu tercih etmelerinde mutfağın önemi.....	92
Şekil 4.39 : Anket katılımcılarının konutu tercih etmelerinde mutfağın önem yüzdeleri.....	92

TOPLU KONUTLARDA MUTFAK MEKANINININ 1950’LERDEN GÜNÜMÜZE GELİŞİMİ

ÖZET

Toplu konutlarda mutfak plan ve donatılarının 1950’lerden günümüze gelişimi ve geleceğinin incelendiği bu tezde, plan, donatı incelemeleri ve anket çalışmaları ile toplu konut sektörü ve kültür ekseninde mutfak odaklı bir çalışma yapılmıştır. Tez 5 bölümden oluşmaktadır. Tezin birinci bölümünde çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi anlatılmıştır.

İkinci bölümde toplu konutlar ve mutfak konusu ele alınmıştır. Öncelikle toplu konutlarda oturan kullanıcıların niteliği, toplu konutların oluşumuna zemin hazırlayan nedenler ve bu nedenlerin iç mekan ile mutfak mekanına etkileri, ideolojik, teknolojik ve kültürel bağlamlarda sorgulanmıştır. İnsanların neden toplu konutları tekil konutlara tercih ettikleri anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde mutfakın anlamı, mutfak – insan ilişkisi, mutfakın tarihsel gelişimi anlatılmıştır. Mutfak planlanırken tipoloji olarak nelere dikkat edilmesi gerektiğinden bahsedilmiş; bu bağlamda mutfak tipleri, aktivite alanları, mutfak donatıları ve çeşitli mutfak standartları ile ilgili bilgiler verilmiştir. National Kitchen and Bathroom Associations, Neufert, Parker Morris ve Türkiye İmar ve İskan Bakanlığı’nın mutfak mekanı standartları ortaya konularak; böylece Amerika, Almanya, İngiltere ve Türkiye’deki standartların karşılaştırılması olanağı doğmuştur. Endüstri üretimi mutfak ve tekil ev mutfakı arasındaki farklar verilmiş, endüstrileşmenin getirdiği kavramlar olan, seri üretim, standartlaşma, standart, kalite kavramlarının tanımı yapılmıştır. Geçmiş ve günümüzle ilgili çalışmalar gelecek mutfak araştırmalarına da kaynak oluşturmuş, geleceğin mutfakları ile ilgili IKEA, Electrolux ve Siemens firmalarının yaptıkları çalışmalar temel alınarak verilen örnekler yansıtılmıştır.

Dördüncü bölümde toplu konutlarda mutfak mekanının, toplu konutların Türkiye’de uygulanmaya başlamasından itibaren günümüze kadar nasıl bir değişimden geçtiği incelenmiştir. Mutfakın konut içerisindeki yeri, alan olarak yüzdesi ve diğer konut iç mekanları ile ilişkisinin gelişimi, çeşitli konut planları üzerinden gösterilmiştir. Mutfak özeline bakıldığında ise günümüzde toplu konutlarındaki mutfakların tipi, donatıları ve depolama alanlarının hacimsel yeterliliği araştırılmıştır. Toplu konutlarda yaşayan insanlarla yapılan memnuniyet anketi sonuçlarına yer verilmiştir.

Beşinci bölümde ise yapılan araştırmaya göre mutfak firmaları, inşaat firmaları ve müşteri üçgeninde oluşan bu sektörde oluşan eksiklikler, memnuniyetsizlikler belirtilmiş, günümüzdeplan, donatı ve gelecekte mutfaklarla ilgili sonuç ve öneriler getirilmiştir.

DEVELOPMENTS IN MASS HOUSING KITCHEN INTERIORS FROM 1950'S UNTIL TODAY

SUMMARY

The aim of this thesis is to investigate kitchen plans, cabinets and equipments of mass housing from the 1950s to the present time and their future with examining the kitchen plans survey studies focused on kitchen at the axis of public housing and culture. Thesis consists of six sections . In the first chapter of the thesis study, purpose, scope and method are disclosed.

In the second chapter, the issue of mass housing and kitchen subjects are discussed. First of all, focused user types of mass houses, the reasons to develop public housing and that reasons' effects on kitchen's interior spaces around ideological , technological and cultural contexts has been questioned. The reasons of why people prefer public housing then single houses are disclosed.

In the third chapter, the meaning of the kitchen, the kitchen - human relationship, the kitchen's historical development, the points for kitchen planning have described. In this context, cuisine types, activity areas, kitchen accessories and various kitchen standards are given. National Kitchen and Bathroom Associations, Neufert, Parker Morris and Turkish Reconstruction and Settlement Ministry's kitchen standards; so there is an opportunity to compare standards of America, Germany, England and Turkey. The differences between the industrial produced kitchen and the singular house kitchen, concepts like mass production , standardization and standards, quality are defined. Studies on present and past experiences have created a resource to future kitchen. Also, regarding to the researches of the companies like IKEA, Electrolux and Siemens the examples and future estimates are pointed out.

In the fourth chapter, the kitchen's changes until today in public housing is investigated. The location of the kitchen in the house, the percentage of it in the area and the development of the relationship between kitchen and the other residential interiors, shown through various housing schemes. The kitchen plan types of today's housing, volumetric adequacy of equipment and storage areas were investigated. The satisfaction survey's results which is made with people living in public housing were included.

In conclusion, at the triangle of the kitchen firms, construction companies and clients formed in this sector, inadequacies and dissatisfactions are expressed; today's plans, equipments and future kitchen related conclusions and recommendations are made.

1. GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Amacı

Toplu konutlar özellikle sanayi devriminden sonra önem kazanmış ve aynı tipolojilerle aynı tip konutlar ve binalar üretilmeye başlanmıştır. Günümüz Türkiye'sinde ise 1999 İstanbul depreminden sonra çıkan afet yasası ve depreme karşı oluşan bilinç, kitleleri depreme dayanıklı binalarda yaşamaya yönlendirmiş, devlet ise bu amaçla, eski ve dayanıksız evleri yenileyerek burada yaşayan insanları toplu konutlara yönlendirme yoluna gitmiştir. Bu durum iç mekanda da görülmektedir ve tek tipleşme, insanların yaşadığı mekanı kendileştirmeleri, farklılaştırmaları ve kimlik kazandırmaları yönünde bir durum oluşturmakta iken, uygulayıcılar tarafından ise şehirleşmenin ve endüstrileşmenin bir parçası olarak görülmüştür. Konut iç mekanında son kullanıcıya kullanıma hazır, mobilyalı teslim mutfak ve banyo hacimlerinde yapılmaktadır. Bu tezin konusu olan endüstrileşmiş mutfak sektörü ise, toplu konut inşaat sektörüne hizmet vermekte, son kullanıcıya inşaat sektörü tarafından ulaşmaktadır (Şekil 1.1). Bu noktada inşaat

Şekil 1.1 : Mutfak – inşaat sektörü ile kullanıcı ilişkileri.

firmasının, standardize üretimle mutfakları farklı tip kullanıcılara göre ürettirmesi ve kesin bir kullanıcı belirlemeden uygulamasının doğurduğu sonuçlar incelenmiştir. Çünkü, her ne kadar metropollerde evde ve mutfakta geçirilen vakit azalan yönde bir değişme izlese de yapılan

anketler mutfağın kullanıcılar için ev içerisinde hala en kullanışlı alan olması gerektiği yönündedir. Bu durum mutfağın fonksiyonel bir alan olmasının ve kültürümüzden kopmadığımızın en büyük göstergesidir. Bu sebeple, bu tezde endüstrileşme ile standartlaşma ve değişime uğramış mutfak mekanının 1950’lerden günümüze konut içerisindeki yeri, diğer mekanlarla ilişkisi ve donatılarının nasıl bir değişime uğradığı ile standartlara ve kullanıcı ihtiyaçlarına göre nasıl değiştiğinin incelenmesi ve aktarılması amaçlanmıştır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada toplu konutların dünyada ve Türkiye’de gelişimi ve tercih edilme sebepleri ile toplu konutlarda mutfak planlarının ve mutfağın anlamının değişimi anlatılmıştır. Endüstrileşme ile ortaya çıkan kavramlar, değişen hayat tarzları ve bunların konut ve mutfağa yansımaları anlatılmıştır. Mutfak anlamı, mutfak plan tipleri, mutfağın tarihsel gelişimi, mutfak donatıları ve bu donatıların gelişimi ile standart ölçülerine yer verilmiştir. Daha sonra İstanbul’da toplu konutlarda 1950’lerden günümüze kadar olan konut planları incelenmiştir. 2005 sonrası yapılan toplu konutlarda mutfak plan tipleri ile mutfak donatı analizlerine yer verilmiş, İstanbul’da yaşayan toplu konut kullanıcıları arasında yapılan anket çalışması ile kullanıcı memnuniyetinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Böylece toplu konut inşaat sektörü – mutfak sektörü ve kullanıcı arasındaki ilişkiler üç yönlü olarak aktarılmaya çalışılmış, günümüz teknolojik ve kültürel gelişmeler ile değişimler referans alınarak gelecekteki toplu konut mutfakları nasıl olabilir konusuna yer verilmiştir.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada ilk olarak konu ile ilgili literatür araştırması ve toplu konutlarda inşaat sektörü ile mutfak sektöründeki firmalarla görüşmeler yapılmıştır. Toplu konut ve mutfak firmalarının broşürleri, katalogları incelenmiş, ürünleri üzerine detaylı analizler yapılmıştır. Araştırma kısmında ise konut genelinden, mutfak ve mutfak donatıları özeline giden bir yol izlenmiştir. Konut içi mutfak araştırmalarında, İstanbul’da 1950’lerden günümüze olan süreçte inşa edilen 1+1, 2+1 ve 3+1 tipi toplu konut ve mutfaklarına ait planlar, inşaat firmaları ve çeşitli tezlerden elde edilmiştir. Mutfak planları araştırmalarında ise 2005’ten günümüze olan süreçte tez ve inşaat firmalarından edinilen İstanbul’da yer alan toplu konut mutfak mekanları incelenmiştir. Mutfak donatıları bölümünde ise 2012 yılından itibaren İstanbul’da yapılan toplu konut mutfak

mekan, plan ve kesitleri inşaat firmalarından elde edilerek incelenmiştir. Bu bölümde, bir inşaat firmasının farklı toplu konut projeleri üzerine araştırmalar yapılmış, böylece benzer tipolojideki mutfakların incelenmesi olanağı bulunmuştur (Şekil 1.2). Mutfak plan tipleri ve donatıları ile ilgili incelemelerin günümüze daha yakın olmasının sebebi, konuyu sınırlandırmak ve toplu konut içerisindeki mutfak mekanının 1950’lerden bu yana gelişimini inceledikten sonra, günümüzdeki detaylı durumunu ortaya koymaktır.

İnternet üzerinden İstanbul’da yaşayan toplu konut kullanıcıları arasında anket çalışması yapılmış, böylece kullanıcı görüşlerine de yer verme olanağı bulunmuştur. Anket çalışmasında belirli bir tarih aralığı gözetilmemiş, böylece geçmişten günümüze yapılmış olan toplu konutlar ile ilgili geniş bir perspektifte kullanıcı görüşlerine ulaşma olanağı bulunmuştur. Sonuçlar ve inceleme bölümlerinde gözlemler ve edinilen bulgular ile analizlerden yola çıkarak yorumlar yapılmıştır.

İnceleme Alanları	Yöntem	Sonuçlar
Toplu konut planlarının 1950’lerden günümüze gelişimi	Literatür araştırmaları	Kullanıcı kimliği gelişimi ve durumu
Toplu konut mutfak plan tipleri 2005’ten günümüze durumu	Katalog ve broşürler	Kültürel gelişim ve şu anki durum
Toplu konut mutfak donatıları 2012’den günümüze durumu	Plan analizleri	Toplu konut içi mutfak mekanı ve diğer mekanı ile ilişkilerinin gelişimi
	Anket	Toplu konut mutfak içi plan tipleri durumu
		Toplu konut mutfak içi donatı durumu

Şekil 1.2 : Tez inceleme konuları, yöntem ve elde edilmesi amaçlanan sonuçlar.

2. TOPLU KONUTLAR VE TOPLU KONUTLARDA MUTFAĞIN GELİŞİMİ

Konutların sınıflandırılmasında çok farklı gruplandırma şekilleri olsa da, Lynch konut tipolojilerini şu şekilde gruplandırmaktadır:

1-Tek ev: Tek başına bağımsız evler.

2-İkiz ev: İki ünitenin bitişik olduğu evler.

3-Sıra ev: Üç ya da daha çok ünitenin bitişik sıralaması sonucu oluşan evler.

4-Apartman: Merdiven ile ulaşılan iki, üç veya dört katlı, asansör ile ulaşılan çok katlı evlerdir (Şener, 2010).

Günümüzde çeşitli nedenlerle özellikle şehir hayatında popülerleşen başka bir konut tipi de toplu konutlardır. Kentbilim terimleri sözlüğünde (1998), “konut yapım ortaklığı, konut kooperatifi ya da konut bankaları gibi kamusal ya da özel kuruluşlarca gerçekleştirilen ve çok sayıda ailenin barınma gereksinimini karşılayan büyük çaptaki konutlandırma ve yerleştirim girişimi” olarak tanımlanan toplu konutlarda günümüzde tamamen endüstri üretimi mutfaklar kullanılmaktadır. Genelde aynı tip alan ve aynı tip mutfak uygulaması yapılmakta ya da 4-5 farklı çeşit mutfaklar hazırlanarak kullanıcının seçmesi beklenmektedir. Türkiye’de toplu konutlar, Emlak ve Eytam Bankası ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı’nın destekleri ile yapılmaya başlanmıştır.

Toplu konutun çok sayıda ailenin barınma ihtiyacını karşılamasının yanında günümüz seri üretim ve hızlı tüketim sisteminde de önemli bir yeri vardır. Çünkü aynı tip yapıları olanaklı kılarak, standartlaşma ve seri çalışma olanağı sağlamaktadır. Malzeme ve arsa tasarrufu sağlayarak, yapıda ekonomik olanaklar getirmektedirler ve bu ekonomikliğı sağlarken teknolojik gelişmelerden faydalanmaktadırlar (Pekin, 1978). Tek elden yönetildikleri için, bakım kolaylığı, işletme ve örgütlenme olanağı meydana getirmektedirler.

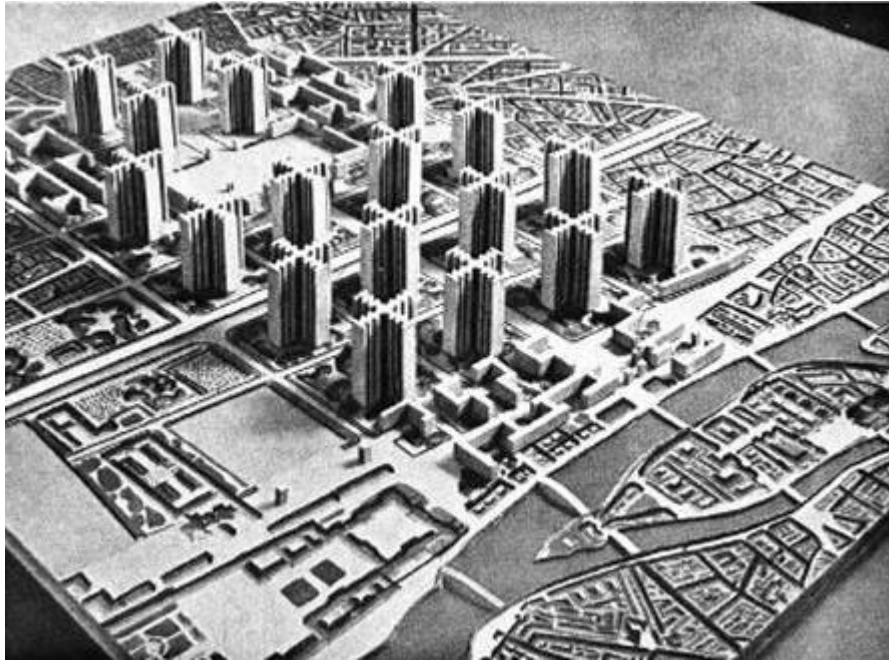
2.1 Toplu Konutlara Geçiş Sebepleri

Dünyadaki standartlaşmaya geçiş düşünceleri toplu konut fikrini ortaya çıkarmıştır. Bu bölümde bu durumun sebepleri incelenecektir.

2.1.1 Dünyadaki ideolojik değişimler

Sosyalist kent fikirleri, 1917 Rus Devrimi ile açığa çıkmaya başlamıştır. Zamanın Rus öncüleri, toplumsal birliktelik ve üretimin getirdiğı kavramları, komünal olarak yaşanan evlerde halkı daha sosyal kılacak merkezi aktivite alanları ile birlikte düşünmektedirler. Bu durumda mutfaklar da, aileye özel bir alan olmaktan çok, toplu konutlarda herkesin erişebildiğı komünal bir alan haline dönüşmektedir. Ancak burada belirtilen konut kavramı, toplu konutlarla çokça karıştırılan sosyal konutlardır. Sosyal konut, devletin veya bazı sosyal kurumların ürettiğı konut iken, toplu konut daha çok ticari bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Tapan, 1972).

1925 yılındaki Le Corbusier'in Çağdaş Kent ve Aydınlik Kentleri bu dönemin ilk toplu konut yapılaşmalarına örnek olarak verilebilmektedir (Şekil 2.1). Her ne kadar döneminde çok ütöpik görölse ve çok eleştiri alsa da, Paris'in sıkışan konut alanlarını rahatlığa kavuşturmak ve insanlara dikeyde yükselen konut alanları yaratmak için mimarları bu yönde düşünmeye sevk etmiştir (Şenel, 2002).

Şekil 2.1 : Le Corbusier, Çağdaş Kent, 1925 (Kaynak: Url – 1).

Her ütopya kendi karşı ütopyasını doğurmaktadır. Tek tip standart yerleşimler ve kentler ütopyasına karşı ise bireyselliği savunan, kişiselleştirme ve daha fazlasını isteme, kendisine sunulanla yetinmeme fikrini savunan yeni bir kent fikri organik kentler olarak gelişmiştir. Frank Llyod-Wright'ın doğa ile uyumlu ve bireyin özel hayatına göre tasarlanmış organik bir mekanizma ile çoğalan ve değişen dinamik kentleri, Japonya'daki metabolizm akımına öncü olmuştur (Şenel, 2002). 1950 – 1960 yılı ütopyalarında yeni teknoloji önemle kullanılırken, bireysel seçenekler ve esneklik de önemli kavramlar haline gelmiştir. Bu dönemde mutfak donatıları için üretilen ürün çeşitliliği de oldukça artmıştır.

Sonsuz bireysel seçenekler ve tüketim alışkanlıklarının artması ise tüketilen kent tanımını ortaya çıkarmıştır (Şenel, 2002). Bunun sonucunda ise doğa ile teknoloji yer değiştirmiş, doğanın sağladığı olanakların yerine yeni teknoloji ile kişiler kendi mekanlarını tekrar şekillendirme gereği duymuşlardır. Bu dönem aslında 1960'ların sonundan günümüze kadar devam etmiş, kişilere istediklerinin sunulmasıyla tüketim keşfedilmiştir.

1960'larda Amerika ve Birleşik Krallık'taki göçmenleri, gecekonduardaki yaşama alanlarından ayırarak, toplu konutlarda şehirlerin belirli bir bölgesinde toplama ve yaşatma fikri oluşmuştur. Bu bağlamda 1962'de 31 katlı ilk bloğu tamamlanan Glasgow'daki Red Road Flats Avrupa'nın en yüksek ilk konut yerleşimi olmuştur (Jacobs, Cairns, Strebel, 2007). Amerika'da St. Louis'teki Pruitt-Ioge toplu konutları da aynı sebeple uygulanmış ve 1955 yılında tamamlanmıştır. Ancak bu iki toplu konut, ilk uygulandıkları süre içerisinde ödüller kazanıp, mimari olarak övülseler de, sonraları suç oranının artması gibi sosyal problemler yaratmışlardır. Bunun yanında görünüm olarak da yüksek binalar eleştirilmeye başlanmış ve bu konutlarda kalan aile sayısı giderek azalınca, yıkılmışlardır (Garip,2010).

Sonuç olarak, savaş sonrası sosyalist akımlardan doğan toplu konut fikirleri, bir süre sonra tek tip yaşama karşı oluşan tepkilerle bağımsız yaşama isteğine dönüşmüştür. Ancak, günümüzün tüketim kültürü ve özellikle metropollerde yaşama sistemleri ile tekrar toplu konut ve standartlaşmaya dönmek kaçınılmaz olmuştur.

2.1.2 Teknolojik değişimler

18. - 19. yüzyıl sanayi devrimi, teknolojinin gelişmesi, üretkenlik ve tüketim kavramlarının önem kazanması da makineleşmiş ve eşit şartların sağlandığı standardizasyonlaşmış bir hayatı

güdümlemekte idi. Teknolojik değişimler, gündelik ve toplumsal hayatı da fazlası ile etkilemekte idiler. Bunun sonucunda, II. Dünya Savaşı (1939-1945) sonrası daha sosyalist, eşitlikçi düşünceler ve yapılaşmalar ortaya çıkmaya başlamıştır. Le Corbusier'in "Bütün insanların gereksinimleri aynıdır. Ev, içinde yaşanılacak bir makinedir," sözü dinamik ve modern yeni kenti dev bir makine gibi düşünmelerine ve yapım – yıkım süreçlerinin sürekli olduğu kentleri inşa etmeye başlamalarına neden olmuştur. Bu düşünce, endüstrileşmeyle ortaya çıkan köyden kente göç etmiş ve konut arayışında olan işçi sınıfı için toplu konut yapımına temel oluşturmuştur. Toplu konut mutfaklarının gerek konut içerisindeki yeri, gerekse donatı elemanlarının üretim süreci açısından standardize bir üretim ve kullanım şekli yaratmaya başlamıştır.

Sanayi devrimi ile 1800'li yılların sonunda beyaz eşyaların üretilmeye başlanması aslında mutfakta bir devrim niteliği taşımaktadır. Ülkeler, artık beyaz eşya sektörünün gelişmişlik düzeyi ile sınıflandırılmaya başlamıştır.

Jacques Tati'nin (1958) yönetmenliğini yaptığı Fransız – İtalyan yapımı Mon Oncle (Amcam) filminde, o dönemin konutları ve mimarisine eleştirel bir bakış açısı getirilmiş, özellikle mutfak sahnesinde, tam otomatik beyaz eşyalar, otomatik açılan dolap kapakları ve bunları kullanamayan evin erkeğinin komik duruma düşmesi gösterilmiştir. Evin kadını ise mutfakta, sanayideki gibi rahatsız edici bir ses çıkaran ocak ve dolapları ustaca sanki bir makine kullanır gibi kullanmakta ve işini çabucak halletmekte, aynı zamanda iş yaparken misafirlerini de mutfaka alarak, teknolojik mutfak ile övünmektedir. Bu sahne, teknolojinin 50'li yıllar mutfaklarında kullanımının nasıl artmaya başladığını açıkça hatta biraz abartı ile gözler önüne sermektedir.

Günümüzde, kimi mutfaklarda tezgah üstleri teknoloji geliştikçe artan küçük ev aletleri ile dolu olmaktadır. Mutfaka artık ses sistemi ya da televizyon, internetli beyaz eşyalarla daha çok bilgi edinme ve bilgi dağıtma sistemleri de girebilmektedir. Ancak, teknolojinin ve gelişimin sürekliliği düşünüldüğünde, kültürel değişimin bu hıza ayak uyduramadığı görülmektedir. Bunun çözümü ise ürünlerin, kullanıcıları iyi analiz edilerek o kişilere uygun şekilde sunulmasından geçmektedir.

2.1.3 Türkiye’deki kültürel değişim

Kültürel anlamda batılılaşma sonucu değişen yaşam beklentileri, kadının iş hayatına katılması, göç ve kentleşme, gıda endüstrisindeki gelişmeler gibi nedenler mutfakta bir değişim sürecini kaçınılmaz kılmıştır (Güler, 2007).

2.1.3.1 Batılılaşma

Batılılaşma süreci, Osmanlı döneminde başlamış, 19. Yüzyıl tanzimat döneminde Türk geleneklerinde önemli bir yeri olan yer sofrasından, masada yemek yemeye geçilmiştir. Yine bu dönemde önce Fransız ve sonrasında Rus mutfağının getirdiği pizza, hamburger, sandviç gibi ürünlerin Türkiye’de yer almaya başlaması ile fast – food kültürüne de adım atılmaya başlanmıştır (Güler, 2007). Fast – food kültürü günümüzde de özellikle büyük şehirlerde etkili olan, ancak karşıt slow – food akımı ve kültüre dönük çalışmalarla önüne geçilmeye çalışılan bir durum olmuştur.

2.1.3.2 Kadının iş hayatına girmesi

Sosyo-kültürel sebeplerle iş hayatına atılan kadın ev işlerine daha az zaman ayırır olmuş, bu da mutfakta daha az zaman geçirmesine sebep olmuştur. Ancak gözlemlere göre, kadın yine mutfaktan vazgeçmemiş, iş sonrasında yine yemek pişirmek onun görevi olmuştur ya da bir yardımcı ile mutfak işlerini çözmüştür. Ancak, bu durum mutfağın konut içerisinde önemsizleşmesi değil, tam tersine tasarımsal açıdan daha önemli bir yere gelmesine neden olmuştur. Kadının daha hızlı hareket edebilmesi için, mutfak artık pratik, fonksiyonel ve mekansal olarak oldukça iyi tasarlanmış ve teknolojik olmalıdır.

2.1.3.3 Göç ve kentleşme

Türkiye’de 1980’li yıllarda başlayan köyden kente göç sonucunda insanların yeni yaşamlarına adapte olma süreçleri içerisinde kent konutlarında hala eski alışkanlıklarını sürdürdükleri görülmektedir. Mutfak ya da balkonlarında köyden hazırlanıp gönderilen ya da getirdikleri, tarhana, bulgur, meyve, sebze, pekmez, peynir, turşu gibi ürünler için alan ihtiyacı dolayısı ile kendilerine yiyecek deposu yaratma çabasına girmektedirler.

2.1.3.4 Gıda endüstrisindeki gelişmeler

Değişen yaşam tarzı, gıda sektörünü hazır ve çabuk tüketilebilir, uzun süre dayanan gıdalar üretme yoluna itmiştir. Gıda sektöründe, katkı maddeleri ile besinlerin daha uzun süre dayanması

sağlanmış, insanlar kendilerinin hazırlayıp depolarında sakladıkları gıdalar yerine, konservele ve hızlı tüketim mallarına yönelmeye başlamışlardır. Bu durum, özellikle metropol konutlarındaki mutfaklarda, hazırlanıp ambarlarda saklanmış besin maddeleri için gereken alanların artık kullanılmamasına neden olmuştur. Çünkü insanlar en yakındaki markete giderek istediği hazır ürünü paket olarak alabilmekte ve çok kısa bir hazırlama süresinden sonra tüketebilmektedirler.

2.1.3.5 Medyanın etkisi

Reklamlarda yer alan “Mc Donald’s gibisi yok”, “Ateş seni çağırıyor” gibi insanları fast-food’a yönlendiren sloganlar ve görseller de insanları mutfağını daha az kullanmaya neden olan faktörlerden sayılabilir. Ancak fast-food popüleritesi son zamanlarda slow-food akımıyla azalmaya başlamış, insanları organik besin kullanmaya ve hazır ürünleri çok tüketmemeye davet eden çok fazla yayın yapılmaya başlanmıştır.

2.1.3.5 Aile tiplerinin değişimi

Günümüzde geniş ailelerin azalması ve çekirdek ailelerin atmaya başlaması, tek başına yaşayan gençlerin sayısındaki artış konut satışlarını ve planlamalarını da etkilemektedir.

2.2 Günümüzde Türkiye’de Toplu Konut Tercih Sebepleri

Çavdar’ın (2013), Başakşehir toplu konutlarında yaptığı araştırmalara göre, insanların toplu konutta yaşamayı tercih sebebi ilk olarak deprem korkusudur. 1999 yılında gerçekleşen İstanbul depreminden sonra çıkan Afet Yasası ile şehrin neredeyse büyük bir kısmının yıkılıp depreme dayanıklı binalar şeklinde yeniden yapılması söz konusu olmuştur. Deprem riski, toplu konut pazarlamalarında önemli ve önde bir unsur olmuştur.

İkinci sebep, şehirdeki suç korkusudur. Özellikle köyden kente göç ile gerçekleşen şehir içi kültürel ve toplumsal ayrışma sonucunda kişilerin birbirine güveninin kaybolması, suç oranının artması, farklılıkların güvensizlik yaratması söz konusudur. Konutları çevreleyen ve çeviren duvarlar ve güvenlik sistemleri insanları bu konutlara çeken bir sebeptir.

Üçüncü olarak ise sınıf atlamak toplu konutlarda yaşamak için bir sebep olarak gösterilmektedir. Toplu konutlarda kullanıcı grubu seçimi ve pazarlama stratejileri uygulanırken, birbirine yakın

kitlelerin seçimi, insanların yaşadığı çevredeki diğer insanlara karşı farklılık hissetmemesini sağlamaktadır. İnsanlar çevrelerinde “kendileri gibi”, hatta “olmak ya da görünmek istedikleri gibi” insanlarla beraber yaşamakta, böylece kendilerini o topluma ait ve huzurlu hissetmektedirler (Çavdar, 2013).

Dördüncü olarak, özellikle bir yerden bir yere ulaşımın zor olduğu büyük şehirlerde aktivite alanlarının konuta yakın bulunması önemli bir faktördür. Toplu konutların reklamları incelendiğinde öne çıkarılan ve tercih sebebi olmasının nedenlerinin konutun iç mekan-insan ilişkisinden çok, çevre ve sosyal aktivitelere olan yakınlığı olduğu da görülmektedir. “İş merkezine, kent merkezine yakınlık, ulaşım kolaylığı, kendine yeterli yerleşim, tamamlanmış sosyal, kültürel, eğitim tesisleri, toplu taşıma hizmetlerine yakınlık, ağaç, yeşil alan, peyzaj düzenleme ve süs havuzları, kent ve sanat parkları, açık alanlarda sanat çalışmaları, spor alanları, yüzme havuzu, bisiklet yolu, kapalı ve açık otoparklar, ticaret ve alışveriş merkezleri, okullar, dinlenme ve yürüyüş parkurları, lokantalar, eğlence merkezleri ve sinema salonları, piknik ve mini futbol alanları, özel yönlendirme levhaları, güvenlik, bina ve çevre bakımını yürüten hizmet şirketi gibi noktalar bu broşürlerde yer alan reklam sloganlarından bir kaçıdır.” (Edgü, 2003).

2.3 Günümüzde Toplu Konutların Kullanıcı Kitlesi

Toplu konutlardaki tarihsel gelişim sonucunda görülmektedir ki, günümüzde kamu, kamu-özel ve özel iştirakler sonucu 3 farklı finansman kaynaklı toplu konutlarda; gelir düzeylerine göre düşük – orta altı, orta - orta üstü ve orta üstü -üst üst kullanıcı gruplarına hitap eden konutlar yer almaktadır (Gök, 2010).

Hane halk tipleri ise şu şekilde gruplandırılabilir:

Genç bekar hane halkı, genellikle beraber yaşayacakları birisini daha konutta isterler. Genellikle gündüzleri konut dışında olduklarından, komşuları ile ilişkileri zayıftır. Üst katlarda oturabilirler; ancak emniyet ve korunmaya ihtiyaçları vardır. Ev etrafındaki sosyal alanlar onlar için önemlidir.

Genç çiftler, eşlerin her ikisi de çalışıyor ise genç bekar hane halkından çok farklı değillerdir. Ancak kadının çalışmaması durumunda, konut içerisindeki ihtiyaçlarda artış görülür. Konut içi donatıların yüksek kalitede olması çok önemli bir durum değildir.

Çocuklu genç çiftler için emniyet önemli bir kavram olmaktadır. Mutfak ve ev içi donatılar çocuğun gelmesi ile birlikte daha önem kazanmaktadır; çünkü evde geçirilen vakit artmaktadır. Ayrıca çocuk için daha sağlıklı besinlerin pişirilmesi gerekmektedir.

Orta yaşlı çift ve genç çocuklu ailelerde mahremiyet gerektiren alanlar artmıştır. Konut büyüklüğü, konut içi ortak alanları büyüklüğü artmıştır. Gündüzleri genelde ev hanımı dışında konut yine pek kullanılmamaktadır.

Orta yaşlı çift ve büyük çocuklarda çocukların evden ayrılması durumu söz konusu olmaya başlar ve bu durum konut içi ihtiyaçların azalmasına neden olur. Ev hanımının ev içi sosyalleşme gereksinimi için alan ihtiyacı olabilir.

Yaşlı çiftler, günlerinin büyük bir çoğunluğunu evde geçirirler. Boş vakitleri çok olduğundan konut içerisindeki uğraşları için özel alanlar yaratılmalıdır. Sosyalleşmeleri yine genelde konut içerisinde olmaktadır. Bu sebeple, konutun alanının geniş olması önemlidir.

2.4 Türkiye’de Toplu Konutların Gelişimi

Sanayileşme ve köyden kente göç sonrası 20 .yüzyıl başlarında özellikle büyük liman ve sanayi şehirleri olan İstanbul, İzmir gibi kentlerde tek katlı avlulu geleneksel yapılar, kagir ve bitişik nizam sıra evlere dönüşmeye başlamıştır. Demografik yöndeki değişimler, etnik karışmalara ve kentteki sosyolojik yapının değişmesine neden olmuş; ayrıca 19. Yy’ın sonlarına doğru çok katlı yapılaşmanın da önünü açmıştır. Bu dönemde yapılan Beşiktaş’taki Akaret sıra evleri toplu konutların İstanbul’daki ilk örnekleri olarak sayılabilir. Daha çok azınlıkların yaşadığı bölgelerde görülen bu tip ahşap konutlaşma, tek tip cephe ve iç avlusuz dönüşmüş bir konut sistemi ile daha güne uygun ve dönüşmüş bir tipoloji meydana getirmiştir (Anon, 1990). Bu yapıların iç mekanlarında ise merdivenler orta alanda ya da yanda bulunmakta, ön cephede salon, arka cephede yatak odaları, mutfak ve banyo alanları ise orta alanda bulunmaktadırlar. Ancak bu mutfak ve banyo hacimleri, şimdiki standartlara göre çok daha küçüktür. Daha sonra yine Akaretler’de yapılan konutlarda ise iki konut alanı tek bir merdiven ile birleştirilmiş ve 3 katta tek daireler yerine 6 daire sağlanmaya başlamıştır (Çerçi, 2010). Bu durum daha geniş alan sağlamış, mutfak ve banyo da daha aydınlık ve ferah bir kullanıma sahip olmuştur.

1918'de Cibali, Altımermer yangınında evlerini kaybedenler için yapılan, 1919 -1922 yılında Mimar Kemalettin Bey'in tasarladığı, Laleli'deki Harikzedegan apartmanları (tayyare evleri), 124 konut, 25 dükkanın topluca yapılması ile bir anlamda toplu konut girişimi olmuştur. Beş katlı, avlulu dört bloktan oluşan ve ızgara plan şemasına uygun yerleştirilmiş bu uygulama ile kitlesel barınma sorununa çözüm getirmek için gerek alan, gerekse maliyet açısından daha pahalı olan sıra ev şeması terk edilmiştir (Hesapçıoğlu, 2010).

Cumhuriyet'in kuruluşu ile Ankara'nın başkent olması sonucunda mimar Kemalettin Bey'in Ankara'da gerçekleştirdiği 2. Vakıf Apartmanları (1928) toplu konut gereksinmesini karşılamak için düşünülmüş olmasına rağmen bu yıllarda, en gözde toplu konut tipi Ankara Kızılay'daki Memur Evleri (1920 sonları) gibi tek ailelik bahçeli evlerden oluşan yerleşmelerdir. Cumhuriyet döneminin ilk konut kooperatifi de bu dönemde kurulmuştur (Anon, 1988).

1926 yılında Emlak ve Eytam Bankasının kurulması, halka gerekli inşaat teşebbüslerini desteklemek, konutu olmayanlara konut kredisi vermek, konut yapıp satmak ve yapı ile yapı gereçleri sanayiini geliştirmek üzere önemli bir adım olmuştur (Balamir, 1993).

1939 - 1945 İkinci Dünya Savaşı sonrası sosyal ve ekonomik nedenlerle, kentleşme ve sanayileşme çalışmaları tüm dünyada artmıştır. Bu süreçte kente gelen düşük belirli kitle, genellikle tek katlı, imar izini olmayan gecekonduarda yaşamaya başlamıştır. Bu kapsamda gecekondu, “imar ve yapı yasalarına aykırı olarak yapılmış, düşük ölçütlü, sağlık koşulları elverişsiz, dar ve kalabalık yapılardır” şeklinde de ifade edilebilir (Keleş, 2000, s. 339-340).

Bu sırada 1946 yılında Emlak ve Eytam Bankası, Türkiye Emlak ve Kredi Bankası Anonim ortaklığı adıyla 1980'lere kadar toplu konut üretiminde bulunmuştur. 1960'dan sonra hükümetler özellikle dar gelirliilerin konut problemini programlarına dahil etmişler, bu süreçte ucuz konut kavramı mimari terminolojiye girmiştir (Sey, 1984).

1980'lerde ekonomik istikrarsızlık sebebi ile konut sektöründe de bir durgunluk yaşanmıştır (Balamir, 1993). Ülkedeki sosyal konut gereksinimini sağlamak ve bunun finansmanını yapmak için 1981 yılında Toplu Konut Kanunu çıkarılmış ve bunun idaresi için ise Toplu Konut İdaresi kurulmuştur (Sey, 1998, sf.297).

1990'lı yıllarda ise dar gelirli aileler için toplu konut yapımı ilkesinden uzaklaşmış, uydu kent gibi üst gelir düzeyi kullanıcı kitlesine hitap eden toplu konutlar yapılmaya başlanmıştır. Kar amacıyla konut üreten yap-satçı konut üreticileri de bu dönemde kredilerle desteklenmişlerdir. Bu durumda orta gelir düzeyine sahip kitlenin ev sahibi olması zorlaşmıştır. Bunun sebebi ise gerek üst düzey kitlenin konut sektöründen talepleri, gerek ise kar ve rant sağlama çabası olmuştur (Hesapçıoğlu, 2010).

Konut ve emlak piyasasındaki farklılaşmalar; 1999 yılı depremi ile konut piyasasında belirsizlik ve durgunluk dönemine girilmiştir. Bu döneme kadar yapılar üzerindeki yasal denetimsizlik, deprem şartlarına uygun yapılaşmama eğilimi, mevcut konutların güvenliği sorununu ortaya çıkartmıştır. Deprem sonrası getirilen yasal düzenleme ile jeolojik durum etüdü, yapılaşmada deprem güvenliği, bina yapım sistemlerindeki kontrol ön plana çıkmış ve yeni inşa edilecek yapılara önemli denetimler getirilmiştir. Bu dönemde konut piyasasında, durgun bir durum gözlenmiştir. Daha sonra 2000 ve 2001 ekonomik krizleri konut ve emlak piyasasını etkilemiş, bu durgunluk devam etmiştir. Aynı yıllarda satılık ve kiralık konut fiyatlarında ve talepte azalma görülmektedir. 2003 yılı sonunda konut piyasası hareketlenmeye başlamıştır. Kent içi konut fiyatları 1998'deki seviyeye çıkmış, mortgage sisteminin yerleştirilmesi yolunda yasal düzenlemeler gündeme gelmiş, kredi kolaylıkları toplu konutlara yönelimi yeniden arttırmıştır (Yirmibeşoğlu, 2005).

3. KONUT MUTFAĞI

3.1 Mutfağın Anlamı

Mutfak, ilk zamanlarda hacmin ortasında yanan ateşle tanımlanmış, konut içi bölümlenmeler arttıkça mekanlaşmıştır. Etimolojik olarak bakıldığında, pek çok dilde ocak ve mutfak aynı anlama gelmektedir. Bu bağlamda da genel olarak yemek pişirilen yer olarak tanımlanan mutfak farklı kültür ve toplumlarda farklı anlamlar alabilmektedir. Vietnamca'da bep kelimesi hem ocak hem mutfak anlamına gelirken, Latince coquina anlamına gelen mutfak İngilizce'ye de yemek pişirmek anlamına gelen cook olarak dönüşmüştür (Nystörm, 1994). Türkçe'de ise mutfak kelimesi Arapça matbah kelimesinden gelmekte, matbah ise Arapça'da yemek pişirmek ve mutfak anlamlarına gelmektedir.

Mutfağın tarihi, büyük ölçüde ısı kaynaklarının gelişimi ile bağlantılı olmuştur. Bu süreçte ocak önemli bir yere sahiptir. İnsanlığın ilk dönemlerinde, ateşin bulunmasından sonra her yaşam biriminin odağında ateş yanar durumda tutulmuştur. Yaşam grubunun ya da ailenin simgesi olan ateş, besinleri pişirme, ısınma, aydınlatma ve vahşi hayvanlardan korunma gibi gereksinimleri yerine getiriyordu. Kaynağı ve her istendiği zaman elde edilmesine ilişkin gelişmelerle, ateş kutsallığını kaybetse de konut içindeki önemli ve anlamsal gücünü yitirmemiş, her zaman 'evin kalbi' olmayı sürdürmüştür (Ünügür, 1997).

3.2 Mutfak - İnsan İlişkisi

Türklerde ocak, geleneksel Türk evinin 'mihenik taşı' olmuş, ocakta yemek pişirilen, hem hamur yoğurulup yufka yapılan, hem de evdeki diğer işlere nezaret edilen yer olmuştur. Isınma ocakla sağlanmış, ocak başı ev halkının toplanma yeri olmuş, günün yorgunluğu ocak başında giderilmiş ve kutsal bir kişilik kazanmıştır. Ocağın devamlı yanık tutulması ailenin ebediyen yaşayacağına işaret sayılmıştır (Hacıbaloğlu, 1989).

Farklı kültürlerde, farklı görünümde sunan mutfakların gelişim sürecinde önemli aşamalar elektrik, su ve hava gazı tesisatı gibi konut kolaylıklarıyla gerçekleşmiştir. Endüstrileşme hareketinden önce kırsal ve kentsel tüm halk konutlarında mutfak ve yaşama odası tek bir mekânda çözümlenmiştir (Agat, 1991). Endüstri devrimi ile yoğunlaşan kentsel yaşamda oluşan sağlıksız koşullar zamanla düzeltilmiştir; özellikle su ve hava gazının girmesiyle mekânsal kurgu dramatik bir biçimde değişmiştir. Yemek pişirmek için ocak yakmak gereğinin kalmaması ve hava gazının yanlış kullanımının getirdiği ölüm ve yangın tehlikeleri nedeniyle oturma eylemlerinin başka mekânlara taşınması mutfakların küçülerek bir servis bölümü haline gelmesine neden olmuştur (Ünügür, 1997).

Günümüzün ekonomik koşulları, mutfakta yardımcı eleman kullanmayı ve bunlara yapılacak ödemeyi çok güçleştirdiği gibi kadınların daha fazla öğrenim görmesi ve giderek daha fazla iş hayatına katılması, mutfak evin hanımının her gün saatlerce çalıştığı bir yer olmaktan çıkarmaya, mutfakta iş yaptığı saatlerde aile hayatından kopmasını önleyecek duruma getirmeye zorlamıştır (Agat, 1991). Mutfak, kadının mutlak egemenlik alanından çıkarak; tüm aile bireylerinin kullanabileceği uygun boyut, alan ve düzenlere kavuşmuştur. Günümüzdeki teknolojik gelişmeler ve hazırlama, pişirme, saklama, atık atma eylemlerinde kullanılan donatıların ve tesisat sistemlerinin getirdiği yeni olanaklar ile temiz, kokusuz bir nitelik kazanan mutfak; sosyal bütünleşme ve esneklik gereksinimlerini karşılamak üzere sadece şekilsel değil kavramsal bir dönüşüm göstermektedir (Ünügür, 1997).

Evlerin özel ve genel alanları ile ilgili günümüzdeki başka bir bakış açısı ise, couchsurfing ve airBNB gibi konuk ağırlama amaçlı internet siteleri ile insanların evlerinde, artık sadece tanıdıkları değil hiç tanımadıkları insanları ağırladıklarını göstermiştir. İnsanlar, teknolojinin getirdiği hızlı ulaşım imkanları ile evlerinden uzun süreli ayrılırlar da, yine aynı ulaşım imkanları ile evlerini başka insanlara da açabilmektedir. Bu durum mutfakların yabancılar tarafından da kullanılması sonucunu getirmektedir. Bilfiil bu yabancı kişiler konutta bulunmasalar bile, konutun ve mutfakların fotoğraflarının bu internet sitelerinde yayınlanmaları da insanların artık mutfaklarını özel bir çalışma alanı değil, konut sahibinin kimliğini yansıtan ve insanlarla hem sanal hem de fiziki olarak iletişim kurduran bir mekan haline getirmektedir (Bakker, 2014).

3.3 Mutfakın Tarihsel Gelişimi

Günümüzden 100 yıl önce mutfaklar, tekil evlerde bodrum katında, özel yaşama alanlarından uzak, ses, koku ve duman faktörlerinin diğer alanları etkilemeyeceği biçimde konumlandırılmıştır. Mutfaklar mümkün olduğunca ön cepheye değil arka avluya doğru yerleştirilmişti ve kadına özel bir çalışma alanı idi. Yemek, genelde mutfakın içinde değil ayrı bir alanda yenmekte idi. Mutfak içi plan ise tamamen fonksiyonel amaçlar ile kurgulanmıştı. Baca, mutfak içerisinde genelde ortada bir yere yakın olarak konumlandırılmakta idi. Bacanın yeri ise

Şekil 3.1 : Balat sıra evleri orijinal planda mutfak ve yemek alanı.

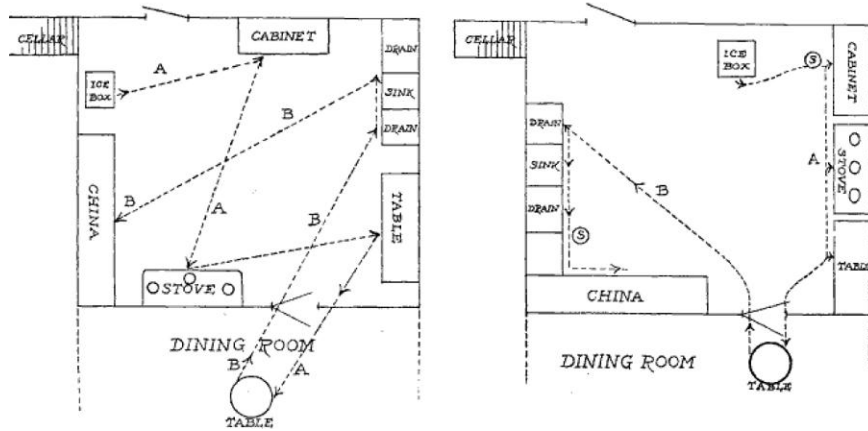
ocağın yerini belirlediğinden, ocağın pencereye çok yakın bir konumda bulunamaması durumu havalandırma açısından problemler yaratmıştır. Eviye ise genelde arka bahçeye ya da dış yüzeye bakan duvara yerleştirilmiştir, böylece pis su direk bu duvardan dışarı verilebilmektedir. Girişler ise genelde birden fazla kapıdan verilmekte idi. Bu kapılardan biri ana koridora açılırken başka bir kapı ise depolama alanı ya da merdivenlere açılabilir. Bu durum ise mutfakta çalışılırken geçiş alanlarında yoğunluğa ve karmaşaya yol açabilmekte idi (Danielsen, 2012).

İstanbul'da eski bir yerleşim yeri olan Balat konutlarına bakıldığında da bu durum gözlenebilmektedir. 3 kattan oluşan sıra evlerde, mutfak, giriş ve arka avluya bakan kurangleze bakan küçük pencereci kısımda yer almaktadır. Yemek ise holdeki geniş alanda ya da misafir geldiğinde üst kat salondaki geniş yemek masasında yenmekte idi (Şekil 3.1). Günümüzdeki

kullanımına bakıldığında ise mutfakın alt kattan çıkarak daha ferah ve aydınlık olan üst kata çıktığı görülmektedir (Verdön, 2007).

Geleneksel Türk evlerinde mutfak kullanımı ile ilgili olarak Safranbolu evleri örnek verilebilir. Safranbolu konutlarında, önceleri yemek pişirme ve odayı ısıtmak için kullanılan ocak bütün odalarda bulunmaktadır. Ancak ocakların günümüzdeki kullanımları incelendiğinde; bu konutlarda mutfak mekanı yaratıldığından ve kimi kısımlarda ocağın değil ama; yan tarafında bulunan ahşap dolapların kullanılmaya devam edildiği; ancak dolap, tezgah, elektrikli eşyalar ve eviye eklendiği görülmektedir (Yurdakul, 2007). Bu durum, göçebe kültürü ile gelen konut içi esnekliğin ön planda olduğu ve aynı odanın yaşama, yemek yeme ve uyuma mekanı olarak kullanılması durumunu sona erdirmiş ve mutfak mekanının belirli bir alanda kolayca değiştirilemeyecek bir şekilde yaratılmasına sebebiyet vermiştir.

1920 ve 1930’larda Amerika ve Avrupa’daki modernizm akımı ile birlikte mimarlar konut üzerine çalışırken, gelişen teknolojiyi deneyebilecekleri en verimli alan, oldukça fazla fonksiyon barındıran mutfak olmuştur. “Ladies Home Journal” dergisi editörü olan Christine Frederick tarafından 1919 yılında yapılan bir çalışmada, mutfak tek kişinin çalıştığı bir fabrikaya benzetilmiştir ve bir fabrikada iş yaparken zaman tasarrufu ne kadar önemli ise mutfak için de o

Şekil 3.2 : Frederick'in mutfak kullanım gözlemi diyagramı (Kaynak: Url – 2).

kadar önemli olduğunu savunmaktadır. Frederick, “Household Engineering: Scientific Management in the Home” adlı kitabında yemek pişirilen ve yemek yeme alanına direk girişi olan mutfaklarda çalışan insanların izlediği yolları diyagram haline getirmiş ve mutfakta en az

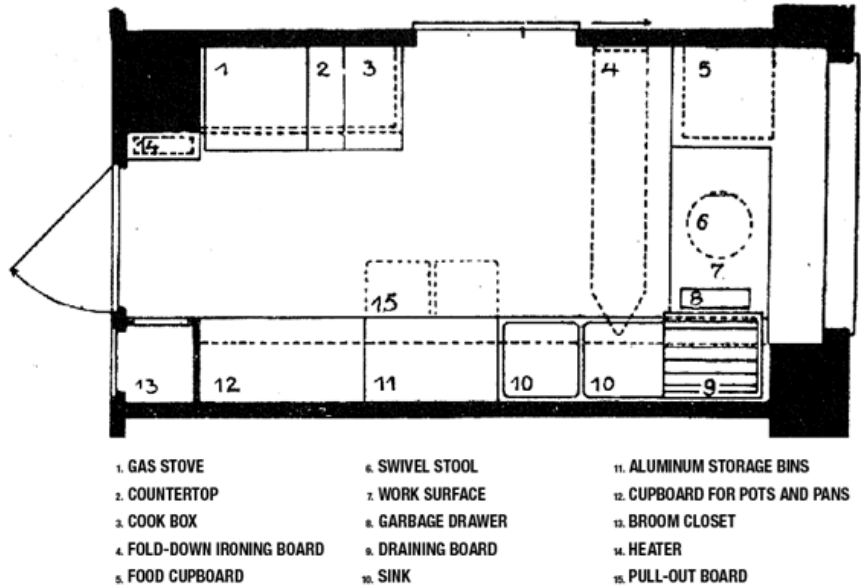
efor sarfedilmesi için birbirleriyle en ilgili olan mutfak elemanlarının ilişkilerini belirlemiştir (Şekil 3.2) (Danielsen, 2012).

Frederick'in kitabı Bauhaus akımının modernist tutumunda da başucu kitabı olmuş, Alman mimar Adolf Meyer modern mutfağını tasarlarken bu kitaptan faydalanmıştır. 1923 yılında Meyer, parlak renklerin mutfağı temiz tuttuğunu belirtmiş; ayrıca yine hijyen amaçlı, tabak, çatal, bıçak gibi mutfak eşyaları mutfak dolaplarına yerleşmeye başlamıştır. Le Corbusier'in Villa Savoy mutfağında da hijyen amaçlı beyaz fayanslar kullanıldığı görülmektedir. Bu durum mutfağı bir laboratuvar kadar hijyenik hissi katmaktadır (Danielsen, 2012).

1927'de Almanya'da Weissenhof fuarında tanıtılan elektrikli mutfak ise yeni bir dönüm noktası olmuş, mutfakta gaz ya da kömür kullanımı yerine daha temiz bir enerji kaynağı olarak elektrik kullanılmaya başlanmıştır, ayrıca ocağın bacaya bağımlı olarak yerleştirilmesi artık son bulmuş, mutfak içi yerleştirme daha özgürleşmiştir.

Şekil 3.3 : Frankfurt mutfağı MOMA enstalasyonu (Noever, 1992).

Şekil 3.4 : Frankfurt mutfağı plan (Noever, 1992).

1926'da Margarete Schütte-Lihotzky tarafından tasarlanan Frankfurt mutfağı ise endüstri üretimi mutfakların en ünlüsü sayılabilmektedir (Şekil 3.3). 1.90 m. x 3.44 m. ölçülerindeki mutfaklar mutfaktaki temel depolama ve fonksiyon özellikleri ile donatılmış ve temel iş akışına göre planlanmıştır (Şekil 3.4). Özellikle sosyal konut ve kooperatif konut mutfaklarında Frankfurt mutfağının versiyonları uygulanmıştır. O dönemlerde Avrupa'da modern mutfaklar yemek

pişirmek veya bulaşık, çamaşır yıkamak gibi amaçlar dışında kullanılmaz iken, Schütte-Lihotzky mutfakta kompakt ve multifonksiyonel çözümler sunmuştur (Noever, 1992).

1950’lerde mutfaklarda, fonksiyonellik ön plana çıkmaya başlamıştır. Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan modernleşme, kadının özgürleşmesi, iş hayatına katılması gibi kavramlar daha pratik mutfaklar ihtiyacı doğurmuştur. Ancak mutfaklar hala evin önemli bir parçası olmaya devam etmekte, mutfakta çalışan kadın eve gelen misafirlerine karşı bir kapı ile gizlediği bu alanı kendine özel olarak görmektedir. Mutfakta geçirilen zaman yeniden sorgulanmaya başlanmış, mutfak evin merkezinde değil, giriş holüne yakın kısmında yer almaya ve yemek odasına açılmaya başlamıştır. 1950’lerin ortalarında ise iş hayatına atılan kadının evde daha az zaman geçirmeye başlaması ile çocuklarına ve ailesine daha fazla zamana ayırması zorunluluğu doğmuştur. Bu durum ise, kadının mutfak işleri ile uğraşırken aynı zamanda çocukları ile de ilgilenebilmesi için mutfaka yemek odasının da entegre olmasına neden olmuştur. Ancak oturma odası konforunda olmayan bu oda, çocukların çalışabileceği, yemeğin hızlı bir şekilde yenilip kalkılabileceği bir alan olarak düzenlenmiştir.

Yemek masasının mutfaka dahil olmasından sonra 1960 – 1970 yıllarında bu alanın genişlediği ve konforunun arttığı, bunun sonucunda da ailenin hep beraber mutfakta geçirdiği vakitin arttığı görülmüştür. Mutfak, kapalı kapılar arkasındaki çalışma alanından çıkıp, yaşam alanı olma özelliği de kazanmaya başlamıştır. Ancak misafir geldiğinde hala ayrı bir yemek odasında alınması durumu, bu odanın sadece misafir gelince kullanılmasına ve bir sonra işlevselliğini yitirmesine sebep olmuştur. Yemek odası ile mutfak arasındaki duvarlar yıkılmış, mutfak – yemek alanı doğmuş, açık mutfak kavramı ortaya çıkmıştır.

Açık mutfak kavramı, mutfaktağın ev dışındaki insanlara görünür olmasına sebep olmuş bu durum ise 1980’lerden günümüze tüketim kültürü ve yaşam tarzının yansıtıldığı mutfakları ön plana çıkarmaya başlamıştır. Mutfak sadece fonksiyonel olarak kullanılan bir alan olmaktan çıkmış, kullanıcının alışkanlık, zevk ve kişiliğini yansıtan tasarlanmış bir ürün haline gelmiştir. 1980 sonrası mutfağın tipolojisi ve plan üzeri yerleşiminden çok, mutfak firmaları stil üzerine çalışmış, high-tech, minimalistik, geleneksel gibi farklı tarzlarda ve ahşap, granit, paslanmaz çelik gibi farklı malzemelerde müşteriye farklı mutfak tipleri sunabilmek üzerine çalışmaya başlamıştır (Danielsen, 2012).

1990’lardan günümüze gelindiğinde ise, mutfaklarda geçirilen zamanın fast-food kültürü ile azaldığı görülmektedir. Daha hızlı ve kolay yemek yapabilmek ya da dışarıdan yemek yemek mutfakların konut içerisinde daha az önemli bir alan haline dönüşmesine sebep olabilmektedir. Ancak tabii ki bu durum yine aileler ve yaşam tarzları ile ilgili olmaktadır. Kimi aileler mutfağı hala geleneksel, yaşamlarında önemli bir ritüel alanı olarak kullanmaya devam ederken, kimileri için ise hızlıca yemek hazırlanıp, yenilen ikincil bir alan haline gelmiştir.

3.4 Mutfak Planlaması

Mutfak planlaması yapılırken mutfağın boyutu ve konumuna göre plan tipi oluşturulduktan sonra aktivite alanlarının uygun şekilde yerleşimi yapılmaktadır.

3.4.1 Mutfak plan tipleri

Mutfak plan tipleri 6 şekilde tek duvar tipi, koridor tipi, L tipi, U tipi, yarım ada ve ada tipi mutfak olarak adlandırılmaktadır (Şekil 3.5).

3.4.1.1 Tek duvar tipi mutfak

Dar ve uzun mekanlarda uygulanan mutfak türüdür. Pişirme, depolama, yıkama/hazırlama aktiviteleri arasında birinden diğerine doğrusal bir hareket söz konusudur (Yazıcıoğlu, 2010). Bu tip mutfakta iki kişi çalışırken zorlukları engellemek için tekerlekli, katlanabilir ya da çekmece içlerine gizlenmiş çekilebilir tezgahlar tercih edilmektedir. Bu tip mutfaklar genelde çok küçük alanlarda uygulanır, kayar kapı ile erişilebilir. Ancak günümüzde, bir ada ile de birleştirilerek geniş mekanlarda yer alan geniş bir duvarda da kullanılabilmektedir.

3.4.1.2 Koridor tipi mutfak

Tüm aktivite alanlarının karşılıklı olarak iki duvarda çözüldüğü mutfak tipidir. Tek duvar tipi mutfağa göre daha fazla depolama alanına sahiptir. İki kişinin çalışması tek duvar tipi mutfağa göre daha kolaydır. İki tarafı açık olan mutfak, U mutfağa göre daha çok ışık almaktadır.

3.4.1.3 L tipi mutfak

Tüm aktivite alanlarının birbirini kesen iki duvarda çözümlendiği mutfak tipidir. Yemek yeme aktivitesi de ayrı bir bölüm olarak mekan içerisinde kurgulanabilmektedir. Diğer mutfak tiplerinde olduğu gibi, buzdolabının girişe yakın, pişirme ünitesinin de mutfağın ortasında yer alması, pişirme anında oluşabilecek tehlikelere karşı güvenlik sağlamaktadır.

L tipi mutfaklarda köşe dolaplarının çok iyi düzenlenmesi gerekmektedir. Alt dolaplar için farklı ve pratik kiler sistemleri çözümlenmelidir, çünkü köşe dolaplarda iç kısma ulaşmak zordur. Yeterince çalışma yüzeyinin olması, tezgah üstü küçük ev aletleri için alan yaratmaktadır.

Şekil 3.5 : Mutfak Plan Tipleri (1- Buzdolabı, 2- Eviye, 3- Ocak)

(Kaynak : Url - 3)

3.4.1.4 U tipi mutfak

Tüm aktivite alanlarının üç duvarda çözüldüğü mutfak tipidir. Büyük konutlar için daha uygundur. Bu tip mutfakta en fazla karanlık köşeler problem yaratabilmektedir. Genellikle bu tip mutfaklarda depolama ve tezgah alanı yeterlidir ve aktivite üçgeni kendiliğinden oluşmaktadır.

Büyük U tipi mutfaklarda ortaya masa konulabilir, sabit masa için yer yok ise katlanır masa kullanılabilir. Bir tezgahın ucu genişletilerek hem çalışma hem yemek yeme masasına dönüştürülebilir.

3.4.1.5 Yarım ada tipi mutfak

Tezgahın bir bölümünün duvardan bağımsız yarımada şeklinde biçimlendiği mutfak tipidir. Tezgahtaki yemek yeme ya da çalışma alanını arttırmak için uygulanmaktadır.

3.4.1.6 Ada tipi mutfak

Tüm aktivitelerden bir ya da birkaçının mutfağın ortasında çözüldüğü mutfak tipidir. Ada, mutfağın kalbini oluşturur; farklı işlevler içerebilmektedir. Ancak, yerleştirilen cihazlarla birlikte ekstra tesisat ya da havalandırma sistemi gerekebilmektedir. Ada tipi mutfağın en önemli özelliği, dinlenen ve yemek yapan kişi arasında iletişimin en ideal sağlandığı tip olmasıdır. Çünkü kullanıcı, mutfağında çalışırken arkada kalan oturma alanındaki kişiye sırtını dönmek zorunda kalmamaktadır. Ayrıca iki kişi için uygun çalışma alanı oluşturur. Belirli bir gelir düzeyinin üzerindeki alıcıların %80'inin ada mutfak istediği görülmektedir (Yazıcıoğlu, 2010).

Sonuç olarak, plan tiplerine göre farklılık gösteren mutfaklar, kullanıcının mutfakta çalışma performansını direkt olarak etkilemektedirler. Mutfak tipolojisi, kullanıcının yaşam tarzı, mutfak alanı ihtiyacı, depolama ihtiyacı, mutfakta kaç kişinin çalışacağı gibi öğelere bağlı olarak seçilmelidir. Aydınlatma, emniyet, havalandırma unsurları mutfak tipolojisine göre düzenlenmesi gereken yardımcı unsurlardır.

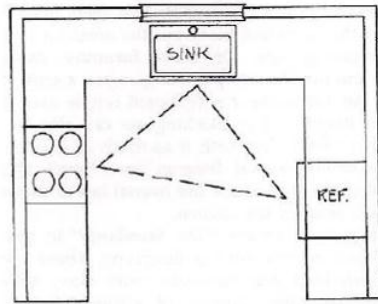
3.4.2 Mutfak aktivite alanları

Mutfakta yapılan başlıca aktiviteler ve gerektirdiği ekipmanlar, malzemeler ve ortaya çıkardığı yan ürünler liste olarak aşağıda sunulmuştur (Şekil 3.6).

	Yemeğin Hazırlanması	Piştirme	Servis etme	Yemek Yeme	Toplama	Yıkama	Kurutma
Ekipman	Masa / Tezgah	Ocak	Masa / Tezgah	Yemek Masası	Masa/Tezgah	Eve	Bulaşıklık
Malzeme	Yemek / Su	Elektrik/Gaz Kap kakak	Çanak/çömlek	Tabak/Çatal	Tabak/Çatal	Su	Su
Yan ürün	Nem Atık çöp	Buhar Sıcaklık Duman		Kırıntı Atık çöp		Nem Kanalizasyon	Nem

Şekil 3.6 : Mutfak eylem ve gereçleri (Nystörm, 1994).

Aktiviteleri ana olarak, depolama, yemeğin hazırlanması ve piştirme olarak; servis ve yemek yeme, toplama, yıkama, kurutma aktivitelerini ise ikincil aktiviteler olarak belirtebiliriz. 1950 yılında aktivite alanları ile ilgili yapılan ilk çalışmada bu eylemlerin bir üçgen oluşturduğu görülmüştür ve mutfak planlanırken buna dikkat edilmesi gerekmektedir (Şekil 3.7).

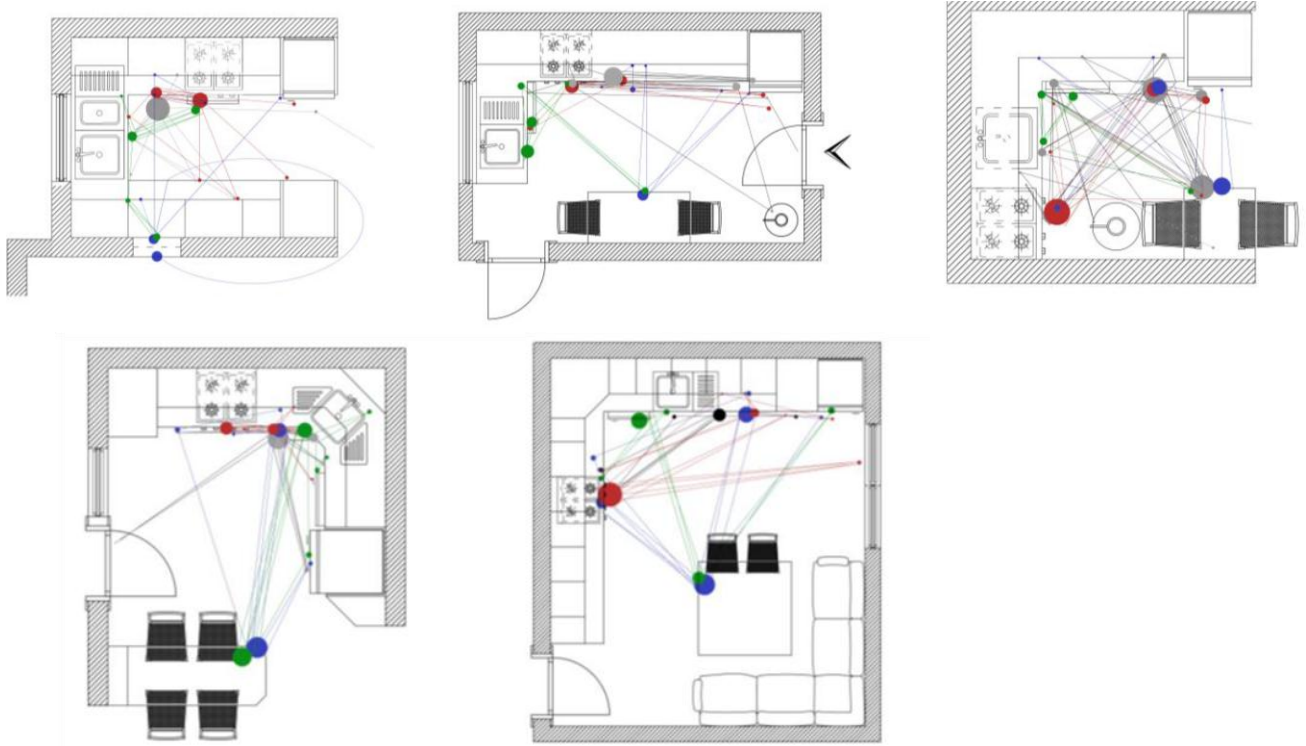
Şekil 3.7 : Mutfak aktivite üçgeni (Yazıcıoğlu, 2010).

IMIAD (International Master of Interior Architectural Design) programı kapsamında, Methodologies and Techniques in Digital Design dersi kapsamında mutfak kullanıcıları ile ilgili bir araştırma yapılmış ve kullanıcı hareketleri diyagram olarak yansıtılmıştır. Mutfak kullanıcılarının yemek hazırlama, piştirme, servis etme, toplama ve temizleme aşamalarında yapılan davranış gözlemi şekildeki gibi haritalandırılarak diyagramlaştırılmıştır (Şekil 3.8). Diyagramda bu 5 farklı eylem farklı renklerle gösterilmiş böylece kullanıcının hangi aşamada hangi alanlarda nasıl çalıştığı daha kolay tespit edilebilmiştir. Bu durumun sonucunda kullanıcı davranışlarına göre aktivite bazlı mutfak planlaması ile ilgili olarak bazı sonuçlara varılmıştır.

Bu kapsamda incelendiğinde mutfağın genel planlaması ile ilgili ortaya çıkan sonuçlar şunlardır.

1-Yemek hazırlama eylemi, yemeğin türüne göre değişse de, genellikle ocak ile eviye arasındaki tezgahda yapılmaktadır. Bu yüzden buradaki tezgah genişliğinin yeterli tutulması önemlidir. Tezgah genişliğinin yetersiz olduğu durumlarda kullanıcı daha uzaktaki bir tezgahı kullanmak zorunda kalacak ve gidiş gelişleri arttığından mutfakta hem daha çok yorulacak hem de zaman kaybedecektir.

2-Mutfağın küçük ya da büyük olması değil, akıllıca planlanmış olması önemlidir. Küçük mutfaktaki kullanıcı, daha büyük mutfaktaki kullanıcıya göre, mutfağı daha küçük olmasına rağmen daha çok yorulmuştur. Ancak mutfak büyük olduğunda, iyi planlanmamışsa kullanıcıyı yine çok yorabilir. Aktivite üçgeninin fonksiyonlar arası uzaklığı çok fazla olmamalıdır. Büyük mutfakta arta kalan alanlar tezgah ve depolama alanı olarak kullanılabilir.

Şekil 3.8 : Mutfak içi kullanıcı davranışı diyagramları.

3-Mutfakta çamaşır makinesinin sağ el kullanan kullanıcıya göre, eviyenin solunda olması ona kolaylık sağlamaktadır. Kişi eviyede işini bitirip, doğrudan solundaki makineye bulaşıkları yerleştirebilir, böylece geri dönmesine gerek kalmamaktadır.

4-Küçük alanlarda mutfaklar, oturma odası ile ilişkisi olsa da olmasa da genelde bir cep oluşturularak çözülmekte, büyük konutlarda ise aynı zamanda bir yaşam alanı olarak düzenlenmektedir.

Houzz.com'da (2013) yapılan trend araştırmasına göre, pek çok insan büyük mutfak değil, yaşayan bir alan istemektedir. Bunun için mutfak planlaması önem kazanmaktadır. Ankete katılanların %77'si mutfaklarının başka bir odaya açılmasını istemekte, %61'i mutfağının ada tipi olmasını tercih ederken, %37'si ise mutfağını büyültmeyi düşünmektedir.

3.5 Mutfak Standartları

3.5.1 NKBA standartları

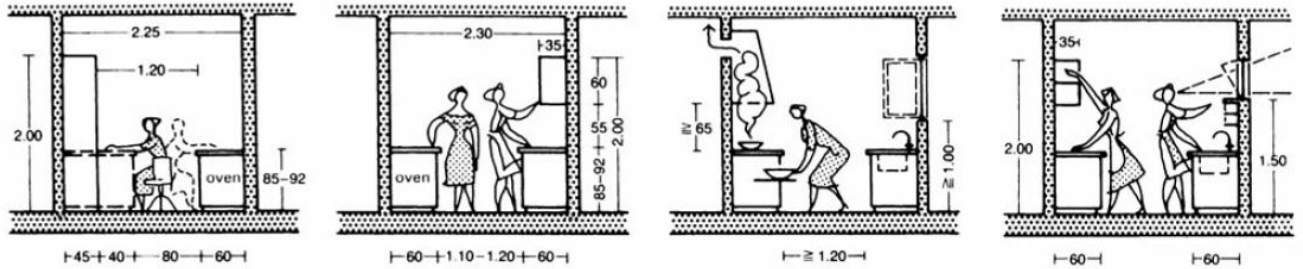
National Kitchen and Bathroom Association'ın standartlarına göre;

- 1-Mutfak giriş kapısı ya da girişi en az 80 cm. olmalıdır.
- 2-Mutfak kapısı açıldığında tezgah ya da diğer mutfak alet ve eşyalarının kapılarına çarpmamalıdır. Dar mutfaklar için kapısız çözümler önerilebilir.
- 3-Mutfak aktivite alanları (buzdolabı – eviye – ocak) arası toplam ölçüleri 8 metreyi kesinlikle aşmamalıdır. Aktivite alanları arası uzaklık ise 120cm.'den az, 260 cm.'den ise fazla olmamalıdır.
- 4-Temel aktivite alanları bir seperatör ile bölünmemeli, ilişkileri kolay olmalıdır.
- 5-Aktivite üçgeni arasından başka bir geçiş yolu geçmemelidir.
- 6-Çalışma koridoru tek kullanıcı için en az 100cm, daha fazla kullanıcı için ise en az 120cm. olarak belirlenmelidir.
- 7-Mutfak koridorunun ise genişliği en az 90cm. olabilir.
- 8-Yürüme yolu üzerinde planlanmamış olan oturma alanı eğer arkası duvara dayalı değil ise tezgahla arasında en az 80 cm. boşluk bırakılmalıdır.
- 9-Eğer mutfakta bir adet eviye var ise, pişirme alanı ve buzdolabının yanına ya da karşısına yerleştirilmelidir ancak ortalarında olması en doğrudur.
- 10-Eviyenin bir tarafında en az 60cm, diğer tarafında ise en az 45cm. kenar boşluğu bırakılmalıdır.

- 11-Hazırlama alanı için ise bir tarafta en az 60cm derinliğinde ve en az 90cm genişliğinde alan bırakılmalıdır.
- 12-Bulaşık makinesi, eviyein köşesinden 90cm. mesafe içerisinde yerleşmiş olmalıdır. Önünde ise en az 55cm. alan boş bırakılmalıdır.
- 13-Biri eviyein yanında ikincisi ise mutfak ya da kenarında olmak üzere iki çöp kovası yer almalıdır.
- 14-İkinci bir eviye yerleştirilmek istenirse ana eviyein yanında 45cm. lik alan ayrılmalıdır.
- 15-Buzdolabı yerleştirilirken, kapağının açılma yönünde 40cm. boyunca mesafe diğer mutfak eşyalarını ve geçiş yolunu etkilemeyecek biçimde bırakılmalıdır ki alan kaybı olmasın.
- 16- Bir yanda minimum 30 cm.ocak yanı boşluğu ve diğer yanda 40 cm. yan boşluk bırakılmalıdır.
- 17-Pişirme alanının havalandırması için doğru yerleştirilmiş minimum 150 cfm (cubic feet per minute) gücünde bir havalandırma sistemi kullanılmalıdır. (150ft3/dakika = 250m3/saat)
- 18-Pişirme alanının güvenliğini sağlamak için açılabilir bir pencere önüne ocak yerleştirilmemelidir. Ocak civarında yanıcı malzemelerden oluşan perde gibi eşyalar bulunmamalıdır. Yangın söndürme gereçleri mutfakta ocağa yakın bir yere konumlandırılmalıdır.
- 19-Mikrodalga fırını yerleştirmek için en ideal alan omuz hizasından 8cm. aşağısı, yerden ise 140cm. yukarıdır.
- 20-Kullanıcı toplamda en az 400cm. genişlik, 60cm. derinlik ve üst tarafında 40 cm. boşluk olan tezgah ölçülerine ihtiyaç duymaktadır.
- 21-Keskin köşelerden ise yuvarlatılmış ya da kırılmış kenarlar tercih edilmelidir.
- 22-Küçük mutfaklarda toplam depolama yüzeyi 14metrekare ya da daha az, orta mutfaklarda 14 ile 28 metrekare arasında, büyük alanlı mutfaklarda ise 28 metrekarenin üstündedir.
- 23-Köşe kabinlerinin en az biri depolama olarak kullanılabilecek şekilde fonksiyonel olarak düzenlenmelidir.
- 24-Eşyaların elektrik bağlantılarında topraklama koruması gereklidir.
- 25-Çalışma yüzeyleri iyi aydınlatılmış olmalıdır.

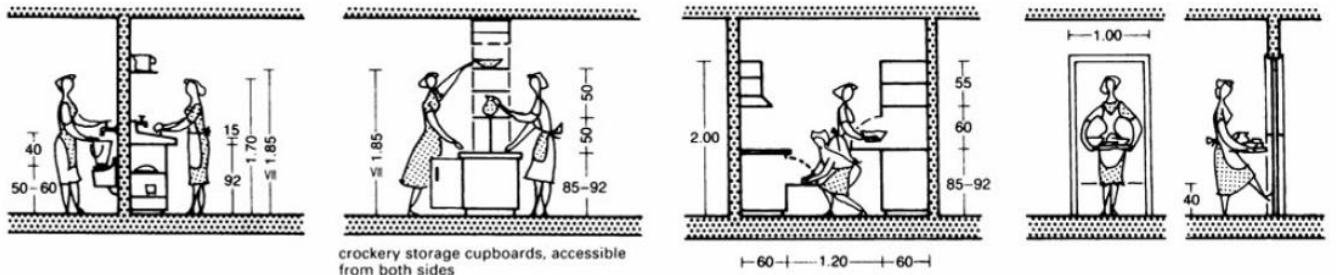
3.5.2 Neufert standartları

İlk olarak 1936 yılında basılıp yayımlanan Neufert'in Yapı tasarımı temel bilgileri kitabının 2000 yılındaki üçüncü baskısına göre mutfak standartları aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

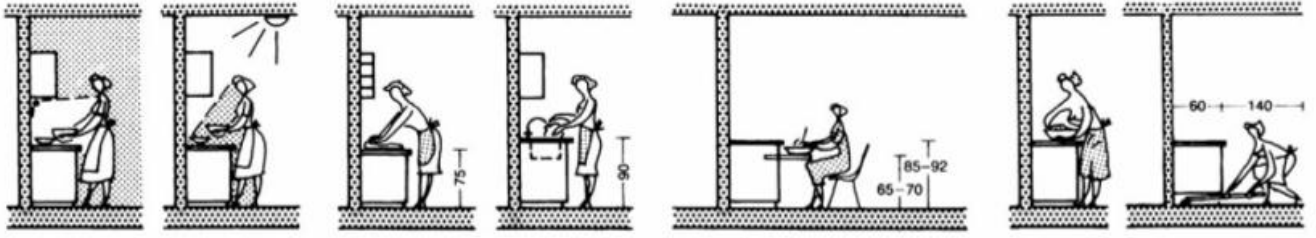
Şekil 3.9 : Neufert'e göre mutfak dolap ve tezgah standartları.

- 1-İki tezgah arası uzaklığın 120cm. olması iki kişinin çalışması açısından rahatlık sağlar. 80cm. ise geçiş yolu olarak bırakılmalıdır (Şekil 3.9).
- 2-Eğer fırın tezgahüstü değil de yerde ise, önündeki koridor 120cm.den fazla olmalıdır (Şekil 3.9).
- 3-Tezgah derinlikleri 60cm, tezgah üstü dolapların derinlikleri ise 35cm. olmalıdır (Şekil 3.9).

Şekil 3.10 : Neufert'e göre eviye, raf, koridor ve kapı standartları.

- 4-Eviye ve musluk yükseklikleri 92 ve 107 cm. olarak verilmiştir (Şekil 3.10).
- 5-İki taraftan erişimi mümkün olan rafların en yüksek uzanma yüksekliği 185cm olmalıdır (Şekil 3.10).
- 6-Mutfak içi çift taraflı çalışmak için 120cm. koridor alanı gereklidir (Şekil 3.10).
- 7-Mutfaktan elinde tepsi ile çıkacak kullanıcı için kapı dışı doğru kolayca açılır olmalı ya da kapısız mutfak tercih edilmelidir (Şekil 3.10).

Şekil 3.11 : Neufert'e göre aydınlatma ve farklı işlevler için tezgah standartları.

8-Mutfak aydınlatması tezgah altı aydınlatmalar aracılığı ile doğru biçimde yapılmalıdır (Şekil 3.11).

9-Hamur açmak gibi fırınlanacak işler için tezgah yüksekliği 75cm. bulaşık yıkama gibi işler için ise 90cm. olmalıdır (Şekil 3.11).

10-Oturarak yapılan işlerde 65-70cm. yükseklikte çekilerek açılan tezgah çalışma alanı olarak kullanılabilir (Şekil 3.11).

11- Tezgah bazası konulmadığında temizlenebilmesi için koridor aralığı 140cm. olarak ayarlanmalıdır (Şekil 3.11).

Neufert'e göre sağdan sola doğru mutfak düzeni, depolama alanı, pişirici, hazırlama alanı, eviye ve drenaj yüzeyi olarak belirlenmiştir. Solak kullanıcılar ise bu diziliş tam tersi bir düzen izlemektedir. Pişirme alanı 5-6 m², normal mutfaklarda 8-10 m² ve yemek yeme alanını içeren mutfaklarda ise 12-14 m²'dir.

3.5.3 İngiltere toplu konut standartları

İngiltere'de toplu konutları baz alarak konulan ilk standartlar Parker Morris'e aittir. 2012 yılında tekrar düzenlenen bu standartlarda yine Morris standartları baz alınmış ve mutfakla ilgili olan standartlar alan ölçüsü olarak verilmiştir (Bayazıt, 1989). Bu standartlarda, ev tipine göre değişen ölçülerde mutfak, yemek alanı ve yaşam alanı birlikte verilmiştir (Çizelge 3.1).

Çizelgedeki konut – mutfak alanları ve mutfağın konut içerisinde kapladığı orana bakılarak stüdyo dairelerde yaşama alanına çok daha fazla yer ayrılırken. 2+1 konutlar ve dah büyüklerinde yüzde 30 civarında olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.1 : İngiltere toplu konut standartlarına göre toplu konutta mutfak alanı standartları.

Konut türü	Toplam Konut Alanı (m2)	Yaşama, Mutfak ve Yemek Yeme Alanı (m2)	Alan yüzdesi
Stüdyo daire	32	22	68
1 Yatak Odalı Daire	51	22	43
2 Yatak Odalı Daire	66	24	36
2 Yatak Odalı Konut	77	27	35
3 Yatak Odalı Konut	93	30	32
4 Yatak Odalı Konut	106	33	32

3.5.4 İmar ve İskan Bakanlığı'na göre toplu konutta mutfak standartları

1936 yılındaki 1. Kalkınma planı baz alınarak yapılmış mutfak standartlarında mutfak donatılarının temel ölçüleri verilmiştir. Buna göre eviye tezgah yükseklikleri döşemeden itibaren 85cm, pişirme tezgahının döşemeden itibaren yüksekliği 85cm. olmalıdır. Tezgah enleri en az 50cm. yapılmalıdır. Pişirme tezgahı üzerine davlumbaz, tezgah altı dolapları ve eviye altı dolabı ile alt kenarı döşeme kaplamasından 130cm. yükseklikte olan üst dolaplar yapılmalıdır.

Elektrikle ilgili olarak verilen standartta 1 adet aydınlatma elemanı ve 1-2 adet güvenlik hatlı priz elemanı gerektiği belirtilmiştir.

Döşeme kaplamaları, düz mozaik, karo mozaik ve karo siman olarak belirtilmiştir. Duvar kaplamaları ise duvar veya renkli mozaik, karo mozaik, çimento harçlı sıva üzerine yağlı boya veya plastik badana, sentetik kaplamalı elyaflı levha, cam mozaik ya da beyaz fayans olarak belirtilmiştir. Mutfakta, tezgahların arkasındaki yağ ve su sıçrayabilecek duvar yüzeyi ise temizlemesi kolay bir malzeme olan fayans ile kaplanabilecektir.

Ancak bu standartların hepsinin günümüze göre uygulanması gerekmektedir. Özellikle teknolojinin gelişmesi ile yeni malzemelerin ortaya çıkması durumu mutfakta kullanılan malzeme standartlarını da etkilemiştir.

Ölçü ve malzeme dışında, çeşitli alansal standartlar da verilmiştir (Çizelge 3.2).

Çizelge 3.2 : İmar ve İskan Bakanlığı toplu konutta mutfak alanı standartları.

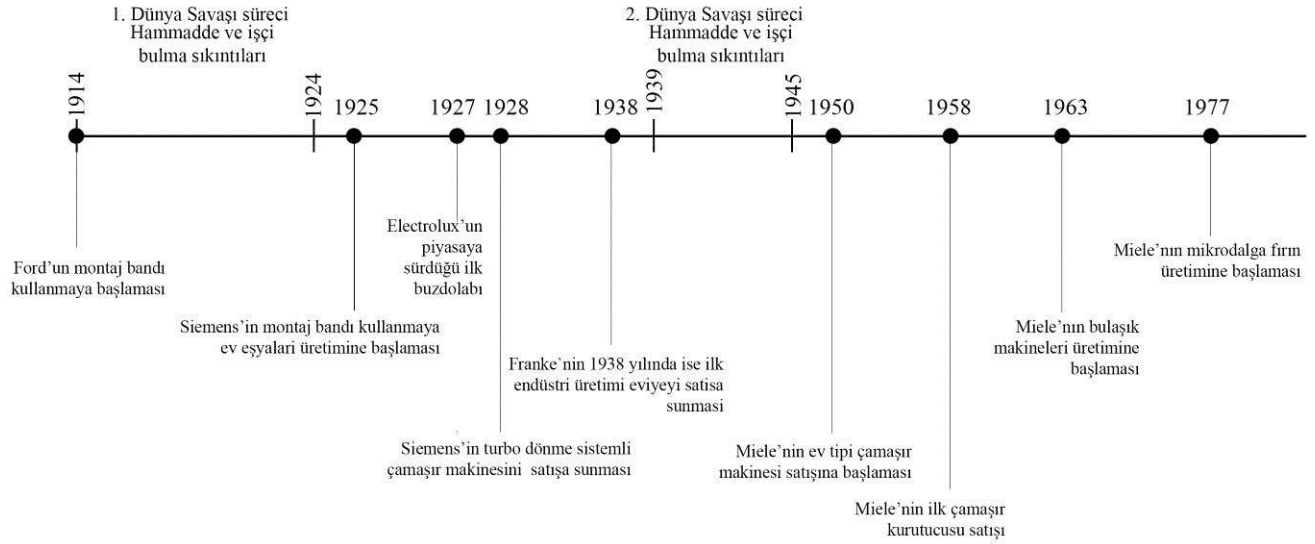
Konut türü	Toplam Konut Alanı (m2)	Yaşama, Mutfak ve Yemek Yeme Alanı (m2)	Mutfak Alanı (m2)	Kompakt Alan Yüzdesi	Mutfak Alanı Yüzdesi
Stüdyo daire	32.5	16	4	49	12
1 Yatak Odalı Daire	51	20	5	39	9
2 Yatak Odalı Daire	65.5	21.5	6.5	33	9
3 Yatak Odalı Daire	71.5	24.5	7	34	10
4 Yatak Odalı Konut	84	27	7.5	32	9
5 Yatak Odalı Konut	92.5	30.5	7.5	33	8

Mutfak standartları ile ilgili genel bir sonuca varılmak gerekirse, hepsinin kendi dönem ve ülkelerine göre incelenmesi gerektiğidir; çünkü mutfak, kültürel ve antropolojik öğelere göre değişen standartlar içeren bir mekandır. NKBA ve Neufert’te mutfak tezgah ve donatıları ile ilgili yükseklik ve genişlik ile derinlik standartlarına ağırlık verilmiş, aydınlatma ile ilgili kurallar konulmuştur. Aynı zamanda aktivite alanlarının birbirleri ile olan ilişkileri ve uzaklıkları ile ilgili standartlar verilmiştir. İngiltere toplu konut standartlarında daha çok mekansal alan standartlarına rastlanırken, Türkiye’deki İmar ve İskan Bakanlığı’nın standartlarında da yine alan standartları verilmiştir. Bunun yanında malzeme, emniyet, donatı elemanları ile ilgili bilgiler de mevcuttur. Optimum bir mutfak alanı için bu standartlara uyulması gerekmektedir. Ancak, toplu konutlarda yapılan mutfak çalışmalarında her ne kadar ilk olarak bu standartlar baz alınarak çalışmaya başlansa da, ne kadarının bu standartlara uygun olduğu bir araştırma konusudur.

3.6 Mutfak Donatı Elemanları

Endüstriyel üretimle standartlaşmış olan mutfak mobilyaları ile mutfakta kullanılan elektrikli eşyalar, aydınlatma elemanları ve havalandırma donanımları gerek malzeme, gerekse ölçü açısından birbirleri ile uyumlu olmalıdır. Bu sebeple toplu konut yapan inşaat firmalarının beraber çalıştığı mutfak firmaları ve onların ürettikleri mutfak eşyaları incelenmiştir. Bu bağlamda incelenen firmalarla ilgili kısa bilgiler şu şekilde verilebilir.

Mutfak donatılarında endüstrileşme, Ford'un montaj bandının kullanımı ile başlamış ve günümüze kadar gelişmiştir. Franke, Miele, Siemens ve Electrolux bu sektörde şu anda toplu konutlarda da kullanılan ar-ge çalışmalarına da önem veren firmalardır. Bu firmaların tarihçelerine bakıldığında ev kullanımı için üretilen bu makinelerin gelişimini görmek

Şekil 3.12 : Beyaz eşyaların gelişim sürecinin tarihsel kronolojisi.

mümkündür. 1914 – 1924 savaş döneminde gerek hammadde bulma sıkıntısı gerekse talep azlığı üretimde aksamaya yol açsa da savaş sonrası endüstri devrimi ile nikel, monel metal ve paslanmaz çelik ile montaj bantlarında üretim artarak gelişmeye başlamıştır. 1940 savaş yıllarında yine satış ve üretim düşerken, 1950'li yıllarda çamaşır makinesi, çamaşırhanelerden çıkıp, evlerin içine dış tasarımı da önemsenen bir eşya olarak girmeye, banyo ya da mutfaklarda dikdörtgen biçiminde kullanılmaya başlanmıştır (Şekil 3.12). 1977'li yıllarda ankastre kavramı gündeme gelmeye başlamış, mutfak dolapları içerisine entegre edilebilien beyaz eşyalar üretilmeye başlamıştır. 1994'te mutfaklarda renk için RAL kataloglarının kullanımı gibi yeniliklere yönelinmiştir. 2000'li yıllardan sonra ise beyaz eşyalarda enerji tasarrufu önemli bir unsur olmuştur. Türkiye'de toplu konutlarda bu hususta çalışan en önemli firma ise 1955 yılında kurulan Arçelik sayılabilir. Bu durum ise bize Türkiye'de beyaz eşyaların yaygınlaşmaya başladığı yıllar hakkında genel bir bilgi vermektedir.

3.6.1 Beyaz eşyalar

Beyaz eşyalar, 1920 ve 1930’larda montaj bandının kullanılmaya başlanıp, ikinci dünya savaşından sonra ev içi kullanım nesnelerine artan ilgi nedeni ile özellikle 1940’lı yıllarda evlere girmeye başlamıştır. O dönemde sorgulanan ev içi hijyen anlayışı ve beyaz rengin en az mikrop barındıran renk olduğunun belirlenmesinden sonra bu eşyalar beyaz renkli üretilmeye başlanmıştır (Danielsen, 2012).

Evlerde kullanılan bağımsız beyaz eşya üniteleri dışında mutfak dolabının içine gömülü olarak kullanılan ankastre ürünler yer almaktadır. Bağımsız üniteler, eşyaların yerlerini değiştirirken bir yere bağlı olmadıkları için kolaylık sağlarken, ankastre ürünler ise tezgahla ya da mutfak dolabı ile hem zemin bitebilmesi nedeni ile daha şık bir görünüm sağlar. Ankastre ürünler, gerek ölçü gerekse malzeme bakımından hem montaj kolaylığı hem de görünüm de uyum sağlamak adına mutfak mobilyaları ve diğer ankastre ürünler ile uyumlu birimler halinde tasarlanmalıdır.

Araştırmada toplu konutlarla çalışan 4 büyük mutfak firmasının ürünleri araştırılmış ve mutfak donatıları ile ilgili olan uyumları incelenmiştir.

Gazlı ya da elektrikli olarak kullanılabilecek olan ankastre ocaklarda dikkat edilmesi gereken, montajdan önce mutfak tezgahının ürüne uygun şekilde kesilmesidir. Aksi halde hem zaman hem iş gücü kaybı yaşanmaktadır.

Inox, üzerinde bir kaplama olmayan paslanmaz çeliğin kendisidir. Pürüzsüz metal yüzeyi ile mikropların yapışmasını engeller, hijyeniktir, kolay kir tutmaz. Yüksek sıcaklıklara dayanıklıdır, yemekler üzerinde herhangi bir tat, koku değişikliğine yol açmaz, güvenlidir. Üzerinde parmak izi bırakmaz ve kolayca temizlenebilir. Gaz ile çalışırlar, kimi modellerinde bir göz elektrikle çalışmaktadır.

Cam yüzeyli ocaklarda siyah temperlenmiş kalın cam kullanılır.

Cam-seramik yüzeyli ocaklarda tencere direk yüzey üzerine oturtulur. Elektrikli ve gazlı ocaklara göre çok daha hızlı bir ısınma sağlarlar. Isınan cam-seramik karışımı ısıyı daha uzun süre muhafaza eder. Temizliği kolaydır. Ancak elektrikle çalışması ve ülkemizdeki elektrik

kesintileri ve elektrik faturaları göz önüne alındığında müşterilerin ikinci plana atabildiği bir ürün olmuştur.

İndüksiyonlu cam-seramik fırınlar, sadece indüksiyon özellikli kaplarla kullanılabilen bu yüzden de biraz masraflı olabilen ocaklardır. Elektrikle çalışırlar, üzerinde bulunan yüzeyi değil, doğrudan kabı ısıtırlar. Yani kullanıcı ocağa dokunduğunda, elinin yanma tehlikesi yoktur. Oldukça hızlı ısıtırlar. 1 litre suyun kaynama süresi, indüksiyonlu bir ocak ile yaklaşık yarıya düşmektedir. Elektronik ve dokunmatik kontrol düğmeleri ile çalışırlar.

Farklı firmaların ankastre ürünleri incelendiğinde, farklı ürün ölçü, malzeme ve standartlarına sahip olduğu görülmüştür. Ancak genel olarak, ocaklar farklı ölçüler de olsa da montaj ölçülerinin birbirine yakın standartlarda olduğu gözlenmektedir. Derinlik olarak 49-50cm montaj ölçüsü sabit iken, genişlikler ocak türüne göre değişmektedir. Tek gözlü ve 2 gözlü ocaklar, 27 – 27.2; tek gözlü geniş ocak 36-36.4cm. genişliğinde tezgah boşluğuna monte edilmektedir. Yani 30cm.’lik mutfak dolabı ile kullanılabılırler. 4 gözlü ocaklar, 55-56-60cm. genişliğinde tezgah boşluğuna monte edilmektedir, altında 60cm.’lik dolap ya da başka bir ankastre cihaz ile kullanılabılırler. 5 gözlü ocaklar ise yine 56cm.’lik geniş 5 gözlü ocaklar ise 73-83-88-91.6 gibi farklı daha standart dışı ve özel tasarım ocaklardan oluşur. 56cm.’lik ocaklar 60cm.’lik dolap ya da diğer ankastre cihazlarla altlı üstlü kullanılabılırken, diğer geniş ocaklar ise 90cm’lik dolaplar ile kullanılabılırler (Şekil 3.13).

Fırınlar genişliklerine göre genelde 60cm. ölçüde piyasada bulunsa da 90cm. olanları da mevcuttur. Standart montaj ölçüsü 60cm.likte 59x56x55cm. iken, 90cm. genişlikte 49.5x86x56cm.’dir. Ancak kompakt fırınlarda küçük montaj farklılıkları bulunabilir. Alınacak fırın önceden belirlenmeli ve dolap boşlukları buna göre bırakılmalıdır. Ayrıca fırının monte edileceği alan, tezgah altı ya da tezgah üstünde dolap içi olmasına göre de değişiklik göstermektedir (Şekil 3.13).

Fırınların kapak malzemesi de diğer cihazlarla ve mutfak dolaplarının stili ile uyumlu seçilebilir. Inox, siyah cam, aynalı cam ya da geleneksel stilde tasarlanmış veya renkli kapaklarla modern mutfaklara uyumlu kapaklar piyasada bulunabilmektedir.

		Franke	Miele	Siemens	Arcelik
Ocak	Inox 	2 gözlü ocak: 25 x48 cm. 4 gözlü ocak: 55 x48 cm. 5 gözlü ocak: 56 x49 cm.	Tek gözlü ocak: 27 x50 cm. Tek gözlü ocak: 36 x50 cm. 2 gözlü ocak: 27 x50 cm. 4 gözlü ocak: 56 x48 -49 cm. 5 gözlü ocak: 86 x48 -49 cm.	4 gözlü ocak: 56 x48 -49 cm. 5 gözlü ocak: 56 x48 -49 cm.	4 gözlü ocak: 56 x49 cm.
	Cam Yüzey 	2 gözlü ocak: 29 x49 cm. 4 gözlü ocak: 56 x49 cm. 5 gözlü ocak: 83 x49 cm.		1 gözlü ocak: 27 x49 cm. 2 gözlü ocak: 27 x49 cm. 4 gözlü ocak: 56 x49 -50 cm. 5 gözlü ocak: 78 x50 cm.	4 gözlü ocak: 56 x49 cm. 5 gözlü ocak: 56 x48 cm.
	Cam Seramik 	4 gözlü ocak: 59 x51 cm. 4 gözlü ocak: 56 x49 cm. 4 gözlü geniş ocak: 75 x49 cm.	2 gözlü ocak: 27 x50 cm. 2 gözlü ocak: 36 x50 cm. 4 gözlü ocak: 56-60 x49 -50 cm. 5 gözlü ocak: 78 x50 cm. 5 gözlü geniş ocak: 91 x50 cm.	Tek gözlü ocak: 36 x49 cm. 2 gözlü ocak: 27 x49 cm. 4 gözlü ocak: 56 x49 cm.	4 gözlü ocak: 56 x49 cm.
	Indüksiyonlu Cam - Seramik 	4 gözlü ocak: 56 x49 cm. 4 gözlü geniş ocak: 88 x49 cm.	1 gözlü ocak: 36 x50 cm. 2 gözlü ocak: 27 x50 cm. 4 gözlü ocak: 56 -60x49-50 cm. 5 gözlü ocak: 78 x50 cm. 5 gözlü geniş ocak: 91 x50 cm.	4 gözlü ocak: 56 x49 -50 cm. 5 gözlü ocak: 75 x49 cm. 5 gözlü ocak: 88 x49 cm.	4 gözlü ocak: 56 x49 cm.
	Özel Üretim 	4 gözlü inox ocak: 107 x 39 cm. 4 gözlü cam ocak: 114 x 38 cm. 4 gözlü inox ocak 66 x 49 cm. 5 gözlü inox ocak 93 x 49 cm. 90 derece inox köşe ocak			
Fırın	Inox Siyah Cam Siyah Aynalı Cam 	45 x56 x45 cm. 59 x56 x56 cm. 58 x56 x54 cm. 59 x54 x56 cm. 49 x86 x56 cm	45x56x55 cm 59x56x55 cm.	45 x56 x55 cm. 57 -59 x56 x55 cm. 47 x86 x56 cm.	59 x56 x55 cm. 45 x56 x55 cm.
	Renkli 	59 x56 x55 cm			59 x56 x55 cm
Mikrodalga Fırın	Inox 	35 -36 x60 x31 cm. 38 x60 x55 cm. 44 -45 x56x55 cm.	38 x56 -56 x>31 cm. 45 x56 -56 x>50 cm. 36 x56 -56 x>31 cm. 45 x56 -56 x>55 cm.	36 x56 x30 cm. 38 x56 x55 cm. 36 -36 x56 x30 cm.	36 x56 x45 cm. 46 x56 x55 cm.
	Renkli 	44 -45 x56x55 cm.			
Buzdolapları	Buyuk 		213x91x61cm. 213x76x61cm. 213x45x61cm.	213x91x61cm. 213x76x61cm. 213x45x61cm.	
	Orta 	177x54x54cm.	177x56x55cm.	177x56x55cm. 177x54x53cm. 177x91x82 cm.	178x55x55cm.
	Kucuk ve Tezgah Altı 			140x56x55cm. 82x60x55cm.	87x54x54cm.

Şekil 3.13 : Beyaz eşyalar ve montaj ölçüleri.

Mikrodalga fırın yükseklikleri yaklaşık 38.5, 45 ve 60cm olup, genişlikleri ise 59.5 cm olmakta; böylece 60cm. olan mutfak dolaplarına rahatlıkla sığmaktadırlar (Şekil 3.13).

Ankastre buzdolapları ölçüleri 45, 60, 75, 90'lık modüllere sığabilecek şekilde standartlaştırılmıştır (Şekil 3.14).

Ankastre bulaşık makinelerinin 45 ve 60 cm.'lik kabinler için 2 ayrı genişlik türü vardır.

Türkiye'de çamaşır makinelerinin mutfakta yer alması çok sık rastlanan bir durum değildir. Ancak yer alıyorsa, ankastre makineler, 60cm.'lik mutfak dolabına sığacak şekilde standartlaştırılmışlardır (Şekil 3.14).

		Miele	Siemens	Arcelik
Bulaşık Makinesi	Ankastre	>82x45x>57cm. >82x60x>57cm. >85x60x>57cm.	>82x45x>57cm. >82x60x>57cm.	82-87x60x>57
Çamaşır Makinesi	Ankastre	82-87x60x>54	82-87x60x>58	82-87x60x>54

Şekil 3.14 : Beyaz eşyalar ve montaj ölçüleri.

3.6.2 Eviyeler ve armatürler

Mutfaklarda tek gözlü, 1.5 gözlü, tek gözlü+damlalıklı, 1.5 gözlü+damlalıklı, çift gözlü, çift gözlü+damlalıklı çeşitleri firmaya göre değişen ölçülerde piyasada bulunmaktadır. Çoğunlukla malzeme olarak paslanmaz çelik tercih edilirken, sert seramik, Dupont - Corian, Puladur, Policor gibi malzemeler ve farklı renklerde de piyasada yer almaktadırlar (Şekil 3.16).

Self-rimming ankastre eviyeler: Genellikle kenar bitişleri yuvarlatılmış, tezgahın üzerine oturan genelde paslanmaz çelikten üretilen eviyelerdir (Yazıcıoğlu, 2010).

Tezgah altı eviyeler: Tezgahın alt kısmından monte edilirler, bu yüzden tezgahın yan kısmı suya maruz kalmaktadır. Bu sebepler, tezgahın suya dayanıklı bir malzemedan seçilmesi gerekmektedir (Yazıcıoğlu, 2010).

Apron-front: Tezgahın üzerine oturan ve ön kısmı görünen eviyelerdir ve genellikle seramikten üretilirler.

Tile-in: Eviye ve tezgahın aynı malzemeden yapıldığı ve seramikle kaplandığı uygulamalardır.

Integral: Eviyenin tezgahla yekpare bir bütün oluşturmasıdır. Dupont - Corian gibi sentetik esaslı maddelerden üretilebilir.

Toplu konut mutfak projelerinde yer alan ürün gamı en geniş iki firma, Franke ve Blanco'nun eviyeleri incelendiğinde daha çok inox malzemede ürün çeşitliği olduğu görülmektedir. Malzeme tanımları Franke firmasına göre; Inox, hijyenik, alerji yapmayan, ısıya dayanımlı, diğer madenlere göre daha sert ve dayanımlı, parlak, esnek ve kolay işlenebilir bir malzemedir. Saten, dekor ve microdekor adını verdikleri çeşitli yüzey bitirmeleri vardır. Tectonite, SMC (SHEET MASS COMPOUND) adı verilen sentetik malzemenin sıkıştırılması ile meydana gelir. Isıya, darbeye karşı dayanıklı ve hijyeniktir.

Franke'nin kullandığı granit içerikli malzeme, Fraganite DuraKleen®'dir. Üretim aşamasındaki topaklı granit partikülleri küçüktür ve kireç tortu riskini azaltarak, daha pürüzsüz ve düzgün bir yüzey oluşturmaktadırlar. Çizilmelere ve ısıya karşı dayanımlıdır. Blanco'nun kullandığı granit içerikli kompozit malzeme ise SILGRANIT® - PuraDur® 'dur.

Malzeme olarak kristal cam, temperli olup, kırılmaya ve sıcaklığa karşı dayanıklıdır. Sıcağa karşı dayanıklılığı cam seramik ocakların dayanıklılığı ile aynı seviyededir.

Bunların dışında, Franke firmasının Solid Surface adında integral tezgahı ve eviyesi, farklı renk seçenekleri ile piyasada bulunmaktadır; ancak standart bir ölçüsü yoktur; proje bazlı ölçü çıkarılır.

Eviyelerin kabinler ile uygunluklarına bakıldığında ise 30, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 105 cm'lik modüllere uygun ölçülerin var olduğu görülmüştür (Şekil 3.15).

Eviye			Tezgah Altı Inox	Tezgah Üstü Inox	Granit	Parlak Cam Yüzey	Sert Seramik
	Franke	Tam Hazne	32x18, 37x43, 48x43, 45, 38x41, 70x42, 45x42.	51, 43, 42x50, 86x51.22x51.51x51, 44x47, 58x47.	19x46 (tezgah altı), 43x46 (t.a.), 86x50, 42x50, 73x46 (t.a.)		
		1.5 Hazneli	58x45.	49x62.			
		2 Hazneli	76x45, 83x45, 80x41.	86x50.	86x50.		
		1 Hazneli Damlalıkli		86x50, 86x51, 100x50, 100x51.	86x53, 78x50, 86x51, 100x51.	100x51, 100x53.	
		1.5 Hazneli Damlalıkli		78x47, 97x50, 100x50, 100x51.	97x50, 100x51.	100x53.	
		2 Hazneli Damlalıkli		116x50, 116x51.			
	Blanco	Tam Hazne	18x44, 34x44, 40x44, 50x44, 55x44, 70x44, 45x44, 58x44.	18x51, 40x44, 45x44, 60x44, 55x44, 56x51, 76x51, 57x50, 45, 45x51, 76x44.	48x31.5, 86x50, 61x50		40x45(t.a.), 53x46 (t.a.), 60x63 (Apron front)
		1.5 Hazneli	86x44.	60x50, 86x51.	79x51.		
		2 Hazneli	101x44.	78x51, 86x50, 100x51, 116x51.			
		1 Hazneli Damlalıkli		86x43, 95x50, 100x51.	91x51, 100x51, 70x40, 116x51		76x48, 85x50
		1.5 Hazneli Damlalıkli		94x49, 95x50, 116x51.	116x50		100x51
		2 Hazneli Damlalıkli		88x51, 86x50.	75x46, 116x50		

Şekil 3.15 : Eviyeler ve montaj ölçüleri.

Tezgah altı inox

Tezgah üstü inox

Tezgah üstü granit

Tezgah üstü parlak cam yüzey

Apron-front sert seramik

Şekil 3.16 : Eviye tipleri (Franke, Blanco).

3.6.3 Mutfak dolapları ve tezgahlar

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce kullanılan mutfak dolapları, duvara monte edilmeyen (self-standing) çalışma masalarını oluşturmaktaydı. Kuru yiyecekler kilerde, kap-kacak, tabak-çanak gibi eşyalar ise büyük evlerde yemek odasında muhafaza edilirdi. Süt, et, sebze gibi kolay bozulabilecek yiyecekler ise günlük olarak alınırdı.

İkinci Dünya Savaşı ve sonrasındaki endüstri devrimi sonucunda ise bugünkü endüstri üretimi dolapların kullanılmasına başlandı. Tezgah yüzeyleri ise genelde muşamba kaplama ya da paslanmaz çelikten oluşmaktaydı.

Bu sırada A.B.D’de ise sıkıştırılmış lamine malzemeler tezgahlarda kullanılmaya başlanmıştı. Aynı zamanda quartz taşı da tezgah yüzeylerde kullanılıyor; ancak lamine ahşap, endüstri üretimine daha uygun olduğundan daha çok tercih ediliyordu.

3.6.3.1 Mutfak tezgahı üretiminde kullanılan malzemeler

Günümüzdeki mutfak firmalarına bakıldığında standart ölçülerde üretim yapmakta, standart dışı projeler için gereken ürünleri ise diğer üretici firmalara ürettirip satmaktadırlar. Mutfak tezgahları malzemelerini, Lineadecor, Intema, Domsan, Alman firması olan Hacker gibi firmaları incelediğimizde şu şekilde gruplandırabiliriz.

Granit tezgahlar, aşınmaya, çarpmalara karşı dirençli yüzeylerdir. Sitrik asit içeren, sirke, yağ, şarap gibi sıvılar temizlenmez ise tezgahın orijinal cilasına zarar verebilmektedir.

Mermer tezgahlar, üzerine sıcak tencere ve tavalar konulmamalıdır, kolay çizilebilir ve hemen temizlenmezler ise çıkması zor lekelerle sebep olabilmektedirler. (Yazıcıoğlu, 2010).

Lamine ve polimerik tezgahlar, yüzey olarak kesme yüzeyine uygun değildirdler. Isıya karşı dirençsizdir, tezgah yanları sudan korunmaktadır.

Ahşap tezgahlar, tasarımsal açıdan güzel görünse de sivri cisimler ile çizilmeye ve ısıya dayanıksızdırlar.

Bu tezgah türleri dışında paslanmaz çelik tezgahlar ile boyalı lamine tezgahlar bulunmaktadır.

3.6.3.2 Mutfak dolaplarında boyutsal değerler ve alternatifler

Mutfak dolapları ise, tezgah ile birlikte 85cm. yüksekliğinde alt dolaplar, çekmeceli, hem çekmece hem raflı, raflı, karusel raflı, döner raflı ünitelerden oluşabilir. Genişlikleri, 15, 20, 30, 40, 45, 50, 60, 80, 90, 100, 120 cm. boyutlarında olabilmektedir. Köşe üniteleri 80, 90, 105cm. genişliklerinde olabilirken; eviye dolapları ise ayrıca satılmakta yine genişlikleri, 40, 45, 50, 60, 80,90, 100, 120cm. olarak değişmektedir. Ayrıca köşe eviye dolabı ünitesi 90, 105cm. genişliğinde üretilmektedir.

Üstte bulunan mutfak dolapları ise alt dolaplar ile uyumlu olacak şekilde aynı genişliklerde üretilmekte ve yükseklikleri ise bir, iki ya da 3 rafı içerecek şekilde, 58, 71.5, 91cm. olmaktadır. Bunlar dışında genişlikleri 30, 40, 50, 60, 80, 90cm. olabilen yükseklikleri ise, 114, 127.5, 143, 132, 150, 164, 190, 204, 220 arasında değişen kapaklı ya da kapaksız raflı ya da sürme çekmeceli boy üniteleri bulunmaktadır. Boy ünitelerinin ankastre cihazların yerleştirilmesi için gerekli alan bırakılmış olan, fırın, mikrodalga fırın ya da kahve makinesi için özel ölçülendirilmiş olanları da mevcuttur.

3.6.3.3 Mutfak dolaplarının tasarım özellikleri

Mutfak dolap kapakları dolap tipine göre değişiklik göstermektedir. Üst (asma) dolaplarda, dışa açılan dolap kapakları, yatay sürme kapaklar, yukarı doğru sürülen stor kapaklar, yukarı doğru katlanan kapaklar kullanılır. Alt dolaplarda, çekmeceler, normal menteşeli kapaklar, öne çekilen dolaplar, tekerlekli dolaplar kullanılabilir.

Firmalar, ürünlerini standartlaştırarak genellikle kendilerine ait mutfak dolaplarının hazır çizimlerinin olduğu programları kullanır ya da Apron gibi mutfak firmalarının kataloglarının hazır çizimlerinin yüklenebildiği programlarla, standart ölçüdeki modelleri mutfığa yerleştirir ve hızlı bir planlama olanağı sunarlar. Malzeme seçimleri de bu programda yapılabilmektedir.

3.6.4 Mutfak aksesuarları

Konut mutfaklarında yer alan donatı ve elektrikli eşyalar dışında gerek mutfakta çalışmayı gerekse depolamayı kolaylaştıran mutfak aksesuarları tasnif edilerek incelenmiştir. Bu incelemede Hafele ve IKEA firmalarının kataloglarından faydalanılmıştır.

3.6.4.1 Dolap ve çekmece içi aksesuarlar

Dolap ve çekmece içi aksesuarlar, sepet raflar, çelik metal sepetler veya metal çerçeveli kaydırmaz tabanlı ahşap tepsilerden oluşmaktadır. Tel sepetlerde depolanmış malzemeler, boşluklar sayesinde daha net görülebilmektedirler. Sepet içindeki malzemelerin, çekmece ya da dolap kapakları açılıp kapanırken kayıp, düşmemesi için tabanları kaydırmaz malzemeden yapılmıştır.

İki ayrı sepet sisteminden oluşan döner çekilir boy kiler dolabında bir set sepet kapak üzerine monte olurken, diğer dörtlü set ise kapak açıldığı zaman öne doğru kayarak gelir. İki sepet sisteminin olması, rahatlıkla tüm depolanan ürünlerin düzenli bir şekilde gruplanmasını ve erzaklara kolayca erişilmesini sağlar.

45 – 60 cm arasındaki dolap enlerine uygun olan sistemde kapağa monte olan sepetlerin taşıma kapasitesi 20 kg, içten kayarak gelen sepetlerin taşıma kapasitesi ise 50 kg'dır. Sağlam bir şekilde karkasa bağlı olan sistem sayesinde, kapağa monte olan sepetlerin ağırlığı dolap kapağına veya menteşelerine baskı yapmaz. İçten kayarak gelen sepetler, iskelet üzerinde ihtiyaca göre değişen yüksekliklerde asılabilmektedir.

3.6.4.3 Askı ve organizasyon sistemleri

Askı ve organizasyon sistemleri; asılır çatal bıçaklık, tabaklık, raf, şarap kadehliği, bulaşıklık, baharat rafı ve duvar rayına asılan kancalardan oluşur. Mutfaklarda havlu-önlük asmak, pişen yemeğin tencere kapaklarını el yanmadan yerleştirmek, kağıt havlu-folyo-stretch filmi yerleştirmek, , çatal-bıçak-tabakları kurutmak, baharatlara kolay ulaşabilmek için duvara monte ürünler en çok kullanılan malzemeleri depolamak için dolap içerisine bakmaya gerek duymadan, göz önünde bir imkan sağlamaktadır (Şekil 3.19).

3.6.4.4 Masa donanımları

Açılır veya yükseklik ayarlı masa donanımları, mutfakta çalışan kişinin bel ve boyun sağlığını korumak amaçlı yukarı aşağı ayarlanabilen mutfak masa/tezgahları ergonomik açıdan kolaylık sağlarken ailenin ihtiyaçlarına göre masa olabilmekte ya da ayakta yemeği hazırlayan kişi için yükseltip tezgaha dönüşebilmektedir (Şekil 3.20)

Häfele'nin tezgah altı, dar alanların kullanımı için 15 cm enindeki dolaplara uygun sistemleri şişelerin, deterjanların, havluların ve tepsilerin yerleşimi için alanlar sunmaktadır (Şekil 3.21).

3.6.4.5 Fırın altı çekmeceler

Fırın altı çekmeceler, fırının altında kalan alanın kullanılmasını saplayan daha çok tepsi depolamak için elverişli çekmecelerdir.

3.6.4.6 Mutfak içi merdivenler

Mutfak merdivenleri genelde 2 ya da 3 basamaklı, dolapların üst raflarına ulaşmak için gereken merdivenlerdir. İKEA'nın ahşap merdiveni aynı zamanda tabure işlevi de görmektedir. Bunun dışında katlanıp, kullanılmadığı zaman kaldırılabilen metal merdivenler de mevcuttur (Şekil 3.22).

3.6.4.7 Ocak önü koruyucular

Ocak önü koruyucular, ocakta kaynayan yemeğe çocukların ulaşamaması için monte edilmekte ve güvenli bir mutfak alanı oluşturmaktadır. Bunun dışında yine çocukların ulaşamaması için içerisinde deterjan bulunan tezgah altı dolap kapakları kilitli olarak üretilebilmektedir (Şekil 3.23).

3.6.4.8 Eviye aksesuarları

Eviye aksesuarları, kesme tahtası, ara süzgeç, yıkama haznesi, tel sepet, sabunluk/deterjanlık, bıçaklık, bulaşıklik gibi eviyede çalışılırken kullanılacak ve eviye ile birlikte ek olarak müşteriye sunulabilen ürünlerdir.

Şekil 3.18 : Boy kiler dolabı ve döner kiler dolapları (Hafele).

Şekil 3.19 : Askı sistemleri: Tabaklık, duvar rayı, çengel, şarap kadehliği (Ikea).

Şekil 3.20 : Masa donanımları (Hafele).

Şekil 3.21 : Şişelik, havluluk, tepsilik (Hafele).

Şekil 3.22 : Mutfak içi merdivenler (IKEA).

Şekil 3.23 : Ocak önü koruyucular (Hafele).

3.4.6.9 Bağımsız mutfak üniteleri ve tezgahlar Bağımsız mutfak üniteleri ve tezgahlar ile mutfak adaları oluşturulabilir, küçük mutfaklarda yetersiz kalan tezgah alanları için ekstra alan

yaratılabilir ve tezgah katlanarak ya da tekerlekleri ile kullanımı sonrası uygun bir alana yerleştirilebilir.

3.6.5 Havalandırma donanımları

Mutfakta, yemek pişirirken oluşan su buharının yaratacağı nem ve küfü, ağır yemek kokularını, buharlaşma sonucu ortaya çıkacak buğuyu engellemek için mutfakın iyi havalandırılması zorunludur. Bu pencereler vasıtası ile doğal havalandırma ve mekanik bir davlumbaz ya da aspiratör vasıtası ile yapay havalandırma olarak gerçekleştirilebilir.

Davlumbazlar mutfak içerisindeki yerine göre, duvar tipi ya da ada davlumbaz adıyla anılırlar ya da davlumbaz yerine aspiratör kullanılabilir. Miele firması mimarın isteğine göre standartlar dışında özel davlumbazlar da üretebilmektedir. Franke firması, mutfak içi bacanın davlumbaz konulan yere olan uzaklığının önemli olmadığını, karbon filtresi ile bu uzaklığı sorunsuz bir şekilde önemsiz hale getirdiklerini belirtmiştir. Yani davlumbazlar bacalı ya da bacasız (karbon filtreli) olarak üretilmektedir. Verimli çalışabilmeleri için ocaktan 60-80cm. Yükseklikte olmaları ve minimum 200 – 350 m³ havayı çekebilecek güçte olmaları gerekmektedir (Kurt, 2006).

		Franke	Miele	Siemens	Arcelik
Davlumbaz	Duvar Tipi 	73-100x59.8-89.8x46cm. 85x89.8-119.8x50cm. 83-110x119.8x67.6cm. 87-112x37x37cm.	69-100x63x46cm. 83-115x89.8x52cm.	79-97x60x50cm. 64-106x60x50cm. 86-126x60x42cm. 64-106x70x50cm. 62-106x90x50cm.	74-102x60x50cm. 82-120x60x50cm. 144x75x46cm. 133x90x38cm. 65-120x90x50cm. 74-114x90x50cm.
	Ada Tipi 	73-100x59.8-89.8x46cm. 85x89.8-119.8x50cm. 83-110x119.8x67.6cm. 87-112x37x37cm.	90x90x60cm. 90x120x70cm. 93x110x31cm. 90x100x70cm.	80-97.6x60x50cm. 80-120x40x40cm. 74-104x90x60	74-114x33x33cm. 75-120x45x49cm. 70-107x90x60cm. 74-114x90x50cm.
	Eğik 	50x59.8-79.8-89.8x16.5		86-126x90x44cm.	74-102x60x50cm. 65-120x90x50cm.
	Aspiratör 	18x70x28cm. 18x52x28cm.	28.3x70x40cm. 28.3x110x40cm.	25x53x38cm. 25x73x38cm.	22x50x28cm. 22x70x28cm.

Şekil 3.24 : Çeşitli firmalara göre davlumbaz tipi ve ölçüleri.

Firmaların ürünleri araştırıldığında görülen, aspiratörlerin ürün gamındaki yerinin iyice azalmaya başlamış olup, davlumbazların satışının giderek artmaya başlamasıdır. Genelde malzemesi ve görünümü inox olan davlumbazların, özellikle Franke firması kataloğunda geleneksel stilde görünümleri ve Miele firmasında modern ve pop mutfaklar için renkli görünümleri mevcuttur.

Ölçülere bakıldığında ise, yüksekliklerin baca yüksekliğine göre ayarlanabilir olduğu, genişliğin is, 60, 70, 90, 120 standartlarında iken, özellikle ada tipinde tasarımsal kaygılarla çok farklı ölçülere gidilebildiği görülmüştür (Şekil 3.24).

3.6.6 Aydınlatma elemanları

Mutfak mekanının fonksiyonel bir alan olmasından dolayı oldukça iyi aydınlatılması gerekmektedir. Mümkün olduğu kadar doğal ışıktan faydalanılmalıdır. Tavan aydınlatması ile genel bir aydınlatma sağlamak, tezgahta çalışan kişinin gölgesini tezgah alanı üzerine düşüreceğinden tek başına yeterli olmayacaktır. Bu durumda üst dolapların altına da tezgah üstü aydınlatma yapılması gerekmektedir. Bu tür aydınlatma için 500 lx (1 m / m²) aydınlık düzeyi gereklidir (Kurt, 2006). Genel aydınlatma için ise 150 lx aydınlık düzeyi gereklidir. Dolap altı aydınlatmalarda ise genelde floresan lamba ya da led kullanılmaktadır ve ışığın göze gelmesini engellemek için dolap altından ahşap bandı geçirmek gibi çözümler uygulanmaktadır.

Bunun dışında çoklukla çalışılan tezgah üstleri ya da eviye gibi alanların spotla aydınlatılması da o alanda çalışmayı kolaylaştırmaktadır. Philips firmasının önerilerine göre, dolapların üst kısımlarına yerleştirilen spotların ışıkları tavandan yansıyarak doğrudan göze gelmeyen gölgesiz bir genel aydınlatma sağlayabilir. Bunun dışında, tezgah gibi bölgeleri tavandan gelen doğrudan aydınlatma ile daha çekici kılarak kontrast sağlamayı önermiştir. Aynı durum, yemek mekanına da uyarlanabilir.

3.7 Mutfağın Endüstrileşmesi

Mutfak, alanı ve donatılarının özellikleri ile farklı tipolojilere göre değişebilen konutun vazgeçilmez mekanlarından biridir. Tekil konutlarda mutfak, ilk üretimde genellikle mülk sahibi esas alınarak tasarlanan ve yapılan mutfaktır. Kişi dolap kapaklarını, malzemelerini, yerleştirmeleri, planı kendi yemek yapma alışkanlıkları ve ritüellerine göre seçebilir. Mutfak donatıları, kişinin katalogdan seçerek farklı modülleri kendi mutfak ölçülerine uyarlayabileceği

seri üretim ürünü olabildiği gibi atölye üretimi butik ürünler de olabilir. Ancak butik üretimler, özel üretim olmalarından ötürü maliyeti yüksektir. Tekil konut mutfak kullanıcısı, çevresindeki diğer konut kullanıcılarından farklı bir mutfağa sahiptir. Kullanıcı hazır mutfağı alabileceği gibi, konut içerisindeki mutfağını doğrudan mimarla görüşerek kendi kültür ve algısına göre de şekillendirebilir.

“Endüstrileşme, piyasaya hazır mal arz etmek amacıyla profesyonel girişimcilerin büyük ölçekte üretime geçerek fabrika üretimi olarak ortaya çıkan, makinalaşmış, emeğin yapanlar arasında bölündüğü üretkenliği arttırmaya yönelik ekonomik çözümlerin kullanılmasıdır” (Kahya, 1993). Girişimcinin, teknoloji ile birlikte organize olarak üretime odaklanmasıdır. Az kaynak israfı, kesiksiz sürekli üretim, iş bölümü, tekrar edilen işlemlerde makinaların kullanılması ve standartlaşma endüstrileşmenin sonuçları olmuştur.

Endüstri üretimi mutfak ise, seri üretilmiş, standartlaştırılmış, benzer tipoloji ve planda mutfak, benzer mobilyalar, hızlı üretim, modüler, kişiselleştirmeye az olanak bırakan hazır mutfaklardır. Üretim hızlı ve seri olduğu için daha ekonomiktir. Ancak özellikle toplu konutlarda kullanıcı memnuniyeti ne kadar sağlanmaktadır ve günümüz tüketim anlayışı içerisinde endüstri üretimi mutfakların nasıl bir yeri vardır soruları birer araştırma konusudur. Mimar, mutfağı tasarlarlarken irtibat halinde olduğu kişi son kullanıcı değil, ödemeyi yapan yapı kooperatifi ya da inşaat şirketi olmuştur. Bu durum mimarın müşterisinin istediği mekanı algılayıp kavraması önünde büyük bir engel oluşturmaktadır.

3.7.1 Mutfak Üretiminin Endüstrileşmesi Sonucu Ortaya Çıkan Kavramlar

Teknoloji, bilginin fiziksel ve maddi olana dönüştürülmesidir. Ürünler ise teknolojinin hem amacı hem de aracıdır. Bilim ve mühendislikten önce önem kazanmış olan, insanın ihtiyaçlarını karşılamada yararlandığı bilgi ve beceriler bütününe maddi bir varlığa dönüşmesidir (Basalla, 2004). Günümüzde ise teknolojinin aldığı anlam ticari bir değer ortaya koymak için gerçekleştirilen bilimsel uygulamalar ve üretim faaliyetlerinde izlenen yollardır. Alvin Toffler’in 3. Dalga Kuramı’na göre devrim niteliği taşıyan teknolojik bir değişiklik uygulandığında ve başarılı olduğunda toplumun sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi ve hukuki alanlarında kalıcı değişiklikler meydana gelmektedir. Birinci dalga, tarım devrimi, ikinci dalga sanayi devrimi, üçüncü dalga ise sanayi sonrası toplumlarıdır (Bilgi Çağı, Uzay Çağı, Elektronik Çağı). Ancak bu

dalgalar arası değişim sürekli ileriye doğru değil, kimi ülkelerde geriye doğru da olabilir ya da sabit kalabilir. İkinci Dalganın temel bileşenleri çekirdek aile, fabrika-tipi eğitim sistemi ve şirkettir. Toffler şöyle yazar: İkinci Dalga Toplumu sanayicidir ve kitlesel üretime, kitlesel dağıtım, kitlesel tüketim, kitlesel eğitime, kitle iletişim araçlarına, kitlesel dinlenmeye, kitlesel eğlenceye ve kitle imha silahlarına dayanır. Bunları standartlaştırma, merkezcilik, odaklanma ve eşzamanlılık ile birleştirilmektedir (Türker, 2011).

3.7.1.1 Seri üretim

Seri üretim teriminin geçmişı, Encyclopedia Britannica yetkililerinin 1926 yılında Ford Motor Company'yle yaptığı bir röportaja dayanmaktadır (Türker, 2011). Bu röportaja göre seri üretim; üretim gücü, doğruluk, ekonomi, sistem, süreklilik ve hız ilkelerine odaklanılan bir üretim sürecidir. Bir ürünün montaj hattı üzerinde çok fazla sayıda üretimidir.

Seri üretim, evrenselliği de doğurmuş, kimi noktalarda kültürlerin kaybolması noktasında eleştirilere maruz kalmıştır. Ancak, herkese uygun, her koşulda, her yerde kullanılabilen ürünlerin üretilmesi dünyanın neresine gidilirse gidilsin benzer tip ürünlerin var olmasına da neden olmuştur.

3.7.1.2 Standartlaşma

Standartlaşma, ISO (Uluslararası Standardizasyon Örgütü)'ne göre, bileşenlerin tür sayısını azaltarak, birbirleri arasındaki ilişkileri denetleyip düzene sokarak bir takım kurallarla formüle etmek ve uygulamaktır (ISO, 2014).

1924 yılında Bauhaus akımının fikirlerini ortaya atarak Bauhaus okulunu kuran Walter Gropius'un ürünlerin standartlaşması konusunda şu şekilde düşünceleri vardır: "Kaç kişı özel üretim ayakkabıya sahip olmayı hayal eder? Bunun yerine insanlar üretilip stoklanmış ürünlerden kendi kişisel gereksinimlerini en çok tatmin eden ürünü satın almaktadırlar." Gropius'un bu düşüncesinden standartlaşmanın üç önemli birbirleri ile etkileşimli unsuru olan ekonomi, teknoloji ve form kavramlarına ulaşılabilmektedir. Yani teknolojinin kullanıldığı, daha ekonomik ve farklı ama kısıtlı formlarda üretimin mümkünlüğü ile de müşteri memnuniyeti sağlanabilmektedir (İşbilen, 2012).

3.7.1.3 Standart

“Standart, standardizasyon çalışmaları sonucunda yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanarak onaylanan, yerine getirilmesi gereken koşulları kapsayarak, uygulanması genellikle tarafların isteğine bırakılan teknik özellik veya belgelerdir.” Diğer bir ifade ile standart kavramı; imalatla, anlayışta, ölçümde ve test işlemlerinde birlik ve beraberlik anlamına gelmektedir. (ISO, 2014)

3.7.1.4 Kalite

Kalite, insan sağlık ve emniyetinin, hayvan ve bitki varlığının ve çevrenin korunması veya tüketicinin doğru bilgilendirilmesi gibi ölçütler göz önüne alınarak bir ürün veya hizmetin var olan veya olabilecek ihtiyaçları karşılama yeteneğine dayanan özelliklerinin toplamıdır (ISO, 2014). Standartlaştırılmış olan ürünlerin belirli bir standardın üzerinde olması kalite özelliğini sağlamak için önemlidir. Bu sebeple ülkelerde çeşitli standardizasyon enstitüleri kurulmuş ve üretim ile uygulamalarda bu standartların dışına çıkmak yasal olarak engellenmiştir.

3.7.1.5 Modül

Modül, standartlaşmalar sonucu mekan içerisinde boyutsal anlamda yerleşmeler yapmak için ortaya çıkan kavramdır (Gökhan ve Baytın, 1978). Bir üretim veya planlamada katsayı olarak tekrarlanan birime modül denmektedir. Firmaların pazarlama stratejisi dolayısı ile ürün çeşidi çok olmak zorundadır, ancak bu masraflı bir iştir. Standartlaşmış modüllerin üretiminde kendi içerisinde bir sistem yaratarak standartlaşmış farklı ürün tipleri de ortaya çıkabilmektedir. Modülasyon, artık malzemelerin de değerlendirilmesini sağlayarak ya da malzemeyi firesiz veya en az fire ile kullanmayı sağlayarak rastgele bir üretim şekli yerine daha tasarruflu bir üretim sağlayabilmektedir. Ayrıca, işçinin yerini alan makineler zaman tasarrufu sağlamakta, malzeme tasarrufuna gidilebilmekte, ürün tipleri standart olduğundan kalıp ya da makine değiştirmek gibi bir durum olmamaktadır.

3.8 Gelecekte Mutfak

Gelecekteki konut anlamına referans olması açısından 20. ve 21. yüzyıl’daki konut kavramlarının neyi ifade ettiğine bakmak gerekmektedir. 20. yüzyıldaki konut içi seri üretim, geçicilik, esneklik ve hareketlilik düşünceleri günümüzde, elektronik toplum, sürdürülebilirlik ve

sanallık akımına dönüşmüştür. Ayrıca insanların düşüncesinde, tüketim ürünü ve kimlik sembolü iken, günümüzde toplumsal yaşamın merkezi haline gelmiştir (Ak, 2006).

Şekil 3.25 : 1940 ve 1950’lerde gelecek mutfak görselleri (Kaynak: Url – 4).

1940 ve 1950’li yıllarda gelecekteki mutfaklardaki görsellere bakıldığında, endüstri üretiminin de oldukça popülerleşmesi ile o dönemde üretilmeye başlanan mutfakların günümüzde de hala etkisini sürdürdüğü görülmektedir (Şekil 3.25). Günümüzdeki gelecekle ilgili çalışmalara bakıldığında ise daha sanal ve sürdürülebilir tasarımlar yapıldığı görülmektedir.

Mutfak firmalarının belirttiğine göre günümüzde son yıllarda yaşama alanlarının küçülmesi ile mutfak alanlarında çok yönlü kullanılabilen ve modüler olan mutfak tasarımları çoğalmaya başlamıştır. İçerisinde pişirme, depolama, yıkama üniteleri bulunan süper-kompakt mutfaklar ve tekerlekli tezgah üniteleri ile az yer kaplayan ama gelişen teknoloji ile de fonksiyonelliğini koruyan mutfaklar üretmek mümkün olmuştur.

Başka bir eğilim ise yaşama mekanı ile mutfak mekanının birleşmeye başlamasıdır. Mutfak giderek sadece yemek pişirilen laboratuvar modeli sadece fonksiyonalist bir alan olmaktan çok, fırın, çamaşır makinesi, buzdolabı gibi elektronik eşyalarının ahşap ya da mobilya ile uyumlu kapakların arkasına gizlenerek oturma odasının parçası haline geldiği bir mekan olmaya başlamıştır. Ayrıca konut tasarımcısı mimarlar, konut içerisinde oturma odası ile mutfakı ayıran duvarın yer kaybına neden olduğunu; bu sebeple de açık mutfakla gidildiğini belirtmektedirler. Bu durum, mutfak adasının artışına da neden olmakta, ayakları kısalarak sehpa dönüşebilen

yemek masası gibi, oturma odası ve mutfak arası kullanılabilen yeni ürünleri de ortaya çıkarmaktadır.

Şekil 3.26 : Philips Gelecek İçin Mutfak Aletleri Tasarımı (Kaynak: Url – 5).

Günümüzde hazırlanan gelecekteki mutfak konseptlerine bakıldığında ise, daha az yer kaplayabilecek ancak aynı fonksiyonelliği sağlayan elektronik eşyalar görülmektedir. En göze çarpan özellik ise, yüzeylerin giderek düzleşmesi ve özellikle beyaz eşyalarda interaktifleşmedir (Şekil 3.26). Yapılan çalışmaların çoğunluğu, bir duvara ya da kapalı duvarlar arasına sıkışmayan adalar şeklindeki tasarımlardır (Şekil 3.27).

Bu adaların oldukça kompakt çözümler olduğu görülmektedir. Ayrıca, modülerlik ile ilgili çalışmalar da yapılmıştır. Duvar üzerinde aşağı yukarı hareket eden modüllerle tezgah ve dolap yükseklikleri kişinin istediği gibi ayarlanabilmektedir (Şekil 3.28).

IKEA'nın Birleşik Krallık'ta yaptığı 2040'ta mutfak konulu araştırmasına göre, gelecekte mutfakta en önemli olacak özellikler, enerji tasarrufu, kullanım kolaylığı, akıllı teknolojiler, ergonomik tasarım, akıllı malzemeler, akıllı depolama alanları, kablosuz teknoloji ve kişiselleştirme olacaktır (2010). Teknolojinin sürekli ilerlemesi ile ortaya çıkan akıllı malzemeler ve ürünler, değişen kültür, yaşam tarzı, şehirlerin büyümesi, metropolleşme, dünya nüfusunun artması, çevre kirliliği sonucu temiz enerji ve geri dönüşüm ile enerji tasarruflu mutfakların önem kazanması zaten kaçınılmaz bir sonuç olacaktır.

Şekil 3.27 : Massimo Facchinetti'nin e-cooking dikey mutfak çalışması
(Kaynak: Url - 6).

Şekil 3.28 : Michel Cornu'nun modüler hareket edebilir mutfak kabinleri
(Kaynak : Url – 7).

Şekil 3.29 : IKEA'nın gelecek mutfakları ile ilgili çalışmasından örnekler (Kaynak: Url – 8).

IKEA'nın raporuna göre, müşterinin kendisinin tasarlayabileceği mutfaklar standart bir opsiyon olarak sunulacaktır. Bu durumda, modüler ürünlerin tasarımı artacak, tasarımcılar ürünleri son haline getirmeden kullanıcıya teslim edecek ve kullanıcılar ürün bitişleri ya da yerleştirmelerini kendi isteklerine göre tasarlayarak kendi mutfaklarını oluşturabileceklerdir (2010). Ayrıca konut içi esneklik ve adaptasyon giderek daha fazla önem kazanacak, kışın evde, yazın ise balkonda

oturmak, tekerlekli bir yemek masası ile daha özelleşmiş ve iki duruma da kolay adapte olabilen bir ürün aracılığı ile kolaylaşacaktır.

Aynı gelecek araştırmalarına göre, günümüzdeki fast-food anlayışı bir süre sonra sağlıklı beslenme anlayışına yerini bırakacak, gıda sektöründeki teknolojik gelişmeler ile mutfaklarda meyve, sebze ve bitkiler yetiştirmek mümkün olabilecek, 3d food printer gibi yeni teknolojik ürünler ile yemek hazırlamak robotlarca yapılmış bir iş haline gelecektir. Mutfakta yemek pişirmek aynı zamanda bir şov işine ve birden fazla kişi ile yapılabilen bir aktiviteye dönüşerek bir sosyalleşme ve eğlence aracına dönüşecektir. Çünkü insanlar zaten tek başlarına yemek yemek istedikleri zaman bunu kısa zamanda teknolojik aletlerle başarabilirler; ancak yemek pişirmek, uzun ve zahmetli bir eylem olduğundan daha sosyallik içeren bir aktivite haline dönüşecek bu da mutfaktaki sosyalleşme aktivitesini oldukça önemli hale getirecektir (Şekil 3.29).

Bu mutfak tipinde, mutfağın kalbi, yemek yeme alanı olacak ve ortak yemek pişirme ünitesi de bu oturma alanı ortasına yerleştirilecektir. Mutfak aynı zamanda insan psikolojisine de olumlu etki edecek şekilde tasarlanacak, insanın moduna göre değişen manzaraların yansıtıldığı bir ekran barındıracaktır (2010).

Şekil 3.30 : Electrolux'un çok fonksiyonlu mutfak ünitesi (Kaynak: Url – 9).

Electrolux de gelecek mutfak teknolojileri ile ilgili çalışan önemli bir firmadır. Yine gelecekle ilgili çalışmalarında, IKEA ile benzer sonuçlara varsa da bunun dışında çok fazla mutfak ürünü

alışması vardır. Mutfağın evin kalbi olduğunu savunur ve bu fikirden yola çıkarak mutfak tezgahı, pişirme yüzeyi ve bar olarak hizmet veren ünite gibi aynı anda farklı fonksiyonlara sahip farklı ürün konseptleri üzerine çalışmaktadır (Şekil 3.30).

Genelde insanların bütün bu gelişen teknolojiye rağmen, yaşam koşullarında geleneksel oldukları görölmektedir. Ancak ev içerisindeki rutin işlerini hızlı bir şekilde halledip, kendilerine daha fazla zaman ayıramamaktan şikayet etmektedirler (Leppänen, Jokinen, 2003). Bu durumda akıllı teknolojiler ortaya çıkmaktadır. Akıllı teknolojiler zaman tasarrufu yanında, enerji ve para tasarrufu da sağlamaktadırlar. Ayrıca insanların günümüzde iletişim ve teknolojiye olan bağılılıkları düşünüldüğünde akıllı teknolojilerin bu ihtiyaca da cevap verdiği görölmektedir. Sonuç olarak akıllı evler, ev içerisinde kişiye özel bir alan yaratmalı aynı zamanda kişiyi yerel ve küresel olarak da dünyaya bağlayabilmelidir.

Bu hızlı teknolojik gelişmelere rağmen, David Norman’a göre, insanların evlerinde otomasyona ihtiyacı yoktur; çünkü makineler için düşünmek ve analiz etmek kolaydır ancak duyguları anlamak ve karşıdakinin ihtiyaçlarını hissedebilmek zordur. Bu yüzden insanların her daim değişen ihtiyaçlarını kavrayacak bir gelecekte mutfak dizayn etmek yerine, karar verilmesi gerekmeyen zor veya pis işleri makineler yaptırmak mantıklıdır (Norman, 2007). Mutfakla ilgili olan bu işler zaten, çamaşır, bulaşık makinesi gibi makinelerle özölmektedir. Bu bağlamda düşününce mutfakta gelecekte teknoloji ile ilgili olan birincil ihtiyacın teknolojinin sağladığı arttırılmış gerçeklikle birlikte mutfaktaki işleri daha hızlı ve pratik tamamlama, sürdürülebilirlikle ilgili değerlere katkısı ve bilinçlenmenin arttırılması, ikincil olarak ise otomasyonla yapılan zor işlere katkısı sayılabilir.

4. TOPLU KONUTLARDA MUTFAĞIN MEKANSAL GELİŞİMİNİN İNCELENMESİ

1940'lardan günümüze kadar gelen toplu konut planları incelendiğinde, mutfak ve yemek yeme alanlarının konut içerisindeki yeri ve diğer alanlarla olan ilişkisine dair bir takım sonuçlar çıkarmak mümkündür.

4.1 Mutfakın Konut İçerisindeki Yeri ve Diğer Konut Mekanları ile İlişkisi ile İlgili Gelişmeler

Bu inceleme yapılırken, plan üzerinde mutfakın doğrudan ilişkili olduğu alanlar belirtilmiş ve planlar 1+1, 2+1, 3+1 konut tiplerine göre incelenirse de geçmişten bugüne paralel bir değişim olduğu görülmüştür. İstanbul'daki 1+1 tipte 12, 2+1 tipte 31 ve 3+1 tipte 28 olmak üzere toplam 71 toplu konut daire planı incelenmesi yapılmıştır (Ek A). Mekanların birbirine geçişlerinin açık, yarı açık ya da bir kapı ile bölünmüş kapalı mekan durumları, oluşturulan mekan ilişkileri şablonlarında şekildeki gibi simgeleştirilerek belirtilmiştir (Şekil 4.1).

1+1 konutlar 1980'li yılların sonunda uygulanmaya başlanmış bir konut tipi olması sebebi ile ele alınan planlar da bu tarihlerden itibaren başlamaktadır. Bu tipteki konutların ilk örneklerinde

A	Antre	S + YA	Salon ve Yemek Alanı
M	Mutfak	S + YA	Yarı Açık Salon ve Yemek Alanı
M	Yarı Açık Mutfak	S + YA	Kapalı Salon ve Yemek Alanı
M	Kapalı mutfak	S + YA + M	Salon, Yemek Alanı ve Mutfak
H	Hol		

Şekil 4.1 : Mutfak plan analizi tablolarında kullanılacak olan kısaltmalar.

kapalı mutfak, kapalı bir yemek alanı ve kapalı bir salon alanı görülmektedir. İleriki tarihlerde ise yemek alanının salona dahil olduğu ve kimi konutlarda, antreden sonra uzun bir koridor ile salon ve yemek alanına ulaşıldığı görülmektedir. Aynı zamanda, mutfak hala ayrı bir mekan olarak yer almakta, ancak, kimi zaman kapısız ancak yarı kapalı bir biçimde planlanmaktadır.

1987 – 1998	1987 – 1998	1987 – 1998
	$A \longrightarrow S+YA \longrightarrow M$	
2005	2012	
$A \longrightarrow M + S + YA$	$A \longrightarrow S + YA + M$	

Şekil 4.2 : 1+1 konut planlarında mutfak ve diğer mekanların yıllara göre ilişkisi.

2005’li yıllarda ise mutfağın da salon ve yemek alanına dahil olduğu, ancak antreden ayrı bir kapalı alan olduğu, günümüzde ise açık plan tipine dönüşüp antreden sonra doğrudan bu üç fonksiyonu içeren alana girilebildiği gözlemlenmektedir. Bu değişime göre, mutfak, yemek alanı ve salon arasındaki duvarlar kalkmış ve böylece bu alanlara daha çok metrekare ayrılmıştır (Şekil 4.2).

Konut türü	Toplam Konut Alanı (m2)	Yaşama, Mutfak ve Yemek Yeme Alanı (m2)	Mutfak Alanı (m2)	Kompakt Alan Yüzdesi	Mutfak Alanı Yüzdesi
1 Yatak Odalı Daire	51	20	5	39	9

Şekil 4.3 : 1+1 konutlar için İmar ve İskan Bakanlığı standartları.

Toplu konutlarda satışlar, farklı konut tipleri üzerinden yapıldığından ne kadar farklı plan tipi müşteriye sunulabilirse o kadar esneklik sağlandığı düşünülmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, mutfağın fark yaratabileceği alan, kapalı ya da açık mutfak olmasıdır ki, müşterilerin büyük bir çoğunluğu açık mutfak tercih etmektedir. Bu durum dışında mutfağın konut tipinin 1+1, 2+1, 3+1 olması gibi bir duruma zaten katkısı yoktur. Bu nedenle

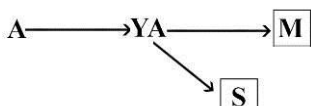
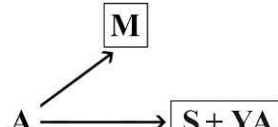
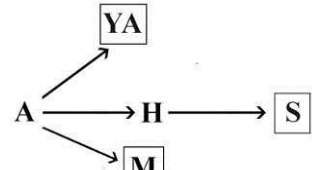
günümüzdeki kimi konut mekanlarında özel bir alan olmaktansa, salonun bir parçası olmuş bir mekan şeklindedir. Özellikle 1+1 gibi küçük konutlarda alan darlığından dolayı, olabildikçe açık plan tipine gitmek metrekare kazanmak açısından da önemlidir.

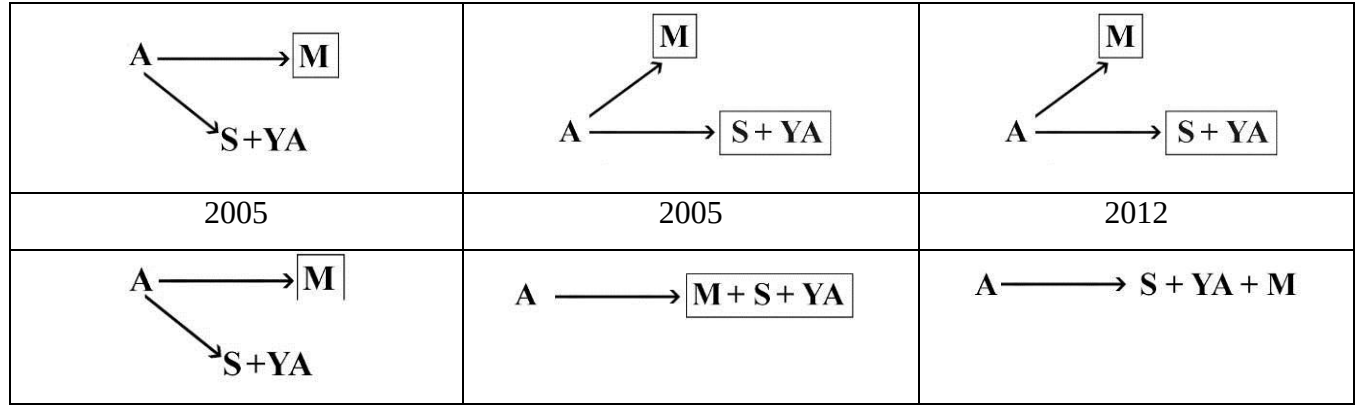
Mutfak standartlarında minimum alan 5 metrekare olarak belirtilmiştir (Şekil 4.3). 1+1 konut örneklerinde ise bu alan 5.81 ile 17 metrekare arasında değişmektedir (Çizelge 4.1).

Ek A'daki Konut Kodu	Yapım Yılı	Konut Alanı (Net) (m2)	Mutfak Alanı (Net) (m2)	Mutfak / konut yüzdesi	Mutfak Tipi
K1	1987 - 1998	60	4.5	7.5	Yarı Açık
K2	1987 - 1998	80	5.7	7.12	Kapalı
K3	1987 - 1998	86	5	5.81	Yarı Açık
K4	1996-1997	72	9	12.5	Açık
K5	2005	62.21	9	14.46	Açık
K6	2005	62.88	9	14.31	Açık
K7	2012	88.33	5.5	6.2	Açık
K8	2012	88.33	6.19	7	Açık
K9	2012	73.45	6	8.16	Açık
K10	2012	72.9	6.33	8.79	Yarı açık
K11	2012	60	10	16.6	Açık
K12	2012	68.7	12	17.46	Açık

Çizelge 4.1 : 1+1 konutlarda yıllara göre mutfak tipleri ve mutfak / konut alan yüzdesi.

Tabloda aynı toplu konuta ait farklı tip daireler aynı tonlama ile gösterilmiştir. Tablo gözlenince, standarttan daha küçük olan tek mutfağın ilk yıllarda yapılan konut tipinde olduğu görülmektedir. Mutfak konut alanının büyüdükçe mutfağın konut içerisindeki yüzdesel oranının azalmasının sebebinin bu alanının bir kısmının yaratılan depo ya da yüklük mekanına katılmasıdır. Başka bir sebebi ise açık mutfağa dönüştükçe duvarların alan kaybına sebebiyet vermemesidir. Ayrıca açık mutfaklarda yemek alanı ve salonla birleşme yaratılarak, kullanıcı için daha esnek bir alan yaratılmıştır.

1958	1958	1958
		
1967	1986 - 1987	1996 - 1997

Şekil 4.4 : 2+1 konut planlarında mutfak ve diğer mekanların yıllara göre ilişkisi.

2+1 konutların mekan ilişkileri incelendiğinde 1950'lere dayanan bir geçmişe rastlanmaktadır. 1+1 planlar ile karşılaştırıldığında 1990'ların sonuna kadar kapalı mutfak kullanımının sürdüğü görülmektedir. Bunun sebebi 1+1 konutlarda konut alanının daha küçük olmasından dolayı, yarı açık mutfaklara yönelinerek metrekare kazanmak kaygısıdır. 2+1 konutlarda ise mutfak, kullanıcıları dolayısı ile genç 1+1 kullanıcılarına nazaran daha önemli bir alandır ve bu sebeple daha özelleşmiş ve metrekaresi artmıştır (Şekil 4.4).

Konut türü	Toplam Konut Alanı (m2)	Yaşama, Mutfak ve Yataklar Alanı (m2)	Mutfak Alanı (m2)	Kompakt Mutfak Alanı (m2)	Mutfak Alanı Yüzdesi (%)
2 Yatak Odalı Daire	65.5	21.5	6.5	33	9

Şekil 4.5 : 2+1 konutlar için İmar ve İskan Bakanlığı standartları.

Standartlara bakıldığında, en az 65.5 m2 alanlı konutta, mutfak alanının en az 6.5 m2 olması gerektiği görülmektedir (Şekil 4.5).

Çizelge 4.2 : 2+1 konutlarda yıllara göre mutfak tipleri ve mutfak / konut alan yüzdesi.

Ek A'daki Konut Kodu	Yapım Yılı	Konut Alanı (Net) (m2)	Mutfak Alanı (Net) (m2)	Mutfak / konut yüzdesi	Mutfak Tipi
K13	1957 – 1962	110	9	8.18	K
K14	1958	90	7	7.77	K
K15	1958	112	8	7.14	K
K16	1958	120	6	5	K
K17	1958	138	13	9.42	K
K18	1960-1962	95	9	9.47	K
K19	1967	101	6	5.94	K
K20	1967	90	7	7.77	K
K21	1986	88	6	6.81	K

K22	1986	92	9	9.78	K
K23	1987 – 1998	84	7	8.33	K
K24	1991	96	9	6.25	K
K25	1996-1997	86	9	6.25	K
K26	2005	71.77	7	7.14	A
K27	2005	101.47	11.06	10.89	YA
K28	2005	79	6	7.6	K
K29	2005	100	7	7	K
K30	2012	90	9	10	A
K31	2012	104	10	9.6	A
K32	2012	88.13	10	12.8	A
K33	2012	94.25	10	10.6	A
K34	2012	109	13	11.92	A
K35	2012	76	14	18.4	YA
K36	2012	81.8	8.5	10.39	YA
K37	2012	87	10.66	12.25	K
K38	2012	74.34	10	13.44	YA
K39	2012	97	8.33	8.58	YA
K40	2012	82	8	9.75	A
K41	2012	74.66	10	13.39	A
K42	2012	104.92	13	12.39	A
K43	2012	77.68	8.88	11.43	K

2+1 konutlardaki mutfak alanlarına bakıldığında 1990'lı yıllara kadar 6 metrekare olan standardın altında mekanlara rastlanmıştır (Çizelge 4.2). Standartlarda konutun %9'u olarak geçen mutfak alanı, 1+1 konutlar ile aynıdır. Bunun sebebinin, bu iki tip konutta da yaşayan kitlenin birbirine yakın özelliklerde olduğu düşünülmektedir. Yani, iki kişinin çalışabileceğin minimum mutfak (6m²) bir kişiden (5m²) daha fazla olsa da, konut yüzdesine bakılınca aynı olması bu sebepten dolayıdır. Açık ve yarı açık mutfakların, kapalı mutfaklardan konut içerisinde daha fazla yüzdeye sahip oldukları görülmüştür. Aynı toplu konutlar kendi aralarında incelendiğinde, konut alanı arttıkça, mutfak alanının yüzdesel olarak azaldığı görülmüş, bunun sebebinin konut alanı arttıkça daha çok oda bölümlenmesi yapılması ve bunun mutfak alanından alındığı görülmüştür. Genellikle depo ya da yüklük olarak fonksiyonlandırılan bu yerler, satış esnasında da bir alternatif ya da fazladan bir oda olarak geçmekte ve müşteriye farklı bir seçenek sunmaktadır. Mutfak alanının, belirli bir metrekareden büyük olması fonksiyonel açıdan çok fazla bir artı sağlamayacağından, bu alanın başka bir fonksiyon için kullanılması normal bir durumdur. Ancak 2+1 gibi orta büyüklükteki bir konutta, kimi firmaların, ya geniş mutfak ve 2

oda ya da daha dar bir mutfak ama depo fonksiyonlu bir oda seçeneklerini sunduğu gözlemlenmektedir.

1957 – 1962	1967	1986
1994	2012	2012
2012	2012	2012

Şekil 4.6 : 3+1 konut planlarında mutfak ve diğer mekanların yıllara göre ilişkisi.

3+1 konutlarda alan kaybı problemi olmadığından dolayı günümüze kadar kapalı mutfak uygulaması yapılmıştır. Nadiren açık mutfak uygulaması görülmektedir. Bütün alanlar belirli ve odalar ayrı fonksiyonlara yöneliktir. Mahremiyet önemlidir. Günümüzde ise, sosyal ve kültürel nedenlerle ayrıca bir satış stratejisi olarak farklı konut tipleri sunmak gerektiğinden, kullanıcılara farklı mutfak tipleri de sunulmaktadır. Konut içerisindeki mutfak tiplerinde açık, kapalı ya da yarı açık mutfak farklılaşması en çok günümüzde görülmektedir (Şekil 4.6).

Konut türü	Toplam Konut Alanı (m2)	Yaşama, Mutfak ve Yemek Yeme Alanı (m2)	Mutfak Alanı (m2)	Kompakt Alan Yüzdesi	Mutfak Alanı Yüzdesi
3 Yatak Odalı Daire	71.5	24.5	7	34	10

Şekil 4.7 : 3+1 konutlar için İmar ve İskan Bakanlığı standartları.

3+1 konut standartlarında mutfak alanının toplam konuttaki yüzdesi öncekilere göre daha fazladır (Şekil 4.7). Bu durum, hem kullanıcıların mutfağı daha yoğun kullanmalarından hem de

3 kişinin mutfaka girebileceği Şekilde hesaplanmasından kaynaklanmaktadır. Daha çok depolama alanı ve tezgah yüzeyine ihtiyaç vardır.

Çizelge 4.3 : 3+1 konutlarda yıllara göre mutfak tipleri ve mutfak / konut alan yüzdesi.

Ek A'daki Konut Kodu	Yapım Yılı	Konut Alanı (Net) (m2)	Mutfak Alanı (Net) (m2)	Mutfak / konut yüzdesi	Mutfak Tipi
K44	1957 – 1962	155	18	11.61	K
K45	1957 – 1962	187	19	10.16	K
K46	1958	167	14	8.38	K
K47	1967	110	8.5	7.72	K
K48	1983	122	13	10.65	K
K49	1983	124	11.2	9.03	K
K50	1986	115	9.5	8.26	K
K51	1987 – 1998	120	10	8.33	K
K52	1987 – 1998	110	14	12.70	K
K53	1994	145	12	12.5	K
K54	1996 – 1997	110	13.5	12.27	K
K55	1998	100	12.5	12.5	K
K56	2005	98	9.5	9.69	K
K57	2005	118.51	11.06	9.33	K
K58	2012	122.88	11.57	9.41	K
K59	2012	140.43	19.20	13.67	YA
K60	2012	147.43	24	16.27	YA
K61	2012	103.2	10.2	9.88	K
K62	2012	81	6.6	8.18	A
K63	2012	85.7	10	11.66	A
K64	2012	104.92	8.29	7.9	K
K65	2012	115.58	8.76	7.14	YA
K66	2012	139.56	15.32	10.37	YA
K67	2012	149.74	19.96	11.66	YA
K68	2012	101.84	10.9	10.7	YA
K69	2012	200	15.26	7.63	K
K70	2012	110.33	9.6	9.47	A
K71	2012	110.42	15	5	A

Konut ve mutfak alanları incelendiğinde, diğer tiplerin aksine konut alanı arttıkça, mutfak alanının da arttığı görülmektedir (izelge 4.3).

4.2 Günümüz Konutlarında Mutfak Plan Tipleri

Bu bölümde, konut içerisindeki mutfak mekanının plan tipolojisi olarak gelişimi incelenmiştir; ancak 2005’li yılların öncesine ait toplu konutlarla ilgili plan dışında mutfak plan ve donatıları ile ilgili bilgi bulunamadığından günümüz konutları mutfak plan tipolojilerine yer verilmiştir (Ek B). Toplam 51 adet toplu konut daire mutfak planı incelenmiştir.

Çizelge 4.4 : Mutfak plan tipinin konut tipine göre dağılımı.

Mutfak Tipi	1+0	1+1	2+1	3+1	Toplam
I Mutfak	2		4	6	12
U Mutfak		6	4	1	11
L Mutfak	1	3	7	5	16
Koridor Mutfak			2	5	7
Yarımada Mutfak					
Ada Mutfak				5	5
Toplam	3	9	17	22	51

Çizelge 4.5 : Açık ya da kapalı mutfakların konut tipine göre dağılımı.

Mutfak Tipi	1+0	1+1	2+1	3+1	Toplam
Açık Mutfak	3	8	14	13	38
Kapalı Mutfak		1	3	9	13

İncelenen 51 mutfak plan tipinde 1+0’lar çok az sayıda olsa da fikir vermesi açısından dağılıma dahil edilmiştir. 1+0 dairelerde, alan darlığından ve bu tip dairelerde genellikle tek kişi yaşadığından dolayı, mutfak alanı olabildiğince ufak tutulmuş, 2 gözlü ocak gibi olabilecek ve tek kişiye yetebilecek en ufak boyutlardaki beyaz eşyalara yönelinmiştir. Mutfağın planı ise duvar tipi (I) ya da duvarın biçimlenişine göre L mutfak olarak yer almaktadır (Çizelge 4.4).

1+1 dairelerde, açık mutfak sayısı yine alan darlığından dolayı çok daha fazla olsa da, az sayıda kimi dairelerde alternatif olarak müşteriye kapalı mutfak sunulmaktadır. Genellikle U ve L mutfak tipi olarak görülmektedir. Eğer açık mutfak ise U mutfağın bir kolu yemek masasına da dönüşerek oturma odası ya da giriş ile mutfağı ayırabilmektedir.

2+1 dairelerde, mutfak tipleri daha fazla çeşitlenmektedir. Açık mutfaklı daireler çoğunluktadır. En çok L ve U mutfak tipi görülmektedir.

3+1 dairelerde ise ada mutfak oluşumları da görülmektedir. I mutfaklar geniş duvarlarda rahatça yerleştirilebilmesi açısından kullanılan bir mutfak tipi olmuştur. Alan darlığı problemi olmadığından dolayı istenilen mutfak tipi konutta uygulanabilir. U mutfaklar ise mutfak karanlık ve dar gösterdiğinden dolayı çok fazla tercih edilmemiş ve onun yerine L, I ya da ada tipi mutfakla gidilmiştir.

Genel olarak incelendiğinde konut alanı büyüdükçe kapalı mutfak oranının arttığı görülmektedir. En fazla kullanılan mutfak plan tipinin ise L mutfak olduğu tespit edilmiştir. İncelenen konutlarda yarımada mutfakla hiç rastlanılmamıştır (Çizelge 4.5).

4.3 Günümüz Toplu Konutlarında Mutfak Donatıları ve Depolama Alanları İncelemesi

Mutfak donatıları incelenirken 2012 yılında yapılan toplu konutların mutfak planları ele alınmıştır. Donatıların incelenmesi, beyaz eşyalar, tezgah ölçülerinin yeterliliği, mutfak dolap ölçüleri ve hacimleri ile mutfakların aydınlatma ve havalandırma kapasiteleri karşılaştırılarak yapılmıştır. Mutfakların incelenmesi konut tipine göre sınıflandırılmıştır. NKBA standartlarına göre; “Küçük mutfaklarda toplam depolama yüzeyi 14metrekare ya da daha az, orta mutfaklarda 14 ile 28 metrekare arasında, büyük alanlı mutfaklarda ise 28 metrekarenin üstündedir.” Ele alınan toplu konutların mutfaklarının depolama alanları ise hacim hesapları yapılarak karşılaştırılmıştır. Bunun sebebi, hacim hesabının üç boyutlu bir sonuç vermesinden dolayı alan hesabına göre daha doğru sonuç vermesidir. Araştırma 1+1 konutlarda 11, 2+1 konutlarda 15 ve 3+1 konutlarda ise 11 konut mutfak mekanı olmak üzere toplamda 37 mutfakta yapılmıştır. İncelenen mutfakların plan ve kesitleri eklerde belirtilmiştir (EK C).

1+1 konut tipleri depolama alanları ile ilgili tablo şekil 1 de görülebilmektedir. En düşük mutfak alanı 5.4 m², en yüksek mutfak alanı ise 8.5 m² olarak saptanmıştır. Aynı mutfaklarda en düşük depolama hacmi, 1.72 m³, en yüksek depolama hacmi ise 3.70 m³ olarak bulunmuştur. Genellikle duvar tipi davlumbaz ve sadece farklı bir toplu konut projesi olan My City’de ise aspirator kullanılmıştır. Projeye göre davlumbaz tipinde farklılaşmalara gidilmiştir. Buzdolabı genişliği olarak bırakılan dolap genişlikleri 76 – 85 cm. arasındadır. 1+1 konutta yaşayan kişi

sayısı düşünülduğünde bu genişlikteki buzdolabının yeteceği düşünülmüştür. Ancak daha geniş bir buzdolabının yerleştirilmesi bu mutfaklarda mümkün değildir. Kapaksız raflı sistemlerin ise çok az miktarda uygulandığı görülmektedir. Bu incelemede en yüksek alanlı mutfığa en düşük hacimli depolama alanının denk gelmesinin sebebi, mutfak alanının elverişli kullanılmasına sebep olan kolonlardır ve bu kolonların etrafına raf yapılamamasıdır. En yüksek hacimli depolama alanı, ortalama alanlı bir mutfakta görülmüş ve bunun sebebinin U mutfak olduğu saptanmıştır (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6 : 1+1 konutlarda mutfak donatıları ve depolama alanları.

Ek C’de Mutfığa Verilen Kod	Konut Tanımı	Mutfak Alanı	Mutfak Tipi	Çekmece Hacmi (m3)	Dolap Hacmi (m3)	Raf Hacmi (m3)	Toplam Depo Hacmi (m3)	Davlumbaz Tipi
M1	Andromeda Gold	6.14	L (Açık)	0.63	1.38	-	2.01	Duvar Tipi Davlumbaz
M2	Andromeda Gold	8.36	U (Açık)	0.19	1.53	-	1.72	Duvar Tipi Davlumbaz
M3	Andromeda Gold	8.2	L (Açık)	0.26	1.54	-	1.80	Duvar Tipi Davlumbaz
M4	My Towerland	5.5	L (Açık)	0.25	1.63	-	1.88	Duvar Tipi Davlumbaz
M5	My Towerland	8.2	Koridor (Kapalı)	0.3	2.14	-	2.44	Duvar Tipi Davlumbaz
M6	My Home	6.7	U (Açık)	0.23	3.50	-	3.70	Duvar Tipi Davlumbaz
M7	My Home	5.4	L (Açık)	0.21	1.64	-	1.81	Duvar Tipi Davlumbaz
M8	My Home	7.8	L (Açık)	0.21	2.81	-	2.22	Duvar Tipi Davlumbaz

M9	My City	7.6	Koridor (Kapalı)	0.26	3.16	-	3.42	Aspiratör
M10	My City	5.4	L (Açık)	0.05	1.62	0.75	2.42	Aspiratör
M11	My City	8.5	L (Açık)	0.23	1.89	0.18	2.3	Aspiratör

2+1 konut tipleri depolama alanları ile ilgili tablo şekil 1 de görülebilmektedir. En düşük alanlı mutfak 4.9 m2, en geniş alanlı mutfak 13.5m2 dir. En düşük hacimli depolama alanı 1.83, en yüksek hacimlisi ise 4.06 olarak saptanmıştır. Genellikle duvar tipi davlumbaz kullanılmış, My City projesinde yine aspiratör kullanılmıştır. Buzdolabı genişliği olarak bırakılan dolap genişlikleri 76 – 100 cm. arasındadır. 1+1 konuta göre çok daha fazla seçenek olduğu görülmektedir. Kapaksız raflı sistemlerin ise neredeyse uygulanmadığı görülmektedir. 2+1 konutlardaki mutfak tipleri ve alanları ile depolama hacimlerinin çok fazla tipte olduğu ve böylelikle aynı toplu konut projesi içerisinde müşteriye, ihtiyacına göre çok farklı seçeneklerde mutfaklar sunulabildiği görülmüştür (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7 : 2+1 konutlarda mutfak donatıları ve depolama alanları

Ek C’de Mutfağa Verilen Kod	Konut Tanımı	Mutfak Alanı	Mutfak Tipi	Çekmece Hacmi (m3)	Dolap Hacmi (m3)	Raf Hacmi (m3)	Toplam Depo Hacmi (m3)	Davlumbaz Tipi
M12	Andromeda Gold	4.9	U (Açık)	0.42	1.88	-	2.3	Duvar Tipi Davlumbaz
M13	Andromeda Gold	8.8	L (Açık)	0.38	2.28	-	2.66	Duvar Tipi Davlumbaz
M14	Andromeda Gold	5.1	U (Açık)	0.3	2.34	-	2.54	Duvar Tipi Davlumbaz
M15	Andromeda Gold	8.2	L (Açık)	0.26	1.76	-	2.02	Duvar Tipi Davlumbaz
M16	My City	5.8	Koridor	0.19	1.92	-	2.11	Aspiratör
M17	My City	10.2	L (Açık)	0.23	1.53	-	2.02	Aspiratör
M18	My City	6.67	I	0.23	1.60	-	1.83	Aspiratör

			(Açık)					
M19	My Home	9.9	L (Açık)	0.26	2.07	0.1	2.43	Duvar Tipi Davlumbaz
M20	My Home	7.8	L (Açık)	0.26	3.32	-	3.58	Duvar Tipi Davlumbaz
M21	My Home	10.6	L (Açık)	0.26	3.61	-	3.87	Duvar Tipi Davlumbaz
M22	My Home	6.6	L (Açık)	0.23	2.12	-	2.35	Duvar Tipi Davlumbaz
M23	My Home	8.8	Ada (Açık)	0.26	2.45	-	2.71	Aspiratör
M24	My Towerland	13.5	L (Kapalı)	0.26	3.80	-	4.06	Ada Tipi Davlumbaz
M25	My Towerland	5.4	U (Açık)	0.26	3.28	-	3.54	Aspiratör
M26	My Towerland	7.8	Koridor (Kapalı)	0.19	3.05	-	3.24	Aspiratör

3+1 konut tipleri depolama alanları ile ilgili tablo şekil 1 de görülebilmektedir. En düşük alanlı mutfak 6.6 m2, en geniş alanlı mutfak 13.5m2 dir. En düşük hacimli depolama alanı 1.84, en yüksek hacimlisi ise 5.23 olarak saptanmıştır. Genellikle duvar tipi davlumbaz kullanılmış, My City projesinde yine aspiratör kullanılmıştır. Ada mutfakların kullanımı arttığından dolayı ada tipi davlumbazlarda da artış görülmüştür. Buzdolabı genişliği olarak bırakılan dolap genişlikleri 95 – 100 cm. arasındadır. 2+1 konuta göre daha az seçenek olduğu görülmektedir. Kapaksız raflı sistemlerin ise neredeyse uygulanmadığı görülmektedir (Çizelge 4.8).

Çizelge 4.8 : 3+1 konutlarda mutfak donatıları ve depolama alanları.

Ek C’de Mutfağa Verilen Kod	Konut Tanımı	Mutfak Alanı	Mutfak Tipi	Çekmece Hacmi (m3)	Dolap Hacmi (m3)	Raf Hacmi (m3)	Toplam Depo Hacmi (m3)	Davlumbaz Tipi
M27	Andromeda Gold	6.9	U	0.16	1.68	-	1.84	Duvar Tipi Davlumbaz
M28	Andromeda Gold	13.2	Koridor	0.9	3.92	0.41	5.23	Duvar Tipi

								Davlumbaz
M29	My City	7.6	L	0.26	2.36	-	2.62	Aspiratör
M30	My Home	17.9	Ada	0.51	2.60	-	3.11	Ada Tipi Davlumbaz
M31	My Home	8.64	Koridor	0.26	3.51	-	3.77	Duvar Tipi Davlumbaz
M21	My Home	10.6	L	0.26	3.61	-	3.87	Duvar Tipi Davlumbaz
M22	My Home	6.6	L	0.23	2.12	-	2.35	Duvar Tipi Davlumbaz
M23	My Home	8.8	Ada	0.26	2.45	-	2.71	Aspiratör
M32	My Towerland	13.5	Koridor	0.26	3.51	-	3.77	Aspiratör
M33	My Towerland	8.1	Ada	0.34	2.05	-	2.52	Ada Tipi Davlumbaz
M34	My Towerland	10.8	Ada	0.34	3.80	-	4.14	Ada Tipi Davlumbaz

3 tablo incelendiğinde, mutfak alanı ile depolama alanı arasında doğrudan bir ilişki olmadığı görülmektedir. Ancak doğal olarak mutfak alanı büyüdükçe, depolama alanlarının yerleştirileceği duvarlar da büyüdüğünden, bu tür mutfaklarda daha çok depolama alanı oluşturmak mümkündür.

Ek C'ye göre donatı elemanları ile ilgili incelemeye bakıldığında ise asma dolaplar, yerdolapları ile eviye ve bataryaların her mutfakta yer aldığı görülmüştür. İncelenen mutfakların %51'inde donatılara entegre ya da ada şeklinde bir mutfak masası da bulunmaktadır; ancak sandalyeler beraberinde teslim edilmemektedir. Mutfakların %43'ünde cam kapaklı donatılar kısmen bulunmakta, %13'ünde ise kısmen açık raf üniteleri bulunmaktadır. %13'ünde tezgahaltı şişelik ünitesi yer almaktadır (Çizelge 4.9).

Çizelge 4.9 : Konut mutfaklarında yer alan depolama donatıları.

	1+1		2+1		3+1		Toplam	
Donatı Elemanları	n	%	n	%	n	%	n	%
Asma Dolaplar	11	100	15	100	11	100	37	100
Yer Dolapları	11	100	15	100	11	100	37	100
Boy Dolap	1	9	1	6	3	27	5	13
Eviye ve Batarya	11	100	15	100	11	100	37	100
Şişelik	2	18	1	6	2	18	5	13
Rafli açık depolama	1	9	2	13	2	18	5	13
Cam kapaklı depolama	4	36	5	33	7	63	16	43
Donatılara entegre yemek masası	8	72	6	40	5	45	19	51

Ek C'ye göre toplu konut mutfaklarında yer alan elektrikli / gazlı cihazların bulunma yüzdeleri şekilde verilmiştir. Buna göre incelenen toplu konutların hepsinde, buzdolabı, aspirator ya da davlumbaz, fırın, ocak ve bulaşık makinesi ile sprinkler bulunmakta iken, mikrodalga fırın ve kombi kimi mutfaklarda bulunmakta, çamaşır makinesi ise bulunmamaktadır (Çizelge 4.10).

Çizelge 4.10 : Konut mutfaklarında yer alan elektrikli eşyalar.

	1+1		2+1		3+1		Toplam	
Cihazlar	n	%	n	%	n	%	n	%
Buzdolabı	11	100	15	100	11	100	37	100
Mutfak Aspiratörü	3	27	6	40	2	18	11	29

Davlumbaz	7	73	9	60	9	82	26	71
Fırın	11	100	15	100	11	100	37	100
Ocak	11	100	15	100	11	100	37	100
Bulaşık Makinesi	11	100	15	100	11	100	37	100
Çamaşır Makinesi	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprinkler	11	100	15	100	11	100	37	100
Kombi	2	18	2	13	0	0	4	10
Mikrodalga Fırın	0	0	4	26	4	36	8	21

Ek C'ye göre tezgah uzunluklarının standartlara uygunluğu çizelgede incelenmiştir. Bu çizelgede bir mutfak tasarımının optimum çalışma koşullarını sağlaması için gereken ölçüler sol taraftaki standartlar bölümünde verilmiştir. Bu duruma göre mutfakların %51'i nde eviyein yanında gerekli olan 45 cm.ve 60 cm. tezgah boşlukları bulunmaktadır.%57'sinde ocak yanında gerekli olan 40 cm. ve 30 cm. tezgah aralıkları bulunmaktadır. %72'sinde ayrıca 90 cm. uzunluğunda bir tezgah alanı bulunmaktadır. Toplam tezgah uzunluğu 400 cm. olan mutfaklar ise %43'tür (Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11 : Konut mutfaklarının standartlara uygunluğu.

	1+1		2+1		3+1		Toplam	
Tezgah Standartları	n	%	n	%	n	%	n	%
Eviyenin bir tarafında 45cm, diğer tarafında 60cm. tezgah boşluğu bulunmalıdır.	4	36	8	53	7	63	19	51
Ocağın bir tarafında 40cm. diğer tarafında 30 cm. tezgah boşluğu	3	27	8	53	9	81	20	57

bulunmalıdır.								
Hazırlık yapılabilmesi için 90 cm. genişlik ve 60 cm. eninde bir tezgah alanı bulunması gerekir.	8	72	12	80	7	63	27	72
Toplam tezgah genişliği 400 cm. olmalıdır.	3	27	6	40	7	63	16	43

Ek C'deki mutfak mekanları göz önünde bulundurularak çekmece, tezgah altı ve tezgah üstü dolaplarının ölçüleri karşılaştırılmıştır. Amaç, toplu konut mutfaklarında hangi modüllerin ne kadar sıklıkla kullanıldığını saptayarak, mutfak firmalarına ürün stoklarıyla ilgili veri sağlamaktır. Araştırma 1+1 konutlarda 11, 2+1 konutlarda 15 ve 3+1 konutlarda ise 8 konut mutfak mekanı olmak üzere toplamda 34 mutfakta yapılmıştır.

İncelenen mutfakların tümüne bakıldığında 40, 45, 50, 60, 80, 90 ve 120cm.'lik çekmeceler kullanıldığı görülmektedir. Bu karşılaştırma sonucunda İstanbul'daki toplu konut mutfaklarında sayıca en fazla 60cm. derinlikteki çekmecelerin kullanıldığı ve genişliğin ise mutfak boyutu ile ilgili olarak 45cm. ya da 60 cm. olarak değiştiği görülmektedir. Buna göre 1+1, 2+1 ve 3+1 konutlarda yer alan toplam 114 çekmecenin 25'i 60x60x36cm., 24'ü 60x60x18cm., 14'ü 45x60x18cm. ve 8 tanesi 45x60x28.5 cm.'dir. Derinlikleri 60'tan küçük olan çekmeceler özellikle 1+1 konutlarda tezgah altı yerine, mutfak dolaplarına entegra yemek masasının altında bulunan çekmecelerdir. Bu sebeple, 1+1 ve 2+1 mutfaklarda masa altlarında 45x40x36cm. çekmecelerden 8 adet kullanılmıştır. Çekmece yükseklikleri, 2 adet 18cm., 1 adet 36cm. yükseklik ya da 1 adet 15 ve 2 adet 28.5cm. yüksekliklerinde uygulanmaktadır (Çizelge 4.12).

Çizelge 4.12 : Konut mutfaklarında çekmece ölçüleri.

Çekmece Ölçüsü (cm.) (enxderinlikxyükseklik)	1+1	2+1	3+1	Toplam	
				n	%
40x60x18	4	-	-	4	3.5
40x60x36	2	-	-	2	1.75
45x35x15	3	-	-	3	2.63
45x40x15	-	-	3	3	2.63
45x40x36	4	4	-	8	7.01
45x50x18	2	-	-	2	1.75
45x50x36	1	-	-	1	0.87

45x60x15	-	5	-	5	4.38
45x60x18	8	6	-	14	12.28
45x60x28.5	2	6	-	8	7.01
50x50x15	1	-	-	1	0.87
50x60x15	1	-	-	1	0.87
50x60x18	-	-	2	2	1.75
50x60x36	-	-	1	1	0.87
60x60x15	-	-	1	1	0.87
60x60x18	4	12	8	24	21.05
60x60x28.5	-	-	2	2	1.75
60x60x36	2	13	10	25	21.92
80x60x36	-	2	-	2	1.75
90x60x18	-	2	-	2	1.75
90x60x36	-	1	-	1	0.87
120x60x36	-	-	2	2	1.75
Toplam	34	51	29	114	100

Tezgah altı dolap ölçülerine bakıldığında ise 20, 30, 35, 40, 45, 46, 50, 55, 60, 65cm. genişliklerinde dolaplar kullanıldığı görülmektedir. Yüksekliği 72cm. olmayan dolapların tezgah değil, mutfak mobilyasına entegre ya da mutfak adasında yer alan masa altı dolaplar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre toplam 215 dolaptan 63'ü 60x60x72cm., 17'si 60x60x72cm. *köşe dolap*, 48'i 50x60x72cm., 20'si 40x60x72cm., 11'i 45x60x72cm. olarak kullanılmıştır (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13 : Konut mutfaklarında tezgah altı dolap ölçüleri.

Tezgah Altı Dolap (cm.) (enxderinlikxyükseklik)	1+1	2+1	3+1	Toplam	
				n	%
20x60x58	1	-	-	1	0.46
20x60x72	1	-	-	1	0.46
30x60x57	1	-	-	1	0.46
30x60x72	1	2	-	3	1.39
35x60x72	-	1	3	4	1.86
40x60x58	1	1	-	2	0.93
40x60x72	6	13	1	20	9.3
45x30x72	-	1	-	1	0.46
45x35x72	-	4	-	4	1.86
45x35x57	3	-	-	3	1.39
45x40x54			3	3	1.39
45x60x72	3	4	4	11	5.11
46x58x72	2	-	-	2	0.93

46.5x60x36	-	-	2	2	0.93
50x35x72	-	-	4	4	1.86
50x50x57	1	-	-	1	0.46
50x55x72	-	3	-	3	1.39
50x60x57	1	-	-	1	0.46
50x60x72	1	39	8	48	22.32
55x40x72	1	-	-	1	0.46
55x60x72	1	3	1	5	2.32
60x30x72	1	-	-	1	0.46
60x35x36	-	-	5	5	2.32
60x35x72	2	-	1	3	1.39
60x40x72	-	-	1	1	0.46
60x50x60	-	1	-	1	0.46
60x60x55	-	-	1	1	0.46
60x60x60	-	-	1	1	0.46
60x60x72	13	29	21	63	29.30
60x60x72 (köşe)	5	9	3	17	7.90
65x60x72	-	1	-	1	0.46
Toplam	45	111	59	215	100

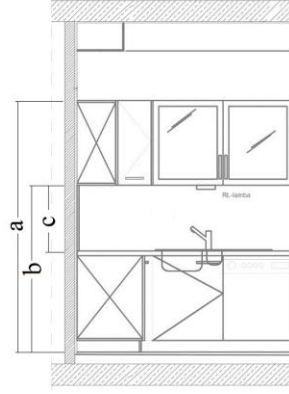
Tezgah üstü dolap ölçülerine bakıldığında ise 20, 30, 35, 40, 45, 46, 50, 55, 60cm. genişliklerinde dolaplar kullanıldığı görülmektedir. Bunlarında dışında buzdolabı üzerinde, 70, 75, 76, 80, 95, 100cm. genişliklerinde dolaplar kullanılmaktadır ve yükseklikleri 24 ile 43cm. arasında değişmektedir. Toplam 275 tezgah üstü dolabın 65'i 60x35x72cm., 38'i 60x35x60cm. 32'si 60x35x36 cm., 31'i 40x35x72cm., 16'sı 45x35x72cm., 10'u ise 50x35x72cm.'dir (Çizelge 4.14).

Çizelge 4.14 : Konut mutfaklarında tezgah üstü dolap ölçüleri.

Tezgah Üstü Dolap (cm.) (enxderinlikxyükseklik)	1+1	2+1	3+1	Toplam	
				n	%
20x35x96	3	-	-	3	1.09
30x35x72	3	3	1	7	2.54
35x35x43	2	-	-	2	0.72
35x35x72	6	1	-	7	2.54
35x35x96	-	1	-	1	0.36
35x45x72	-	-	1	1	0.36
38x60x43	-	4	-	4	1.45
40x35x56	-	1	-	1	0.36
40x35x40	2	-	-	2	0.72
40x35x72	8	17	6	31	11.27

40x35x96	4	1	-	5	1.81
45x35x72	3	6	7	16	5.81
45x35x96	2	3	-	5	1.81
45x45x72	-	2	-	2	0.72
47.5x60x36	-	-	1	1	0.36
47.5x60x43	-	2	-	2	0.72
50x35x72	2	7	1	10	3.63
50x50x72	-	-	1	1	0.36
50x60x24	2	-	-	2	0.72
50x60x40	-	2	-	2	0.72
55x35x36	2	-	-	2	0.72
55x35x60	-	3	-	3	1.09
55x35x72	1	-	-	1	0.36
55x35x96	2	-	1	3	1.09
55x55x72	-	1	-	1	0.36
60x35x36	9	19	4	32	11.63
60x35x50	2	-	-	2	0.72
60x35x53	-	1	-	1	0.36
60x35x60	10	23	5	38	13.81
60x35x72	14	25	26	65	23.63
60x35x96	-	1	-	1	0.36
70x35x30	2	-	-	2	0.72
75x35x30	1	-	-	1	0.36
76x60x30	-	-	1	1	0.36
76x60x36	-	4	-	4	1.45
79x35x43	1	-	-	1	0.36
80x60x24	-	2	1	3	1.09
80x60x30	-	-	1	1	0.36
95x22.5x35	1	-	-	1	0.36
95x35x28	-	-	1	1	0.36
95x60x24	-	2	-	2	0.72
95x60x28	-	-	1	1	0.36
95x60x30	-	1	-	1	0.36
95x60x36	-	1	-	1	0.36
100x60x30	-	1	-	1	0.36
Toplam	82	134	59	275	100

Ek C’de yer alan mutfak mekanlarında tezgah üstü dolapların konumları incelenmiştir. A ölçüsü, tezgah üstü dolapların en üst seviyesi ile mutfak zemini arasındaki yüksekliği; b ölçüsü, tezgah üstü dolabın alt sınırının mutfak zemini arasındaki yüksekliği ve c ölçüsü ise tezgah üstü ile tezgah altı dolap arasında kalan çalışma alanının yüksekliğini vermektedir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8 : Tezgah üstü dolaplarla ilgili a-b-c ölçüleri

Çizelge 4.15 : Tezgah üstü dolap konumları

Ek C'de mutfığa verilen 1+1 konut kodu	ölçü a (cm)	ölçü b (cm)	ölçü c (cm)	Ek C'de mutfığa verilen 2+1 konut kodu	ölçü a (cm)	ölçü b (cm)	ölçü c (cm)	Ek C'de mutfığa verilen 3+1 konut kodu	ölçü a (cm)	ölçü b (cm)	ölçü c (cm)
M1	222	150	59	M12	222	150	59	M27	222	142	59
M2	222	150	59	M13	222	150	59	M28	222	142	59
M3	222	150	59	M14	222	150	59	M29	226	144	59
M4	214	142	56	M15	222	150	59	M30	238	142	56
M5	214	142	56	M16	222	150	59	M31	238	142	56
M6	248	152	56	M17	222	150	59	M32	214	142	56
M7	222	150	59	M18	219	147	59	M33	214	142	56
M8	238	142	56	M19	238	142	56	M34	210	138	56
M9	222	150	59	M20	238	142	56				
M10	222	150	59	M21	238	142	56				
M11	222	150	59	M22	238	142	56				
				M23	238	142	56				
				M24	214	142	56				
				M25	214	142	56				
				M26	214	142	56				

Çizelge 4.16 : Tezgah üstü dolap konumlarını gösteren a-b-c ölçülerinin incelenen mutfaklardaki dağılımı

a-b-c (cm.)	n	%
248-152-56	1	2.94
238-142-56	8	23.52
226-144-59	1	2.94
222-150-59	13	38.23
222-142-59	2	5.88
219-147-59	1	2.94
214-142-56	7	20.58
210-138-56	1	2.94
Toplam	34	100

Çizelge 4.17 : Tezgah üstü dolap ve tezgah arası çalışma yükseklikleri dağılımı

Tezgah üstü dolap ve tezgah arası çalışma yüksekliği	n	%
56	17	50
59	17	50
Toplam	34	100

İncelenen mutfakların, mutfak dolapları üst yüksekliği 210 cm. ile 248 cm. arasında, alt yüksekliği ise 138 cm. ile 152 cm. arasında değişmektedir (Çizelge 4.15). Mutfakların %38.23'ü 59 cm. çalışma yüksekliği, 222 cm. mutfak dolaplarının üst yüksekliği ve 150 cm. alt yüksekliğine sahiptir. %23.52'si 56 cm. çalışma yüksekliği, 238 cm. mutfak dolaplarının üst yüksekliği ve 142 cm. alt yüksekliğine sahiptir. %20.58'i ise 56cm. çalışma yüksekliği, 214 cm. tezgah üstü dolapların üst yüksekliği ve 142 cm. alt yüksekliği olacak şekilde planlanmışlardır (Çizelge 4.16). Bu yüksekliklerin mutfak mekanının tavan yüksekliğine göre değiştiği görülmektedir. Mutfak tezgahı ve üst dolap arasındaki çalışma yüksekliği ise incelenen mutfakların %50'sinde 56 cm. iken %50'sinde ise 59 cm.'dir (Çizelge 4.17).

4.4 Günümüz Toplu Konut Kullanıcıları ile Yapılan Toplu Konutlar ve Mutfak Anketi Analizi

Anket analizinde toplu konutlarda yaşıyan katılımcı gözlemleri ile mutfak mekanı ve donatıları üzerine gözlemler yapılmıştır. Araştırma, İstanbul'daki toplu konut kullanıcıları arasında yapılmıştır. Herhangi bir yaş kısıtlaması yapılmamasının nedeni, toplu konutları kiracı ya da mülk sahibi olarak tercih eden kullanıcılar ile ilgili farklı kullanıcıların mutfak mekanı ile ilgili düşüncelerini saptamaktır. Anket sonucunda analiz edilmek istenen konular çizelgedeki gibidir ( izelge 4.18).

Çizelge 4.18 : Anket sonucu analiz edilmek istenen konular.

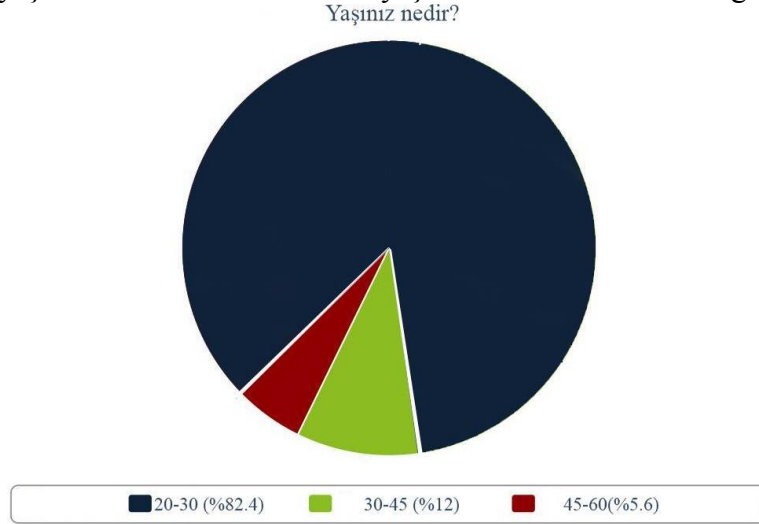
Soru No	Analiz edilmek istenen konu
1	Kullanıcının yaş dağılımı ve yüzdeleri
2	Eğitim durumu dağılımı ve yüzdeleri
3	Aylık gelir düzeyi dağılımı ve yüzdeleri
4	Konut içerisinde yaşıyan bireylerin dağılımı
5	Konuttaki mülk sahibi ya da kiracı dağılımı
6	Mutfakta yemek pişirilme dağılımı
7	Evde yemek pişiren kişi dağılımı
8	Evde misafir ağırlama sıklığı
9	Mutfağın konut içerisindeki memnuniyetine yönelik dağılım
10	Mutfağın açıldığı odaların dağılım yüzdesi
11	Mutfak plan tipleri dağılımı
12	Mutfağın kapısı olma ya da olmama yüzdesi
13	Kapı var ise mutfak i�ini etkileyip etkilemediği
14	Mutfağın kullanıldığı diğer amaçların dağılımı ve yüzdesi
15	Mutfağın alan, donatı, aydınlatma ve havalandırma yeterliliği ve estetiği hakkında değerlendirme
16	Konutu tercih edip taşındıktan sonra mutfakta herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığı
17	Konut tercihinde ne kadar önemli olduğunun dağılımı ve yüzdesi

Anket, internet üzerinden ve yüzyüze görüşerek toplamda 125 kişiye yapılmıştır. Anket formunun örneği ekte görülebilmektedir.

Yaş Aralığı	n	%
20 – 30	103	82.4
30 – 45	15	12
45 – 60	7	5.6

Şekil 4.9 : Anket katılımcılarının yaş aralığı.

Anketteki ilk 3 soru, ankete katılan kişinin profilini belirlemek amacına yöneliktir (Şekil 4.9). Ankete katılan kişilerin yaş durumuna bakıldığında 20-30 yaş arası 103, 30-45 yaş arası 15 ve 45-60 yaş arası 7 kişinin olduğu görülmüştür. Yüzdesel olarak dağılımda ise, 20-30 yaş arasının % 82.4, 30-45 yaş arasının %12 ve 45-60 yaş arasının ise %5.6 olduğu görülmektedir (Şekil 4.10).

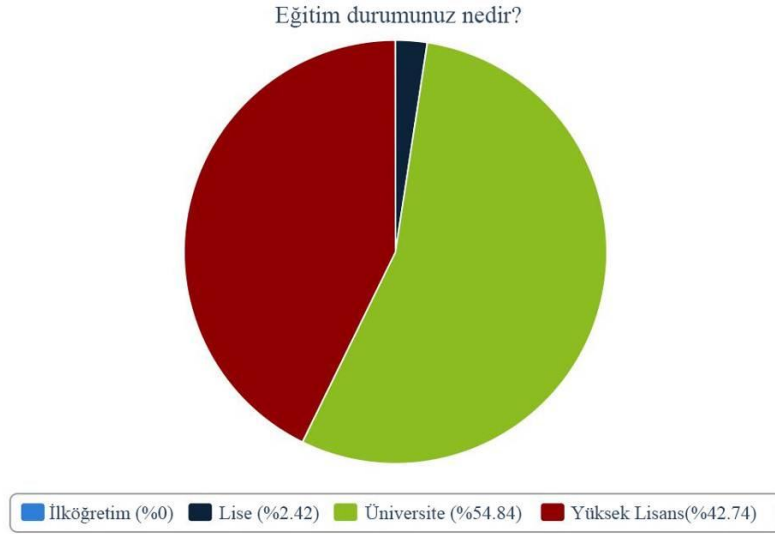

Şekil 4.10 : Anket katılımcılarının yaş aralığı yüzdesi.

Eğitim Durumu	n	%
İlkokul	0	0
Lise	3	2.42
Üniversite	68	54.84
Yüksek Lisans	53	42.74

Şekil 4.11 : Anket katılımcılarının eğitim durumu.

Eğitim durumlarına bakıldığında anketi cevaplayan ilköğretim mezunu kimse bulunmaz iken, 3 kişinin lise mezunu, 68 kişinin üniversite mezunu ve 53 kişinin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir (Şekil 4.11). Yüzde olarak bakıldığında ise anket %2.42 lise, %54.84 üniversite ve %42.72 yüksek lisans mezunu kişilerle yapılmıştır (Şekil 4.12).

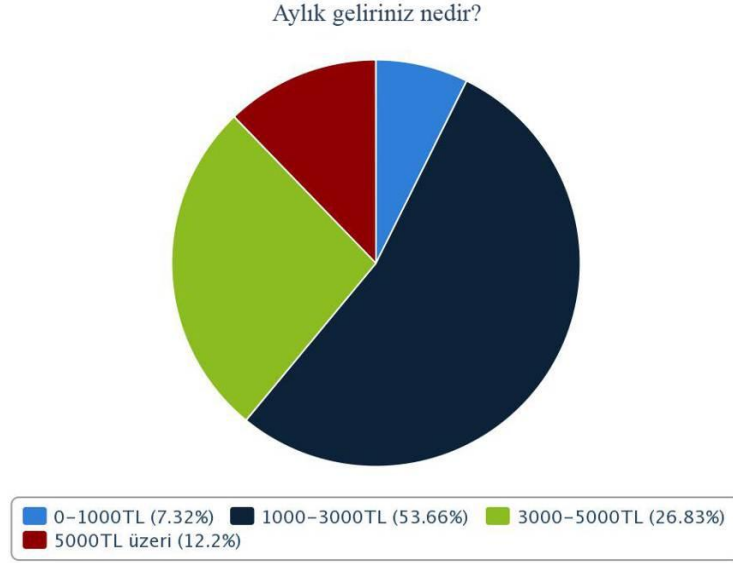

Şekil 4.12 : Anket katılımcılarının eğitim durumu yüzdesi.

Gelir Durumu	n	%
0-1000TL	9	7.32
1000-3000TL	66	53.66
3000-5000TL	33	26.83
5000TL ve üzeri	15	12.2

Şekil 4.13 : Anket katılımcılarının gelir durumu.

Aylık gelir dağılımına bakıldığında ise 0-1000TL arası geliri olan 9 kişi, 1000-3000TL arası geliri olan 66 kişi, 3000-5000TL arası geliri olan 33 kişi, 5000TL üzeri geliri olan ise 15 kişi tespit edilmiştir (Şekil 4.13). Yüzdesel dağılım ise, 0-1000TL arası %7.32, 1000-3000TL arası %53.66, 3000-5000TL arası %26.83 ve 5000TL üzeri %12.2 olarak hesaplanmıştır (Şekil 4.14).

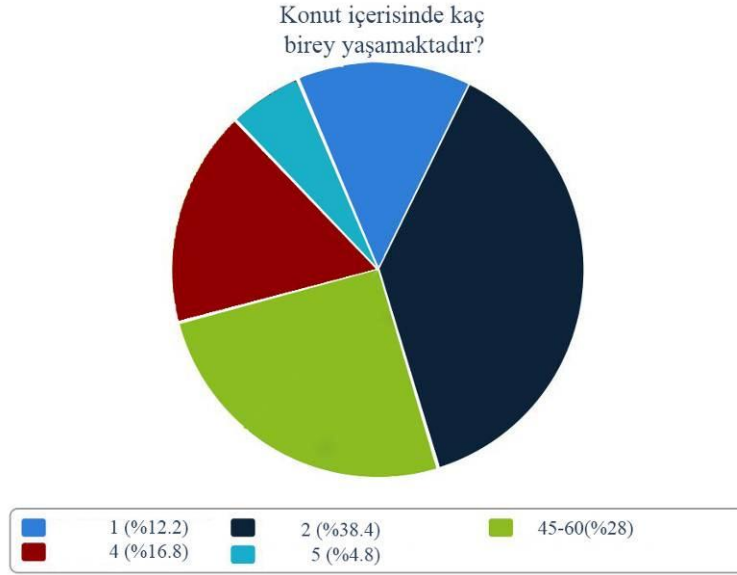

Şekil 4.14 : Anket katılımcılarının gelir durumu yüzdesi.

Kişi sayısı	n	%
1	15	12.2
2	48	38.4
3	35	28
4	21	16.8
5	6	4.8

Şekil 4.15 : Anket katılımcıları konutunda yaşayan kişi sayısı.

4. ve 5. sorular konut ile ilgili genel sorulardır. Konutta yaşayan kişi sayısına bakılırsa, tek kişi yaşayan 15, 2 kişi yaşayan 48, 3 kişili hane 35, 4 kişili hane 21 ve 5 kişili haneler ise 6 olarak belirtilmiştir (Şekil 4.15). Yüzdesel olarak bakılırsa, tek kişi yaşayan hanelerin %12.2, 2 kişi yaşayan hanelerin %38.4, 3 kişi yaşayan %28, 4 kişi yaşayan 16.8 ve 5 kişi yaşayan hanelerin ise %4.8 olduğu görülmüştür (Şekil 4.16).

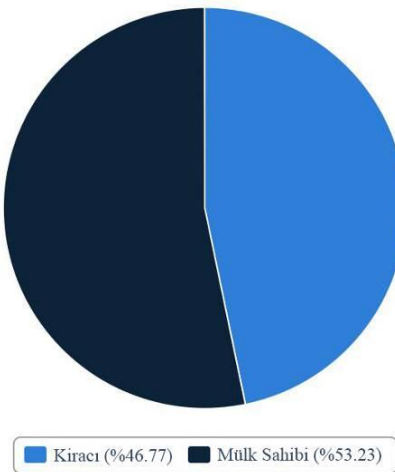
Şekil 4.16 : Anket katılımcıları konutunda yaşayan kişi sayısı yüzdesi.

Konut sahibi olma durumu	n	%
Kiracı	58	46.8
Mülk sahibi	66	53.2

Şekil 4.17 : Anket katılımcılarının konut sahibi olma durumu.

Konutta, kiracı ya da mülk sahibi olma durumuna kullanıcıların 58'i kiracı, 66'sı ise mülk sahibi olarak cevap vermiştir (Şekil 4.17). Bu durum yüzdesel olarak %46.8 kiracı ve %53.2 mülk sahibi olma durumuna denk gelmektedir (Şekil 4.18).

Konutta kiracı mısınız, mülk sahibi misiniz?

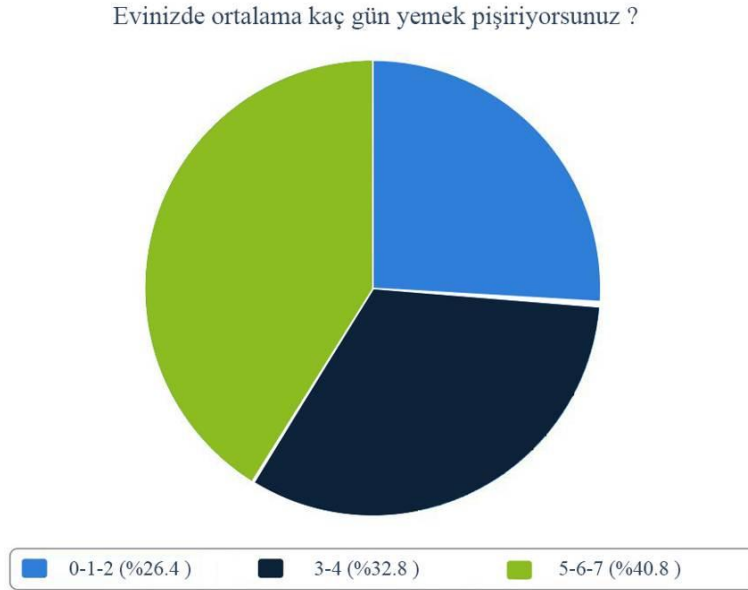
Şekil 4.18 : Anket katılımcılarının konut sahibi olma durumu yüzdesi.

6., 7. ve 8. sorularda kullanıcıların mutfakta yemek pişirme alışkanlıkları ile misafir ağırlama sorusu ile konutun ve mutfağın ne kadar sık kullanıldığının sorgulanması amaçlanmıştır.

Gün sayısı	n	%
1-2	33	26.4
3-4	41	32.8
5-6-7	51	40.8

Şekil 4.19 : Anket katılımcılarının konutta haftada yemek pişirdiği gün sayısı.

Evinizde ortalama kaç gün yemek pişiriyorsunuz sorusuna 0-1-2 gün olarak 33, 3-4 gün olarak 41 ve 5-6-7 gün olarak ise 51 kişi cevap vermiştir (Şekil 4.19). Bu duruma göre, haftada %26.4 oranla 0-1-2 gün, %32.8 oranla 3-4 gün ve %40.8 oranla 5-6-7 gün olarak cevap vermişlerdir (Şekil 5.20).

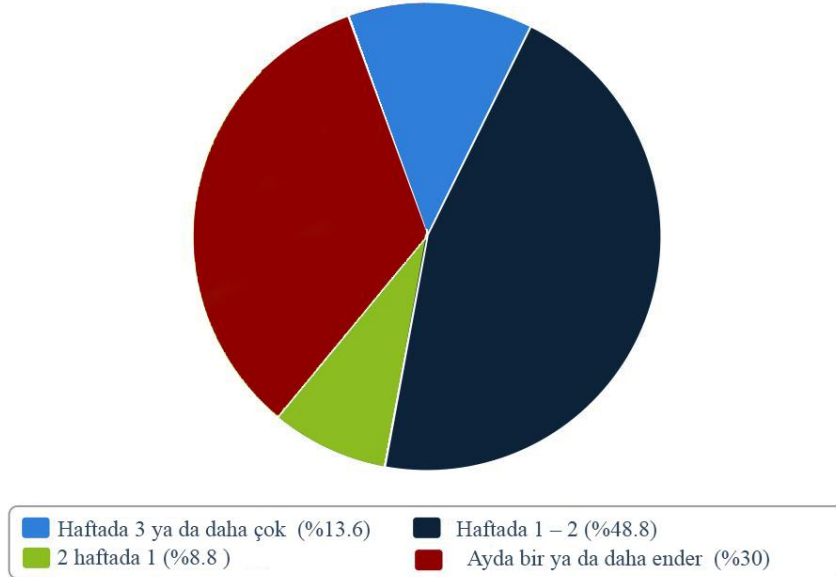
Şekil 4.20 : Anket katılımcılarının konutta haftada yemek pişirdiği gün sayısı yüzdesi.

Misafir ağırlama sıklığı	n	%
Haftada 3 ya da daha çok	17	13.6
Haftada 1-2	61	48.8
Haftada 1	11	8.8
Ayda 1 ya da daha ender	36	30

Şekil 4.21 : Anket katılımcılarının konutta misafir ağırlama sıklığı.

Evinizde ortalama ne kadar sıklıkla misafir ağırlamaktasınız sorusuna haftada 3 ya da daha çok cevabını 17, haftada 1-2 cevabını 61, 2 haftada bir cevabını 11 ve ayda bir ya da daha ender cevabını ise 36 kişi vermiştir (Şekil 4.21). Bu durum yüzde olarak, haftada 3 ya da daha çok %13.6, haftada 1 – 2 cevabına %48.8, 2 haftada 1 cevabına %8.8 ve ayda bir ya da daha ender cevabına ise %30 olarak denk gelmektedir (Şekil 4.22).

Evinizde ortalama ne kadar sıklıkla misafir ağırlamaktasınız?

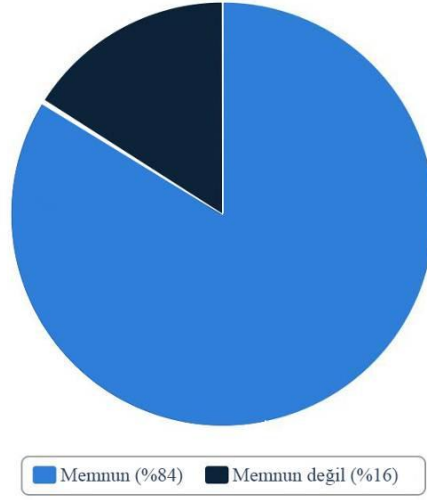
Şekil 4.22 : Anket katılımcılarının konutta misafir ağırlama sıklığı yüzdesi.

Mutfağın konut içerisindeki konumu	n	%
Memnun olmayan	20	16
Memnun olan	105	84

Şekil 4.23 : Anket katılımcılarının mutfak konut içerisindeki konumundan memnuniyeti.

9, 10, 11, 12, 13 ve 14. sorular mutfak plan ve donatıları ile ilgili sorulardır. Mutfakınızın konut içerisindeki yerinden memnun musunuz sorusuna 20 kişi hayır, 105 kişi ise evet yanıtı vermiştir (Şekil 4.23). Bu durum yüzde olarak, %16 hayır, %84 evet cevabına denk gelmektedir (Şekil 4.24).

Mutfakınızın konut içerisindeki yerinden memnun musunuz?

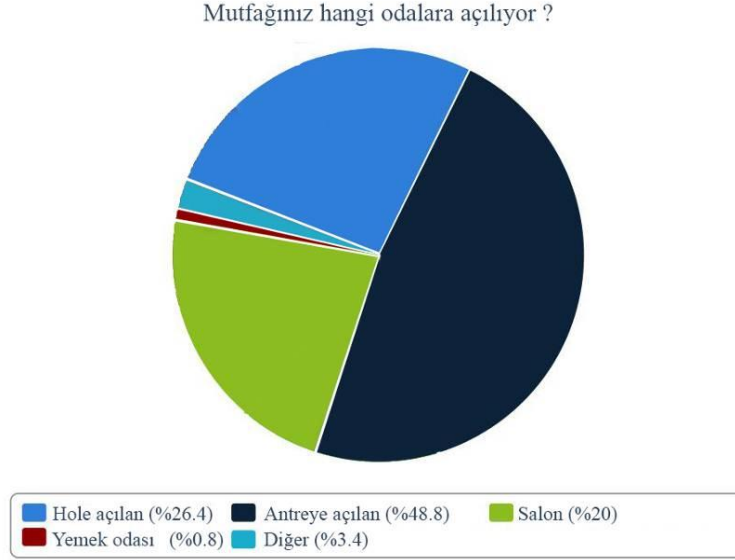

Şekil 4.24 : Anket katılımcılarının mutfak konut içerisindeki konumundan memnuniyeti yüzdesi.

Odalar	n	%
Hol	33	26.4
Antre	61	48.8
Salon	25	20
Yemek odası	1	0.8
Diğer	4	3.4

Şekil 4.25 : Anket katılımcılarının mutfakının açıldığı mekan.

Mutfağınız hangi odalara açılıyor sorusuna 33 kişi hol, 61 kişi antre, 25 kişi salon, 1 kişi yemek odası ve 4 kişi diğer cevabı vermiştir. Diğer cevabı veren kişiler balkona açılan ikinci bir kapı olduğundan bahsetmişlerdir (Şekil 4.25). Bu durumda yüzdesel olarak, hole açılan %26.4, antreye açılan %48.8, salona %20, yemek odasına %0.8 ve diğer cevabı vererek ekstra balkon kapısı olduğunu belirten %3.4'lük bir durum söz konusudur (Şekil 4.26).

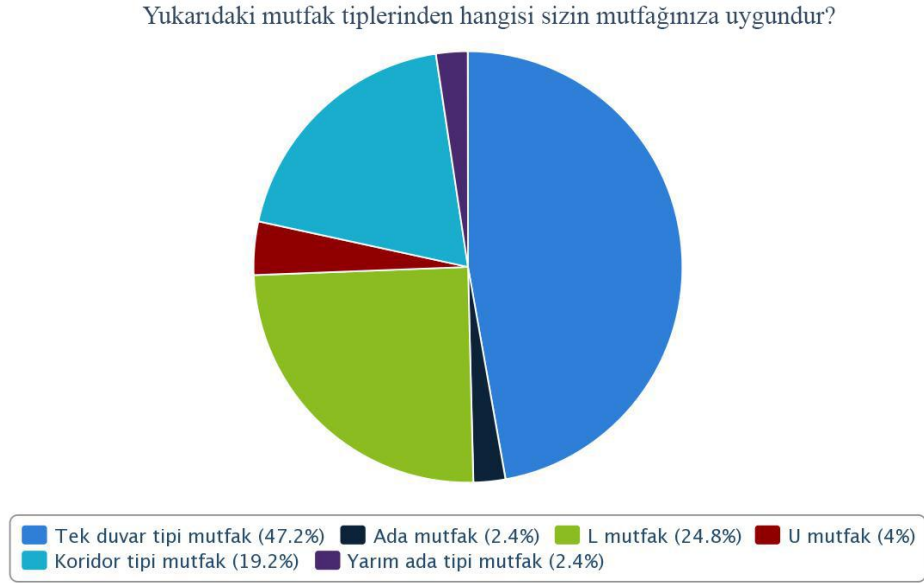
Şekil 4.26 : Anket katılımcılarının mutfağının açıldığı mekan yüzdesi.

Mutfak tipi	n	%
Tek duvar tipi mutfak	59	47.2
Ada mutfak	3	2.4
L mutfak	31	24.8
U mutfak	5	4
Koridor tipi mutfak	24	19.2
Yarım ada mutfak	3	2.4

Şekil 4.27 : Anket katılımcılarının mutfak plan tipi.

Kullanıcıların mutfak plan tipleri ile ilgili soruya ise 59 kişi tek duvar tipi mutfak, 3 kişi ada mutfak, 31 kişi L mutfak, 5 kişi U mutfak, 24 kişi koridor tipi mutfak ve 3 kişi ise yarım ada tipi mutfak olarak cevap vermiştir (Şekil 4.27). Yüzdesel olarak bakıldığında, %47.2 tek duvar tipi,

%2.4 ada mutfak, %24.8 L mutfak, %4 U mutfak, %19.2 koridor tipi mutfak ve %2.4 ise yarım ada tipi mutfak görülmektedir (Şekil 4.28).

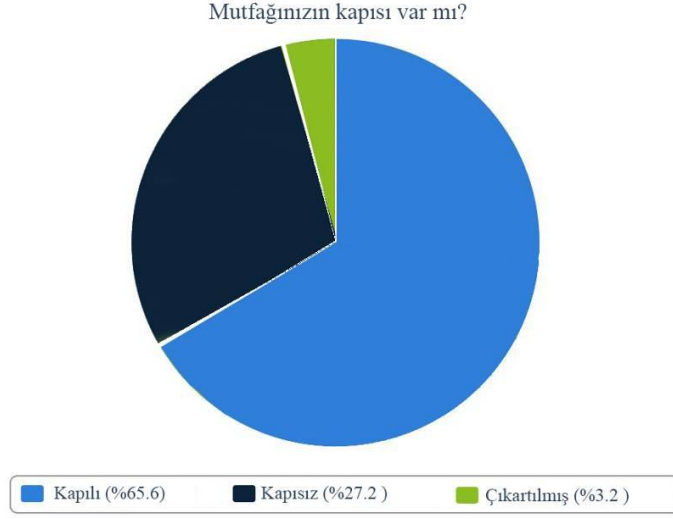

Şekil 4.28 : Anket katılımcılarının mutfak plan tipi yüzdesi.

Mutfak kapısı mevcudiyeti	n	%
Mevcut	82	65.6
Mevcut değil	34	27.2
Çıkartılmış	4	3.2

Şekil 4.29 : Anket katılımcılarının mutfak kapısı mevcudiyeti.

Mutfak kapısı ile ilgili soruya, 82 kişi mutfak kapısı bulunduğunu, 34 kişi ise bulunmadığı cevabını vermiştir. 4 kişi ise mutfak kapısının daha önce olduğunu ancak çıkarıldığını ifade etmiştir (Şekil 4.29). Yüzdesel olarak, mutfakların %65.6'sı kapılı, %27.2 kapısız veya %3.2 ise kapının olduğunu ama kaldırdıklarını belirtmiştir (Şekil 4.30).

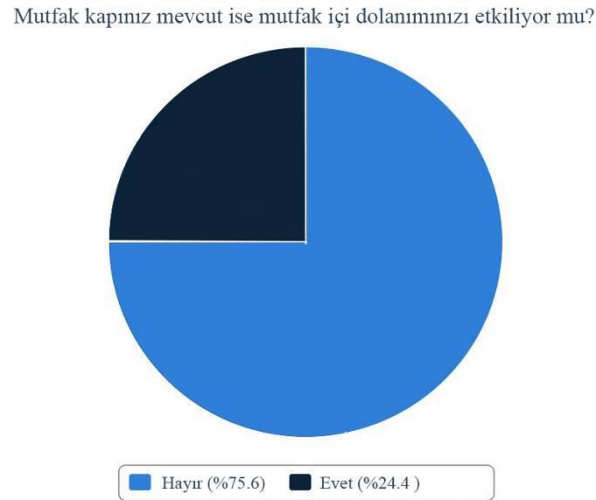

Şekil 4.30 : Anket katılımcılarının mutfak kapısı mevcudiyeti yüzdesi.

Mutfak kapısı donatıları etkiliyor mu?	n	%
Hayır	62	75.6
Evet	20	24.4

Şekil 4.31 : Anket katılımcılarının mutfak kapısının donatıları etkilemesi.

Mutfağınızın kapısı var ise diğer mutfak içi donatılarınızı etkiliyor mu sorusuna cevap veren 82 kişiden 62'si hayır, 20'si evet demister (Şekil 4.31). Yüzde olarak %75.6 hayır, %24.4 evet cevabı alınmıştır (Şekil 4.32).

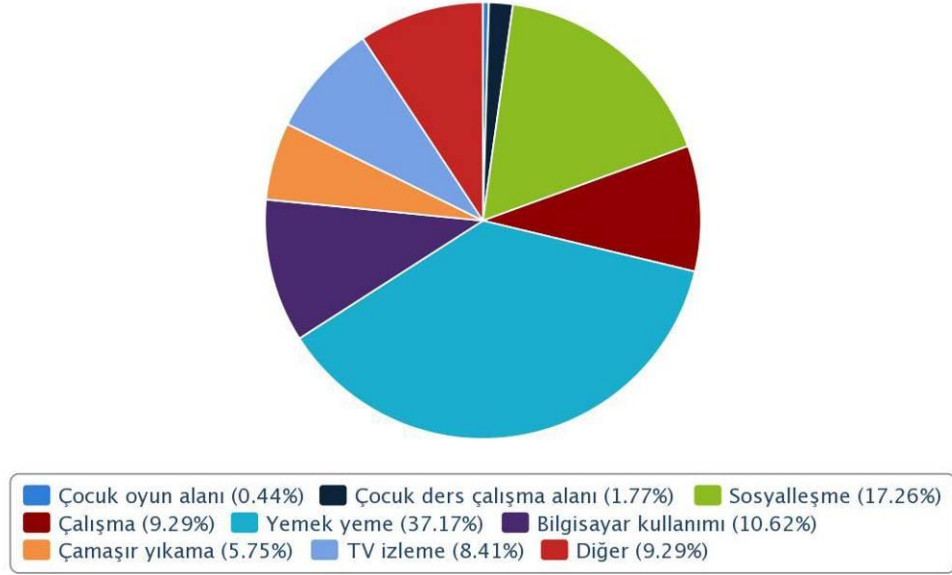
Şekil 4.32 : Anket katılımcılarının mutfak kapısının donatıları etkilemesi yüzdesi.

Mutfağın diğer kullanım alanları	n	%
Çocuk oyun alanı	1	0.44
Çocuk ders çalışma alanı	4	1.77
Sosyalleşme	39	17.26
Çalışma alanı	21	9.29
Yemek yeme	81	37.7
Bilgisayar kullanımı	24	10.62
Çamaşır yıkama	13	5.75
TV izleme	19	8.41
Sadece yemek yapma	21	9.29

Şekil 4.33 : Anket katılımcılarının mutfağı diğer kullanım alanları.

Mutfağı başka hangi amaçlarla kullanıyorsunuz sorusuna 1 adet çocuk oyun alanı, 4 adet çocuk ders çalışma alanı, 39 adet sosyalleşme, 21 adet çalışma, adet kişi yemek yeme, 24 adet bilgisayar kullanımı, 13 adet çamaşır yıkama, 19 adet TV izleme cevabı vermiş, 21 kişi ise sadece yemek yapma amaçlı kullandıklarını diğer seçeneğinde belirtmişlerdir (Şekil 4.33). Cevap toplamının kişi sayısından fazla olmasının sebebi ise sorunun çoklu cevap seçeneğine sahip olmasıdır. Yüzde olarak, çocuk oyun alanı %0.44, çocuk ders çalışma alanı %1.77, sosyalleşme %17.26, çalışma %9.29, yemek yeme %37.17, bilgisayar kullanımı %10.62, çamaşır yıkama %5.75, TV izleme %8.41 ve sadece yemek yeme %9.29 olarak oranlanmaktadır (Şekil 4.34).

Mutfağı başka hangi amaçlarla kullanmaktasınız?

Şekil 4.34 : Anket katılımcılarının mutfağı diğer kullanım alanları yüzdesi.

Önermeler		1	2	3	4	5	Cevaplar
Mutfağımlı kullanışlı buluyorum.	n	15	17	29	40	24	125
	%	12	13.60	23.20	32	19.20	100
Mutfak dolaplarımın malzeme kalitesi beklentilerimi karşılıyor.	n	10	23	36	34	20	123
	%	8.13	18.70	29.27	27.64	16.26	100
Mutfaktaki tezgah uzunluklarım çalışmak için yeterlidir.	n	23	22	35	26	16	122
	%	18.85	18.70	28.69	21.31	13.11	100
Mutfağımlın alan olarak büyüklüğü yeterlidir.	n	30	17	18	28	28	121
	%	24.79	14.05	14.88	23.14	23.14	100

Mutfağının doğal aydınlatması yeterlidir.	n	14	19	24	32	33	122
	%	11.48	15.57	19.67	26.23	27.05	100
Mutfağının yapay aydınlatması yeterlidir.	n	7	11	28	40	33	119
	%	5.88	9.24	23.53	33.61	27.73	100
Mutfağının havalandırması yeterlidir.	n	12	14	27	35	32	120
	%	10	11.67	22.13	29.17	26.17	100
Mutfağının depolama alanları yeterlidir.	n	20	23	27	37	15	122
	%	16.39	18.85	22.13	30.33	12.30	100
Mutfak tezgahım kolay temizlenebilir.	n	7	13	25	40	35	120
	%	5.83	10.83	20.83	33.33	29.17	100
Mutfağının renk ve stilinden memnunum.	n	20	15	30	32	25	122
	%	16.39	12.30	24.59	26.23	20.49	100

Şekil 4.35 : Kullanıcılara yöneltilen mutfakla ilgili önermeler.

15. soruda önermelerin kullanıcıya uygun olması ya da olmaması durumları belirtilmiştir. Bu sonuçlara göre, genel cevaplarda 5 ile belirtilerek en uygun olduğu cevabı verilen durumlar şu şekildedir: %27.05 oranla kullanıcılar mutfaklarının doğal aydınlatmasının oldukça yeterli bulmuştur.

4 ile belirtilen ve yeterli olduğu belirtilen cevaplar şu şekildedir: %32 oranla kullanıcıların mutfaklarını kullanışlı buldukları görülmüştür. %33.61 oranla kullanıcılar mutfaklarının yapay aydınlatmalarının yeterli olduğu söylemektedir. %29.17 oranla mutfak havalandırması yeterlidir cevabı verilmiştir. %30.33 oranla mutfak depolama alanları yeterli bulunmuştur. %33.33 mutfak

tezgahı kolay temizlenebilir cevabı verilmiştir. Mutfağının renk ve stilinden memnun olduğunu söyleyen kişilerin oranı ise %26.23'tür.

3 ile puanlanarak ortalama uygunluk gösterdiği belirtilen cevaplar şunlardır: %29.7 oranla mutfak dolaplarının ortalama bir kapasitesi olduğu söylenmiştir. Mutfaktaki tezgah genişliklerim yeterlidir önermesine %28.69 oranla ortalama bir genişlikte olduğu söylenmektedir.

1 ile puanlandırılarak çok yetersiz olduğu cevabı verilen tek önerme ise %24.79 oranla kullanıcılar mutfaklarının alan olarak yetersiz olduğunu düşünmeleri olmuştur.

Genel durum bu şekilde olsa da, en az uygun olan cevaplarda en yüksek sayıda verilen cevaplar %24.79 ile *mutfak alanının yeterliliği*, %18.85'la *mutfak tezgah uzunluklarının yeterliliği*, %16.39 ile *mutfak depolama alanlarının yeterliliği* ve %16.39 ile *mutfağın renk ve stilinden memnun olunması* olmuştur. Bu durumda mutfakla ilgili kullanıcıların en az memnun olduğu konular, mutfak alanı, tezgah uzunlukları, depolama alanlarının yetersizliği ve renk ve stil olarak beğenilmemesi olarak belirtilebilir.

En çok uygun olan durumlara bakıldığında ise, %29.17 ile *tezgahların kolay temizlenebildiği*, %27.05 ile *mutfağın doğal aydınlatmasının yeterli olduğu*, %27.73 ile *mutfağın yapay aydınlatmasının yeterli olduğu* ve %26.17 oranla ise *mutfağın havalandırmasının yeterli olduğu* sonuçlarına varılmıştır. Bu durumda mutfakla ilgili olarak, mutfakta en çok kolay temizlenebilirlik, havalandırma ve aydınlatma konularında kullanıcıların memnun oldukları görülmektedir (Şekil 4.35).

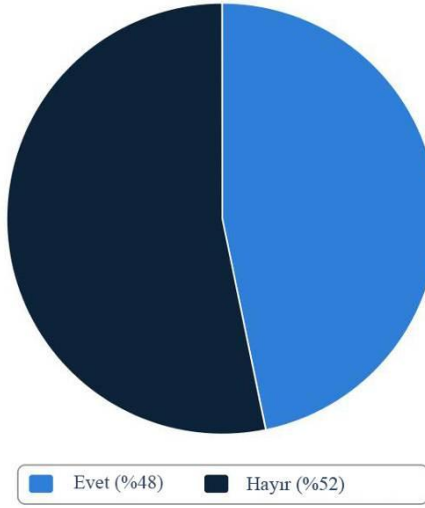
Mutfakta konuta geçtikten sonra değişiklik yaptınız mı?	n	%
Hayır	65	52
Evet	42	48

Şekil 4.36 : Anket katılımcılarının mutfakta değişiklik yapma sayıları.

Konuta geçtikten sonra mutfağınızda her hangi bir değişiklik yaptınız mı ve yaptınız ise neleri değiştirdiniz sorusuna verilen 107 cevaptan 65 kişi yaptırmadım, 42 kişi değişiklik yaptım cevabı vermiştir (Şekil 4.36). Yüzdesel olarak, %52 değişiklik yapmamış, %48 ise mutfağını

değiştirmiştir (Şekil 4.37). Yapılan değişikliklerin 19'u dolap ekleme, 4'ü ekstra aydınlatma ekleme, 5'i tezgah yüzey malzemelerini değiştirme ve tezgah alanı ekleme, 5'i salonla birleştirme, 4'ü masa ve sandalye ekleme ve 5'i ise mutfağı tamamen değiştirme şeklindedir. Bu durum kiracı ve mülk sahibi oranlarının da buna yakın olduğu düşünüldüğünde ve anket formları ayrı ayrı incelendiğinde mülk sahiplerinin %100'e yakınının mutfaklarında değişiklik yaptığını göstermektedir.

Konuta geçtikten sonra mutfağınızda her hangi bir değişiklik yaptınız mı?

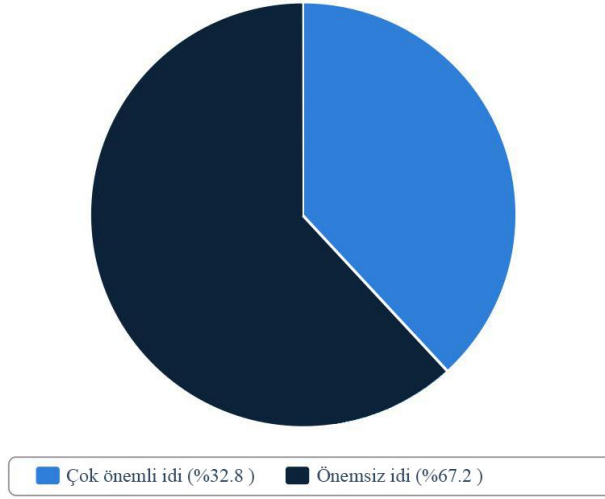
Şekil 4.37 : Anket katılımcılarının mutfakta değişiklik yapma yüzdeleri.

Bu konutta oturmayı tercih etmenizde mutfak ne kadar önemli idi sorusuna 41 kişi çok önemli idi cevabı vermişken, 84 kişi öncelikli başka sebeplerinin olduğunu belirtmiştir (Şekil 4.38). %32.8 önemli, %67.2 önemsiz cevabı verilmiştir (Şekil 4.39). Diğer sebepler ise kısaca, evin manzarası, evin büyüklüğü, oda sayısı, odaların aydınlık olması, sitelerin güvenli olması olarak belirtilmiştir. Bunun dışında mülk sahibi kişilerden eve taşındıktan sonra zaten mülk sahibi oldukları için iç mekanı değiştirmek mümkün olduğundan, evin konumu, güvenliği ve büyüklüğünün daha önem kazandığı görülmektedir. Mutfağı önemli bulan 41 kişi ise mutfakta çokça vakit geçiren ve mutfağın da büyük ve manzaralı olmasını tercih eden kullanıcılarıdır.

Mutfağın konut tercihinde önemi	n	%
Önemli	41	32.8
Önemsiz	84	67.2

Şekil 4.38 : Anket katılımcılarının konutu tercih etmelerinde mutfakın önemi.

Bu konutta oturmayı tercih etmenizde mutfak ne kadar önemli idi?

Şekil 4.39 : Anket katılımcılarının konutu tercih etmelerinde mutfakın önem yüzdeleri.

4.5 Bölüm Sonuçları

Sonuç bölümünde inşaat firmaları, mutfak uygulayıcıları ve kullanıcı üçgeninde, mutfak mekanının kültürel ve konut içi değişimi ile plansal ve donatısal durumu incelemesinin sonuçları verilmiştir.

4.5.1 Toplu Konut Mutfak Mekanı İncelemesi ile İlgili Kültürel Sonuçlar

Yapılan çalışmaya göre; toplu konut satışları, inşaat şirketleri tarafından konut tipi ve konutun çevresel özelliklerini pazarlanarak gerçekleştirilmektedir. Bunun sonucu olarak, mutfak alan olarak salon içerisinde bir cep şeklinde uygulanmaya başlanmıştır. Böylece mutfak duvarının yarattığı alan kaybı önlenmiştir. Bu durum daha çok net konut alanı sağlanması ve daha büyük salon ve aydınlık mutfak oluşturulmasını olanaklı kılmıştır. Ayrıca, mutfakın yaşama mekanı ile

birleştirilmesi günümüz yaşam şekline uygun olan mutfakta çalışırken sosyalleşebilme özelliğini de sağlamıştır. Ancak, mutfak iç mekanda bir «oda» olarak görülmediği için tasarlanırken de yeterli önem verilmediği düşünülmektedir.

Yapılan anketteki toplu konut kullanıcıları üniversite mezunu ve 1000-5000TL arası geliri olan bir kesimdir. Sonuçlara bakıldığında %40'lık kesimin neredeyse her gün evde yemek pişirdiği görülmektedir. %50'lik kesimin öğrenci olduğu düşünülüp anket formları da tek tek incelendiğinde, ailelerin evde yemek pişirdikleri ve öğrencilerin ise mutfak daha az kullandıkları tespit edilmiştir. Anket sonuçlarına göre %61'lik kesim evlerinde haftada 1 ya da daha fazla misafir ağırlamaktadır. Bu sonuçlara göre, mutfak aktif olarak kullanmak kullanıcıya göre değişen bir durum olsa da, genellikle öğrenciler dışındaki kesim tarafından aktif olarak hala kullanılmaktadır.

4.5.2 Toplu Konut Mutfak Mekanı İncelemesi Konut İçi Değişimi ve Plansal Durumu ile İlgili Sonuçlar

1990'ların sonlarına doğru üst gelir seviyesine hitap eden konutlarda, mutfak mekanı yanında hizmetçi odası ve depo alanı yer almaktadır. Bu odalar zamanla kalkmış ve 1990'ların sonuna doğru hizmetçi odası ve depo alanları yerine yine ıslak hacim mekanlarını etkileyecek olan çamaşır odaları ve ebeveyn banyosu oluşmaya başlamıştır. Balkon mekanlarının 1990'ların sonuna doğru azalmaya başladığı görülmektedir. Balkonlu binalar ise genellikle mutfakla ilgilidir ve kullanıcılar tarafından mutfakın depo alanı olarak kullanılmaktadır. Yemek odaları ile ilgili olarak ise ilk dönemlerde salona dahil olan yemek odaları nişlerle ya da kapı ile ayrırmakta iken, sonraları salonun içine dahil edilmiş, salonun mutfakla yakın bir konumda düzenlenmiştir.

Mutfakın antreye olan yakınlığı yıllardan beri değişmemiş, ancak mutfak ve yemek alanı ile ilişkilerinde değişimler gözlemlenmiştir. Mutfak özel bir çalışma alanı olmasından öte bir yaşam alanına dönüştüğü ve sosyalleşme özelliğinin ön plana çıktığı görülmüştür. Anket sonuçlarına göre mutfak, %48.8 antreye, %20'si salona açılmaktadır. Kullanıcılar, yemek yapmak dışında mutfak %37.1 yemek yemek, %17.26 sosyalleşme ve %10.62 bilgisayar kullanımı amaçları ile kullanılmaktadır. Bundan sonra, çalışma ve TV izleme aktiviteleri gelmektedir. Bu durumda, konutta yemek pişirme işinin azalmadığı mutfak önemsiz bir hale gelmemesi gerektiği; ancak hep beraber yemek pişirilebilen, mutfak kirli kısımlarının kolayca

saklanabileceği özel alanlar ve yaşam alanları ile mutfağın ayrılması ve buna göre tasarlanması gerekmektedir.

Günümüzdeki konutlar incelendiğinde 52 konuttan 16'sının L, 12'sinin ise tek duvar mutfak tipine; 38 açık ve 13 kapalı mutfağa sahip olduğu görülmektedir. Anket sonuçlarına göre ise, ankete katılan kullanıcıların %47.2'sinin tek duvar tipi, %24.8'sinin L mutfak ve %19.2'sinin koridor tipi mutfaklara sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre en çok L ya da tek duvar mutfak tipi uygulandığı görülmüştür. Büyük mutfakta ada tipine dönüştürülen mutfak tipleri de zaten tek duvar ya da L tipi mutfakların ada ile farklılaştırıldığı mutfaklar olmuştur.

4.5.3 Toplu Konut Mutfak Mekanı İncelemesinde Donatılara İlişkin Sonuçlar

Anket sonuçlarına göre, mutfağın alan olarak büyüklüğünün, tezgah uzunluklarının ve depolama alanlarının yetersizliği kullanıcıların mutfakla ilgili en büyük 3 sorunudur. Ankete göre mutfaklarında değişiklik yapan 42 kişinin 19'u mutfak dolapları ve tezgahlarını değiştirmiştir. Bu durum hem malzeme olarak çok çabuk eskimelerinden, hem yetersizliklerinden kaynaklanmaktadır. Mutfak donatılarının standartlara uygunluğu incelendiğinde ise eviyeğin bir tarafı 45 cm. öteki tarafının 60 cm. genişlikte olması standardına %51, ocağın bir tarafının 30cm. diğer tarafının 40 cm. olması standardına %57, 90cm'lik tezgah standardına %72, toplam 400cm. tezgah uzunluğuna ise mutfakların %50'si uymaktadır. Standartlara uymayan mutfakların genelde 1+1 mutfaklar olduğu görülmektedir. Özellikle tezgah uzunlukları ve depolama alanları bu mutfaklarda standardın çok altındadır. Bu durum mutfağın konut içerisinde önemsiz bir alan olarak algılanmasına neden olmaktadır.

Toplu konut mutfaklarında buzdolabı, fırın, ocak, bulaşık makinesi ve kimi mutfaklarda mikrodalga fırın ankastre ürün olarak teslim edilmektedir. Anket sonuçlarına göre, mutfağın beyaz eşyalı olması bu konutu tercih etme sebepleri ile ilgili soruya verilen “diğer” cevapları arasında yer alan bir sebeptir. Mutfak aksesuarları ve küçük elektrikli mutfak aletleri ise, kullanıcıya konut teslim edilirken inşaat şirketi tarafından sunulmayan, ancak sonradan kullanıcının kendi isteği ile satın alabileceği ürünler arasındadır. Ancak özellikle küçük mutfak aletlerinin yetersiz tezgahlı 1+1 konutlarda tezgah üzerinde konumlandırabileceği bir alanın bile yeterli olmadığı gözlemlenmiştir.

Elektrikli eşyalar ile mutfak donatılarının uyumu incelendiğinde, farklı ihtiyaçlar ve farklı ölçüdeki ankastre elektrikli mutfak eşyaları için çok farklı genişliklerde mutfak dolapları üretildiği görülmektedir. Ancak bu çok sayıdaki farklı boyutlara rağmen, mutfağa kullanıcı odaklı düşünülerek tek bir genişlikte dolap yerleştirilmiştir. Mesela 1+1 konutlarda 76 cm. genişlikte buzdolabı boşluğu varken, 2+1 konutlarda 76 cm. ve 95 cm. şeklinde farklı dairelerde iki farklı seçenek sunulmaktadır. Ancak kullanıcının konutu seçerken bu konuda bilinçli olması gerekmektedir; çünkü anket sonuçlarına göre, buzdolabı sığmadığı için mutfak dolaplarını değiştirmek zorunda kalan kullanıcılar olduğu gözlemlenmiştir.

Mutfak çekmece ve dolapları ile ilgili sonuçlara bakıldığında ise, toplu konutlarda 60x60x36cm., 60x60x18, 45x60x18, 45x60x28.5cm. çekmecelerin en fazla kullanıldığı görülmektedir. Yani, 45cm. ve 60cm.'lik çekmeceler en fazla kullanılmakta, bunun dışında 40, 50, 80 ve 90cm.'lik çekmeceler bulunmaktadır. Çekmece yükseklikleri, 2 adet 18cm., 1 adet 36cm. yükseklik ya da 1 adet 15 ve 2 adet 28.5cm. yüksekliklerinde uygulanmaktadır.

Tezgah altı dolaplarda 60x60x72, 50x60x72, 40x60x72, 45x60x72 cm.'lik dolaplar başta olmak üzere, 20, 30, 35, 46, 50, 55, 60, 65cm.'lik dolaplar kullanılmaktadır. Tezgah üstü dolaplarda ise, 60x35x72, 60x35x60, 60x35x36, 40x35x72, 45x35x72cm. başta olmak üzere, 20, 30, 35, 46, 55cm. genişliğinde dolaplar kullanılmaktadır. Tezgah altı dolap yükseklikleri 76cm., derinlikleri ise 60cm.'dir. Ancak bu yükseklik ve derinlik dolap, entegre masa ya da mutfak adası altında bulunduğu değişebilmektedir. Tezgah üstü dolapların uzunlukları ise, mutfak mekanının yüksekliğine göre değişmektedir.

Gelecekle ilgili mutfak senaryolarını toplu konutlar üzerinden değerlendirmek gerekir ise, gelişen teknoloji ile pek çok akıllı elektrikli mutfak aletleri, akıllı depolamalar ve akıllı malzemelerin mutfağa gireceği gözlemlenmektedir. Toplu konutlarda zaten yetersiz olan depolama ve tezgah alanlarının teknolojik gelişmelerle alandan tasarruf edilerek, ürün ve malzeme özelliklerini değiştirerek çözülebileceği düşünülmektedir. Depolama ile ilgili sorunların çeşitli şekillerde çözülebileceği düşünülmektedir:

1- Depolanacak ürünlerinin azaltılması: Depolama alanlarında saklanan, yemek pişirme ve servis aletleri, kolay depolanabilir şekilde tasarlanabilir ve bu durum daha az depolama alanlarına ihtiyaç duyulmasını sağlayabilmektedir. Ancak bu tasarımların aynı zamanda kolay

kullanılabilmesi ve ergonomik olması gerekmektedir. Bunun dışında depolanması gereken besin öğeleri vardır. Buzdolabı dışında kuru yerde muhafaza edilmesi gereken ürünler için özel dolap içi kiler sistemleri mevcuttur.

2- Depolama alanlarının verimli kullanılması: Mutfaktaki bütün köşeler ve ulaşılması zor olan alanlar dahil her alan değerlidir ve depolama alanı olarak kullanılabilmelidir.

Modüler ve esneklik düşünceleri ile istenilen mutfak tipine kullanıcılar ulaşabilmelidirler. Kullanıcıların pek çoğu aslında ada mutfaka sahip olduklarını söyleseler de, konut alanının yetersizliğinden dolayı bunu uygulayamamaktadırlar. Oysa ki istedikleri zaman, yemek hazırlık zamanında ada gibi orta tarafa çekebilecekleri bir tezgah modülü ile kişi, çalışmalarını hem oturma odasına sırtını dönmeden, hem de alanda fazla yer kaplamadan yapabilir. Ayrıca malzeme teknolojisinin gelişmesi ile ocak, eviye gibi alanların yüzeylerinin de gelecekte tezgah ve çalışma alanı olarak kullanılabilecek olması tezgah yüzeylerini arttıracak ve şu anki standartları da değiştirecektir.

5. SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRMELER

Sonuç bölümünde literatür araştırmaları, plan analizleri ile kullanıcı anketi sonuçları karşılaştırılmıştır. Böylece; inşaat firmaları, mutfak uygulayıcıları ve kullanıcı üçgeninde, kültürel ve konut içi değişim ile plansal donatı durumu incelenmiştir.

Tezin birinci bölümündeki giriş kısmından sonra, ikinci bölümünde toplu konutların gelişimi konusunda literatür araştırması yapılmıştır. İkinci bölümde, toplu konutlara geçiş sebepleri, günümüzde toplu konutların tercih sebepleri, kullanıcı kitlesi ve Türkiye’deki gelişim süreçleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde konut mutfaklarına odaklanılmış, mutfağın anlamı, mutfak – insan ilişkisi, tarihsel gelişimi, mutfak planlaması, mutfak donatıları, mutfağın endüstrileşmesi ve gelecekte mutfak başlıklarına yer verilmiştir. Dördüncü bölümde mutfak mekanı araştırmaları yapılmıştır ve bu bölüm temel olarak 4 araştırmadan oluşmaktadır:

- 1- İstanbul’da yer alan 1950’lerden günümüze kadar olan konut planlarında mutfağın konumu ve diğer konut iç mekanları ile ilişkisinin gelişimi incelenmiştir.
- 2- 2005 yılından bu yana İstanbul’da yer alan toplu konut mutfak planları incelenerek mutfak plan tipleri ve aktivite alanlarının durumu belirtilmiştir.
- 3- 2012 yılından günümüze İstanbul’da yer alan toplu konutlardaki mutfak donatılarının özellikleri ve ölçüleri incelenerek karşılaştırılmıştır.
- 4- İstanbul’da yaşayan toplu konut kullanıcıları arasında bir anket çalışması yapılarak, geçmişten günümüze farklı zamanlarda yapılmış toplu konutlar ve toplu konut mutfakları ile ilgili kullanıcı görüşleri edinilmiştir.

Gerek literatür, internet, katalog, gerekse analiz çalışmaları sonucunda elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

1- 1946'da Emlak ve Eytam Bankası'nın kurulması ile özellikle 1980'lerde gerek büyük şehirlere göç ve bunun doğurduğu konut sıkıntısı, gerekse 1999 depremi sonunda insanların depreme dayanıklı konutlara yöneltilmesi sonucunda toplu konut üretimleri iyice artmaya başlamıştır. 1955 yılında, beyaz eşyaların standardize üretimi ve toplu konutlarda seri üretim ile endüstri üretimi mutfak satışları da artış göstermiştir.

2- Batılılaşma ve hızlı tüketimin artması sebepleri ile de evde az zaman geçirme ve mutfak alanının eski zamanlara göre daha önemsizleştiği görülmektedir. Dünyada kadının iş hayatına katılması dünyada 1950'ler, Türkiye'de ise 1980'ler bu durumun başka bir nedenidir. Ancak bu durumda kültür, teknolojinin gelişmesi ve şehrin hızına ayak uyduramamaktadır. Hızlı teknoloji artışı ve dış yaşam koşullarının değişmesi ile kültürel değişimin yavaşlığı bu geçişte belirsizliklere yol açmaktadır.

3- Çalışmaya göre, toplu konut satışları, inşaat şirketleri tarafından konut tipi ve konutun çevresel özellikleri pazarlanarak gerçekleştirilmektedir. Bunun sonucu olarak, mutfak alanı olarak salon içerisinde bir cep şeklinde uygulanmaya başlamıştır. Böylece, mutfak duvarının yarattığı alan kaybı önlenmiş ve bu durum da, daha çok net konut alanı ve daha büyük salon ve aydınlık mutfak mekanını olanaklı kılmıştır.

4- Mutfağın salonla birleşerek günümüze uygun mutfakta ve konut içerisinde çalışma alanı saklanmadan yaşama mekanı ile birleşme ve sosyalleşebilme özelliği sağlanmıştır. Ancak, mutfak iç mekanda bir "oda" olarak tasarlanmadığından yeterli önem verilmediği düşünülmektedir.

5- Mutfağı aktif olarak kullanmak kullanıcıya göre değişen bir durum olsa da, genellikle öğrenciler dışındaki kesim tarafından hala aktif olarak kullanılmaktadır. Konutta yemek pişirme işleminin azalmadığı; ancak hep beraber yemek pişirilebilen, mutfağın kirli kısımlarının kolayca saklanabileceği özel alanlar ve sosyalleşilebilen alanlar ile mutfağın ayrılması ve buna göre tasarlanması gerekmektedir.

6- L ve tek duvar tipi mutfakların en fazla sayıda uygulandığı görülmüş, büyük mutfaklarda kullanılan ada tipi mutfaklarda bu tip mutfakların ada ile farklılaştırılması sonucu oluşmuştur.

7- Mutfağın alan olarak büyüklüğü, tezgah genişlikleri ve depolama alanlarının yetersizliği mutfakla ilgili en büyük sorunlardır. Ancak; tezgah ve depolama sorunları çözülürse mutfak büyüklüğünün de bir sorun haline gelmekten çıkacağı düşünülmektedir.

8- Standartlara uymayan mutfakların genelde 1+1 konutlar olduğu görülmektedir.

9- Donatı olarak, mutfaklarda buzdolabı, fırın, ocak, bulaşık makinesive kimi mutfaklarda mikrodalga fırın ankastre ürün olarak teslim edilmektedir. Çamaşır makinesi incelenen hiçbir mutfakta yer almamaktadır.

10- 1+1 konut buzdolabı için dolap genişliği 76 cm. iken daha büyük bir buzdolabı kullanmak isteyen kişi için uygunsuz bir durumdur. Bu gibi durumlarda, mobilya ile elektrikli eşyalar arasında ender de olsa uyumsuzluklar görülebilmektedir.

11- Mutfak dolapları üreten firmalara bir veri sağlamak amacıyla yapılan dolap ölçüleri araştırmasına göre; tezgah altı dolaplarda 60 cm. derinlik ve 72 cm. yükseklik en çok kullanılan ölçülerken genişlik olarak ise 40, 45, 50 ve 60cm. en çok sayıda bulunmaktadır. Tezgah üstü dolaplarda ise, derinlik 35 cm. ve yükseklik 35,60, 72 cm. ölçülerinde en fazla bulunmaktadır. Genişlik olarak ise 40, 45 ve 60 cm. mutfak dolapları sayıca en fazla kullanılmıştır. Bu sonuçlara göre, mutfak üretim firmaların stok olarak en fazla bu ölçüleri bulundurmaları satışlarında kolaylık sağlayacaktır.

12- Tezgah üstü dolapların konumu incelendiğinde, en fazla 59 cm. alt tezgah üstü boşluğu, 222 cm. mutfak dolaplarının üst yüksekliği ve 150 cm. alt yüksekliği görülmektedir. Daha sonra 56 cm. alt tezgah üstü boşluğu, 238 cm. mutfak dolaplarının üst yüksekliği ve 142 cm. alt yüksekliğine rastlanmaktadır. Bu yüksekliklerin mutfak mekanının tavan yüksekliğine göre değiştiği görülmektedir. Mutfak tezgahı ve üst dolap arasındaki çalışma yüksekliği ise incelenen mutfakların %50'sinde 56 cm. iken %50'sinde ise 59 cm.'dir.

Sonuç olarak, şehirleşme şartlarının değişmesi, kültürel değişimler, teknolojinin değişmesi sonucu değişen yaşam koşulları konut içi yaşamı da değiştirmiştir. Konut içi mutfak mekanı ve diğer mekanlarla ilişkisi ile plan tipleri ve aktivite alanları ile donatılarını etkilemiştir. Bu çalışma gelecekte yapılacak olan gelecekle ilgili mutfak mekanı çalışmalarına geçmiş ve günümüzle ilgili bir veri sağlayarak yardımcı olabilir. Ayrıca, geçmişten günümüze toplu

konutlarda mutfak aktivite alanlarının gelişimi ve toplu konutlarda mutfak donatılarının gelişimi konuları bu tezden faydalanılarak farklı bir araştırma konusu haline getirilebilir.

KAYNAKLAR

- Agat, N.** (1983). Konut Tasarımına Mutfakın Etkisi ve Mutfak Tasarımı. İTÜ Yayınları, İstanbul.
- Ak, N.** (2006). “Geleceğin Konutu” Tasarımında Ortaya Çıkan Kavramların Belirlenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Anon,** (1988). ‘Konut Sorunu: Toplu Konut Uygulama Sonuçları ve Son Zamanlardaki Gelişmeler’ Türkiye Ticaret Sanayii, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yayını, 95 AR-GE 36.
- Bakker, S.** (2014). *Airbnb "will change our idea of what design is"*. Dezeen Magazine. 16 Mayıs 2014. URL: <<http://www.dezeen.com/2014/05/16/airbnb-will-change-our-idea-of-what-design-is-says-ilse-crawford>>
- Balamir M.** (1993). Ülkemiz Koşullarına Uygun Konut Üretim Modeli, O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Basım İşliği, Ankara
- Basalla, G.** (2004). Teknolojinin Evrimi, TÜBİTAK, İstanbul.
- Bayazıt, N.** (1989). Toplu Konutlarda Mekan Standartları Araştırması. TÜBİTAK, İstanbul.
- Bech-Danielsen, C.** (2012). The Kitchen: An Architectural Mirror of Everyday Life and Societal Development, Denmark. URL: <http://vbn.aau.dk/files/72960907/The_Kitchen_an_architectural_mirror_of_everyday_life_and_societal_development.pdf>
- Çavdar, A.** (2013). İstanbul: Müstesna Şehrin İstisna Hali. *Orta Sınıfın Evi*. Sel Yayınları, İstanbul.
- Çerçi, H.C.** (2010). Kentsel Yenileme Çalışmalarında Plan ve Proje İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Davies, A.** (2011). “Kitchen Stories: ICT and imagined eating practices in 2050”, ICT and Urban Food Futures Conference, Oxford Internet Institute, University of Oxford.
- Edgü, E.** (2003). Konut tercihlerinin, mekansal dizin ve mekansal davranış parametreleri ile ilişkisi. *Doktora Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Garip, B.** (2010). Dışa kapalı konut yerleşimlerinde sosyal ihtiyaçların fiziksel ve sosyal etkileşim çerçevesinde irdelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Gök, S.** (2010). Konut Ediniminde Kullanıcı Kararlarını Etkileyen Faktörler; İstanbul İli Toplu Konut Projeleri Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gökhan Ç., Baytın D.** (1978) Yapımda Endüstrileşme, Mimarlık Dergisi, İstanbul.
- Güler, S.** (2007). Türk Mutfağının Değişim Nedenleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu. 1. Ulusal Gastronomi Sempozyumu, Antalya.
- Hacıbaloğlu, M.** (1989). *Geleneksel Türk Evi ve Çağımıza Ulaşamamasının Nedenleri*. Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, Ankara.
- Hesapçioğlu, B.** (2010). Toplu Konutlarda Kullanıcı İhtiyaçlarına Bağlı Planlama ve Tasarımı Etkileyen Faktörler. *Yüksek Lisans Tezi*, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- IKEA** (2010). The Future Laboratory. *The Future of Kitchens*. Londra, İngiltere.
- İşbilen, E.** (2012). From Bauhaus to IKEA: Integration of Mass Production, Standardization, Modularization and Claim of Universality with Capitalist Mode of Production. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Jacobs, J., Cairns, S., Strebel, S.** (2007). A Tall Storey ... but, a Fact Just the Same': The Red Road High-rise as a Black Box. *Urban Studies Journal*, Vol. 44, No:3. Url: <<http://usj.sagepub.com/content/44/3/609.full.pdf+html>> alındığı tarih: 16.05.2014.
- Kahya, M.** (1993). Endüstrileşmenin ve Teknolojik Gelişmelerin Konut İç Mekan Düzenine Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Keleş, R.** (1998). Kentbilim Terimleri Sözlüğü. İmge Kitabevi, Ankara, 2. Basım.
- Kurt, E.** (2006). Teknolojik Gelişmelerin Konut Mutfaklarına Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Leppänen, S., Jokinen, M.** (2003). Inside the Smart Home. *Daily Routines and Means of Communication in a Smart Home*. Richard Harper Edition, Springer, UK.
- Neufert, P. E.** (2000). Architect's Data, Blackwell Science, 3rd Edition, Oxford, England.
- Nystörm, M.** (1994). FOCUS Kitchen Design A Study of Housing in Hanoi, Lund University, Sweden.
- Noever, P.** (1992). Die Frankfurter Küche von Margarete Schütte-Lihotzky, Berlin : Ernst & Sohn.
- Norman, D.** (2007). The Design of the Future Things. New York: Basic Books.
- Pekin, Ç.** (1978). Yirmilerde Toplu Konut Hareketlerine Bir Bakış, Mimarlık Dergisi: Sayı 3, Ankara
- Sey, Y.** (1984). Türkiye'nin Toplu Konut Yapımında son 25 yıl, Mimarın Son 25 Yıl Semineri, İ.T.Ü.Mimarlık Fakültesi baskı Atölyesi, İstanbul.

- Şenel, A.** (2002). Yaratıcı Metropol Düzen ve Düzensizliğin Sınırında, İTÜ, İstanbul.
- Şener, S.** (2000). 1944 Yılı Sonrası Toplu Konut Uygulamalarında Apartman Plan Tipolojileri Gelişimi. *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tapan, M.** (1972). Prefabrike Elemanlarla Yapımda Esneklik ve Değişkenlik Sorunu, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yapı Bülteni.
- Türker, V.** (2011) Teknoloji ve Yenilik Yöntemleri Ders Notları, Beykoz Üniversitesi, İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Ana Bilim Dalı, URL: <http://my.beykoz.edu.tr/serkang/files/2011/02/01-Teknoloji-ve-Yenilik-Yonetimi_GIRIS.pdf>
- Ünügür, M., Hacıhasanoğlu O., Turgut H.** (1997). Culture & Space in the Home Environment. İstanbul: Dünya Yayıncılık.
- Verdön, İ.** (2007). Balat Ayan Caddesi 14-18-22 No'lu Sıra Evlerin Restorasyon Projesi. *Yüksek lisans tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yazıcıoğlu, A.D.** (2010). Mutfak Tasarım Süreci:Analiz-Karar-Planlama. İstanbul: Literatür Yayınları
- Yurdakul, Ç.** (2007). Safranbolu Evlerinde İnsan – Mekan - Donatı İlişkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Deneme. *Yüksek lisans tezi*, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Url-1** <<http://v3.arkitera.com/h62985-cilgin-mi-utopik-mi.html>>, alındığı tarih: 14.04.2014.
- Url-2** <<http://americainclass.org/progressivism-in-the-home>>, alındığı tarih: 14.04.2014.
- Url-3** <<http://www.houzz.com>>, alındığı tarih: 14.04.2014.
- Url-4** <<http://www.eatmedaily.com/2010/04/the-emd-guide-to-food-from-the-1950s-introduction-kitchens-of-the-future>>, alındığı tarih: 15.04.2014.
- Url 5-** <<http://www.design.philips.com>>, alındığı tarih: 15.04.2014.
- Url-6** <<http://www.facchinetti-partners.com>>, alındığı tarih: 15.04.2014.
- Url-7** <<http://www.yankodesign.com/2007/02/20/lift-modular-kitchen-by-michel-cornu>>,alındığı tarih: 14.04.2014.
- Url-8** <http://www.ikea.com/ms/en_GB/about_ikea/press/PR_FILES/the_future_kitchen.html>, alındığı tarih: 14.04.2014.
- Url-9** <<http://www.electrolux.co.uk/Innovation/Inside/Technology-Innovation-News>> alındığı tarih: 16.04.2014.
- Url-10** <<http://www.franke.com.tr>>, alındığı tarih: 10.04.2014.
- Url-11** <<http://www.miele.com.tr>>, alındığı tarih: 10.04.2014.
- Url-12** <<http://www.arcelik.com>>, alındığı tarih: 10.04.2014.
- Url-13** <<http://www.siemens.com.tr>>, alındığı tarih: 10.04.2014.
- Url-14** <<http://theinductionsite.com/how-induction-works.shtml>>, alındığı tarih: 10.04.2014

Url-15 <<http://www.youtube.com/watch?v=LE9t98Gox60>>, Jacques Tatou – Mon Oncle Mutfak Sahnesi, alındığı tarih: 06.04.2014.

Url-16 <http://en.wikipedia.org/wiki/Kitchen_cabinet> alındığı tarih: 06.04.2014.

Url-17 < <http://www.kitchens.com/design/layouts/nkba-guidelines/nkba-guidelines>>, Kitchen Layout Guidelines and Requirements. Alındığı tarih: 06.04.2014

Url-18 <<http://www.iso.org/iso/home/standards.htm>> Standards. Alındığı tarih: 22.04.2014

Url-19 <<http://info.houzz.com/rs/houzz/images/HouzzKitchenStudy.pdf>> Fall Kitchen Trends Study, 2013. Alındığı tarih: 22.04.2014

EKLER

EK A: Toplu konutlarda plan, mutfak ve diğer mekan ilişkileri analiz föyü

EK B: Toplu konut mutfaklarının plan tipleri analiz föyü

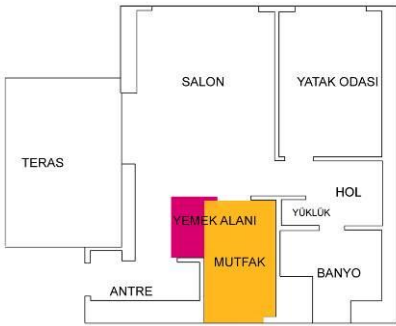
EK C: Toplu konut mutfak donatı analiz föyü

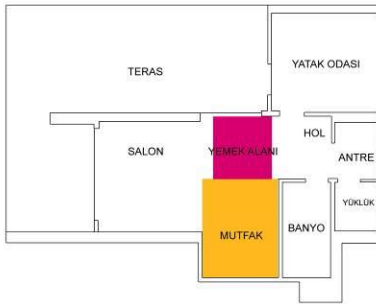
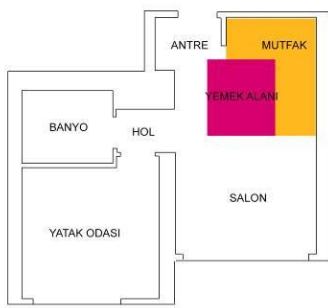
EK D: Anket Formu

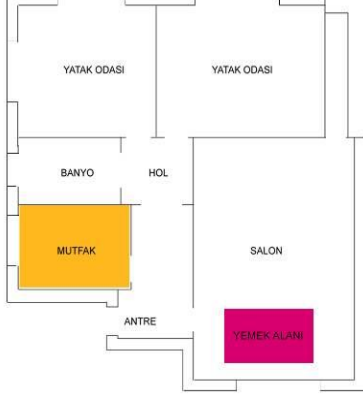
Ek A

Çizelge A.1 : 1+1, 2+1 ve 3+1 konutlarda plan, mutfak ve diğer mekan ilişkileri.

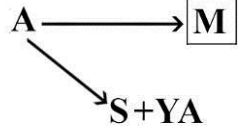
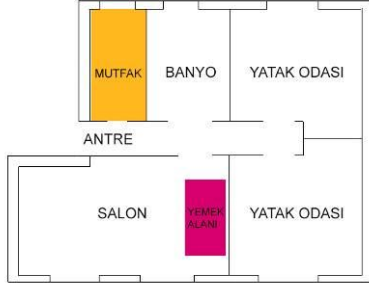
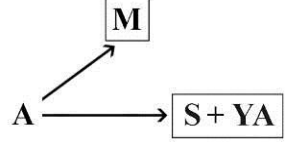
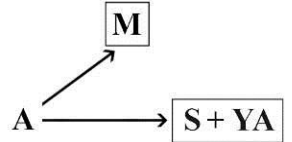
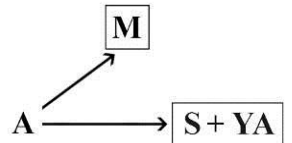
	1+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K1	Proje Adı: Mimaroba Konutları Yapım Tarihi: 1987 - 1998 Mutfak Alanı: 4.5 m2 Daire Net Alanı: 60 m2 <u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.5</u>		
K2	Proje Adı: Mimaroba Konutları Yapım Tarihi: 1987 - 1998 Mutfak Alanı: 5.7 m2 Daire Net Alanı: 80 m2 <u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.12</u>		
K3	Proje Adı: Mimaroba Konutları Yapım Tarihi: 1987 - 1998 Mutfak Alanı: 5 m2 Daire Net Alanı: 86 m2 <u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %5.81</u>		

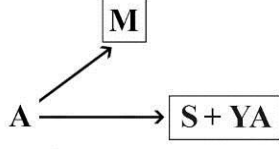
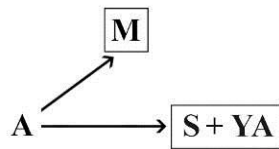
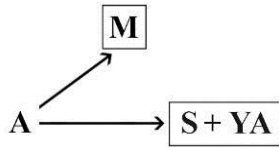
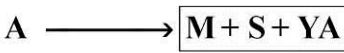
	1+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K4	Proje Adı: Çerkezköy Konutları		$A \longrightarrow M + S + YA$
	Yapım Tarihi: 1996 - 1997		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 72 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.5</u>		
K5	Proje Adı: Uphill Court		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 62.21 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %14.46</u>		
K6	Proje Adı: Uphill Court		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 62.88 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %14.31</u>		
K7	Proje Adı: Andromeda Gold		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 5.5 m2		
	Daire Net Alanı: 88.33m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %6.22</u>		

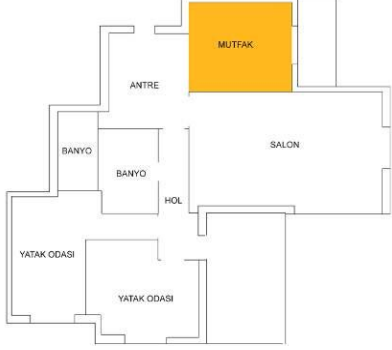
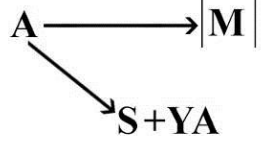
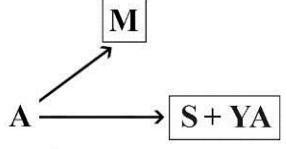
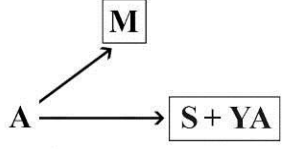
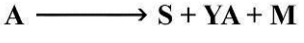
	1+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K8	Proje Adı: Andromeda Gold		$A \longrightarrow H \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 6.19 m2		
	Daire Net Alanı: 88.33 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7</u>		
K9	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow H \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 6 m2		
	Daire Net Alanı: 73.45 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.16</u>		
K10	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow YA + S \longrightarrow M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 6.33 m2		
	Daire Net Alanı: 72.9 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.79</u>		
K11	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 60 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %16.6</u>		

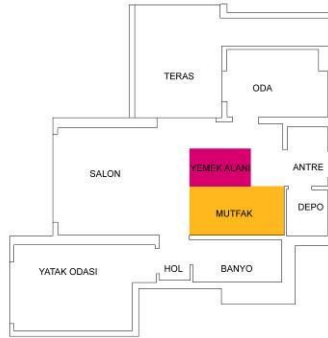
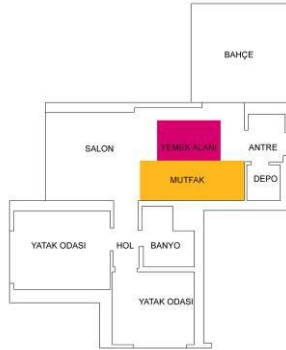
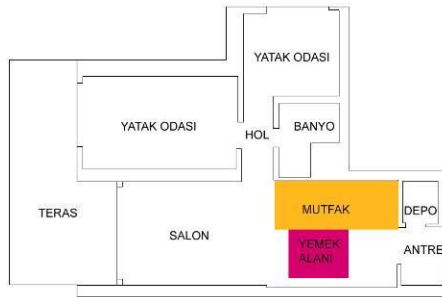
	1+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K12	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 12 m ²		
	Daire Net Alanı: 68.7 m ²		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %17.46</u>		
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K13	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy 1C		$A \longrightarrow H \longrightarrow \begin{matrix} M \\ S+YA \end{matrix}$
	Yapım Tarihi: 1957 - 1962		
	Mutfak Alanı: 9 m ²		
	Daire Net Alanı: 110 m ²		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.18</u>		
K14	Proje Adı: Emlakbankası Levent 4B		$A \longrightarrow YA \longrightarrow \begin{matrix} M \\ S \end{matrix}$
	Yapım Tarihi: 1958		
	Mutfak Alanı: 7 m ²		
	Daire Net Alanı: 90 m ²		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.77</u>		

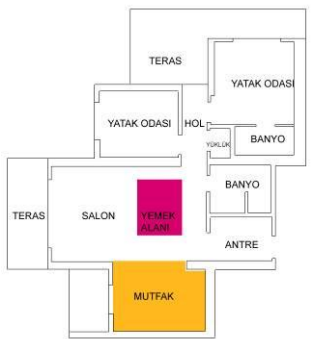
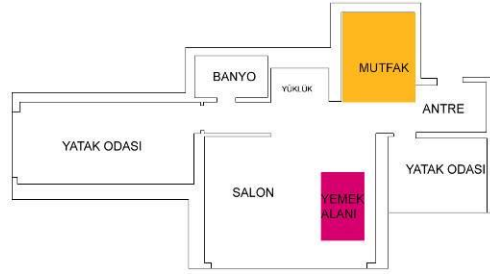
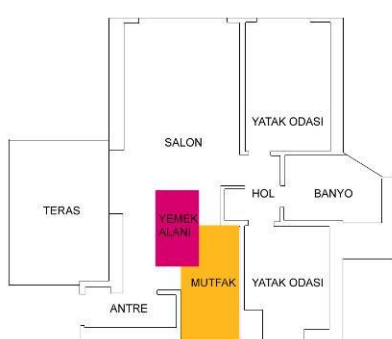
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K15	Proje Adı: Emlakbankası Levent 4P		
	Yapım Tarihi: 1958		
	Mutfak Alanı: 8 m2		
	Daire Net Alanı: 112 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.14</u>		
K16	Proje Adı: Emlakbankası Levent 40		
	Yapım Tarihi: 1958		
	Mutfak Alanı: 6 m2		
	Daire Net Alanı: 120 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %5</u>		
K17	Proje Adı: Emlakbankası Levent 4A		
	Yapım Tarihi: 1958		
	Mutfak Alanı: 13 m2		
	Daire Net Alanı: 138 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.42</u>		
K18	Proje Adı: Emlakbankası Astsubay Evleri		
	Yapım Tarihi: 1960-1962		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 95 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.47</u>		

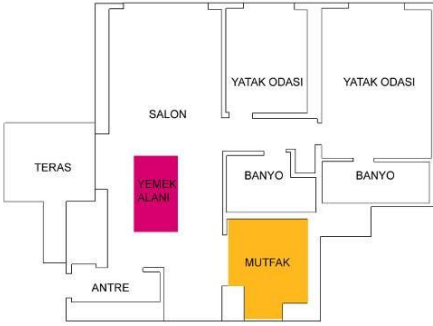
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K19	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy 4O		
	Yapım Tarihi: 1967		
	Mutfak Alanı: 6 m2		
	Daire Net Alanı: 101 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %5.94</u>		
K20	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy 4O		
	Yapım Tarihi: 1967		
	Mutfak Alanı: 7 m2		
	Daire Net Alanı: 90 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.77</u>		
K21	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy 9B		
	Yapım Tarihi: 1986		
	Mutfak Alanı: 6 m2		
	Daire Net Alanı: 88 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %6.81</u>		
K22	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy 9A		
	Yapım Tarihi: 1986		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 92 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.78</u>		

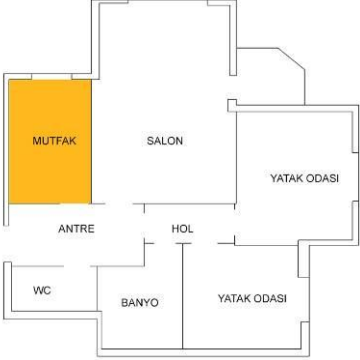
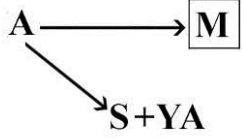
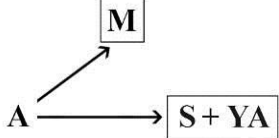
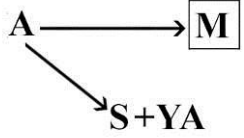
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K23	Proje Adı: Emlakbankası Mimaroba G2		
	Yapım Tarihi: 1987-1998		
	Mutfak Alanı: 7 m2		
	Daire Net Alanı: 84 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.33</u>		
K24	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy 7.Kısım		
	Yapım Tarihi: 1991		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 96 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %6.25</u>		
K25	Proje Adı: Emlakbankası Çerkezköy		
	Yapım Tarihi: 1996-1997		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 86 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %6.25</u>		
K26	Proje Adı: Uphill Court		
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 7 m2		
	Daire Net Alanı: 71.77 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.14</u>		

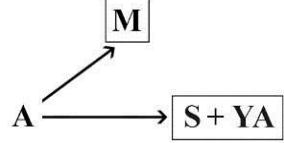
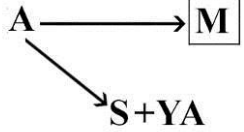
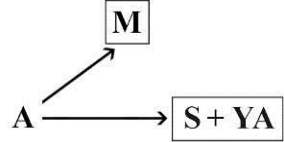
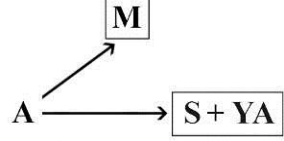
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K27	Proje Adı: Uphill Court		
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 11.06 m2		
	Daire Net Alanı: 101.47 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.89</u>		
K28	Proje Adı: Halkalı 2.Etap Toplu Konutlar		
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 8.5 m2		
	Daire Net Alanı: 79 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.75</u>		
K29	Proje Adı: Maltepe Esenkent Toplu Konutlar		
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 7 m2		
	Daire Net Alanı: 100 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7</u>		
K30	Proje Adı: My Home A Blok		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 9 m2		
	Daire Net Alanı: 90 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10</u>		

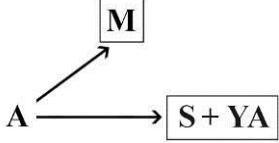
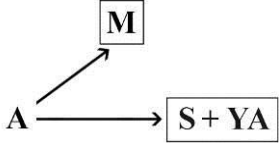
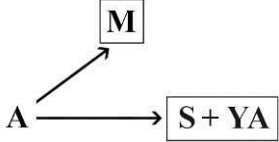
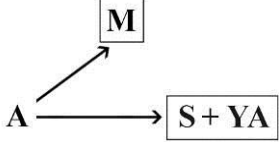
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K31	Proje Adı: My Home A Blok		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 104 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.6</u>		
K32	Proje Adı: My Home A Blok		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 88.13 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.8</u>		
K33	Proje Adı: My Home B Blok		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 94.25 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.6</u>		
K34	Proje Adı: My Home B Blok		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 13 m2		
	Daire Net Alanı: 109 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %11.92</u>		

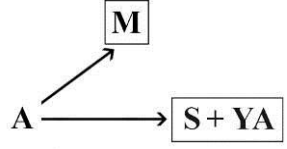
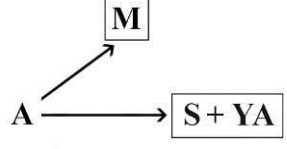
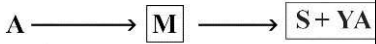
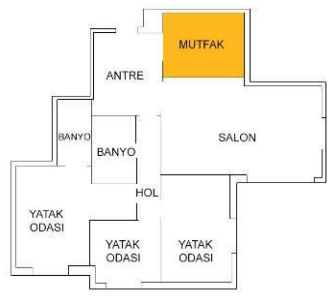
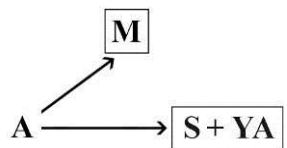
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K35	Proje Adı: Skytowers		$A \longrightarrow YA + S \longrightarrow M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 14 m2		
	Daire Net Alanı: 76 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %18.4</u>		
K36	Proje Adı: Towerland A		$A \longrightarrow M \searrow YA + S$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 8.5 m2		
	Daire Net Alanı: 81.8 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.39</u>		
K37	Proje Adı: Towerland B		$A \longrightarrow M \searrow S + YA$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10.66 m2		
	Daire Net Alanı: 87 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.25</u>		
K38	Proje Adı: Andromeda Gold A		$A \longrightarrow YA + S \longrightarrow M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 74.34 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %13.44</u>		

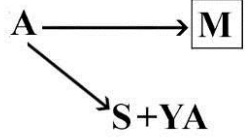
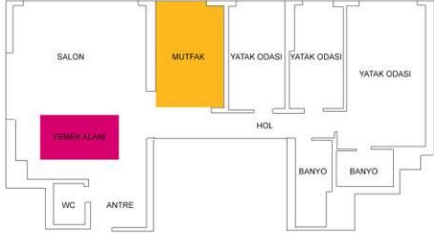
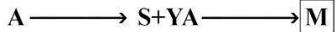
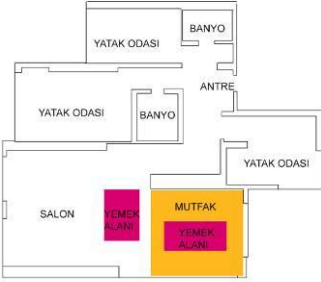
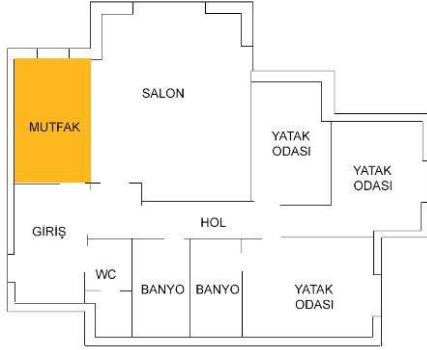
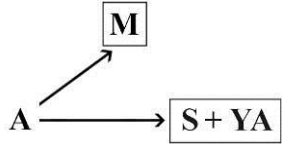
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K39	Proje Adı: Andromeda Gold B		$A \longrightarrow YA + S \longrightarrow M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 8.33 m2		
	Daire Net Alanı: 97 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.58</u>		
K40	Proje Adı: My Home Teras 1		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 8 m2		
	Daire Net Alanı: 82 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.75</u>		
K41	Proje Adı: My Home Teras 2		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 74.66 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %13.39</u>		
K42	Proje Adı: My Home Teras 3		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak + Yemek Alanı: 13 m2		
	Daire Net Alanı: 104.92 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.39</u>		

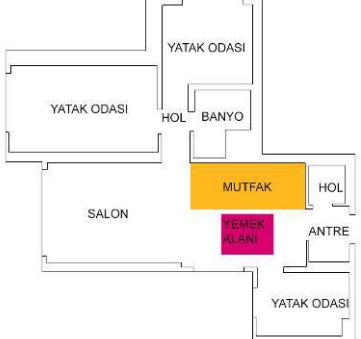
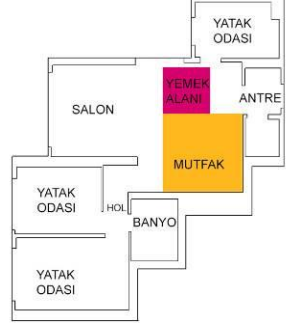
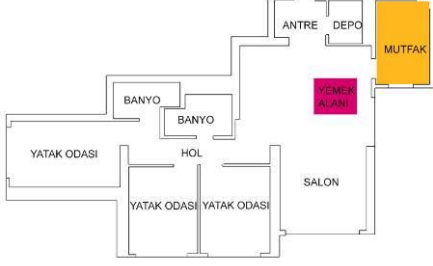
	2+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K43	Proje Adı: Güneşpark Evleri C		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 8.88 m2		
	Daire Net Alanı: 77.68 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %11.43</u>		
	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K44	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy		
	Yapım Tarihi: 1957-1962		
	Mutfak Alanı: 18 m2		
	Daire Net Alanı: 155 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %11.61</u>		
K45	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy		
	Yapım Tarihi: 1957-1962		
	Mutfak Alanı: 19 m2		
	Daire Net Alanı: 187 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.16</u>		

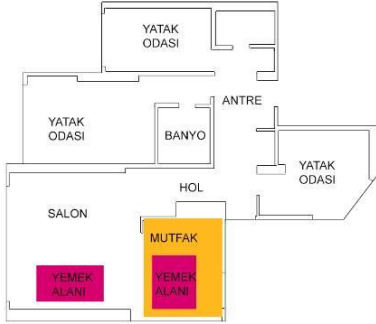
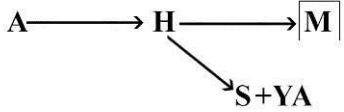
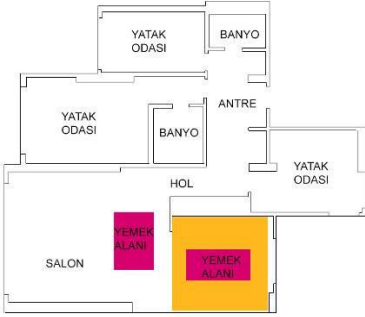
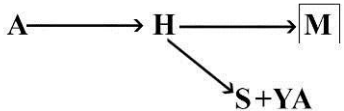
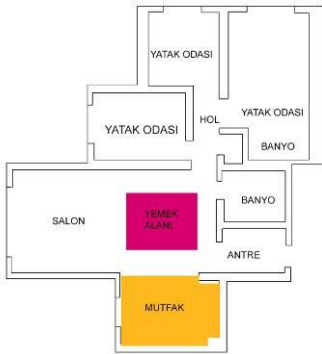
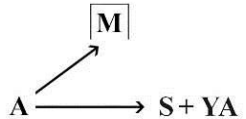
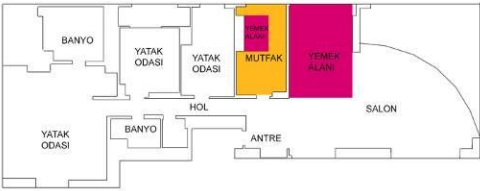
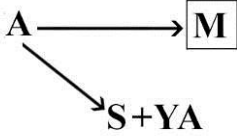
	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K46	Proje Adı: Emlakbankası Levent		
	Yapım Tarihi: 1958		
	Mutfak Alanı: 14 m2		
	Daire Net Alanı: 167 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.38</u>		
K47	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy		
	Yapım Tarihi: 1967		
	Mutfak Alanı: 8.5 m2		
	Daire Net Alanı: 110 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.72</u>		
K48	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy		
	Yapım Tarihi: 1983		
	Mutfak Alanı: 13 m2		
	Daire Net Alanı: 122 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.65</u>		
K49	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy		
	Yapım Tarihi: 1983		
	Mutfak Alanı: 11.2 m2		
	Daire Net Alanı: 124 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.03</u>		

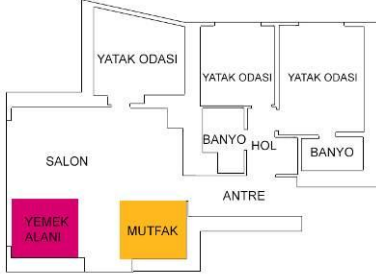
	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K50	Proje Adı: Emlakbankası Ataköy		
	Yapım Tarihi: 1986		
	Mutfak Alanı: 9.5 m2		
	Daire Net Alanı: 115 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.26</u>		
K51	Proje Adı: Mimaroba Konutları		
	Yapım Tarihi: 1987 - 1998		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 120 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.33</u>		
K52	Proje Adı: Emlakbankası Beylikdüzü		
	Yapım Tarihi: 1987 - 1998		
	Mutfak Alanı: 14 m2		
	Daire Net Alanı: 110 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.72</u>		
K53	Proje Adı: Emlakbankası Bahçeşehir		
	Yapım Tarihi: 1994		
	Mutfak Alanı: 12 m2		
	Daire Net Alanı: 145 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.5</u>		

	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K54	Proje Adı: Emlakbankası Çerkezköy		
	Yapım Tarihi: 1996-1997		
	Mutfak Alanı: 13.5 m2		
	Daire Net Alanı: 110 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.27</u>		
K55	Proje Adı: TOKİ Gökçeada Bozcaada		
	Yapım Tarihi: 1998		
	Mutfak Alanı: 12.5 m2		
	Daire Net Alanı: 100 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %12.5</u>		
K56	Proje Adı: Göztepe Soyak Konutları		
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 9.5 m2		
	Daire Net Alanı: 98 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.69</u>		
K57	Proje Adı: Uphill Court		
	Yapım Tarihi: 2005		
	Mutfak Alanı: 11.06 m2		
	Daire Net Alanı: 118.51 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.33</u>		

	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K58	Proje Adı: Towerland		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 11.57 m2		
	Daire Net Alanı: 122.88 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.41</u>		
K59	Proje Adı: Towerland		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 19.20 m2		
	Daire Net Alanı: 140.43 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %13.67</u>		
K60	Proje Adı: Towerland		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 24 m2		
	Daire Net Alanı: 147.43 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %16.27</u>		
K61	Proje Adı: Güneşpark Evleri		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10.2 m2		
	Daire Net Alanı: 103.2 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.88</u>		

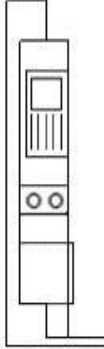
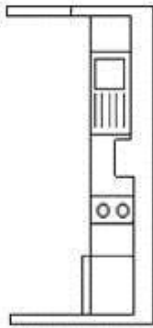
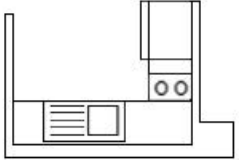
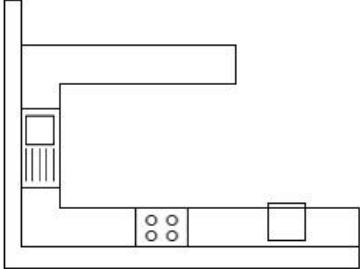
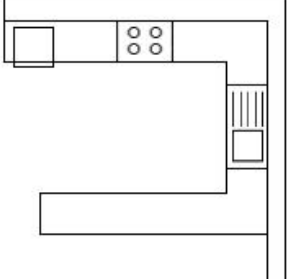
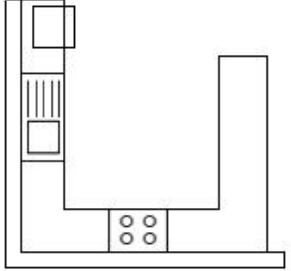
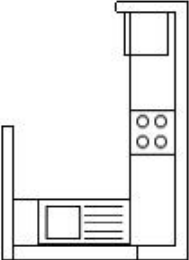
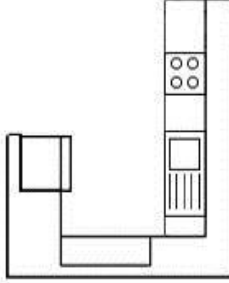
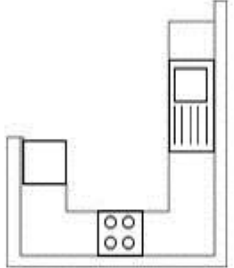
	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K62	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 6.6 m2		
	Daire Net Alanı: 81 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %8.18</u>		
K63	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10 m2		
	Daire Net Alanı: 85.7 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %11.66</u>		
K64	Proje Adı: My Home		$A \begin{matrix} \longrightarrow M \\ \searrow S+YA \end{matrix}$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 8.29 m2		
	Daire Net Alanı: 104.92 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.90</u>		
K65	Proje Adı: My Home		$A \longrightarrow S \longrightarrow M+YA$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 8.76		
	Daire Net Alanı: 115.58		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.14</u>		

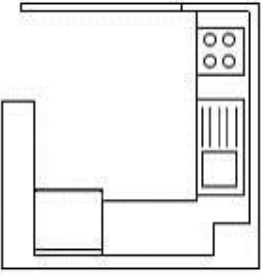
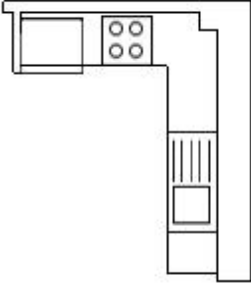
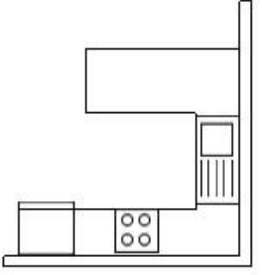
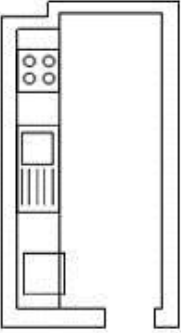
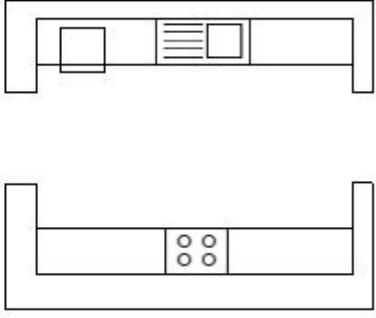
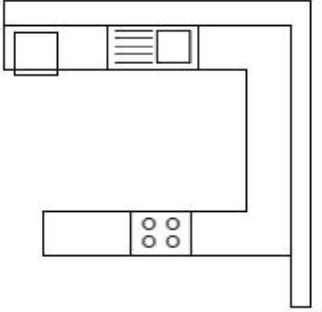
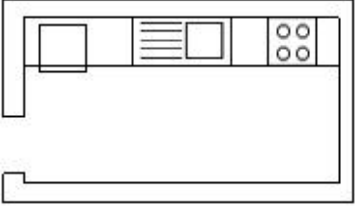
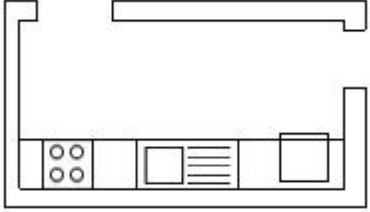
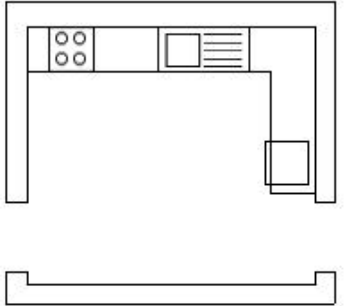
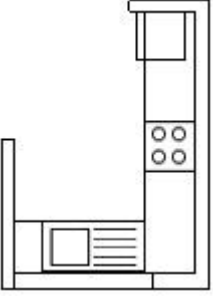
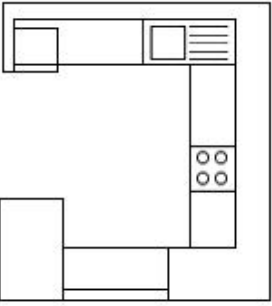
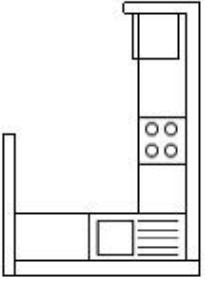
	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K66	Proje Adı: My Home		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 15.32 m2		
	Daire Net Alanı: 139.56 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.37</u>		
K67	Proje Adı: My Home		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 19.96 m2		
	Daire Net Alanı: 149.74 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %13.32</u>		
K68	Proje Adı: Skytowers		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 10.90 m2		
	Daire Net Alanı: 101.84 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %10.70</u>		
K69	Proje Adı: Andromeda Gold		
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 15.26 m2		
	Daire Net Alanı: 200 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %7.63</u>		

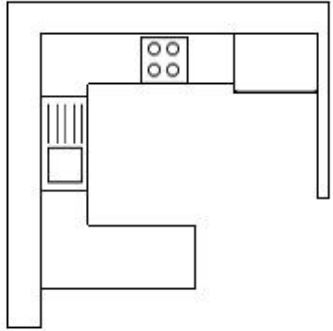
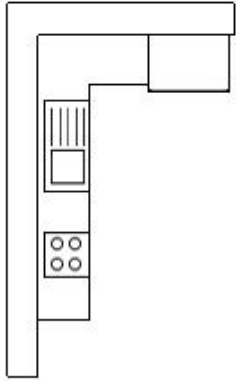
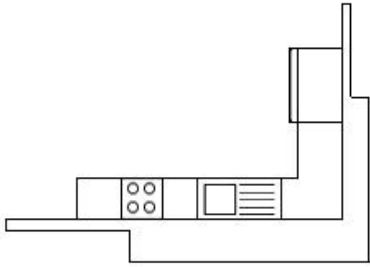
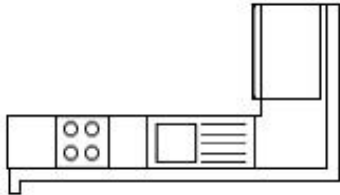
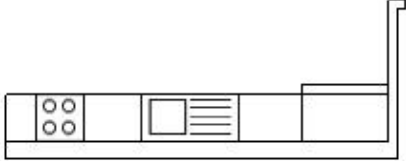
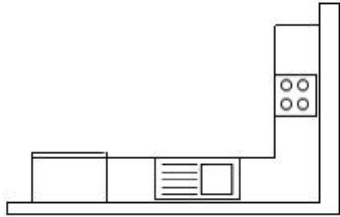
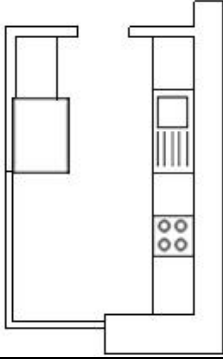
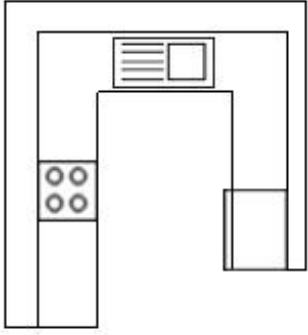
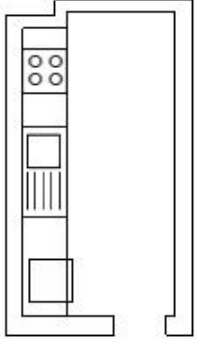
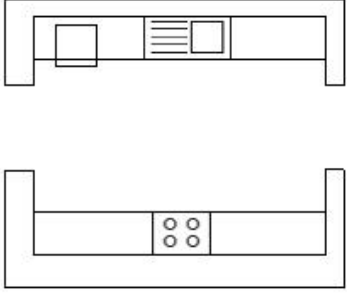
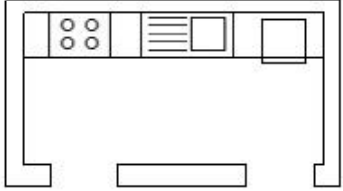
	3+1 KONUT PROJE TANIMI	PLAN	MEKAN İLİŞKİLERİ
K70	Proje Adı: Andromeda Gold		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 9.6 m2		
	Daire Net Alanı: 110.33 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %9.47</u>		
K71	Proje Adı: Andromeda Gold		$A \longrightarrow S + YA + M$
	Yapım Tarihi: 2012		
	Mutfak Alanı: 15 m2		
	Daire Net Alanı: 110.42 m2		
	<u>Mutfak / Konut Yüzdesi: %5</u>		

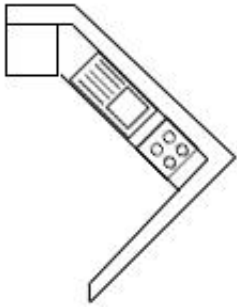
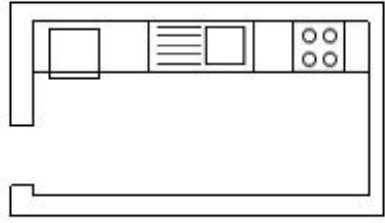
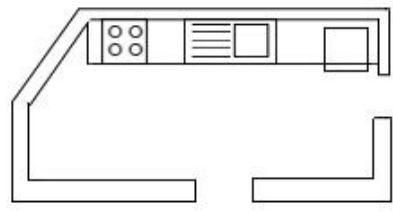
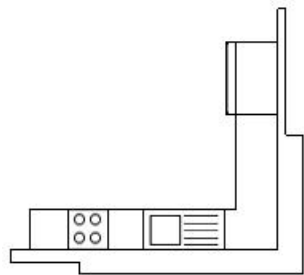
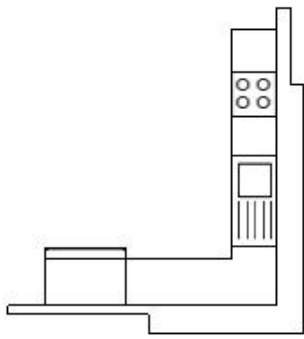
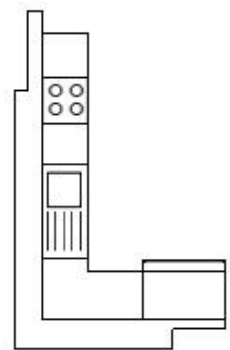
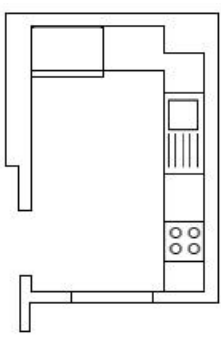
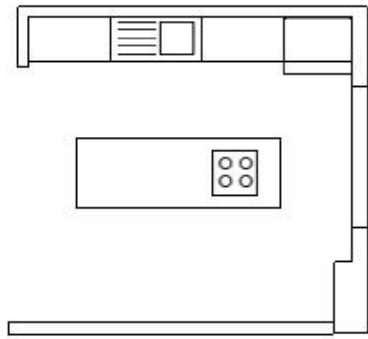
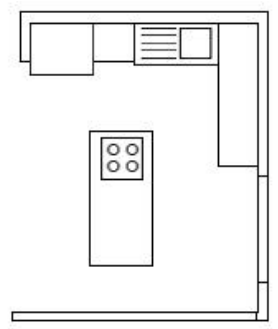
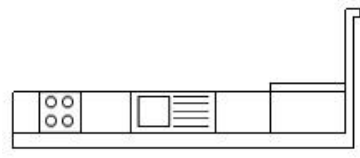
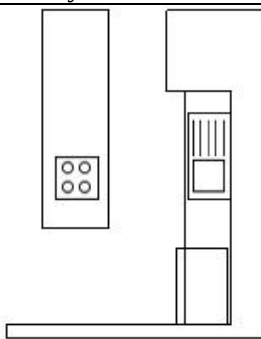
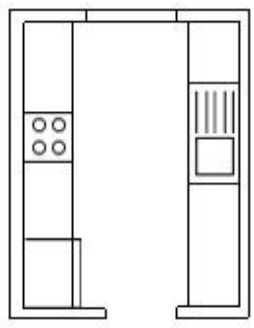
Ek B

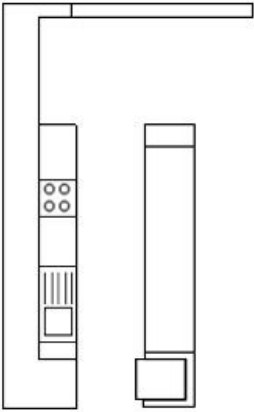
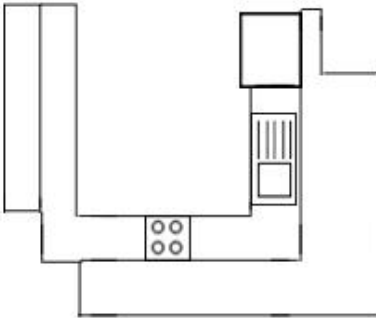
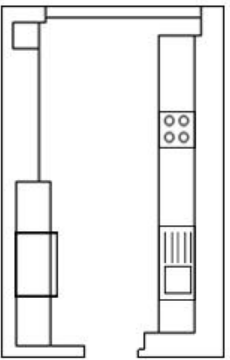
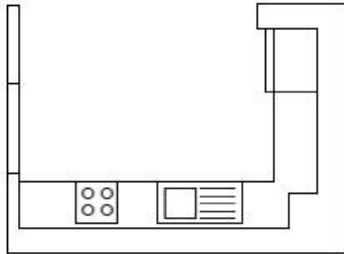
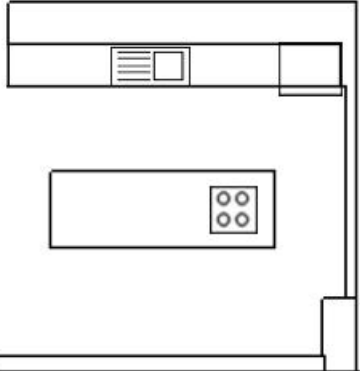
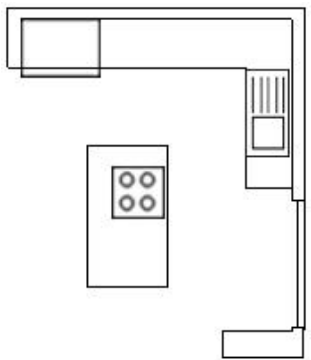
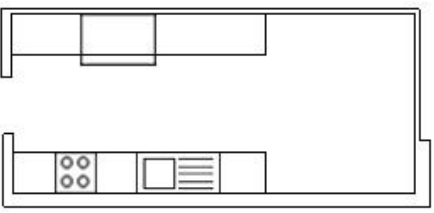
Çizelge B.1 : 1+0, 1+1, 2+1 ve 3+1 konutlarda mutfak plan tipleri analizi.

1+0		
		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012
1+1		
		
Upcourt Hill 2005	Upcourt Hill 2005	Upcourt Hill 2005
		
Andromeda Gold 2012	Andromeda Gold 2012	My Home 2012

		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012
2+1		
		
Güneşpark Evleri 2005	Upcourt Hill 2005	Upcourt Hill 2005
		
Halkalı Toplu Konutlar 2005	Maltepe Esenkent 2005	Maltepe Esenkent 2005
		
Andromeda Gold 2012	Andromeda Gold 2012	Andromeda Gold 2012

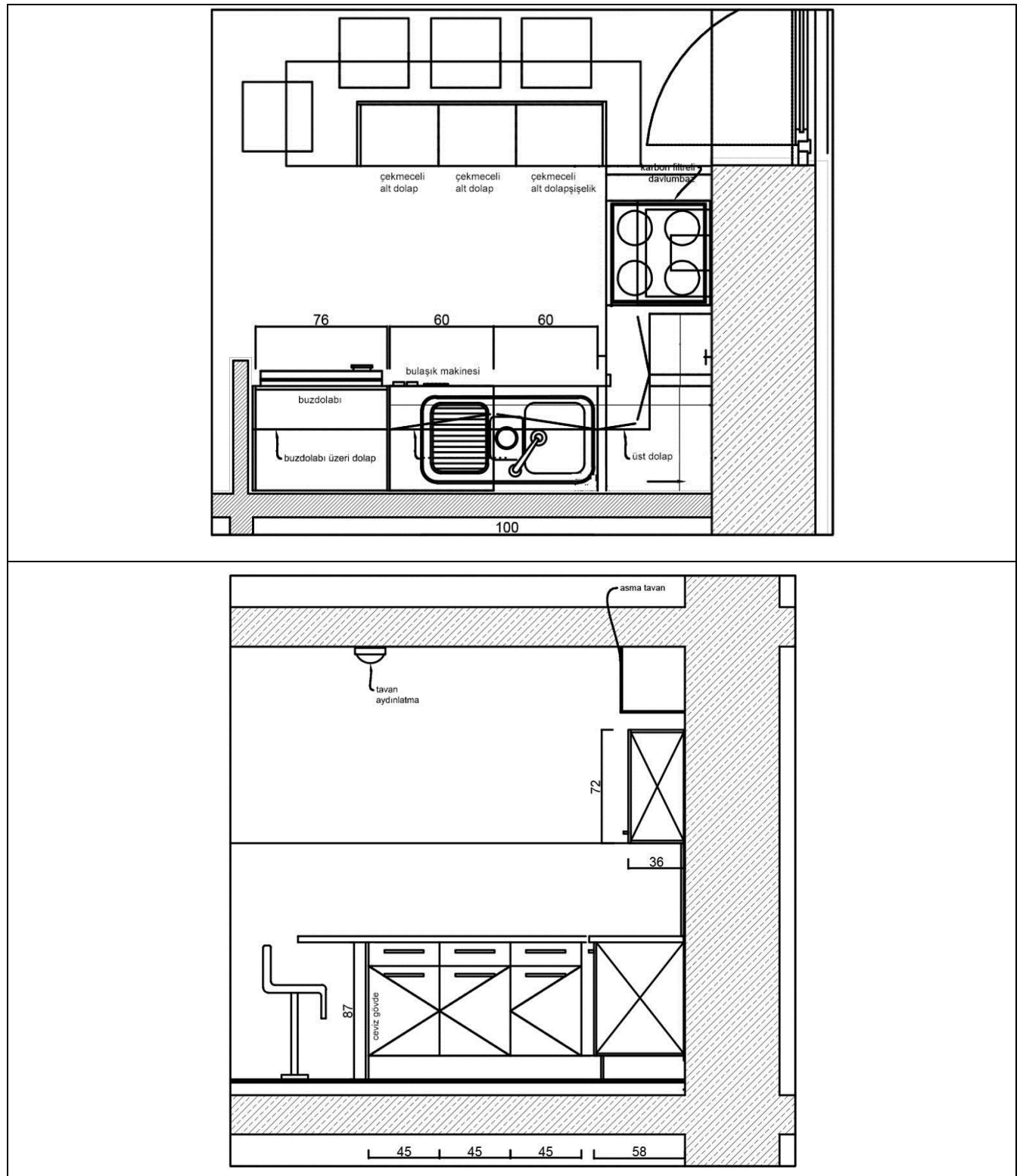
		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012
		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012
		
My Towerland 2+1	My Towerland 2+1	
3+1		
		

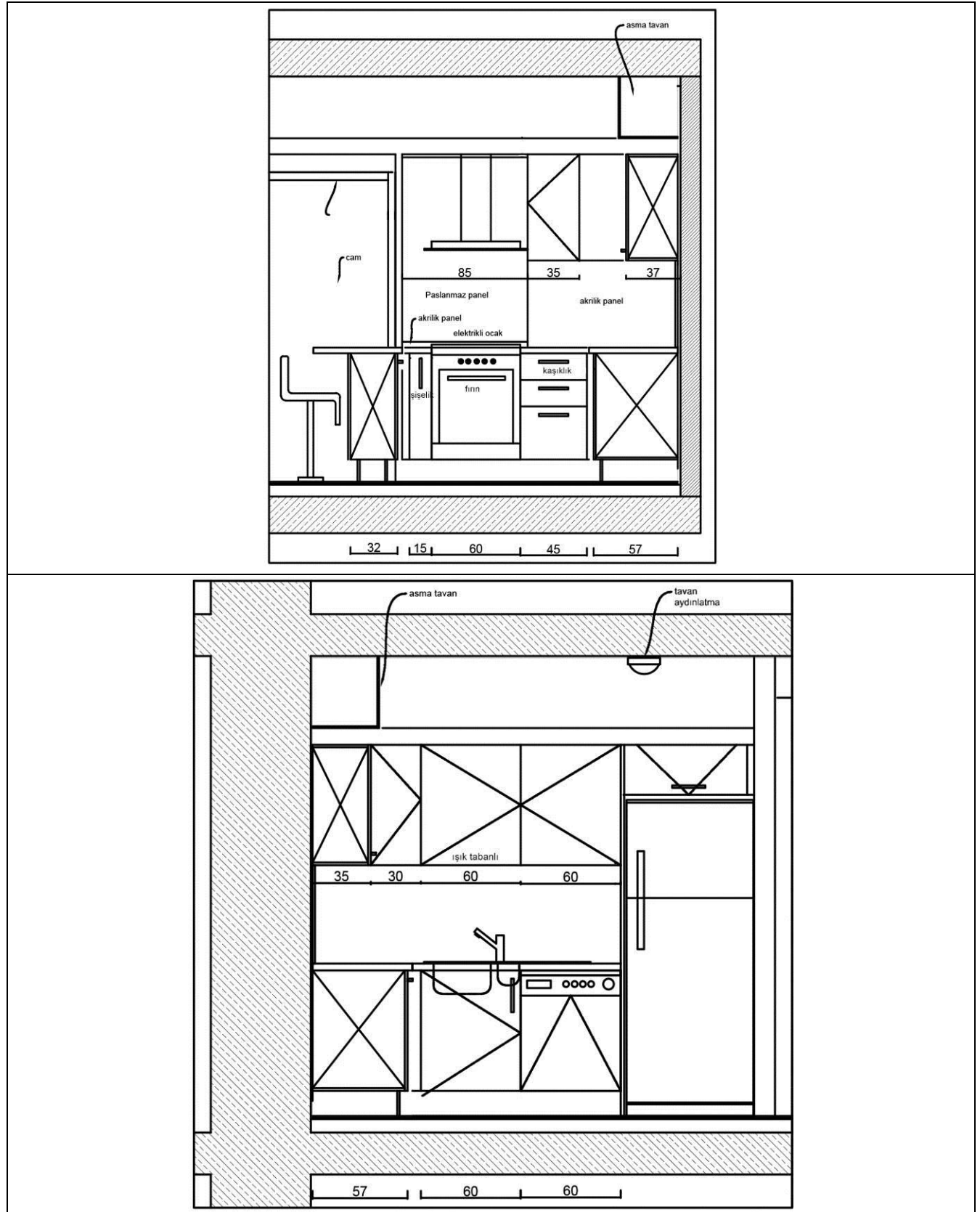
Güneşpark Evleri 2005	Upcourt Hill 2005	Ataköy 5. Mah.
		
Ataköy 5. Mah.	Halkalı Toplu Konutları	Göztepe Soyak
		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012
		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012
		
My Home 2012	My Home 2012	My Home 2012

		
Andromeda Gold 2012	Andromeda Gold 2012	Andromeda Gold 2012
		
Skytowers 2012	Towerland 2012	Towerland 2012
		
Towerland 2012		

Ek C

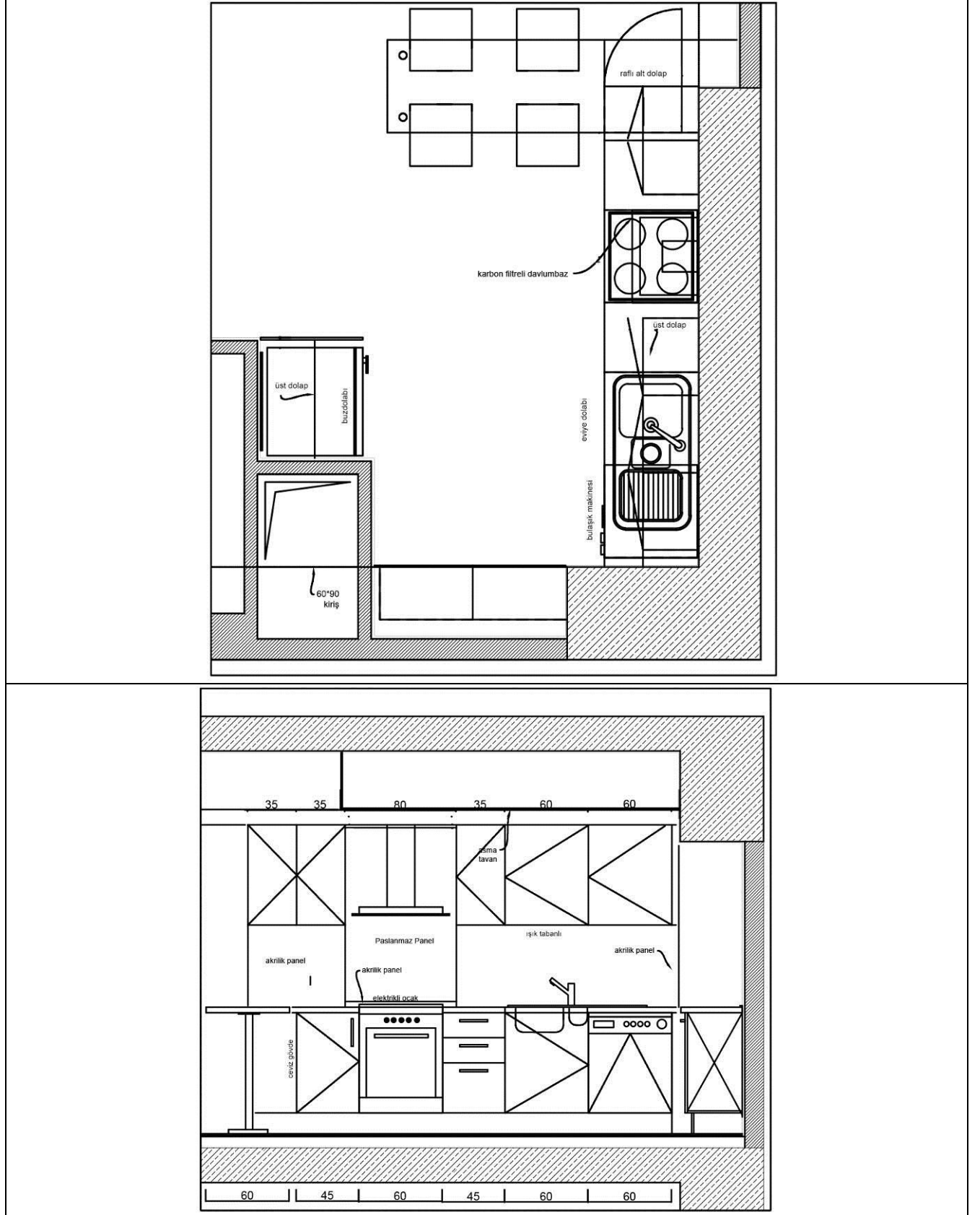
Çizelge C.1 : Andromeda Gold 1+1 konut mutfağı (M1) ve donatıları.

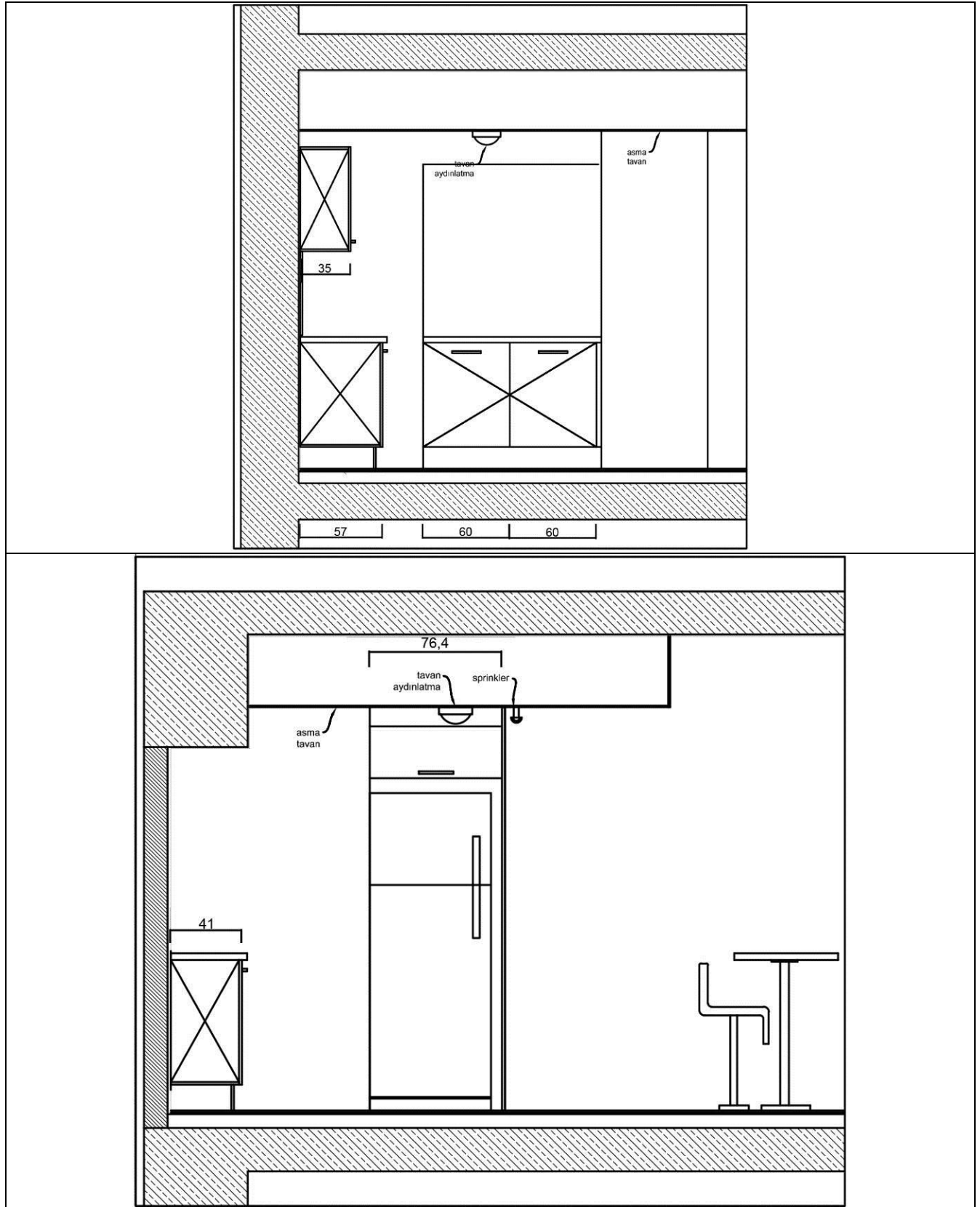

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Akrilik Masa Altı	45x35x15 cm.	3
Tezgah Altı	45x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x36 cm.	1
Şişelik	15x60x72 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Akrilik Masa Altı	45x35x57 cm.	3
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	70x35x30 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	30x35x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.63 m3 çekmece hacmi, 1.38m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.01 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

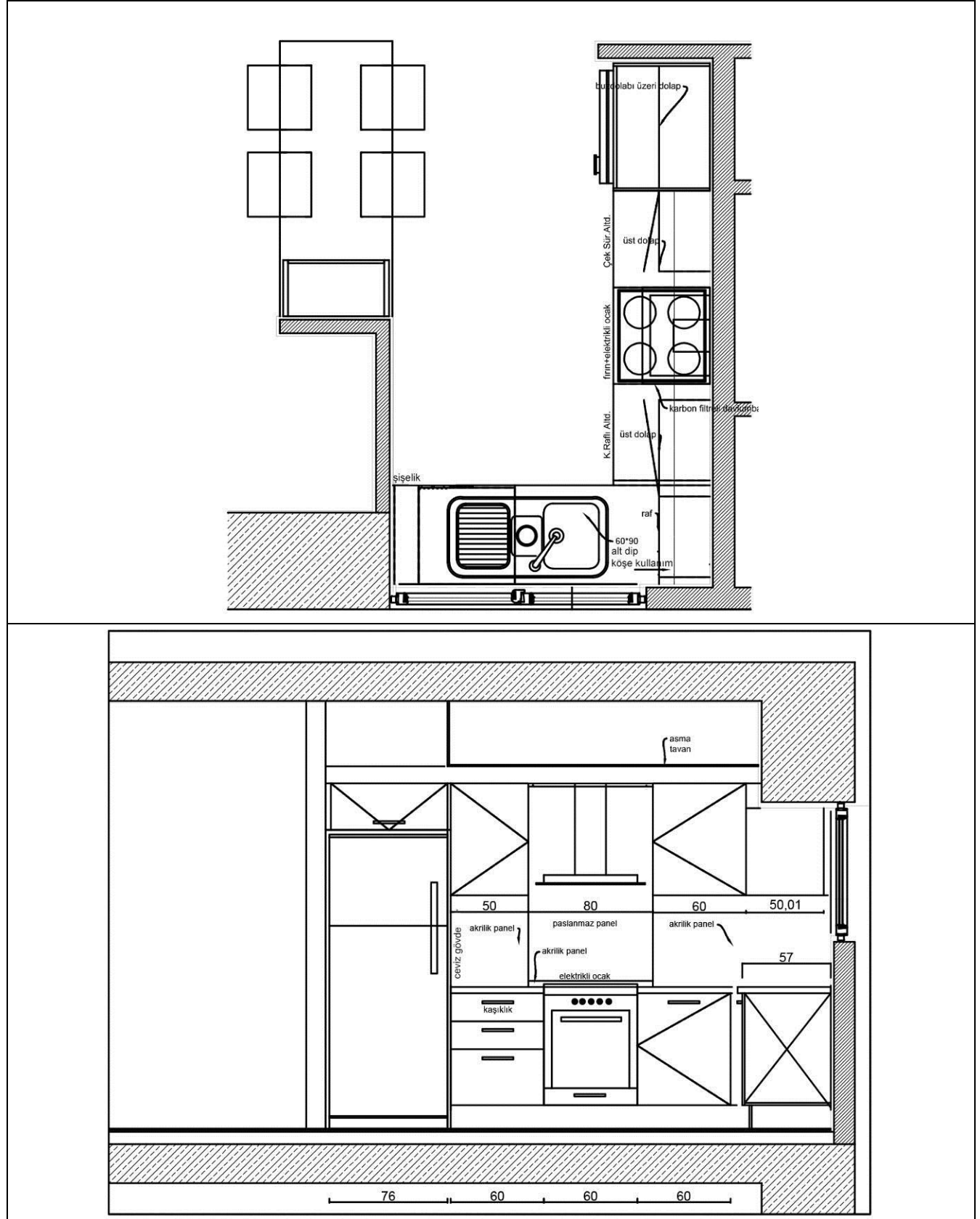
Çizelge C.2 : Andromeda Gold 1+1 konut mutfağı (M2) ve donatıları.

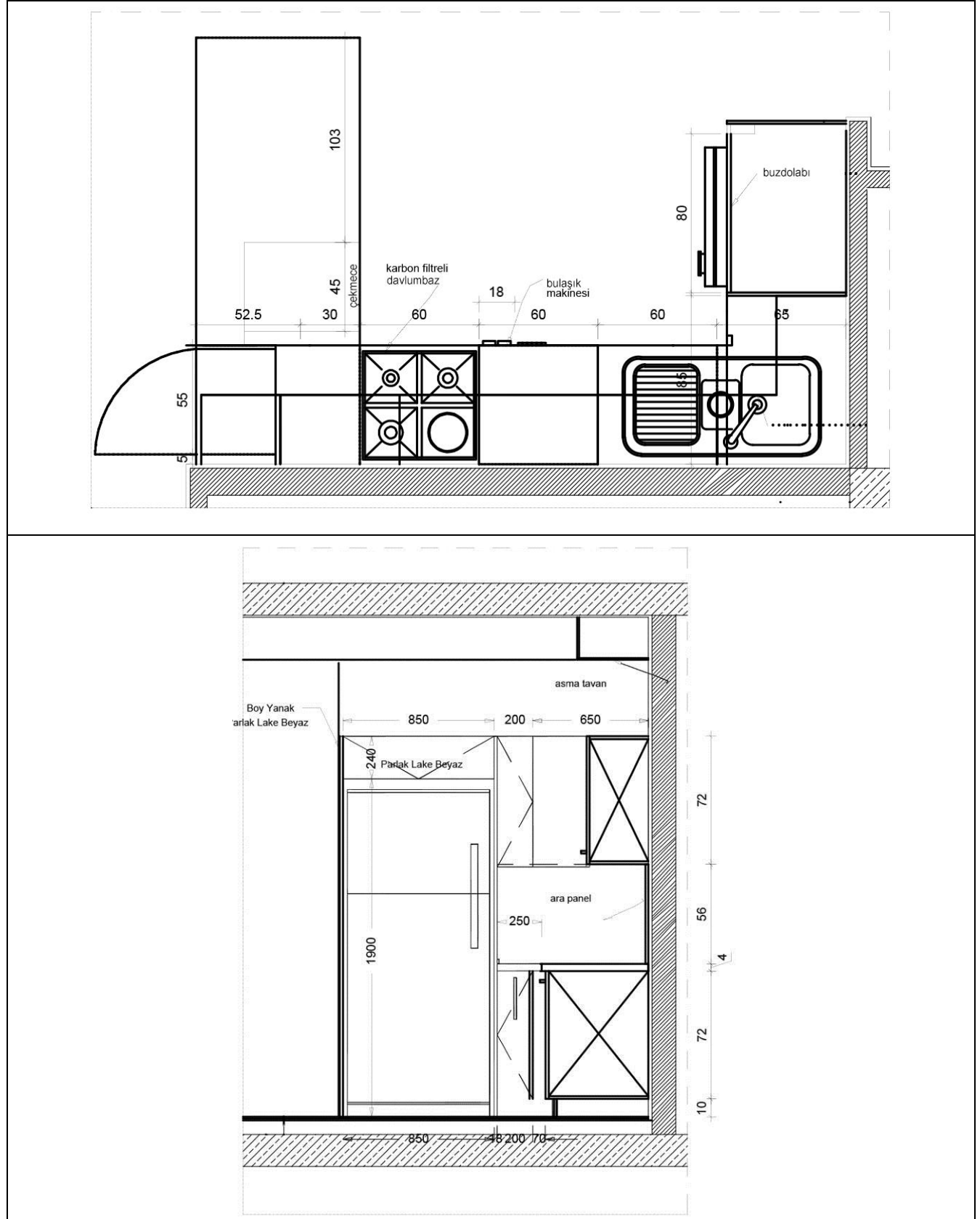
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x35x72 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Yan	60x30x72 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	75x35x30 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	35x35x72 cm.	3
Açıklama		
Toplam 0.19 m3 çekmece hacmi, 1.53m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 1.72 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

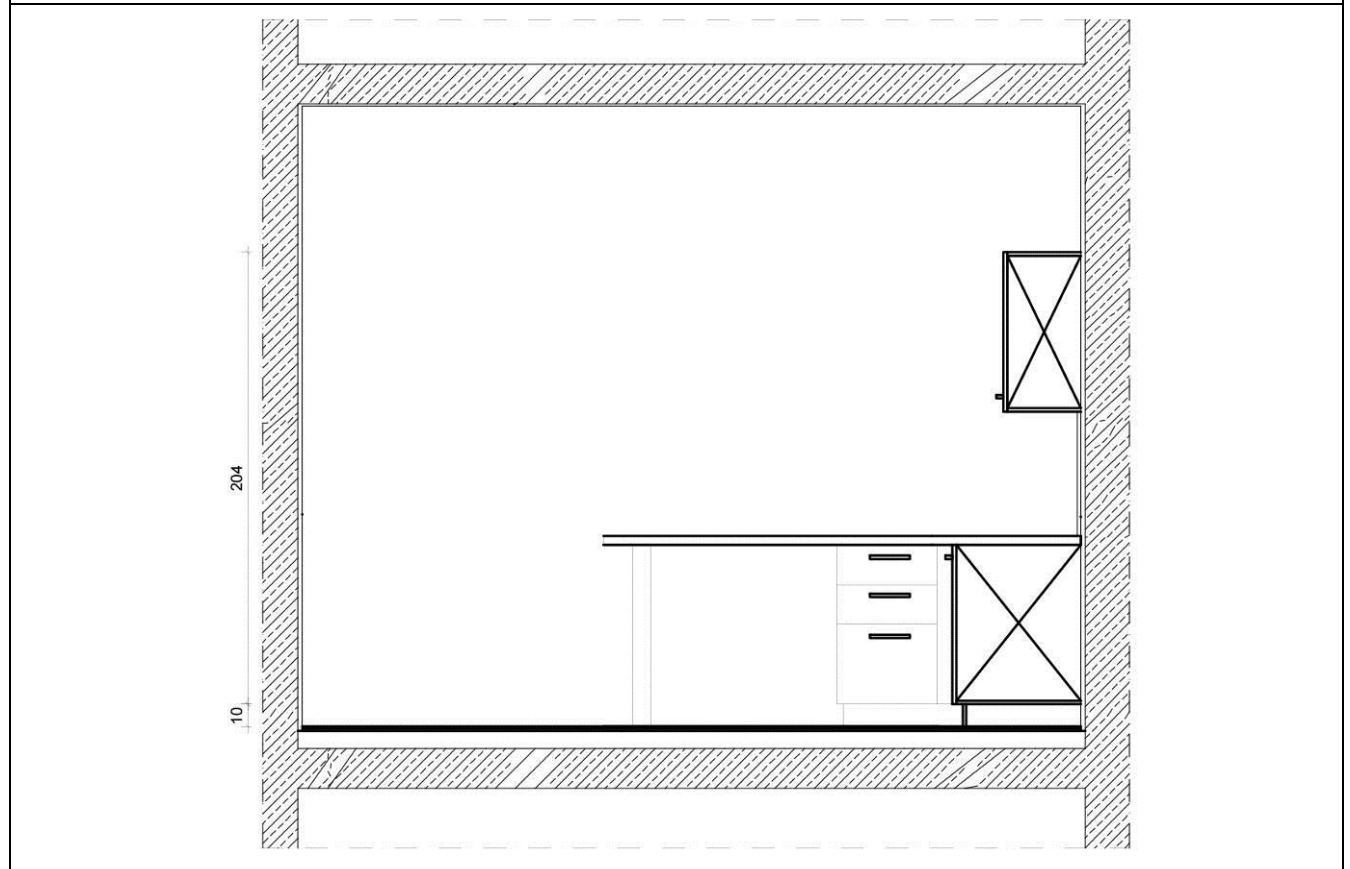
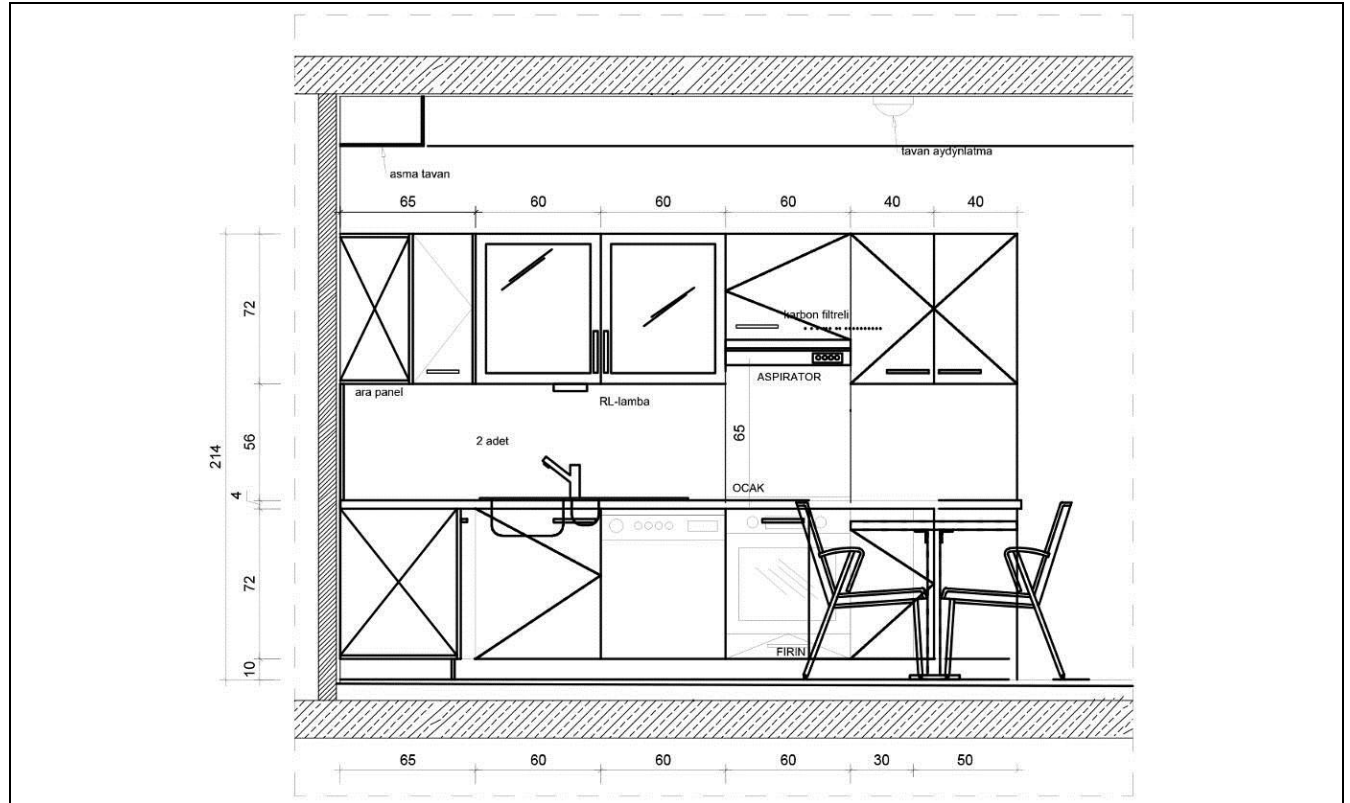
Çizelge C.3 : Andromeda Gold 1+1 konut mutfağı (M3) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x36 cm.	1
Şişelik	15x60x72 cm.	1
Fırın Altı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	70x35x30 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	1
Masa Üstü Panjur Kapaklı	60x35x125 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 1.54 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 1.80 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

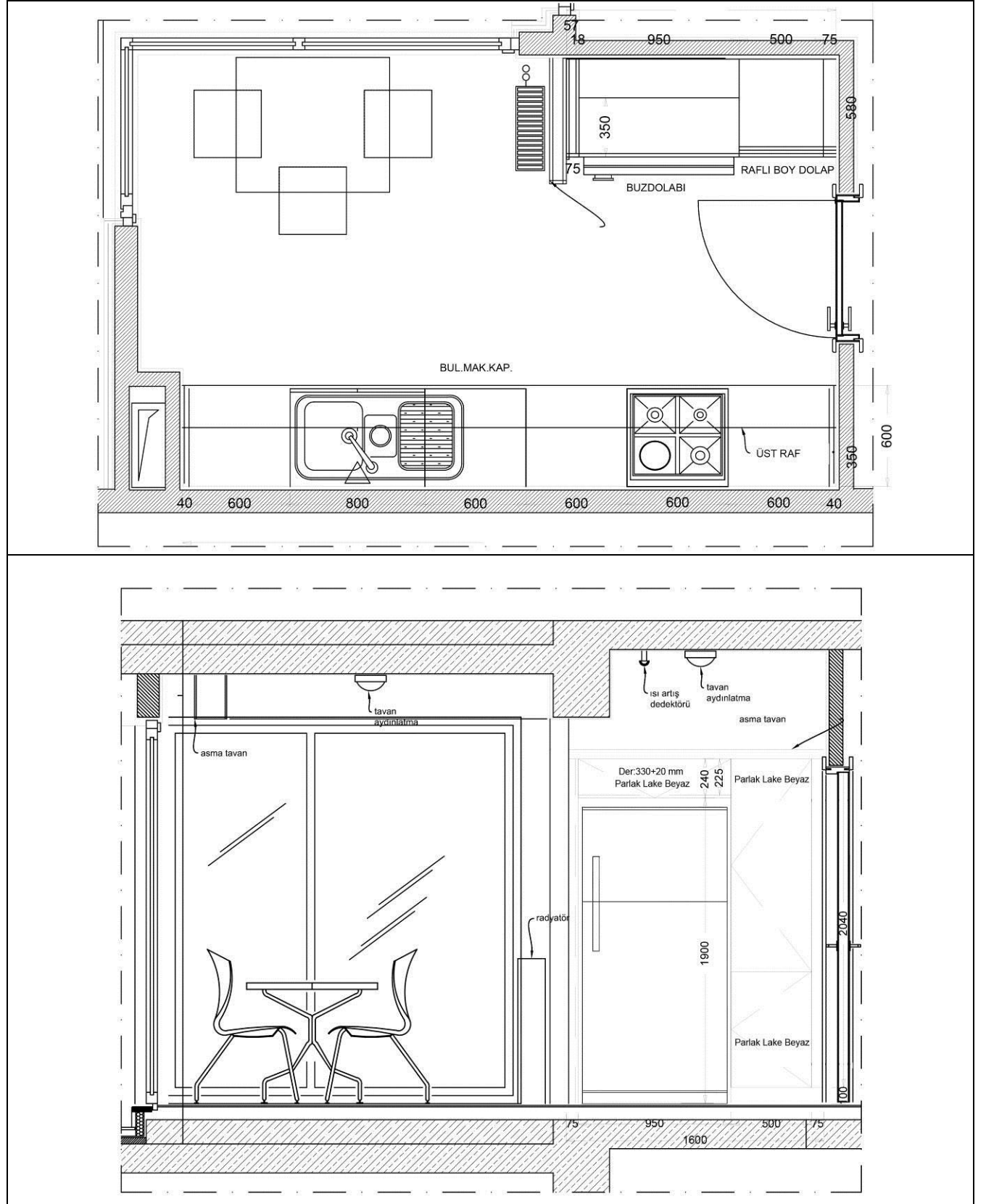
Çizelge C.4 : My Towerland 1+1 konut mutfağı (M4) ve donatıları.

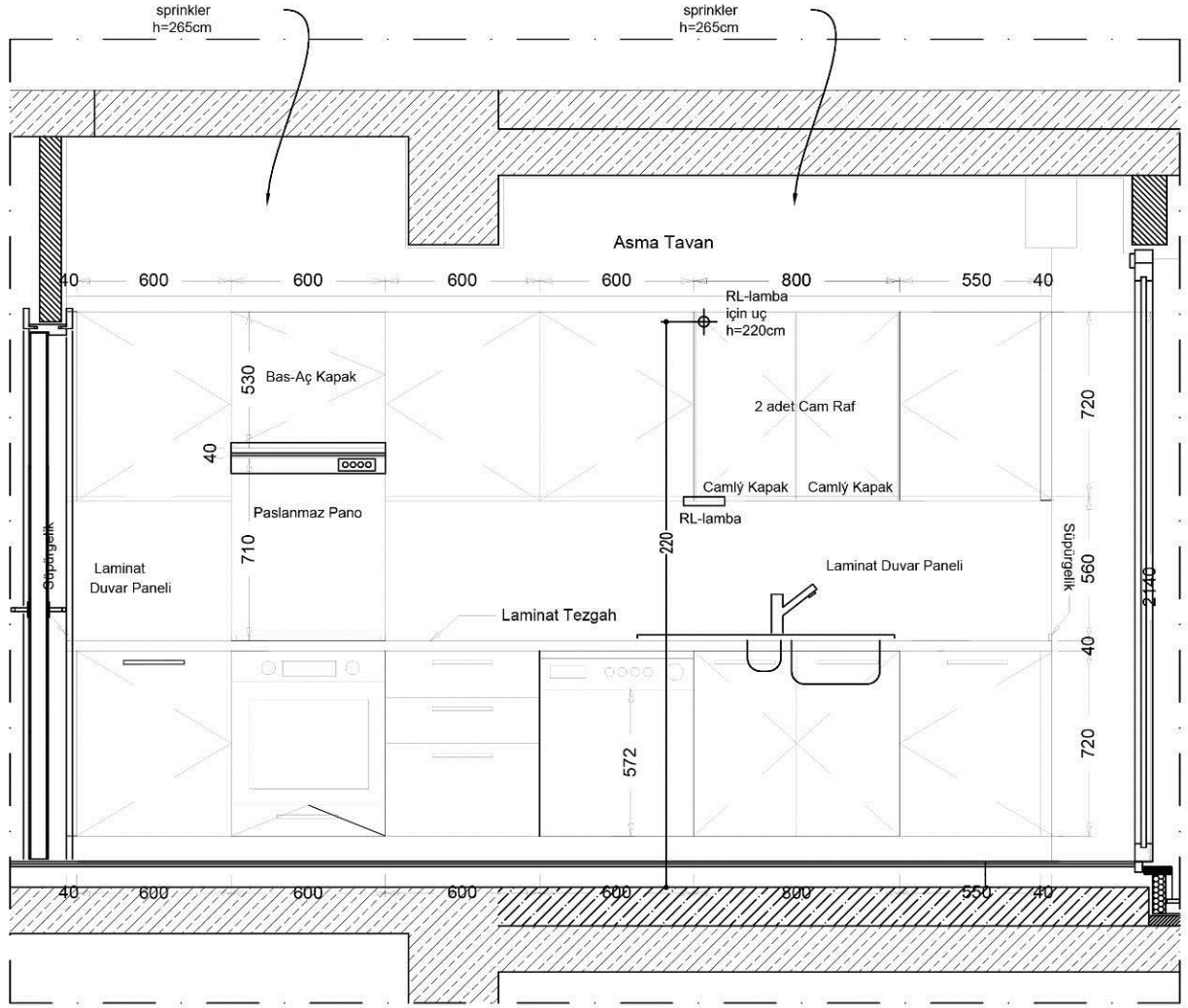

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	80x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlikxyükseklik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	45x50x18 cm.	2
Masa Altı	45x50x36 cm.	1
Şişelik	20x60x72 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Yan	55x40x72 cm.	1
Tezgah Üstü	24x85x72 cm.	1
Tezgah Üstü	65x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x50 cm.	1
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	35x35x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.25 m3 çekmece hacmi, 1.63m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 1.88 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

Çizelge C.5 : My Towerland 1+1 konut mutfağı (M5) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Fırın Altı Çekmecesı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	55x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	55x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x53 cm	1
Tezgah Üstü	22.5x95x35 cm.	1
Boy Dolabı	50x58x204 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.3 m3 çekmece hacmi, 2.14 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.44 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

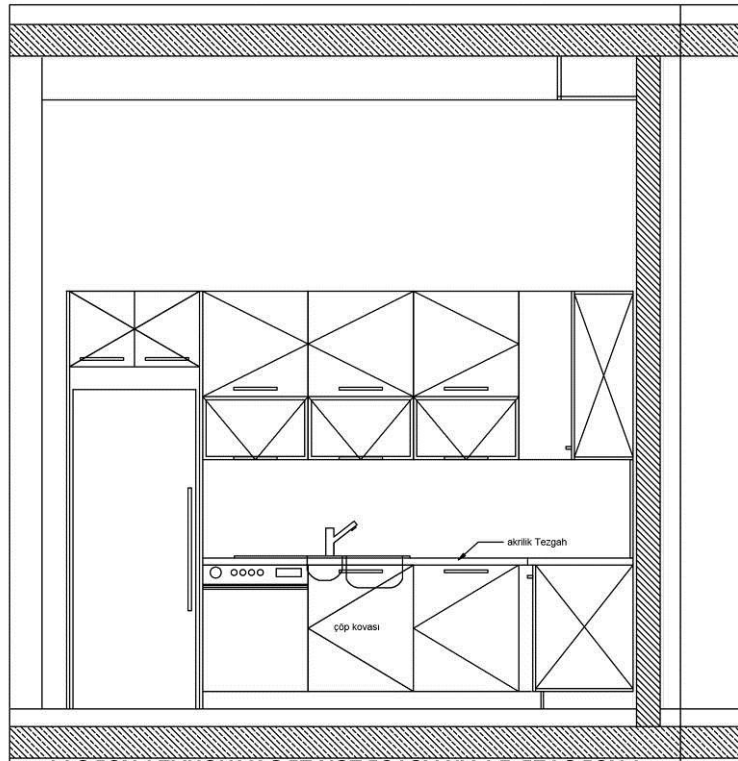
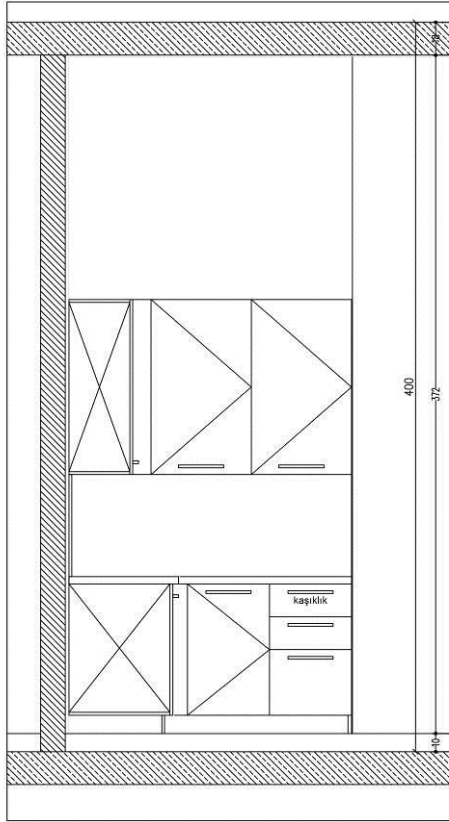
The image contains two technical drawings of a kitchen layout.

Top Drawing (Side Elevation):

- Shows a side view of the kitchen units.
- Labels include: "alt dip köşe kullanım" (bottom corner usage), "kaşıklik" (cutlery drawer), "alt dip" (bottom edge), "45" (width), "185" (total width), "60" (width of sink unit), "bul. mak. kap." (built-in oven door), "buzdolabı 70'lilik" (refrigerator 70cm wide), "buzdolabı" (refrigerator), "bul. mak. makinesi" (built-in oven machine), "eviyeye dib" (sink base), "karbon filtreli davlumbaz" (carbon filtered hood), "alt dip köşe kullanım" (bottom corner usage), "mikro için 47.5" (microwave 47.5cm), "kings 35/65" (cabinet height).

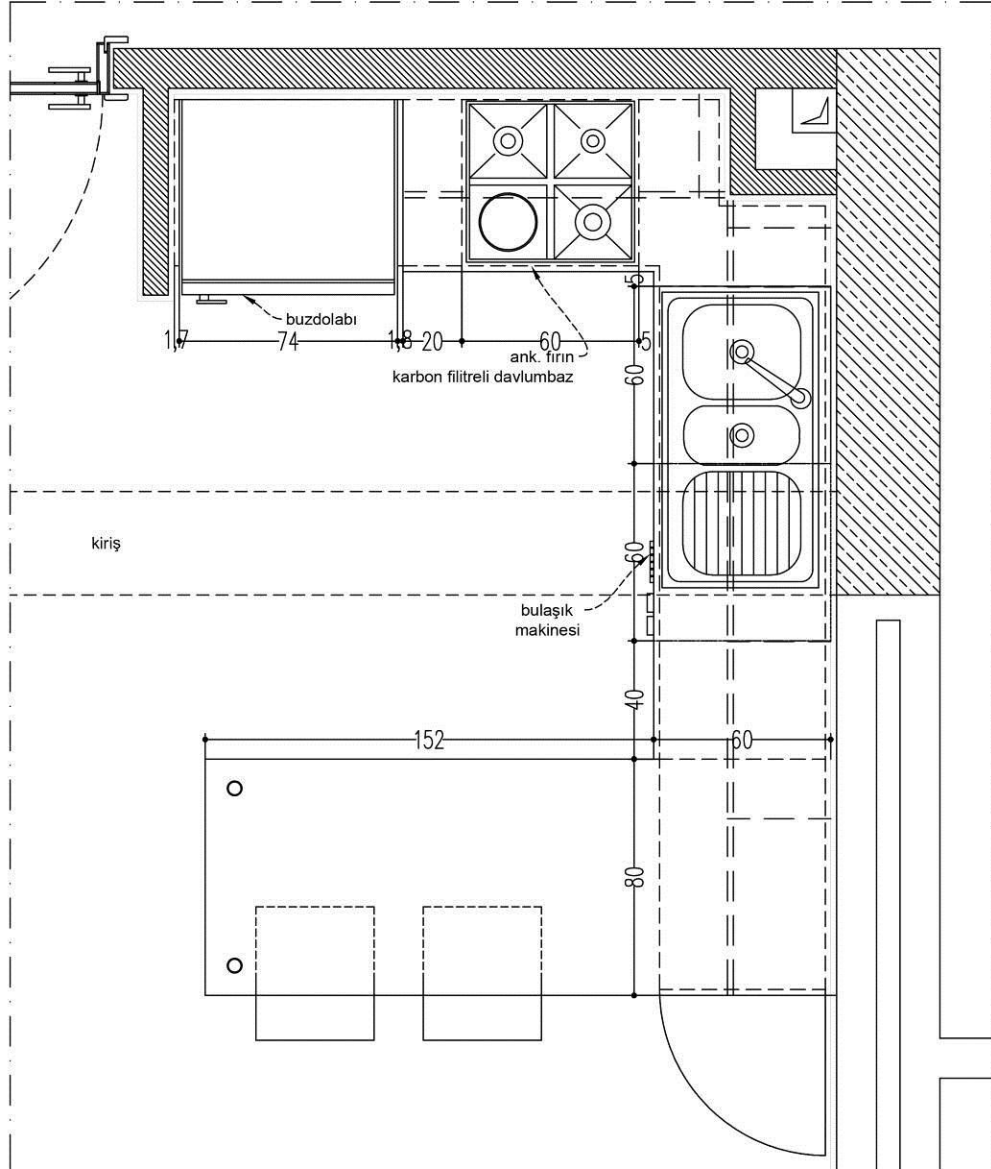
Bottom Drawing (Floor Plan):

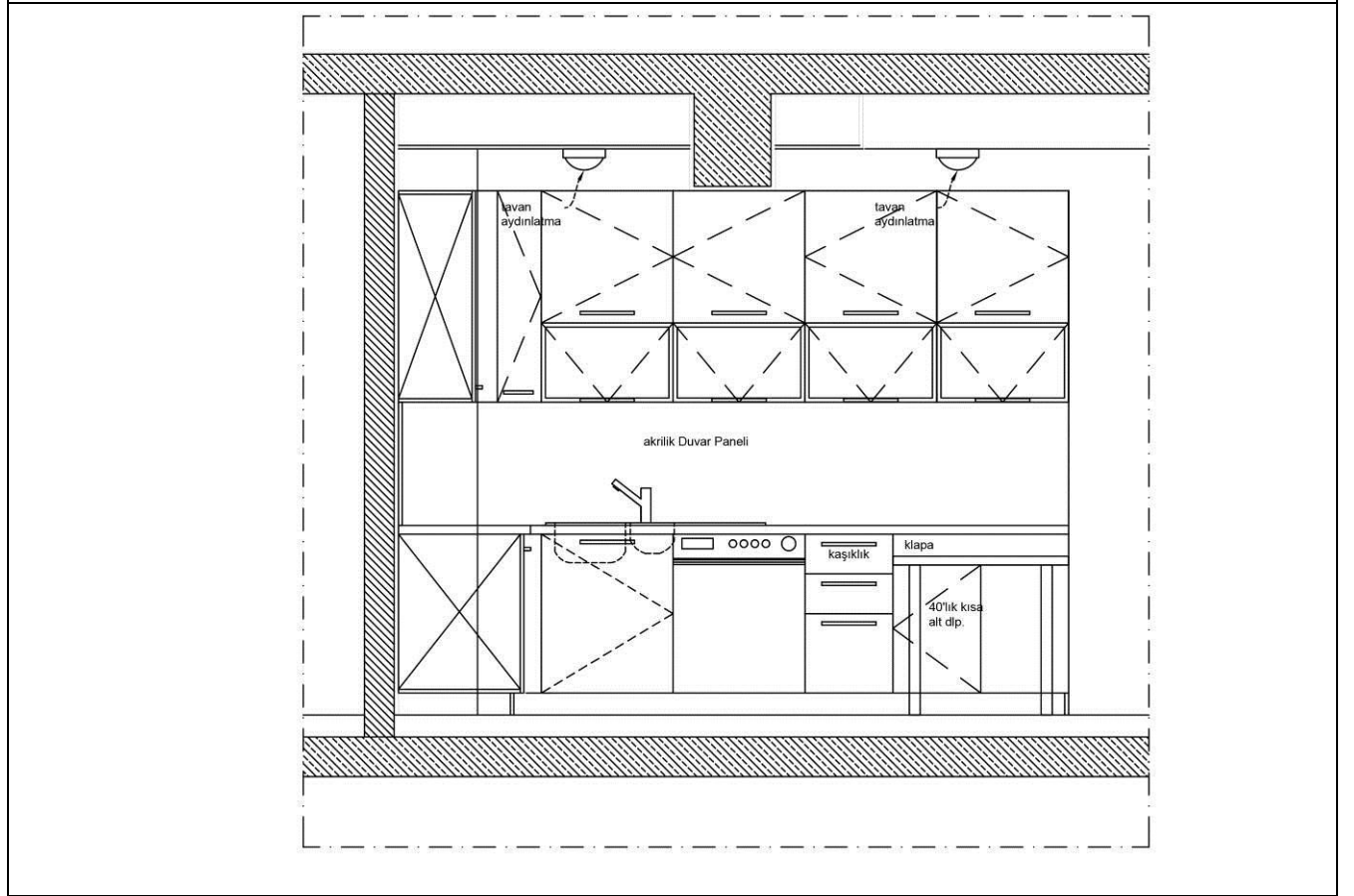
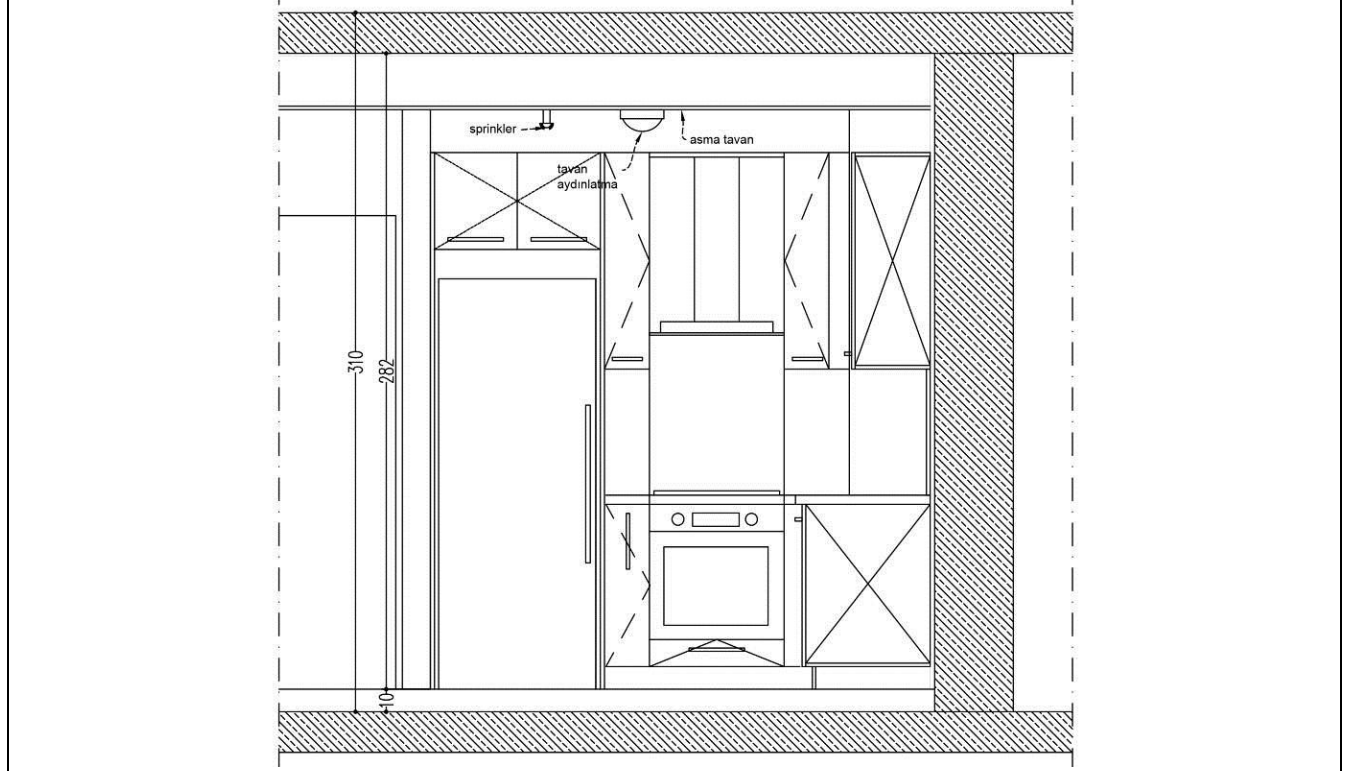
- Shows the top-down view of the kitchen layout.
- Labels include: "tavan aydınlatma" (ceiling lighting), "camlı kapak" (glass door), "akrilik Tezgah" (acrylic countertop), "60" (width of sink unit), "40" (width of oven unit), "30" (width of refrigerator unit), "120" (total width), "180" (total depth).

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x60 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x36 cm.	1
Fırın Altı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	3
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	30x60x72 cm.	2
Tezgah Üstü	55x35x36 cm. (cam kapaklı)	2
Tezgah Üstü	55x35x60 cm.	2
Tezgah Üstü	55x35x96 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x36 cm. (cam kapaklı)	3
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	3
Tezgah Üstü	35x35x43 cm.	2
Tezgah Üstü Köşe	45x35x96 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.23 m3 çekmece hacmi, 3.50 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.70 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

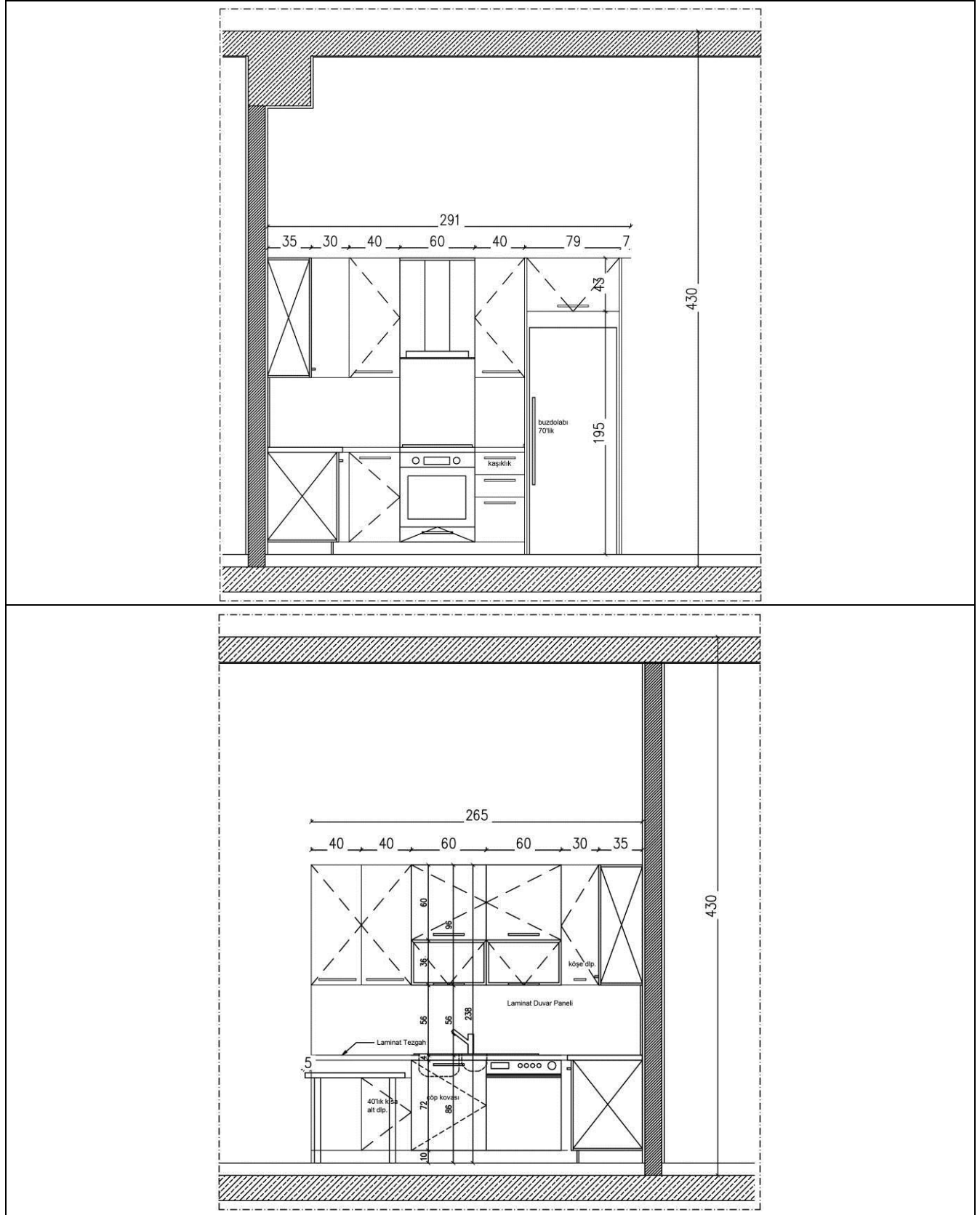
Çizelge C.7 : My Home 1+1 konut mutfağı (M7) ve donatıları.

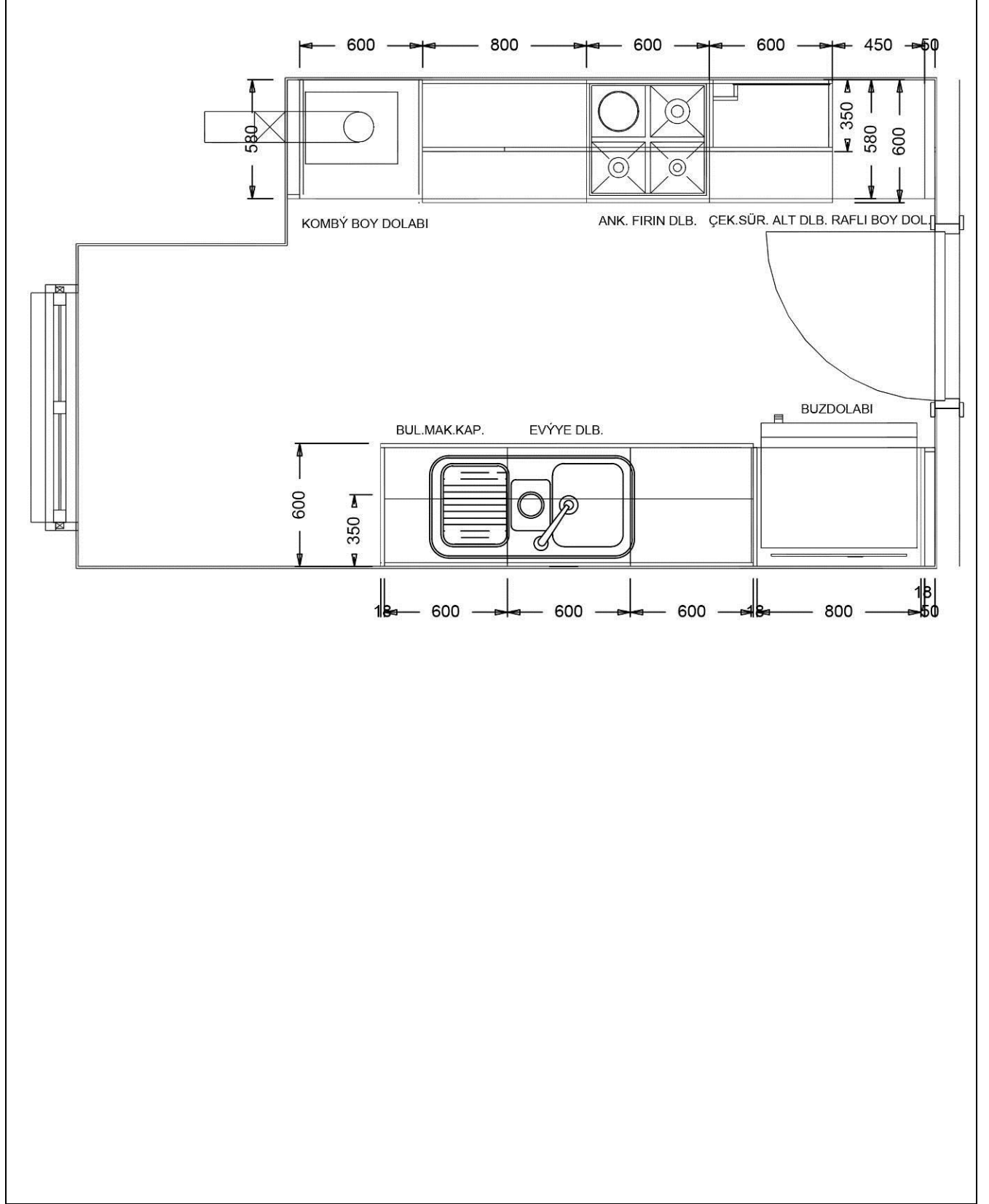
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x60 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x35x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	40x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x36 cm.	1
Fırın Altı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	20x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x36 cm. (cam kapaklı)	4
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	4
Tezgah Üstü	20x35x96 cm.	3
Tezgah Üstü	40x35x40 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.21 m3 çekmece hacmi, 1.64 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 1.81 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

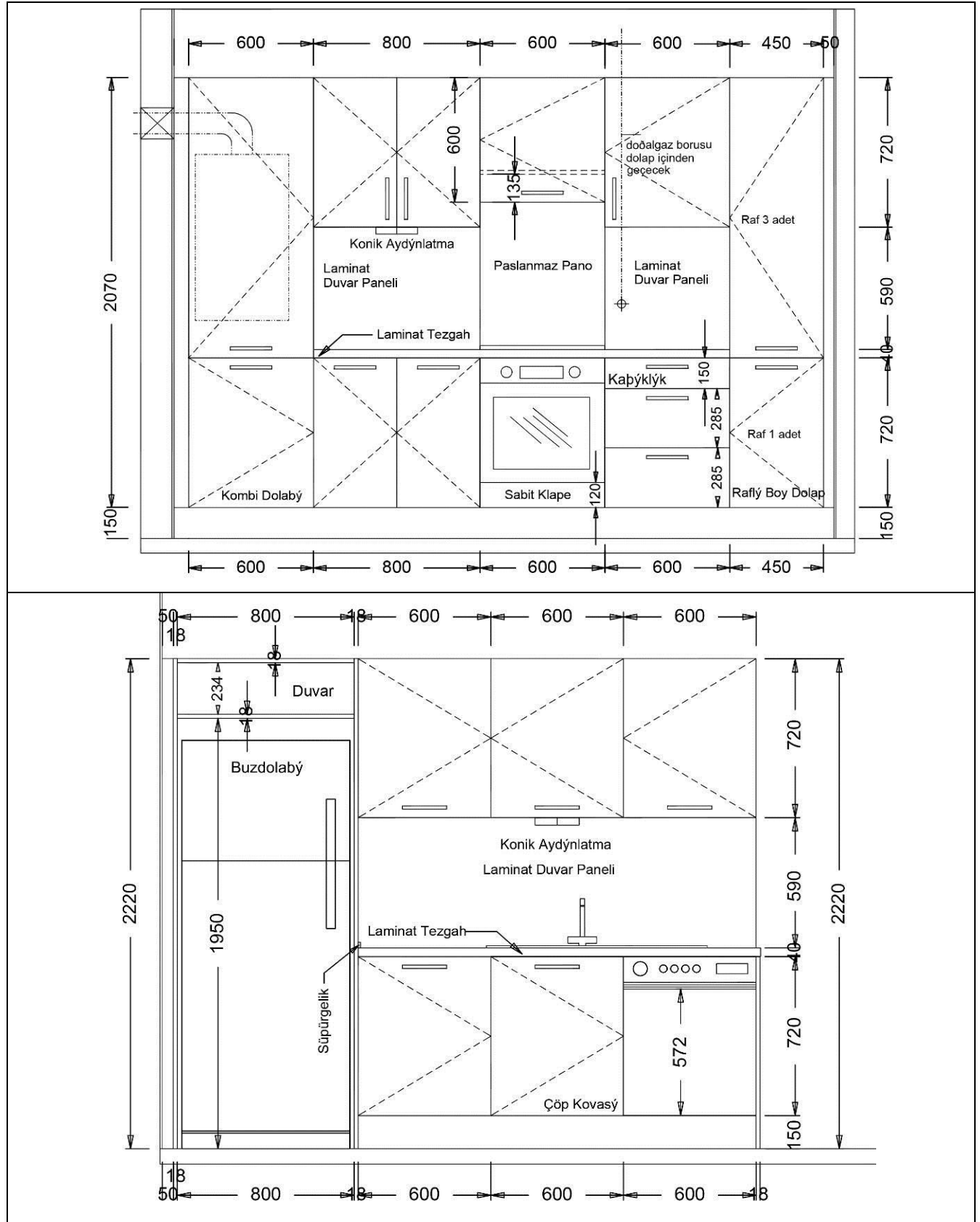
[illegible]

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x60 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x35x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	40x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x36 cm.	1
Fırın Altı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa altı	40x60x58 cm.	1
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x36 cm. (cam kapaklı)	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	2
Tezgah Üstü	40x35x96 cm.	4
Tezgah Üstü	79x35x43 cm.	1
Tezgah Üstü Köşe	60x35x60 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.21 m3 çekmece hacmi, 2.01 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.22 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

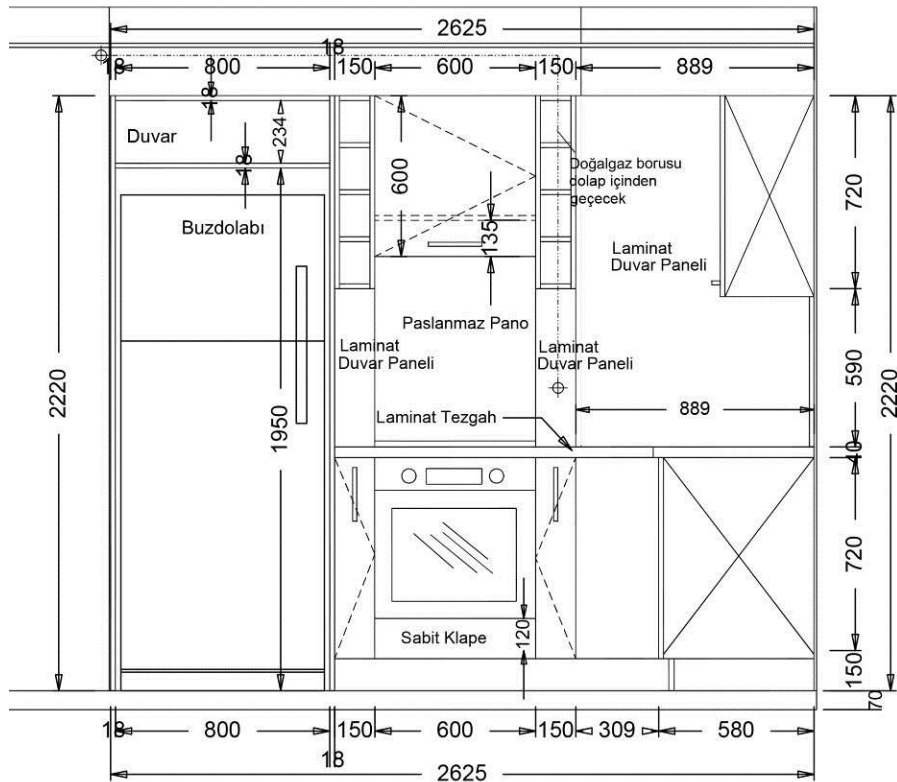
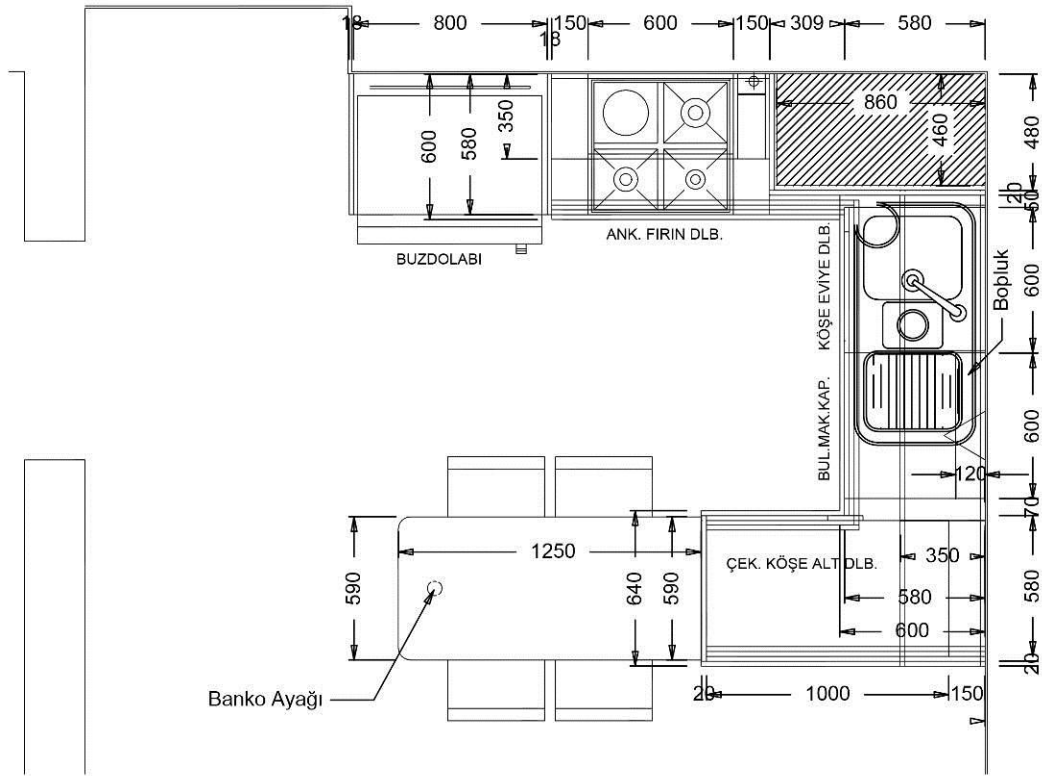
Çizelge C.9 : My City 1+1 konut mutfağı (M9) ve donatıları.

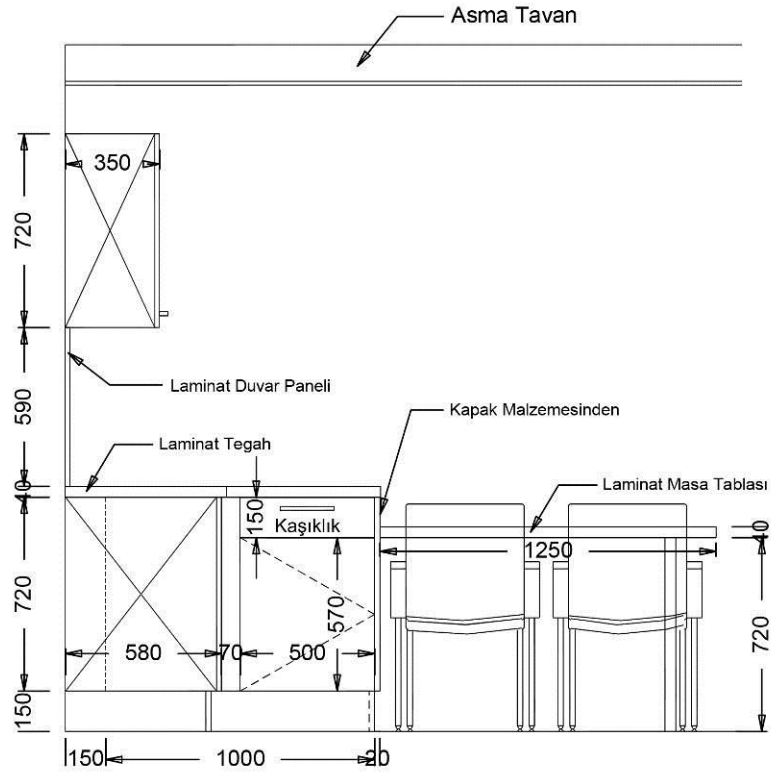
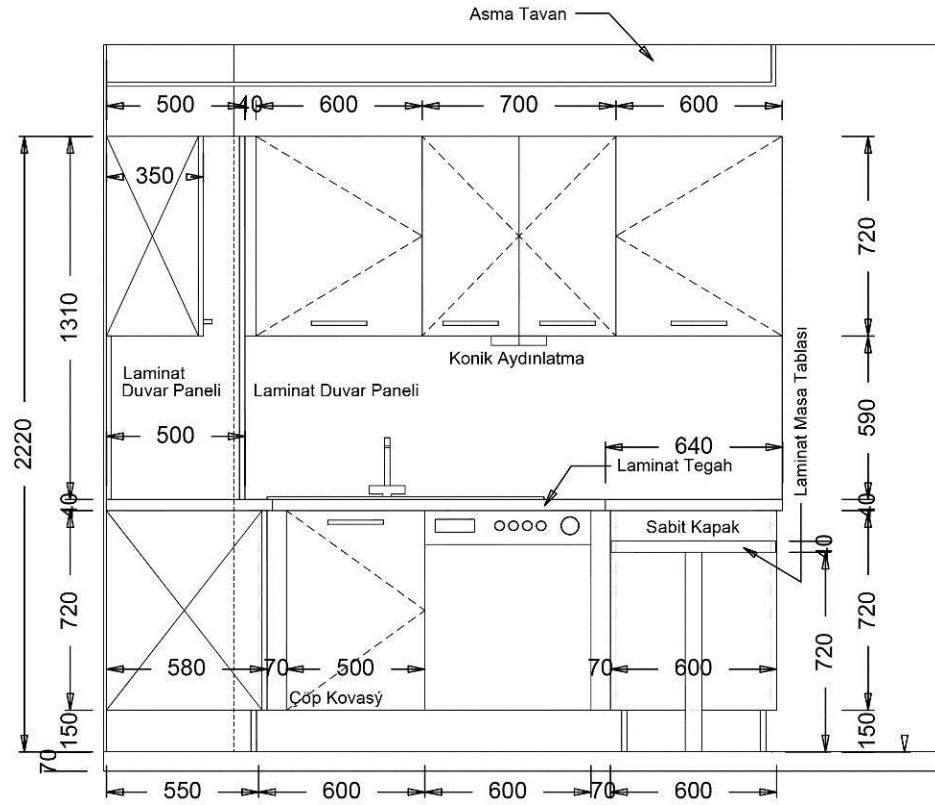

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	2
Boy Dolap	45x60x205 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Kombi Boy Dolabı	60x60x203 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 3.16 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.42 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

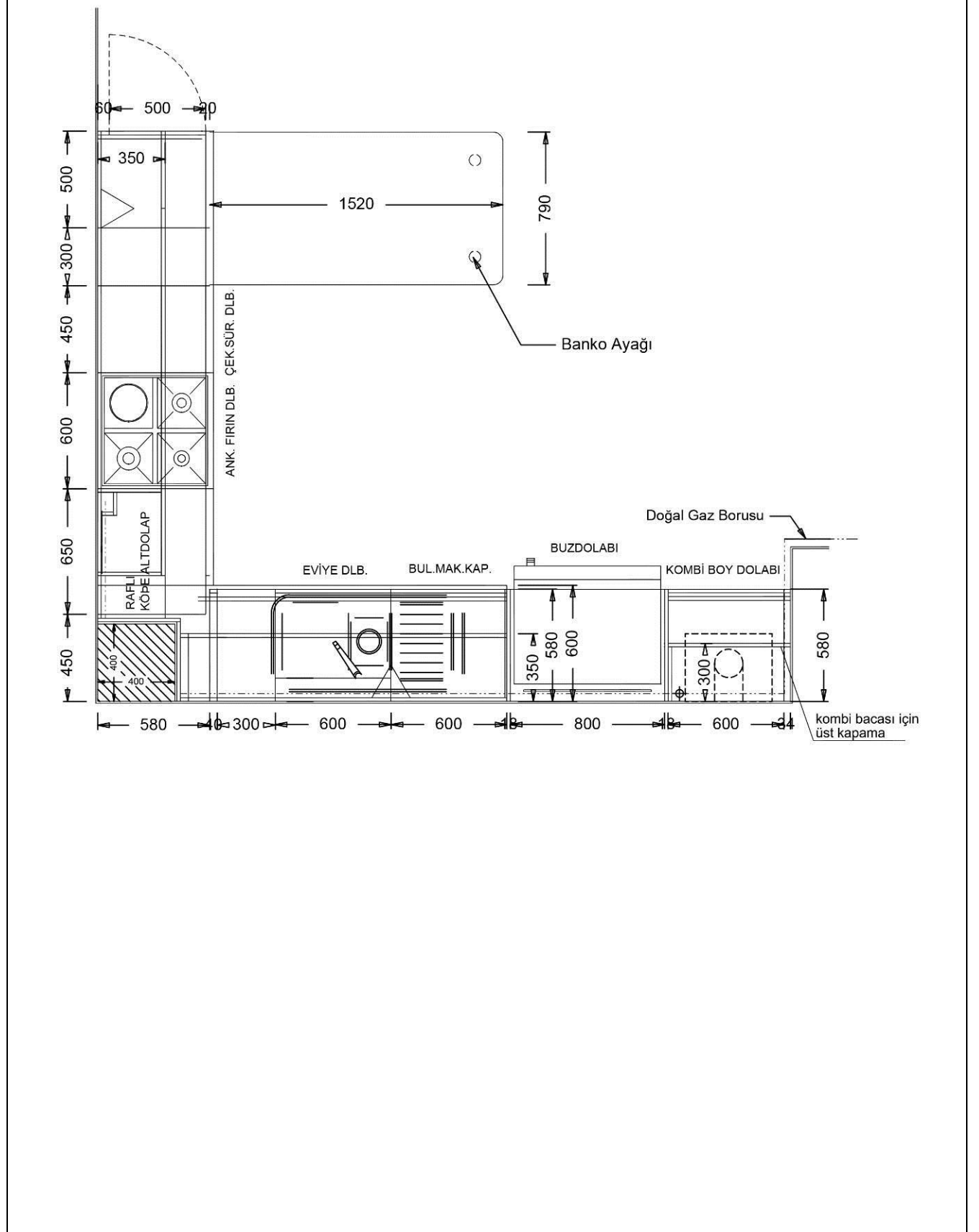
Çizelge C.10 : My City 1+1 konut mutfağı (M10) ve donatıları.

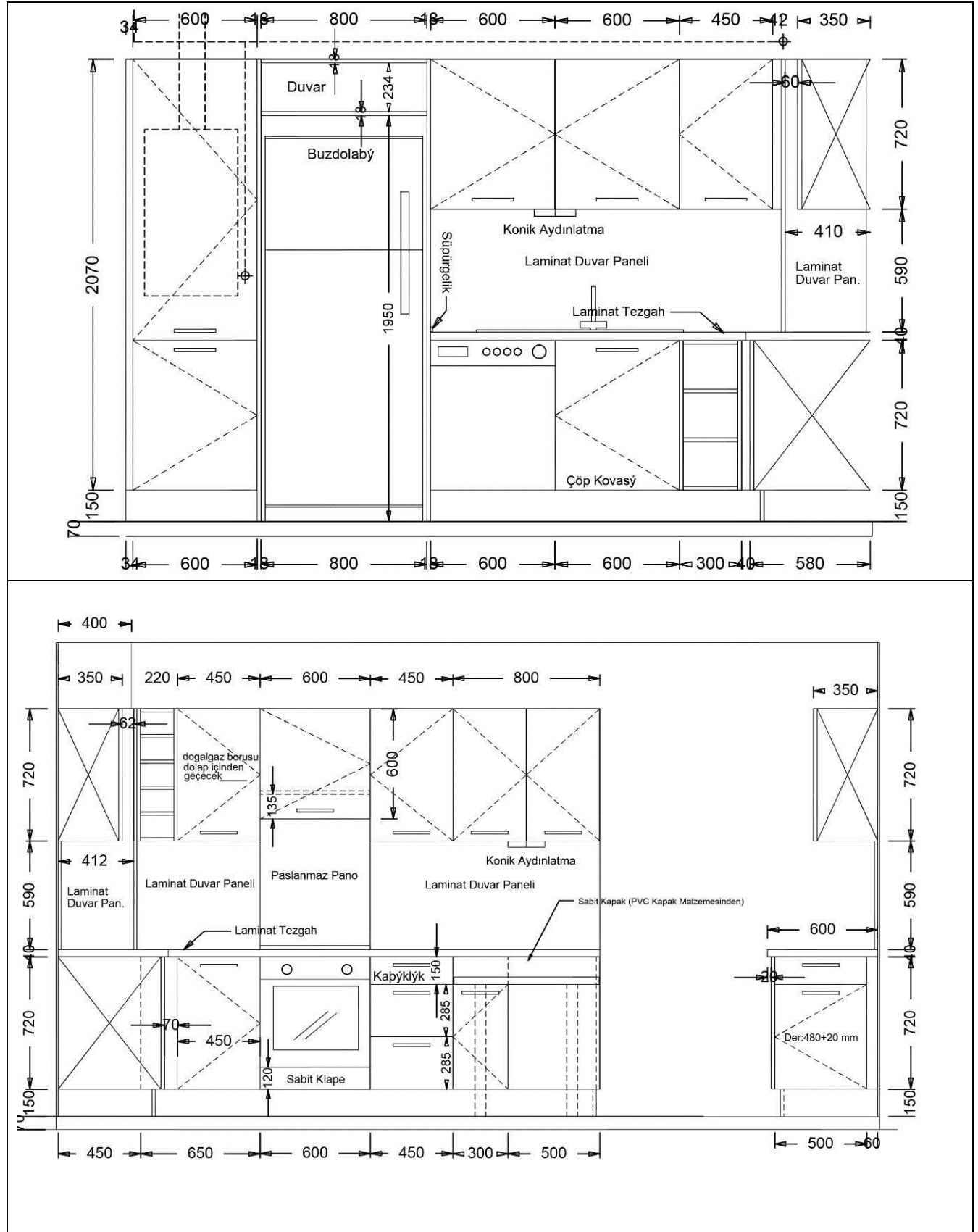

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	50x60x15 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	15x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Köşe	46x58x72 cm.	2
Tezgah Altı	50x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	50x60x57 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Tezgah Üstü	35x35x72 cm	2
Tezgah Üstü	80x60x24 cm.	1
Açık Raf Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Üstü	15x35x72 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.05 m3 çekmece hacmi, 1.62 m3 dolap hacmi ve 0.75 m3 raf hacmi olmak üzere toplamda 2.42 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

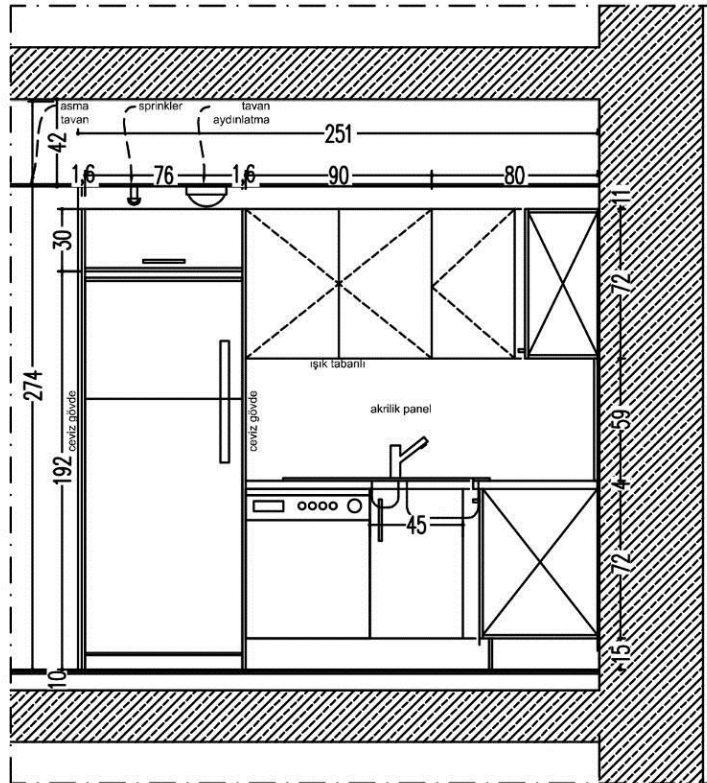
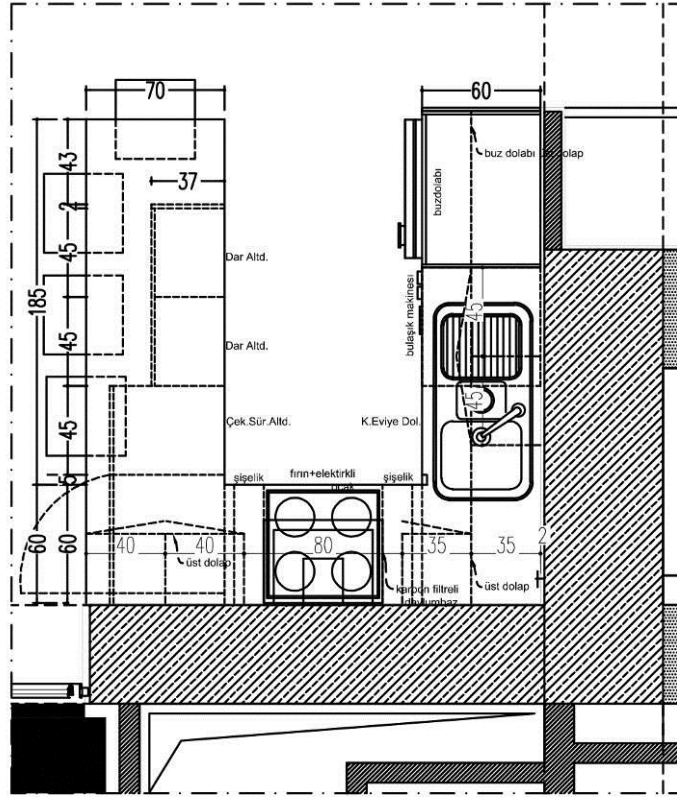
Çizelge C.11 : My City 1+1 konut mutfağı (M11) ve donatıları.

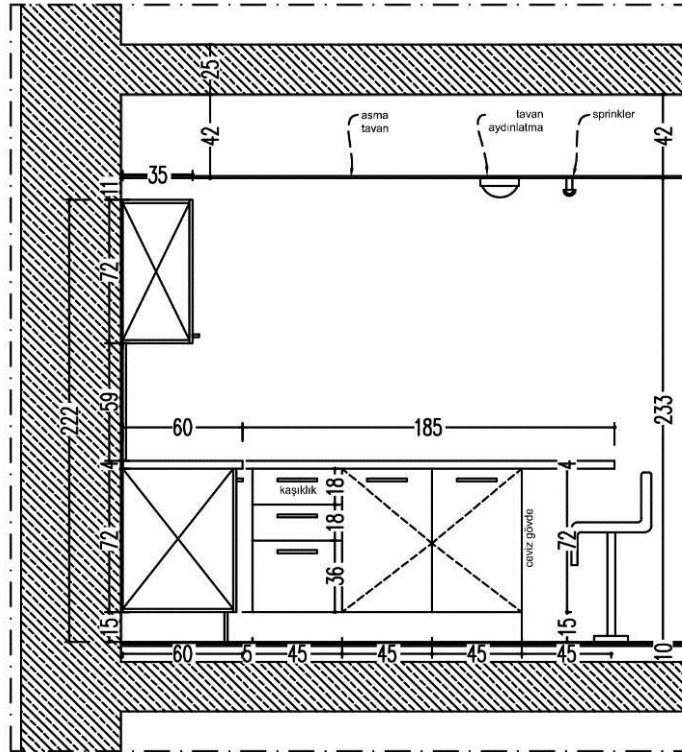
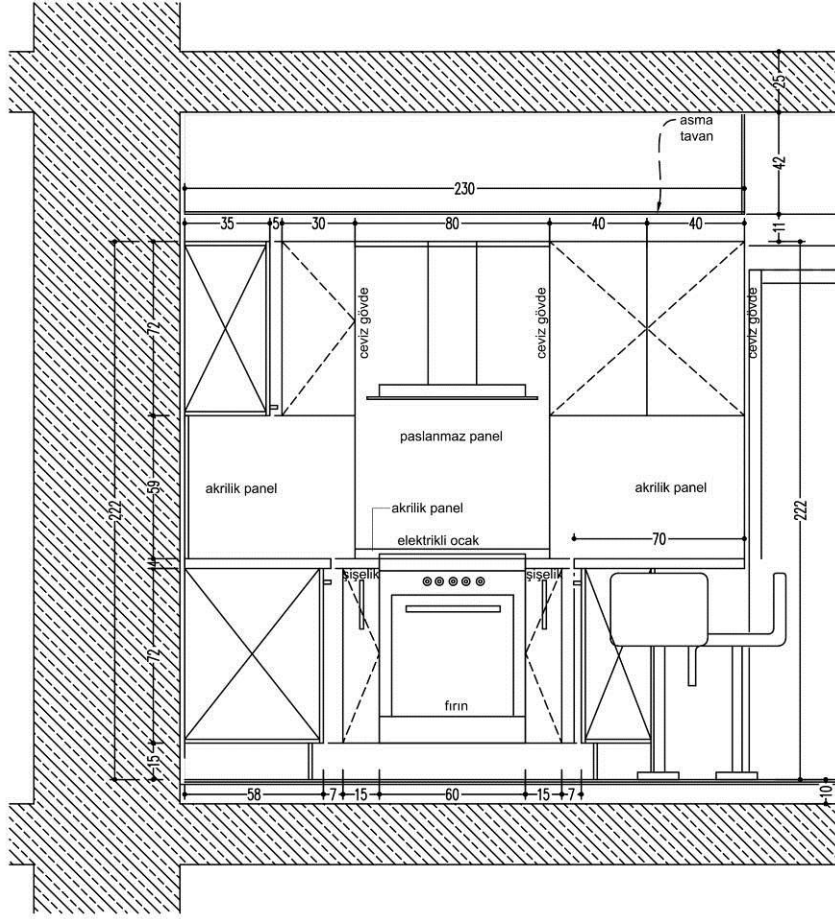

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	80x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlikxyükseklik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x15 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x28.5 cm.	2
Tezgah Altı	50x50x15 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Yan	50x50x57 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	30x60x57 cm.	1
Tezgah Üstü	80x60x24 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Kombi Boy Dolabı	60x60x203 cm.	1
Açık Raf Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı Raf	20x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü Raf	30x60x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.23 m3 çekmece hacmi, kombi boy dolabı dışında1.89 m3 dolap hacmi ve 0.18 m3 raf hacmi olmak üzere toplamda 2.3 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

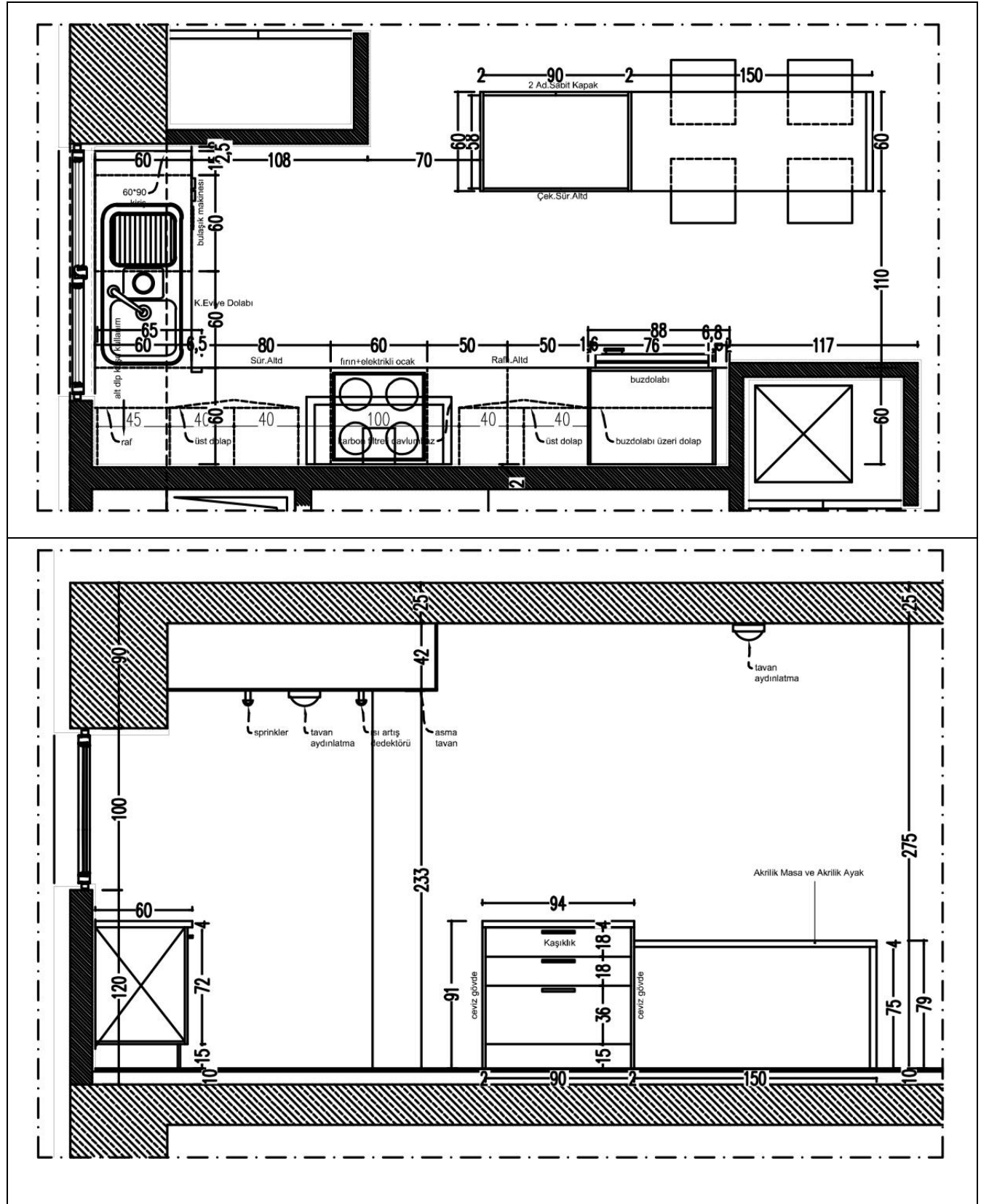
Çizelge C.12 : Andromeda Gold 2+1 konut mutfağı (M12) ve donatıları.

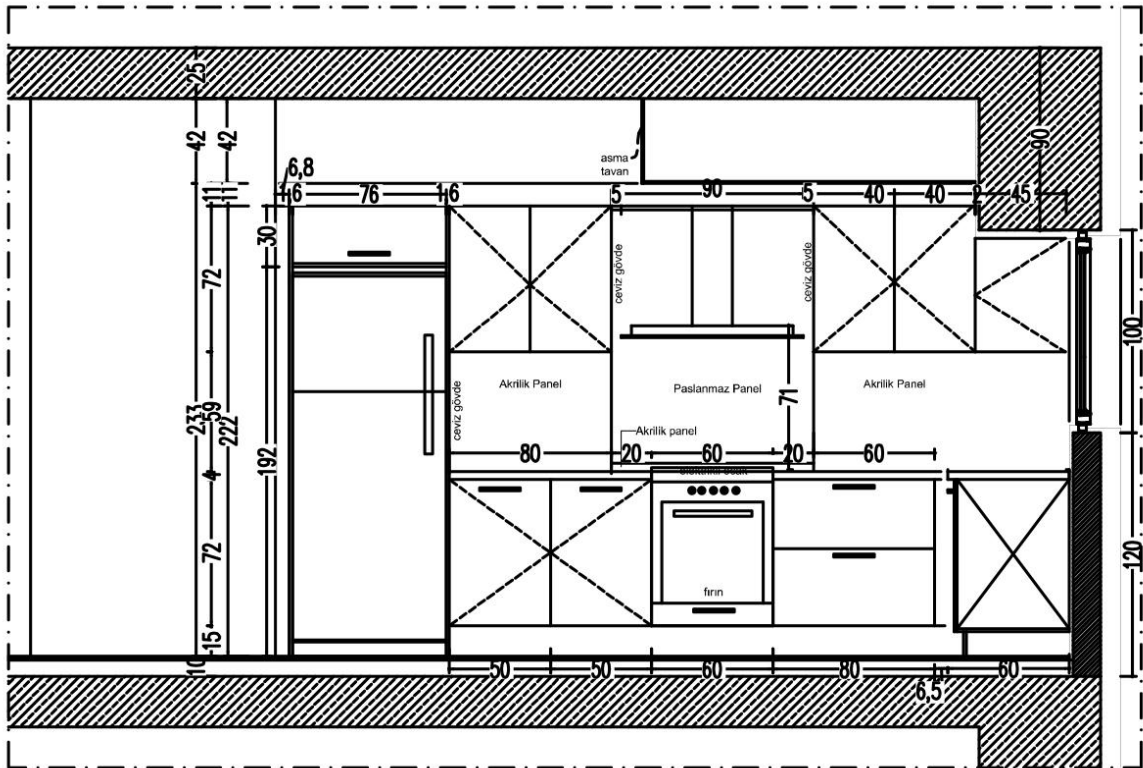
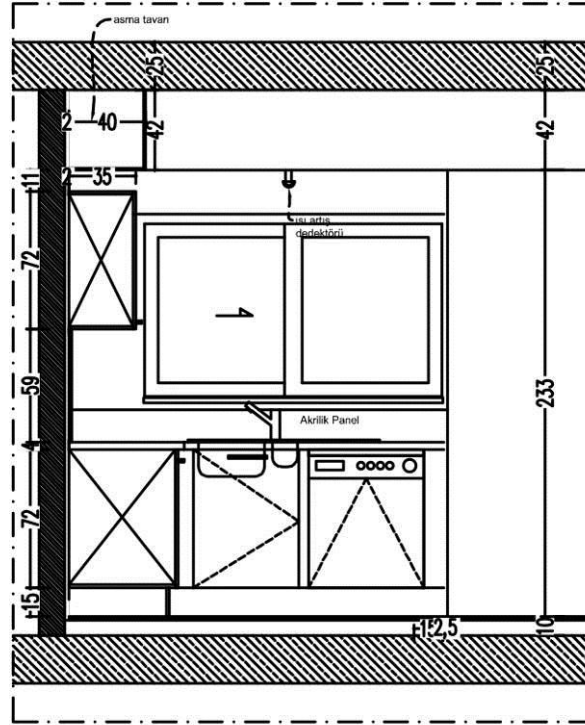

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Akrilik Masa Altı	45x60x18 cm.	2
Akrilik Masa Altı	45x60x36 cm.	2
Şişelik	15x60x72 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Akrilik Masa Altı	45x35x72 cm.	2
Akrilik Masa Altı	60x60x72cm.	1
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	30x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	76x60x36 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.42 m3 çekmece hacmi, 1.88 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.3 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

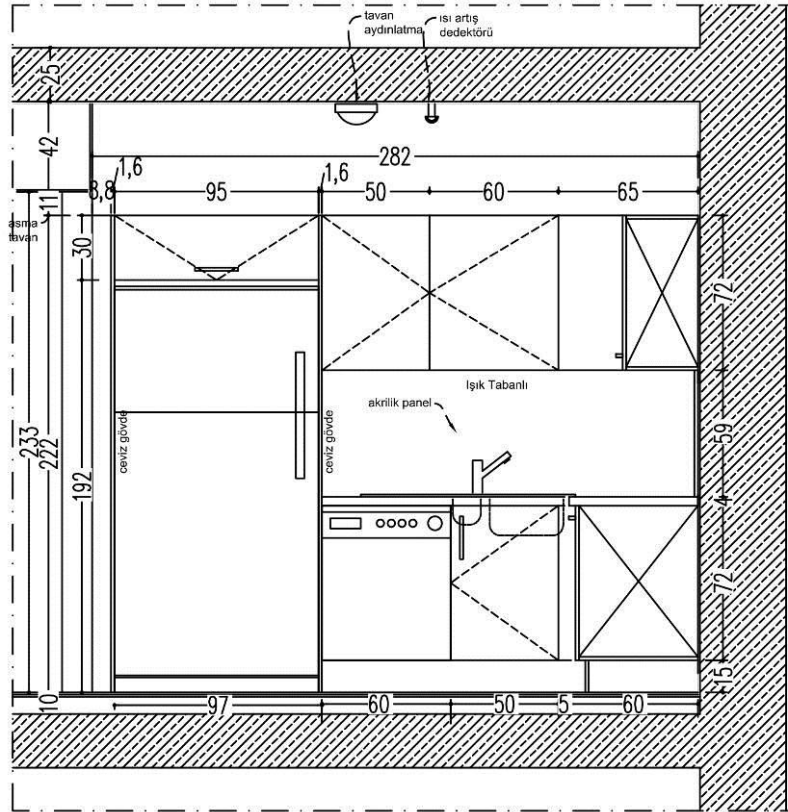
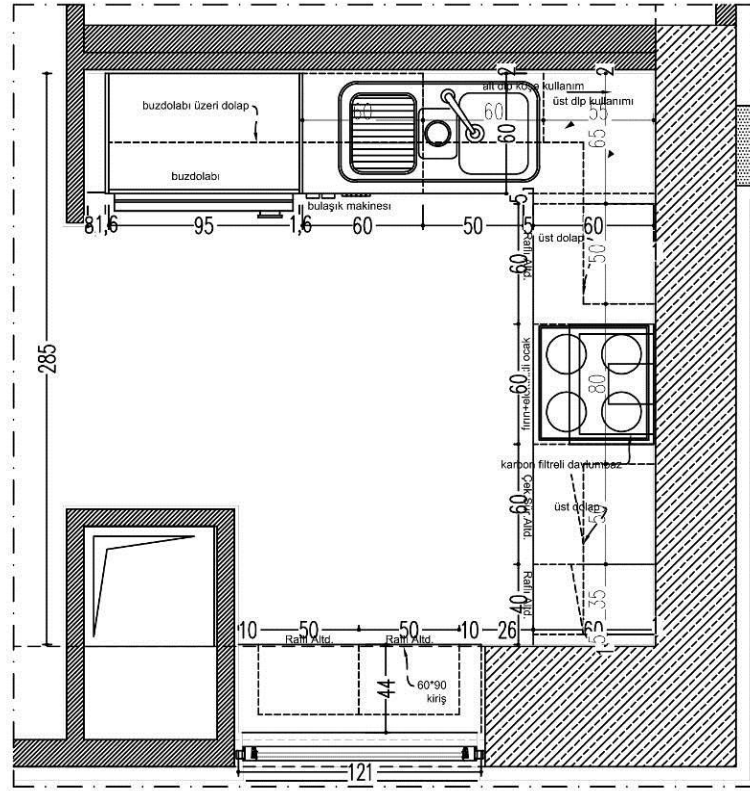
Çizelge C.13 : Andromeda Gold 2+1 konut mutfağı (M13) ve donatıları.

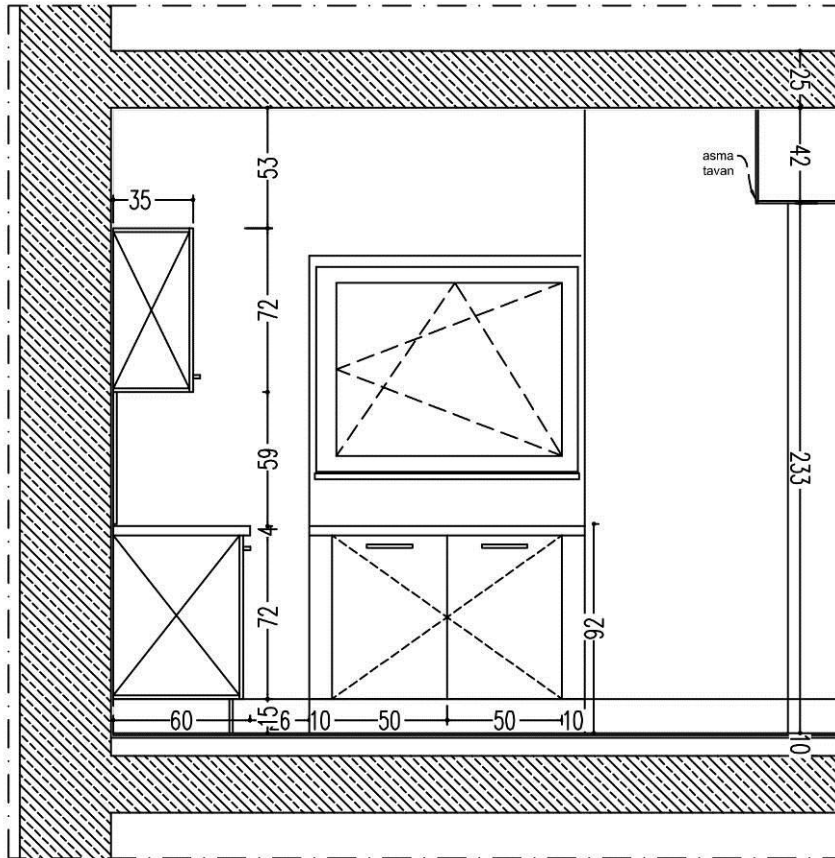
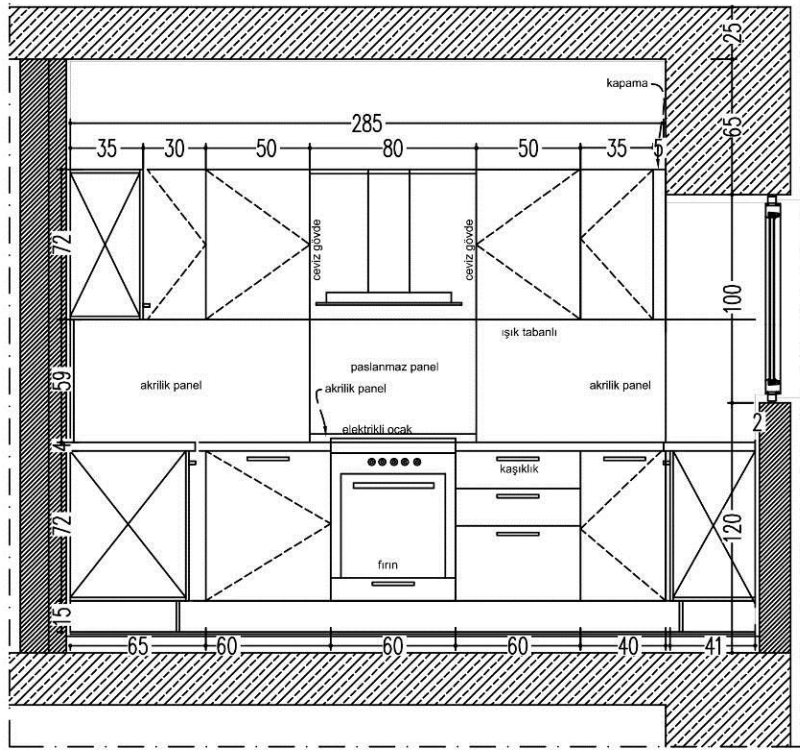

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	87x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Ada Tezgah Altı	90x60x18 cm.	2
Ada Tezgah Altı	90x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	50x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Sürme	80x60x36 cm.	2
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	45x35x56 cm.	1
Tezgah Üstü	76x60x36 cm.	3
Açıklama		
Toplam 0.38 m3 çekmece hacmi, 2.28 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.66 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

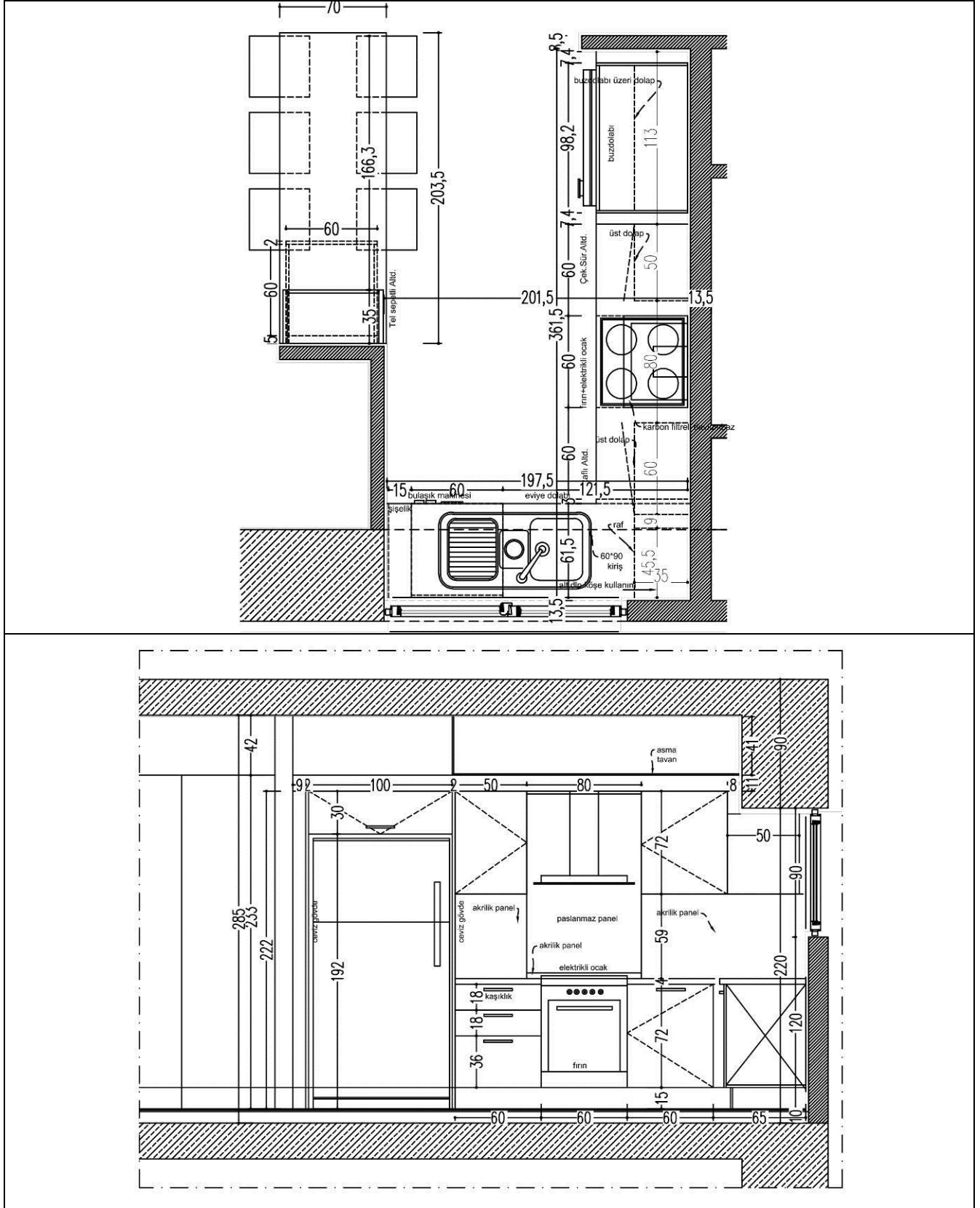
Çizelge C.14 : Andromeda Gold 2+1 konut mutfağı (M14) ve donatıları.

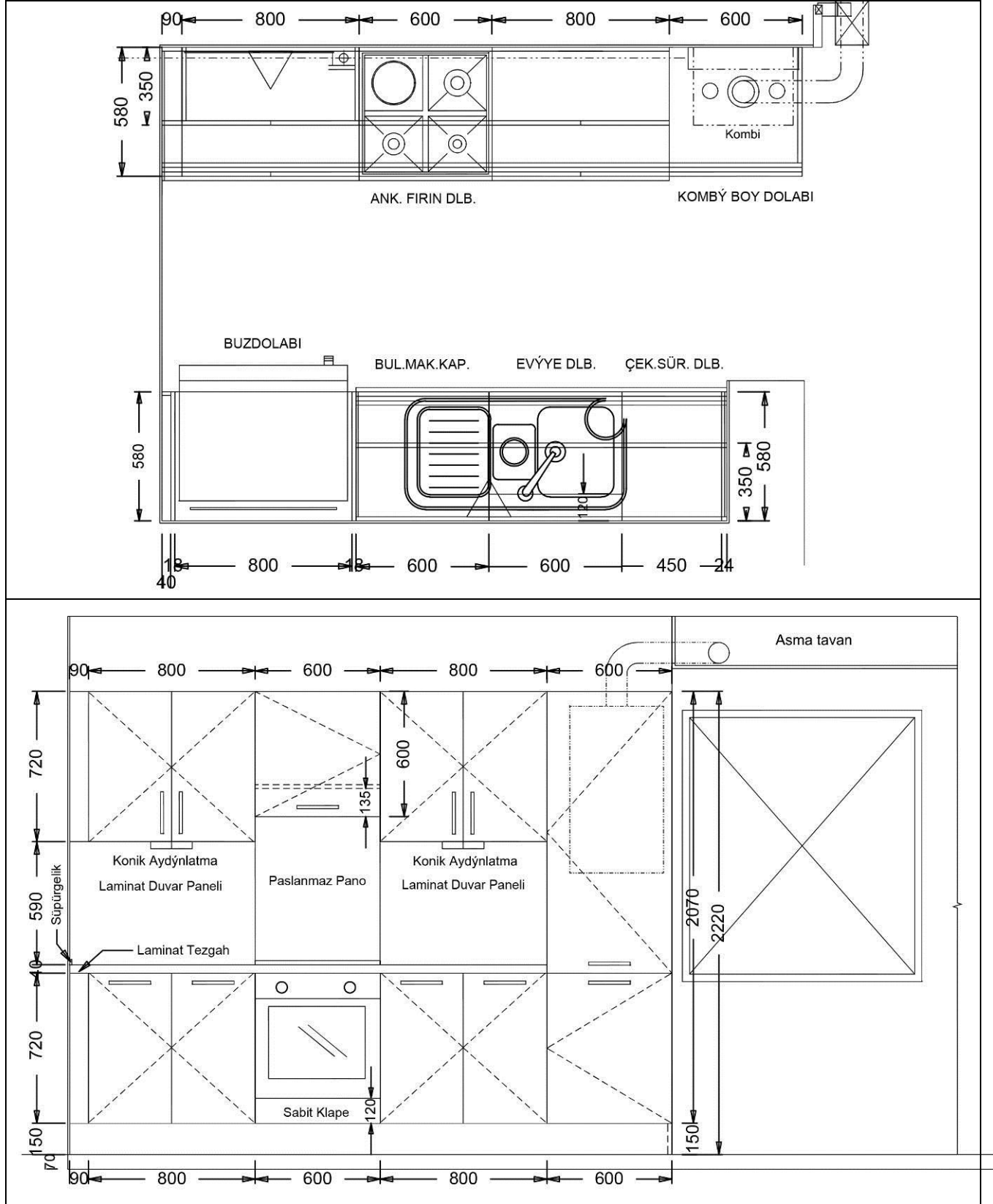
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Fırın Altı	60x60x11 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	50x60x72 cm.	3
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	35x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü Köşe	55x55x72 cm.	1
Tezgah Üstü	95x60x30 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.3 m3 çekmece hacmi, 2.34 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.54 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

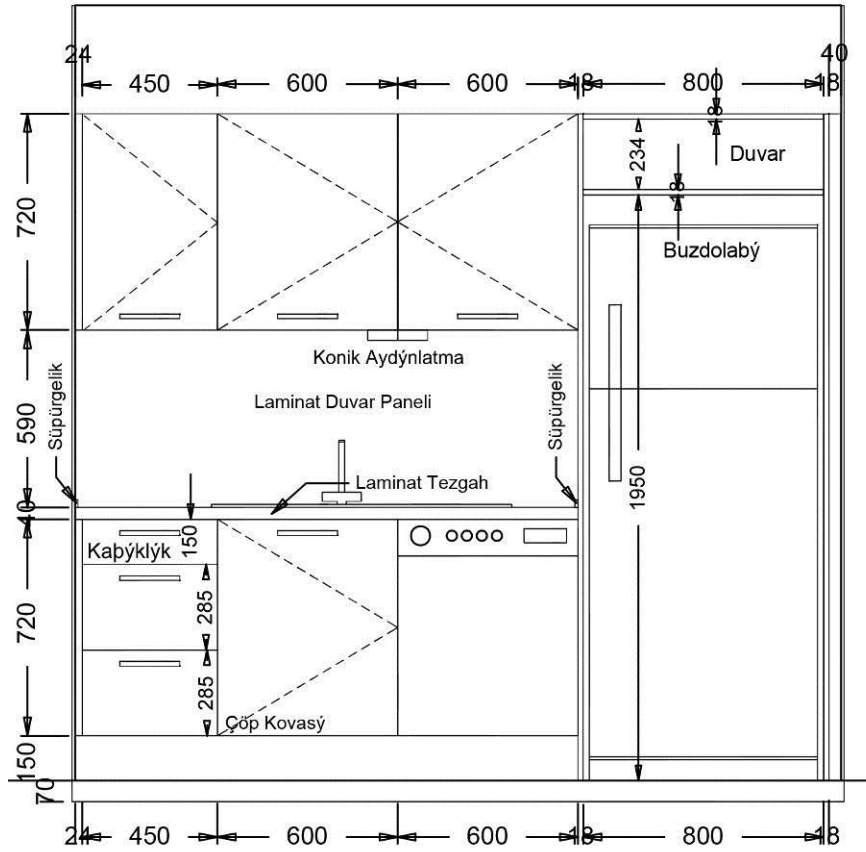
Çizelge C.15 : Andromeda Gold 2+1 konut mutfağı (M15) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	100x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	60x60x18 cm.	2
Masa Altı	60x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	3
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	100x60x30 cm.	1
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	1
Masa Üstü Boy Dolabı	60x35x128 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 1.76 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.02 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

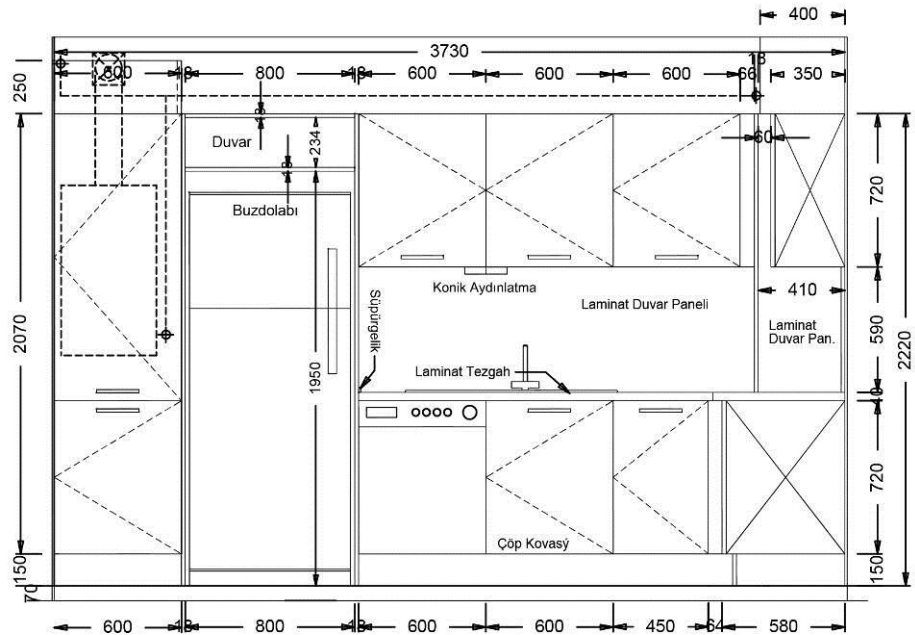
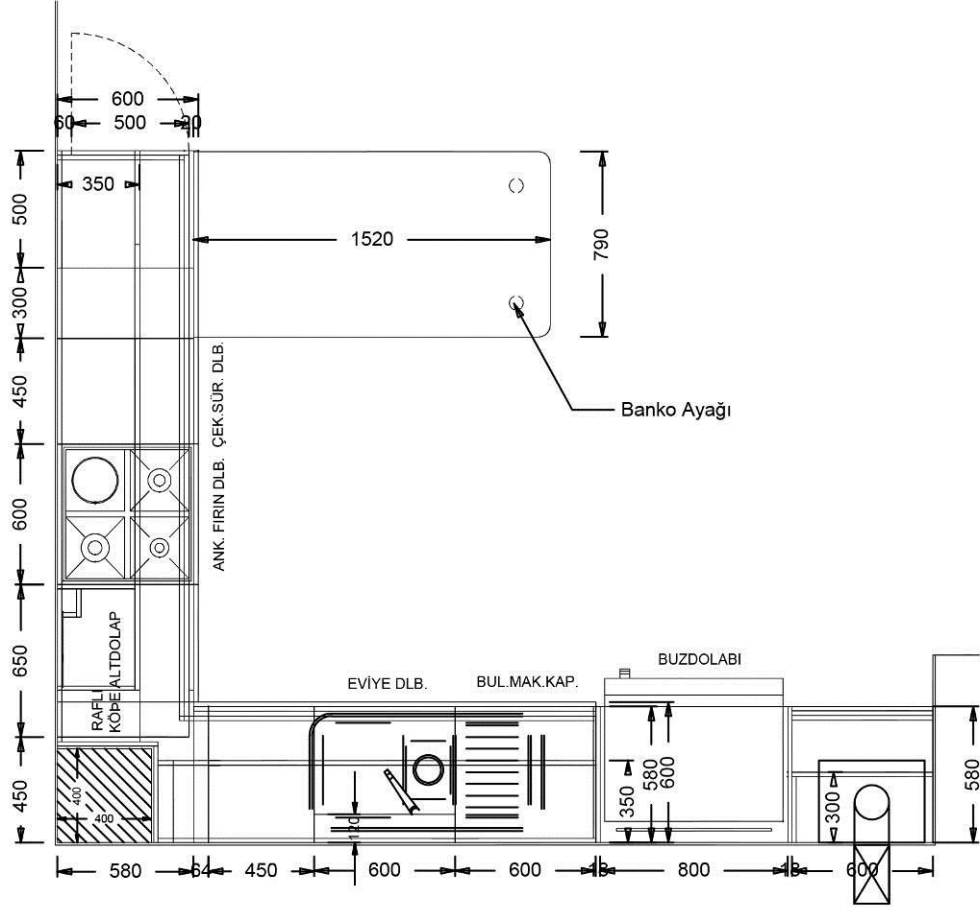
Çizelge C.16 : My City 2+1 konut mutfağı (M16) ve donatıları.

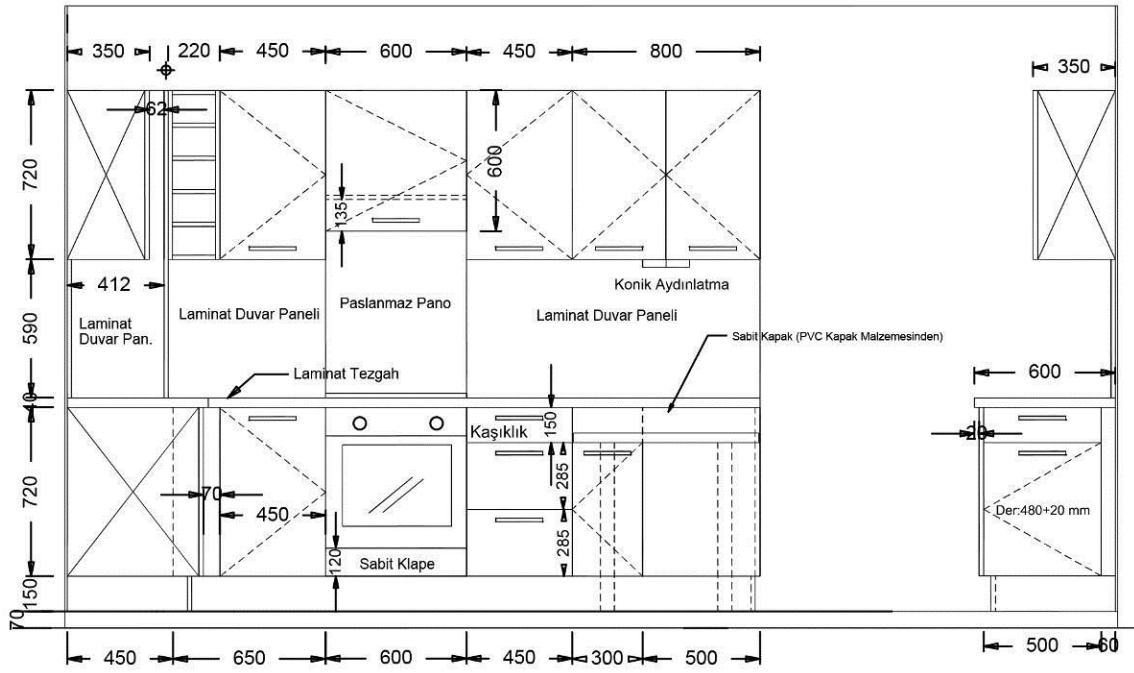

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x15 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x28.5 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	4
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	80x60x24 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.19 m3 çekmece hacmi, 1.92m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.11 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

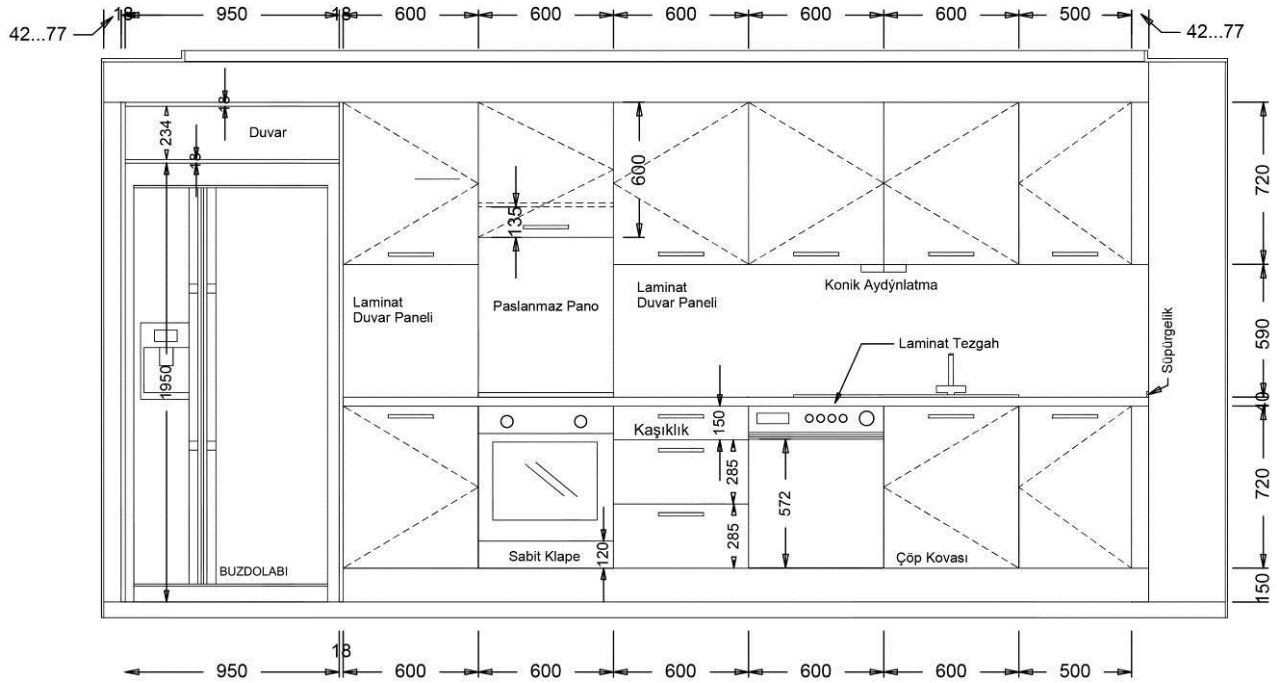
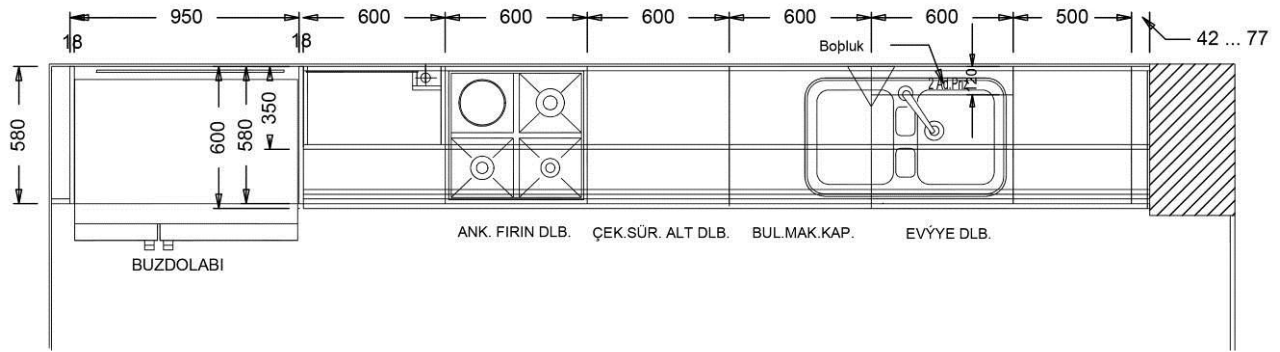
Çizelge C.17 : My City 2+1 konut mutfağı (M17) ve donatıları.

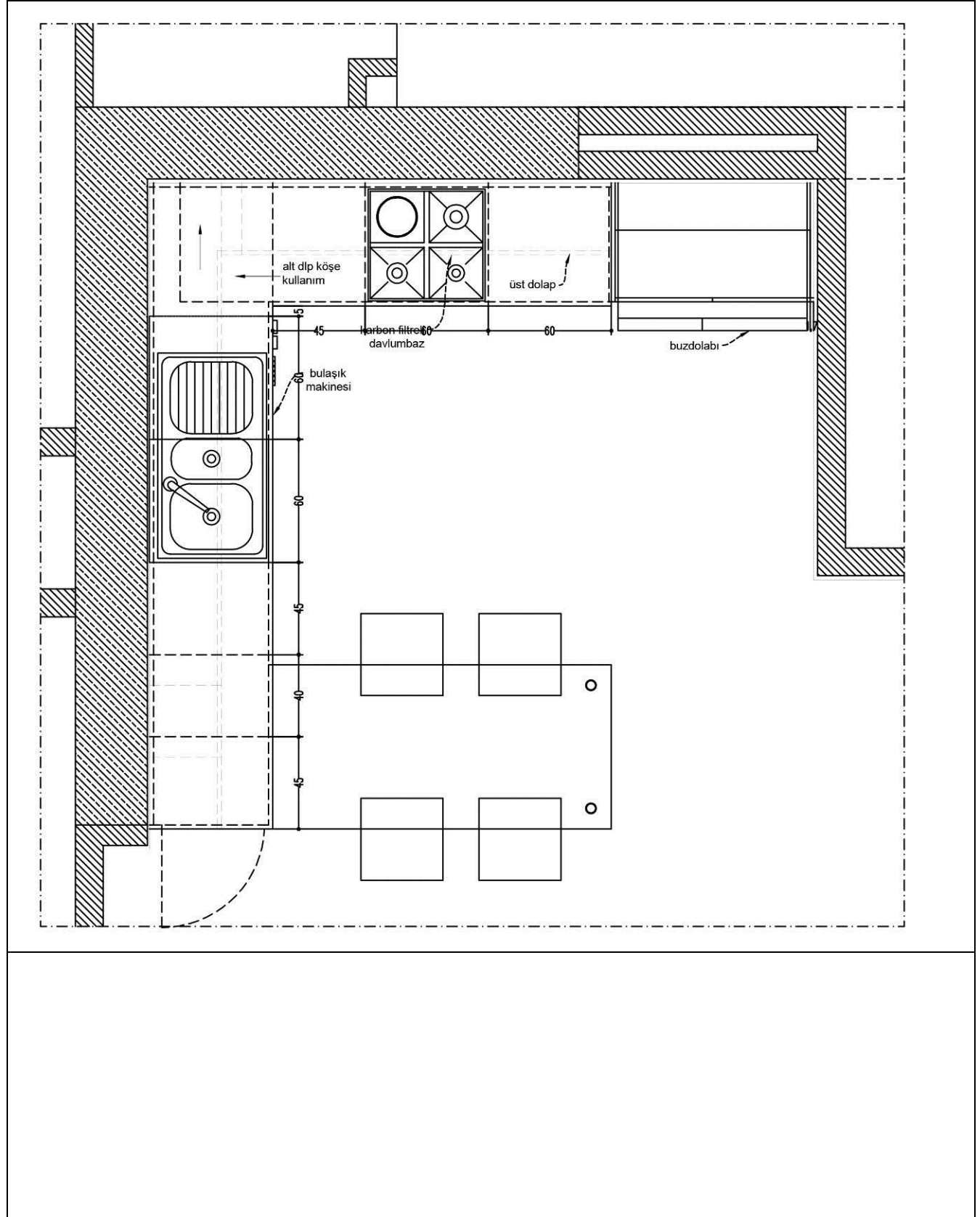
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x184 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x15 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x28.5 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	65x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	45x30x72 cm.	1
Tezgah Altı	35x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	80x60x23.4 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Duvar Rafı	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Üstü	22x35x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.23 m3 çekmece hacmi, 1.53m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.02 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

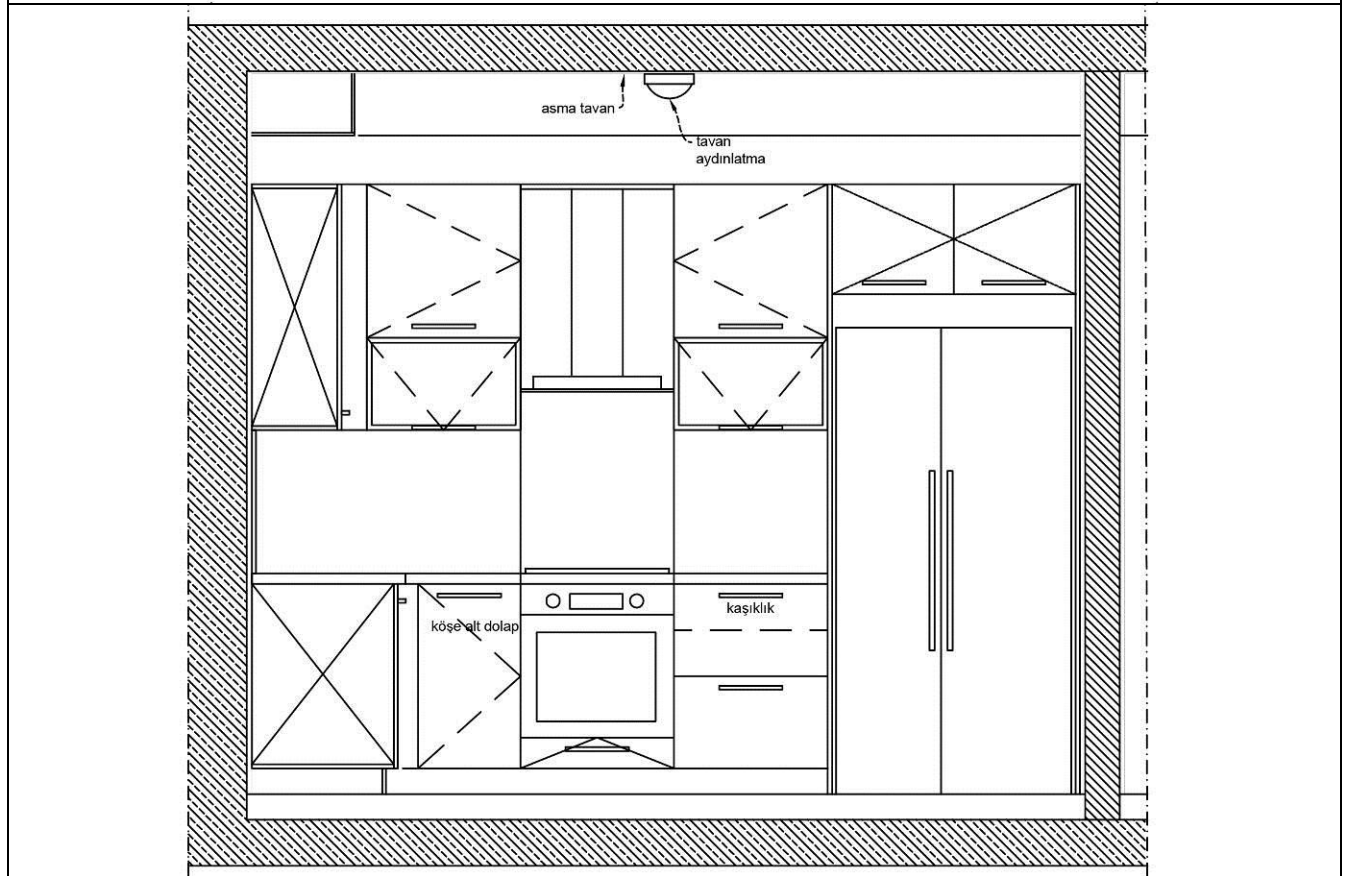
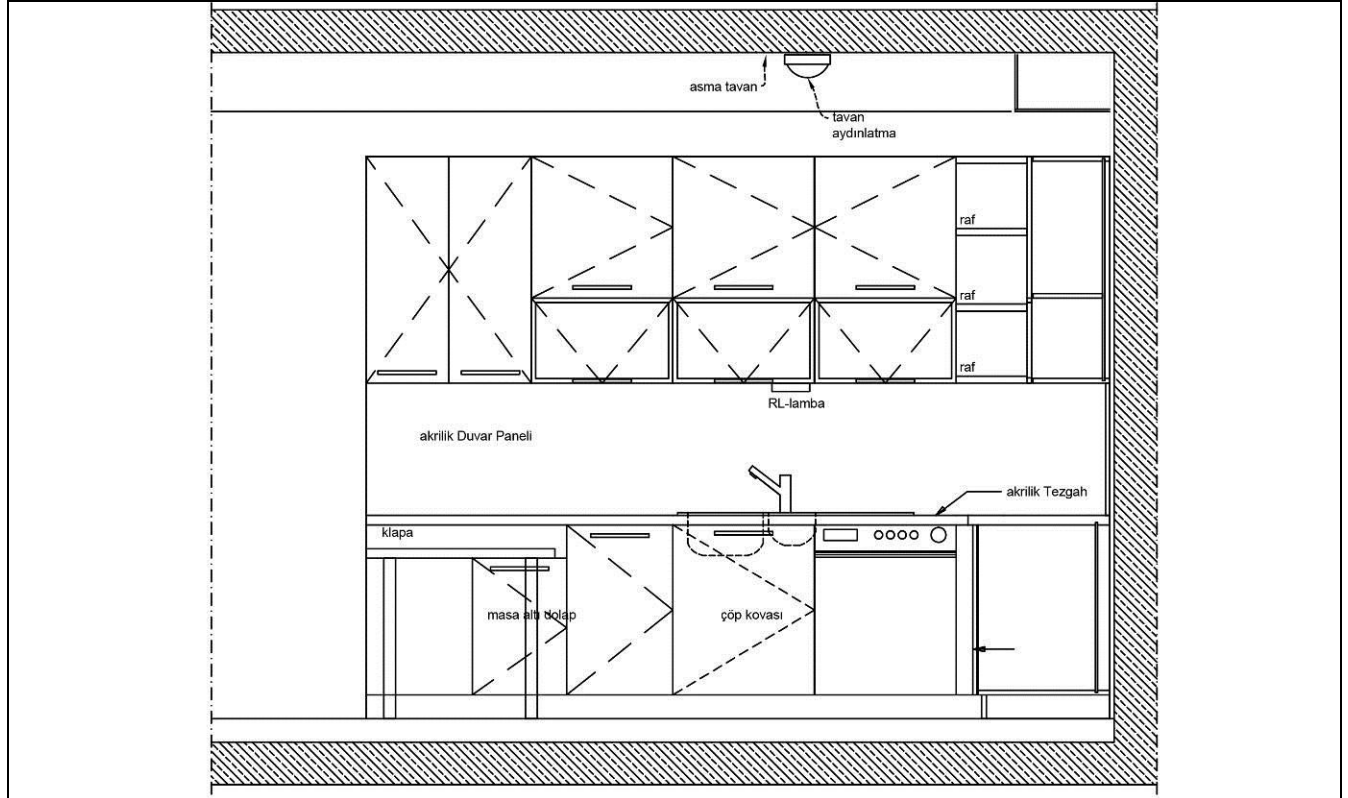
Çizelge C.18 : My City 2+1 / 3+1 konut mutfaklığı (M18) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x195 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x15 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x28.5 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	50x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Masa Üstü Panjur Kapaklı	95x60x23.4 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.23 m3 çekmece hacmi, 1.60 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 1.83 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

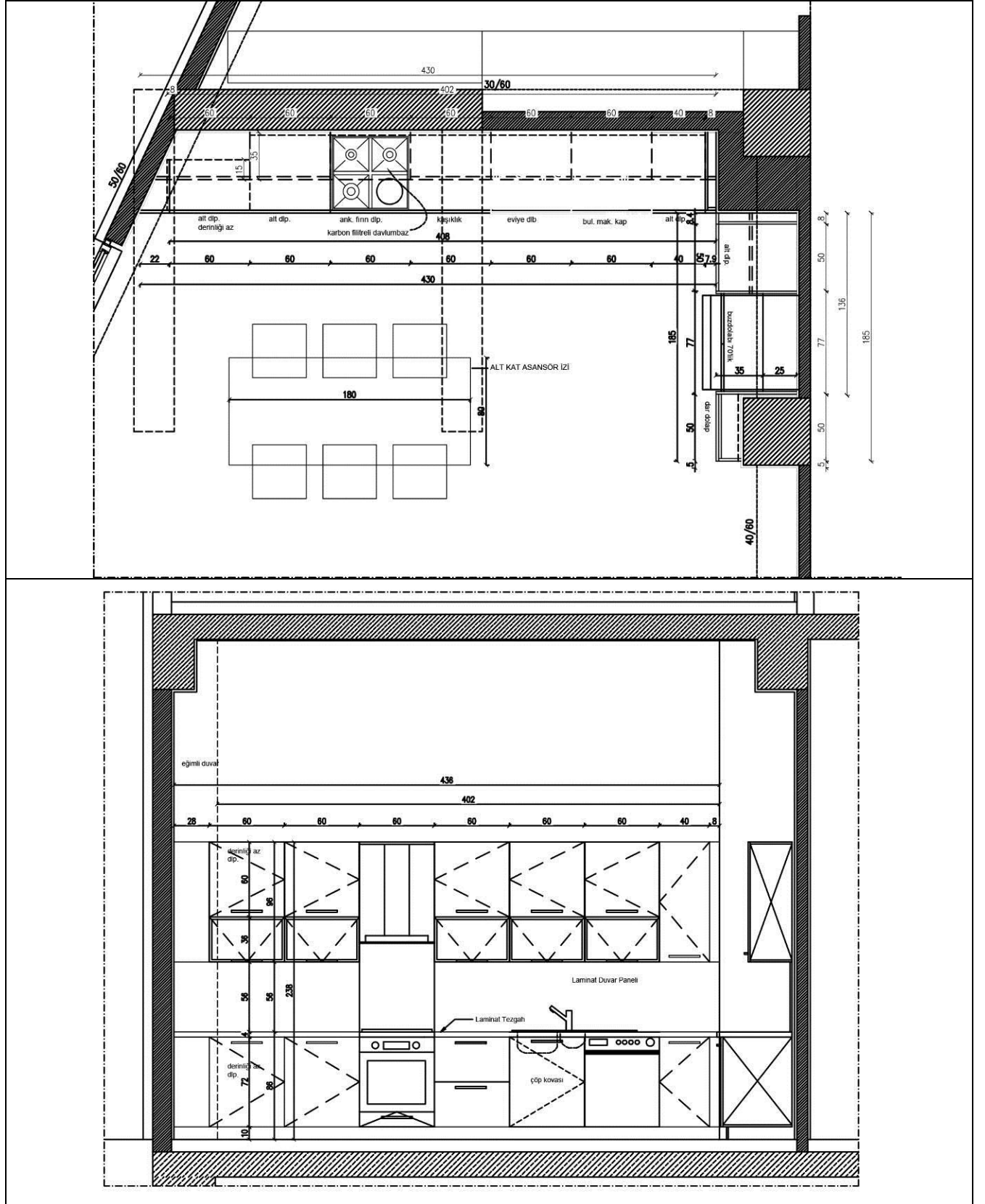
Çizelge C.19 : My Home konut mutfağı (M19) ve donatıları.

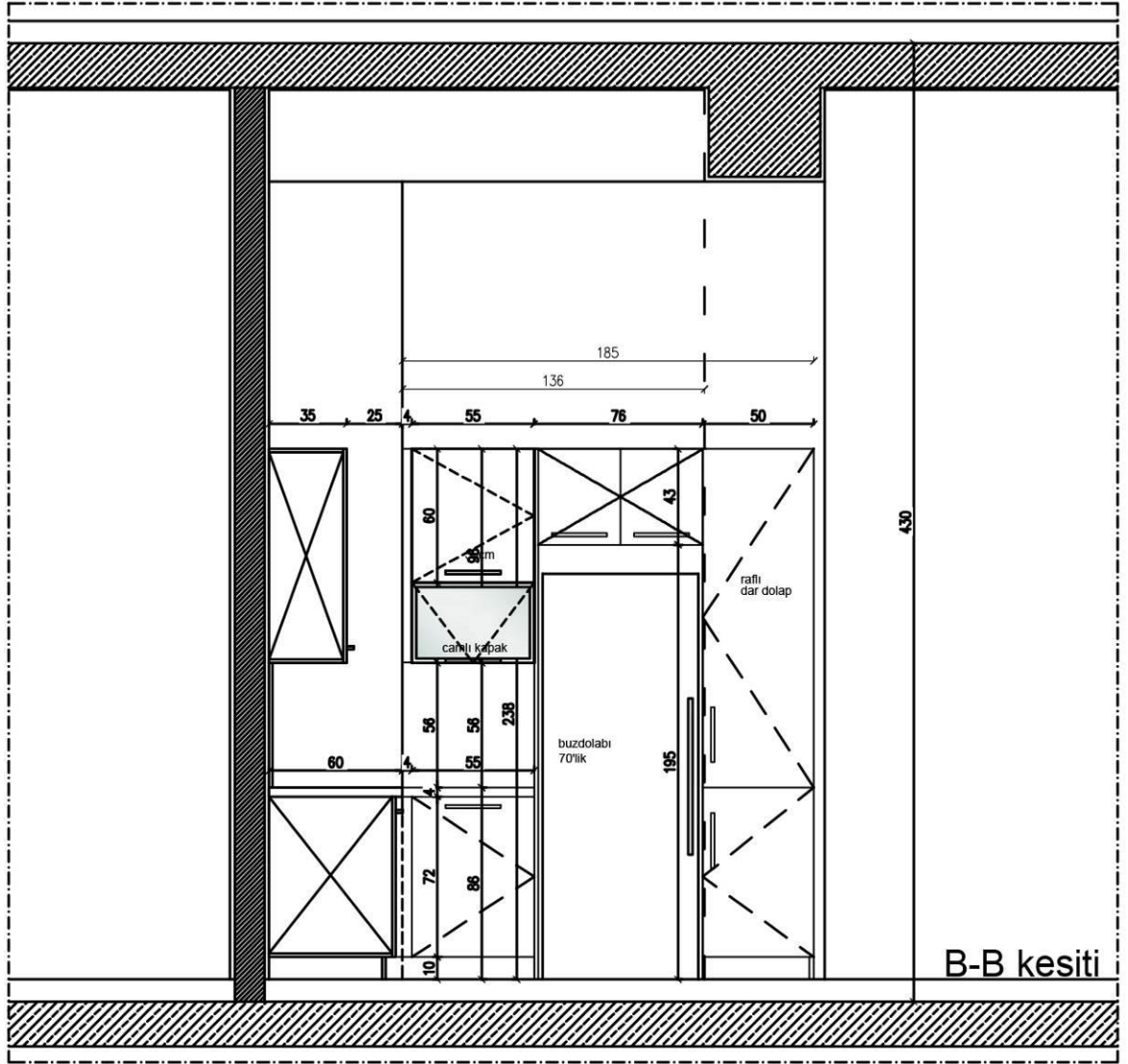

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	80x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x42x65 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	60x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	40x60x58 cm.	1
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	2
Tezgah Üstü	35x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x36 cm.	5
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	5
Tezgah Üstü	47.5x60x43 cm.	2
Raf Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Üstü	30x35x96 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 2.07 m3 dolap hacmi ve 0.1 m3 raf hacmi olmak üzere toplamda 2.43 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

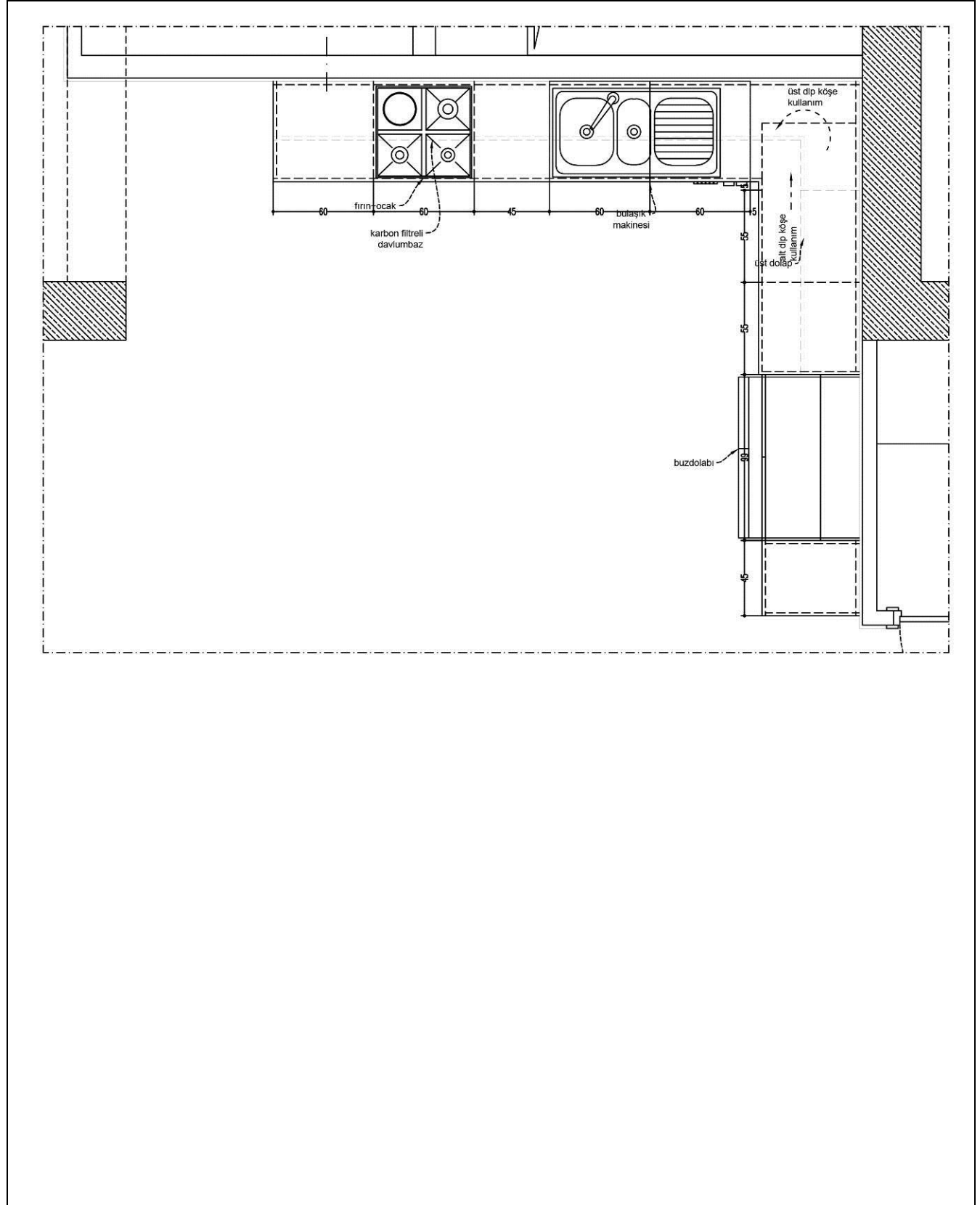
Çizelge C.20 : My Home konut mutfağı (M20) ve donatıları.

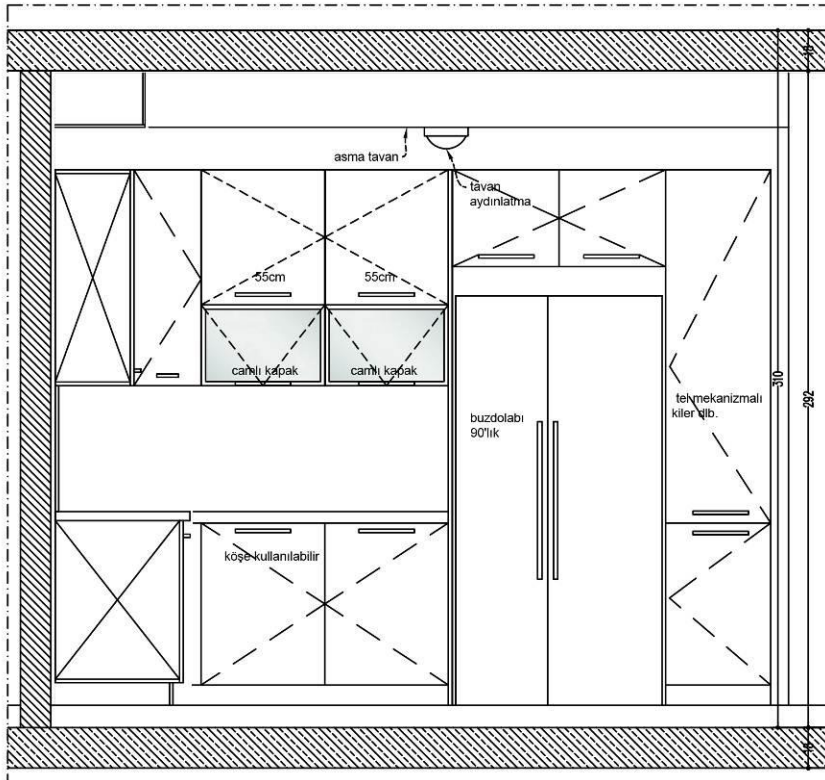
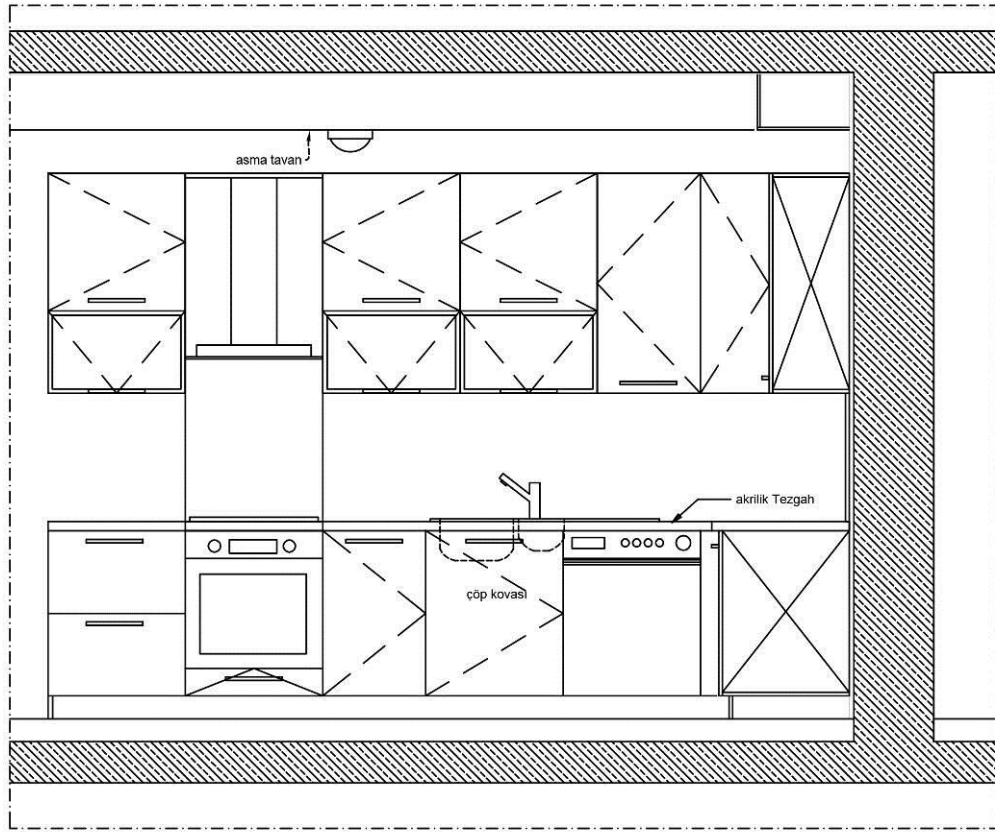

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	3
Tezgah Altı	55x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	1
Boy Dolap	50x60x204 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	5
Tezgah Üstü	60x35x36 cm.	5
Tezgah Üstü	40x35x96 cm	1
Tezgah Üstü	55x35x60 cm.	1
Tezgah Üstü	55x35x36 cm.	1
Tezgah Üstü	38x60x43 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 3.32 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.58 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

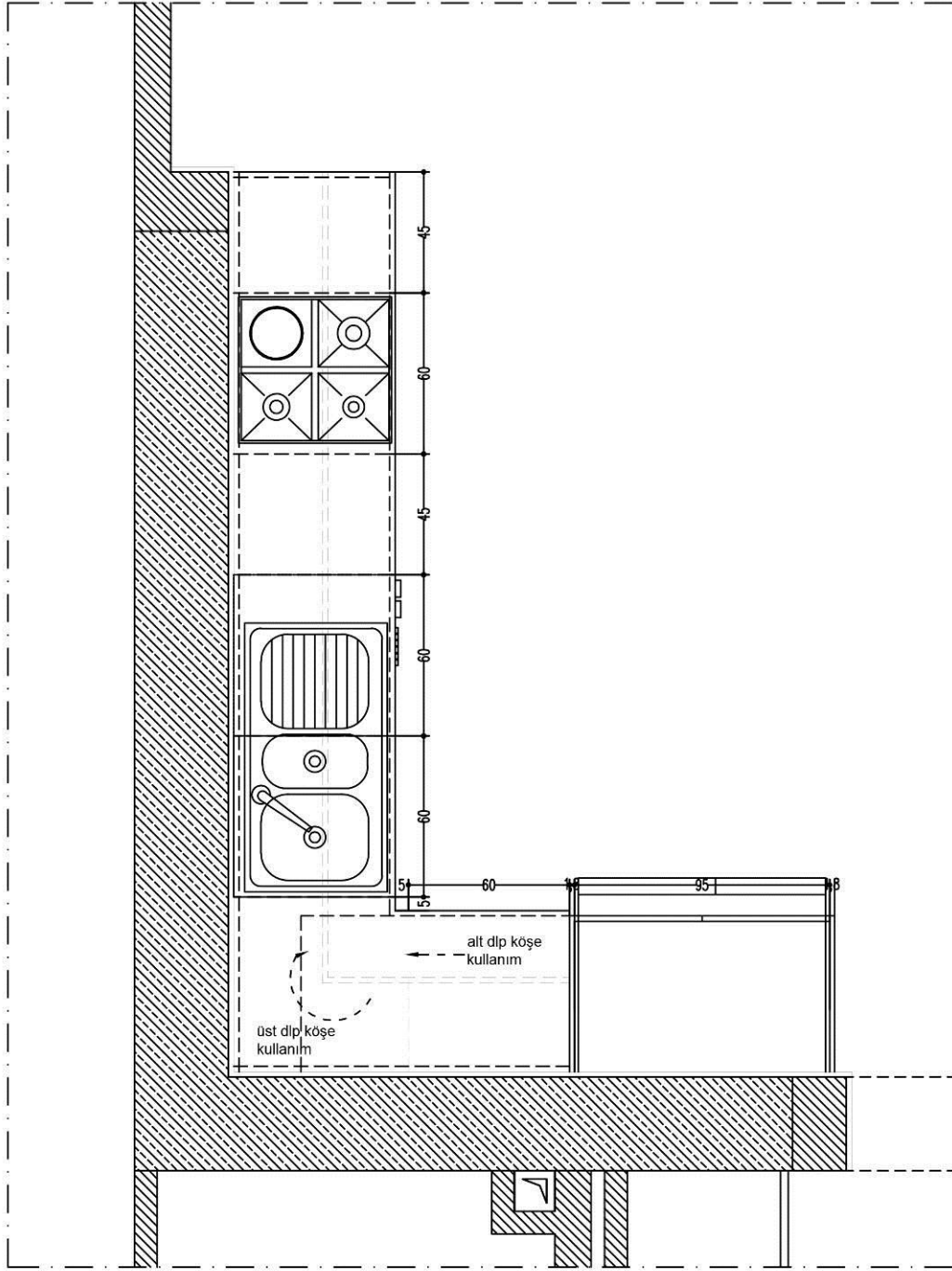
Çizelge C.21 : My Home 2+1 / 3+1 konut mutfağı (M21) ve donatıları.

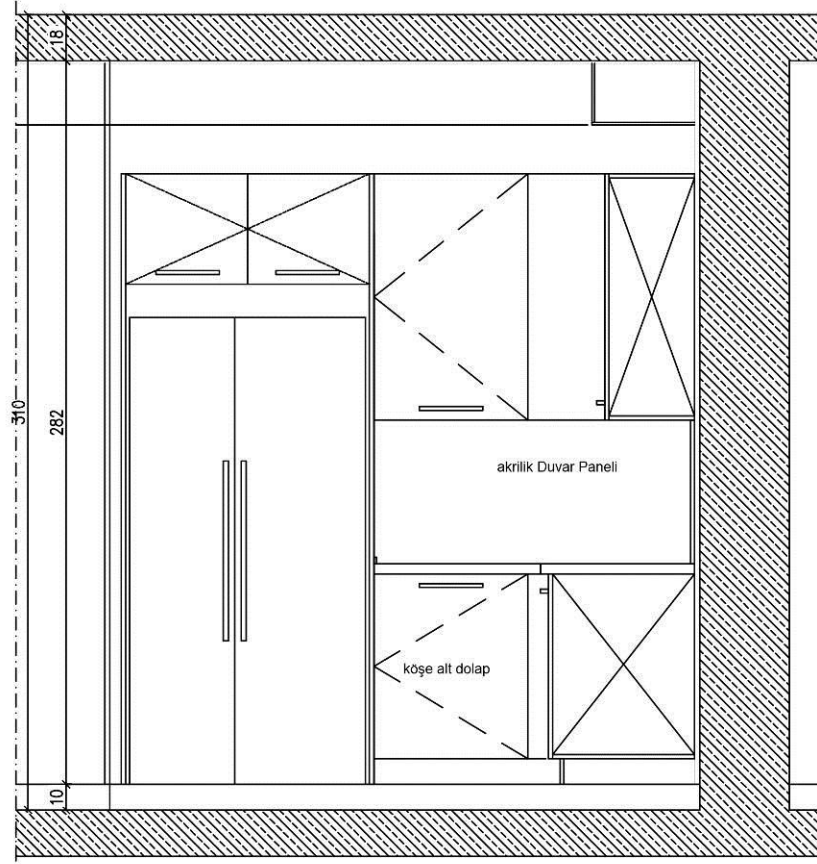
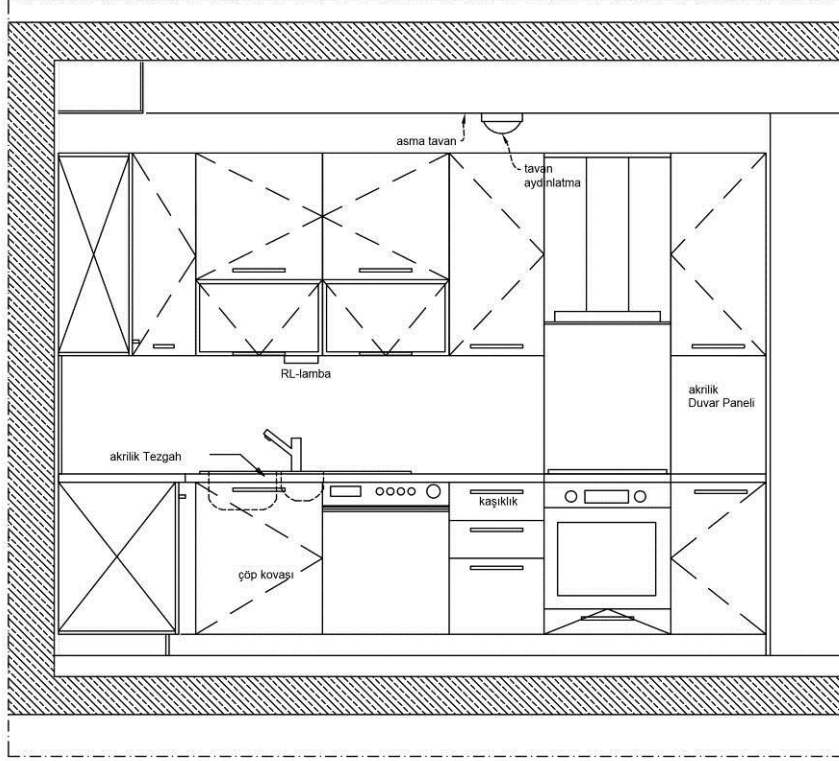

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	100x70x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x60 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x35x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	2
Fırın Altı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	55x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Boy Dolap	45x60x240 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	3
Tezgah Üstü	60x35x36 cm.	3
Tezgah Üstü	45x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü Köşe	45x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü	55x35x60 cm.	2
Tezgah Üstü	55x35x36 cm.	2
Tezgah Üstü	50x60x40 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 3.61 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.87 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

Çizelge C.22 : My Home 2+1 / 3+1 konut mutfağı (M22) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x60 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x35x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x36 cm.	1
Fırın Altı	60x60x12 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x36 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	2
Tezgah Üstü	45x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü Köşe	45x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü	47.5x60x43 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.23 m3 çekmece hacmi, 2.12 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.35 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

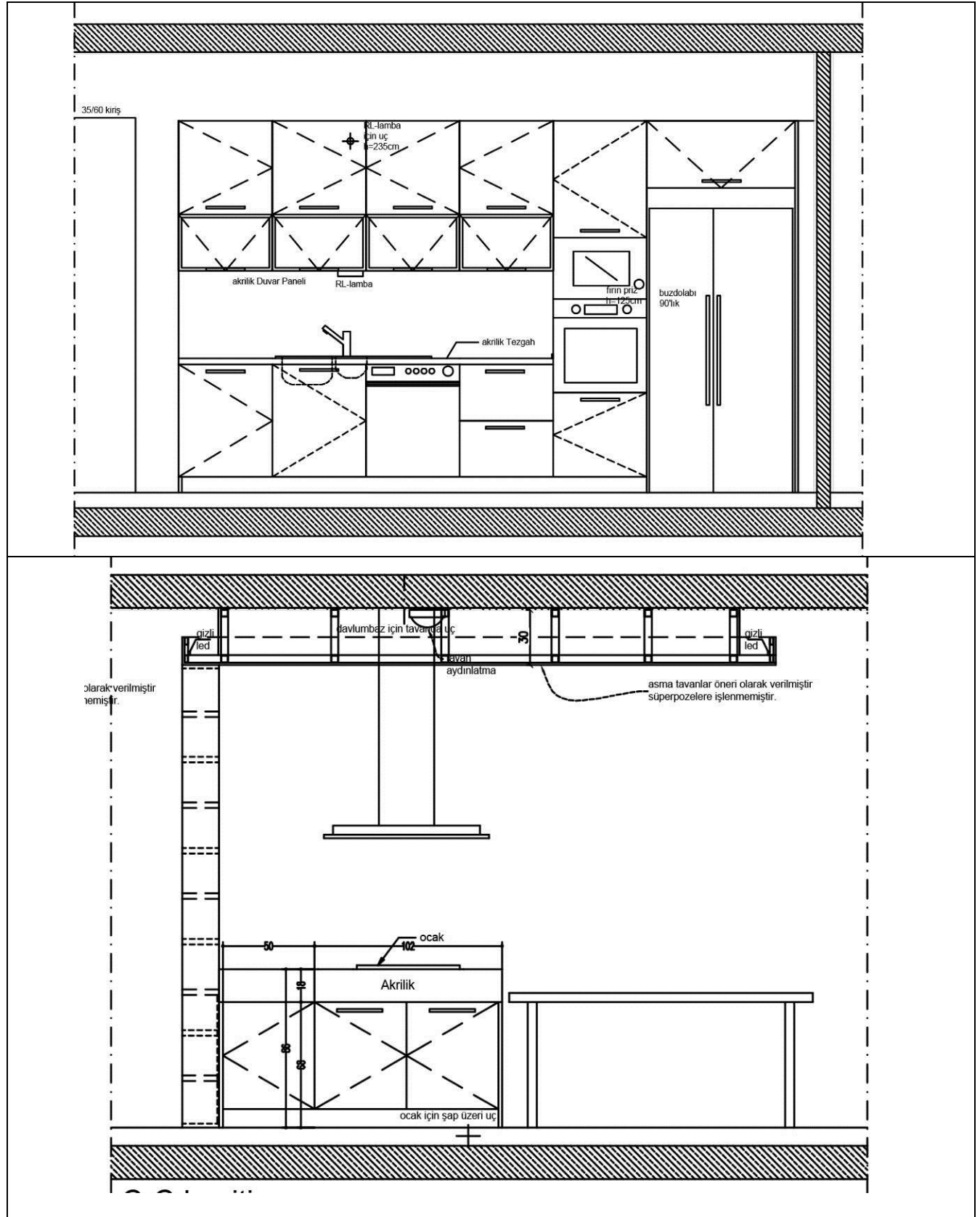
This architectural floor plan illustrates a kitchen and dining area. The kitchen is equipped with a sink, a cooktop, a refrigerator, and various storage units. The dining area includes a table and chairs. Dimensions and labels in Turkish are used to specify the layout and components.

Labels and Dimensions:

- ank. fırın**: Built-in oven
- buzdolabı**: Refrigerator
- bcak**: Sink
- alt dolap**: Lower cabinet
- kitaplık**: Pantry

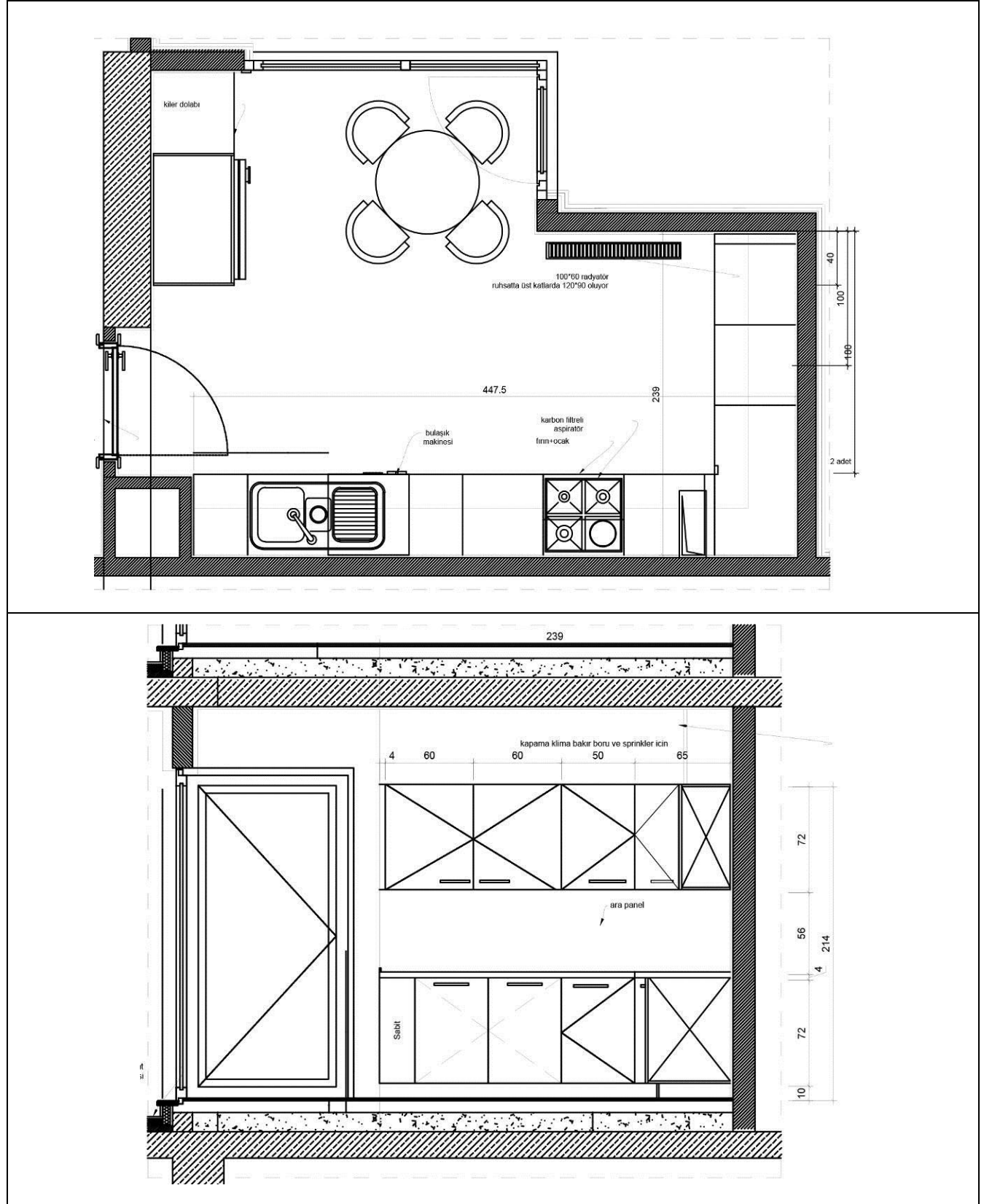
Dimensions (cm):

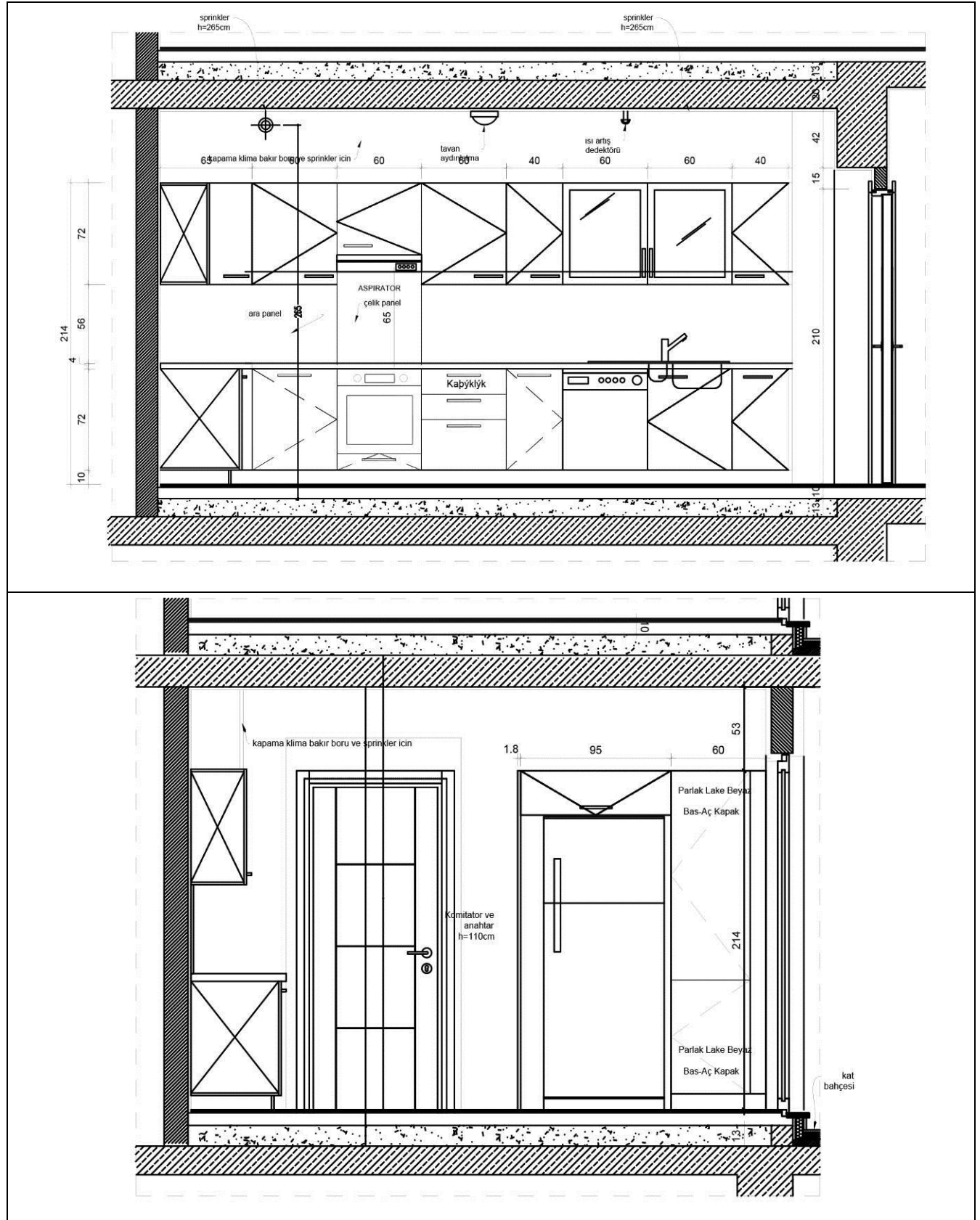
- 60, 60, 60, 60, 60, 95, 10, 104, 50, 20, 96,8

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	100x62x65 cm. – Ada Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Masa Altı	50x55x72 cm.	3
Tezgah Altı	60x50x60 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	4
Tezgah Üstü	60x35x36 cm.	4
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	95x60x36 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 2.45 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.71 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

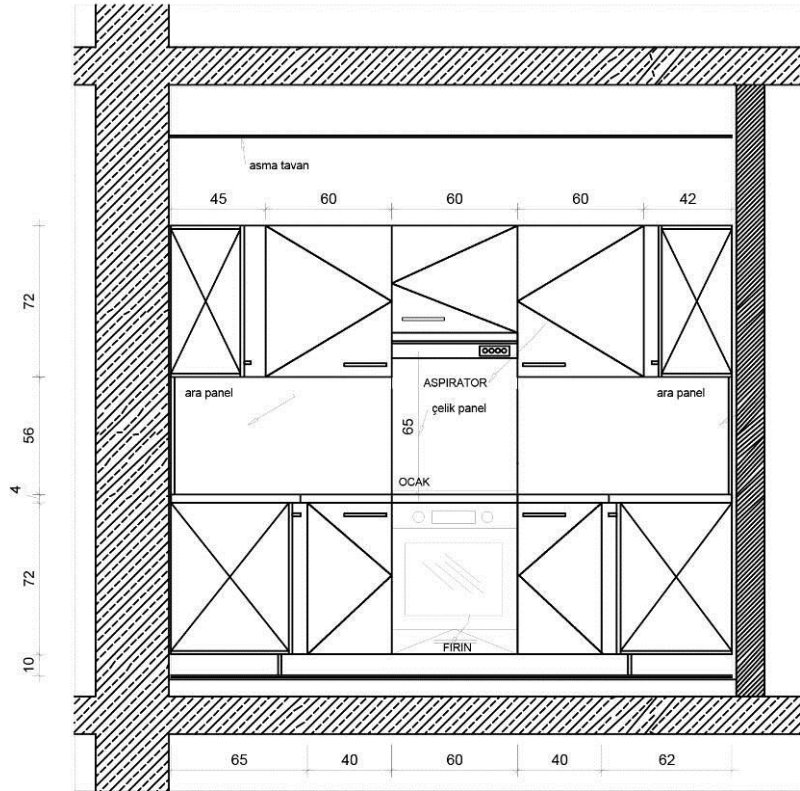
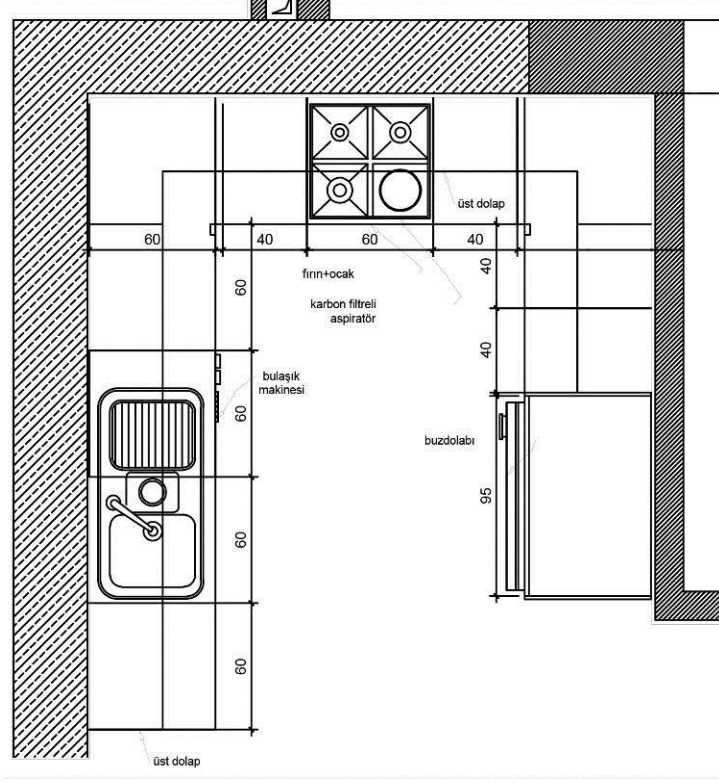
Çizelge C.24 : My Towerland 2+1 konut mutfağı (M24) ve donatıları.

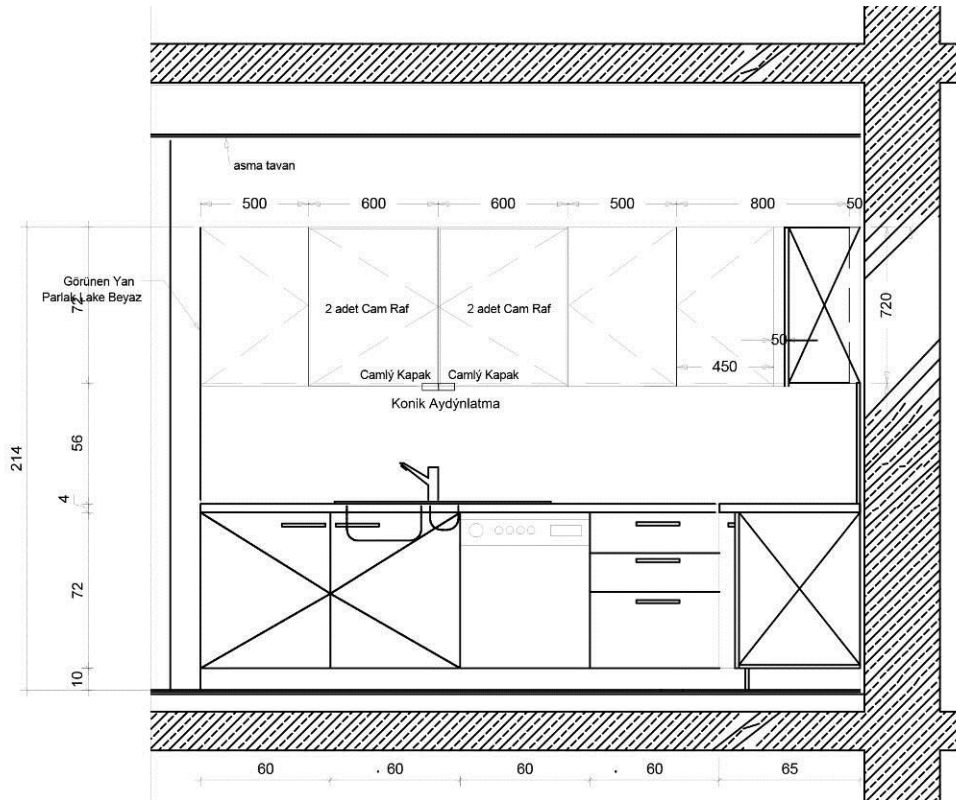
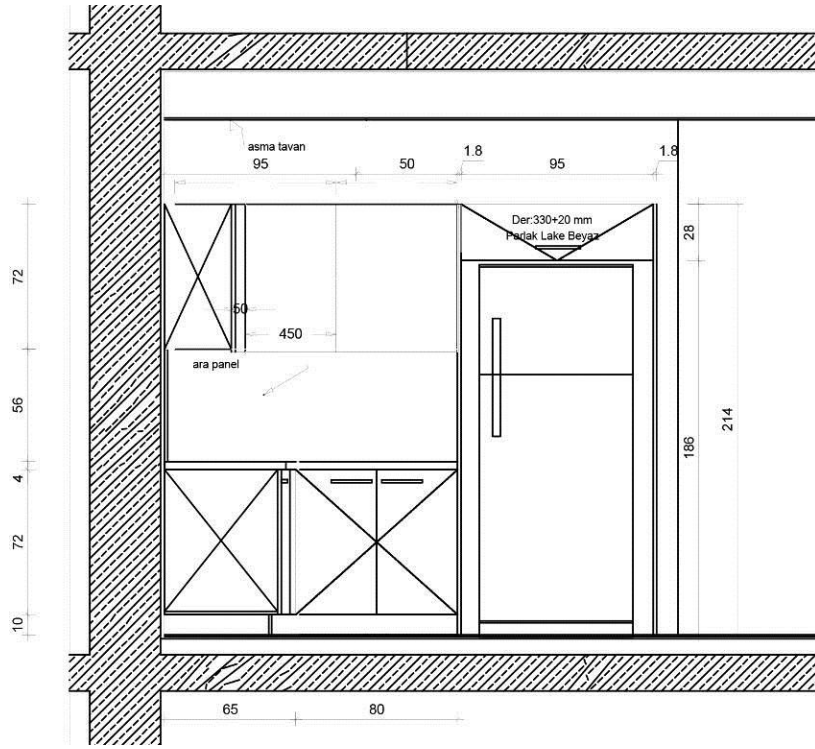

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	15x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	50x60x72 cm.	3
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	2
Boy Dolabı	60x60x204 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm	6
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Tezgah Üstü Köşe	65x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	30x35x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 3.80 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 4.06 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

Çizelge C.25 : My Towerland 2+1 konut mutfağı (M25) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Aspiratör (enxderinlikxyükseklik)	60x60 cm.	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	4
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	45x45x72 cm.	2
Tezgah Üstü Köşe	40x35x72 cm.	2
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, kombi boy dolabı dışında 3.28 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.54 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

ANK. FIRIN DLB. ÇEK. SÜR. DLB. BUL. MAK. KAP. EV'YE DLB.

35*60 giriş

alçıpan duvar

50*xxx radyatör

RAFLI BOY DOLAP

BUZDOLABI

75 350 75 1800

sprinkler
h=265cm

kiriş altından tesisat geçecek bu sebeple bu kısımdaki asma tavan kotunu düşürdük. bu mutfaklarda üst dolaplar 75cm lik yapılacaktır

Asma Tavan

50 600 600 600 600 800 600 60

530 40 710

Paslanmaz Pano

2 adet Cam Raf

Camlı Kapak

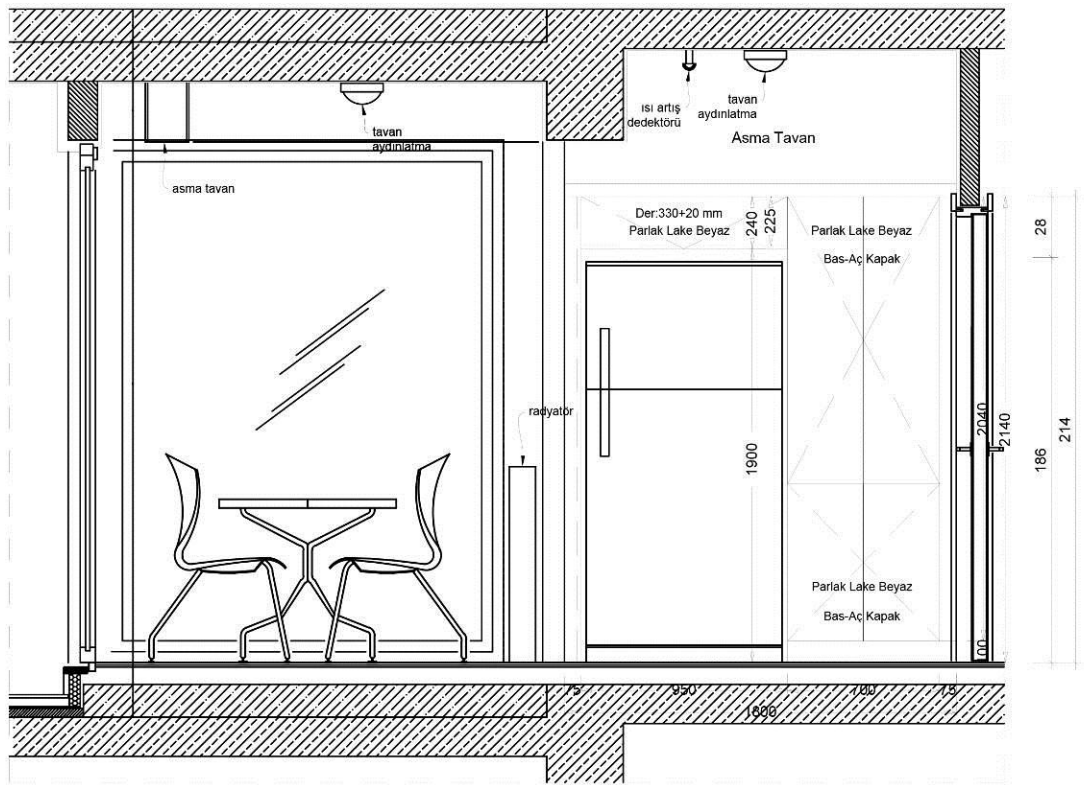
Konik Aydınlatma

Laminat Tezgah

Kabıklık

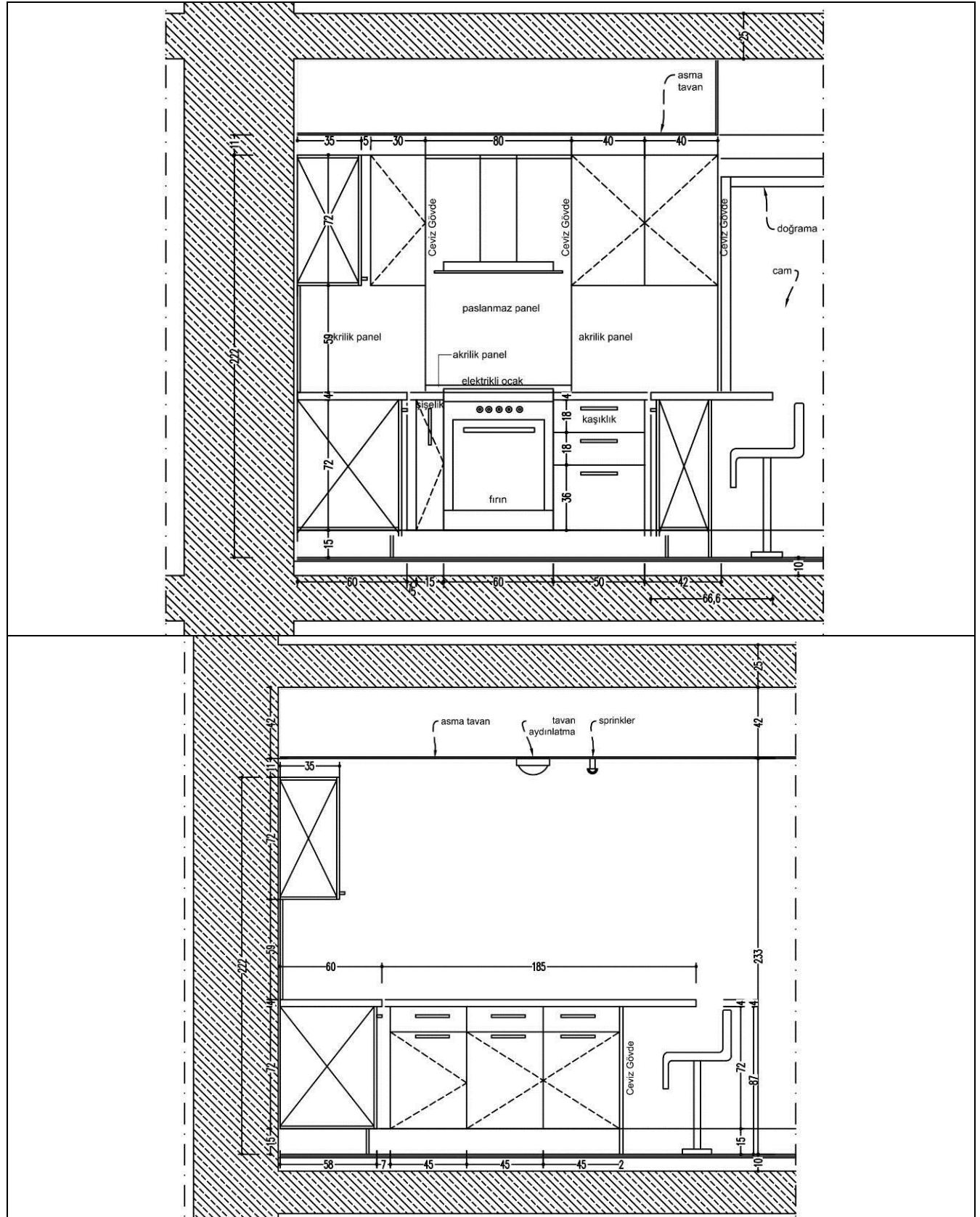
572

720 550 2140 720 100

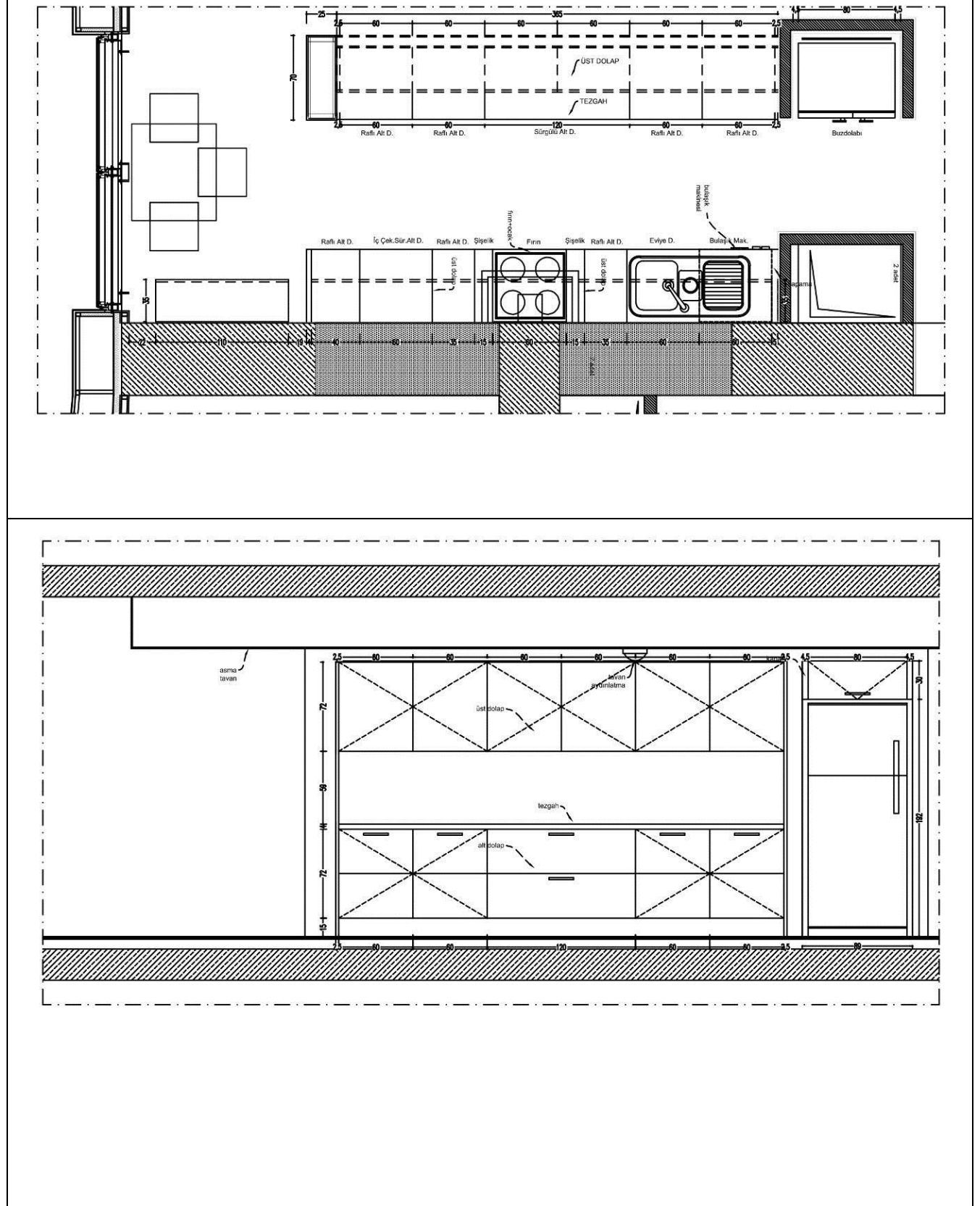
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	96x70x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlik)	60x35 cm. – Aspiratör	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Akrilik Masa Altı	45x60x18 cm.	2
Akrilik Masa Altı	45x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Akrilik Masa Altı	45x35x72 cm.	2
Akrilik Masa Altı	60x60x72cm.	1
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	30x60x72 cm.	2
Boy Dolabı	30x60x204 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x53 cm.	1
Tezgah Üstü	96x60x24 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.19 m3 çekmece hacmi, 3.05 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.24 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

[illegible]

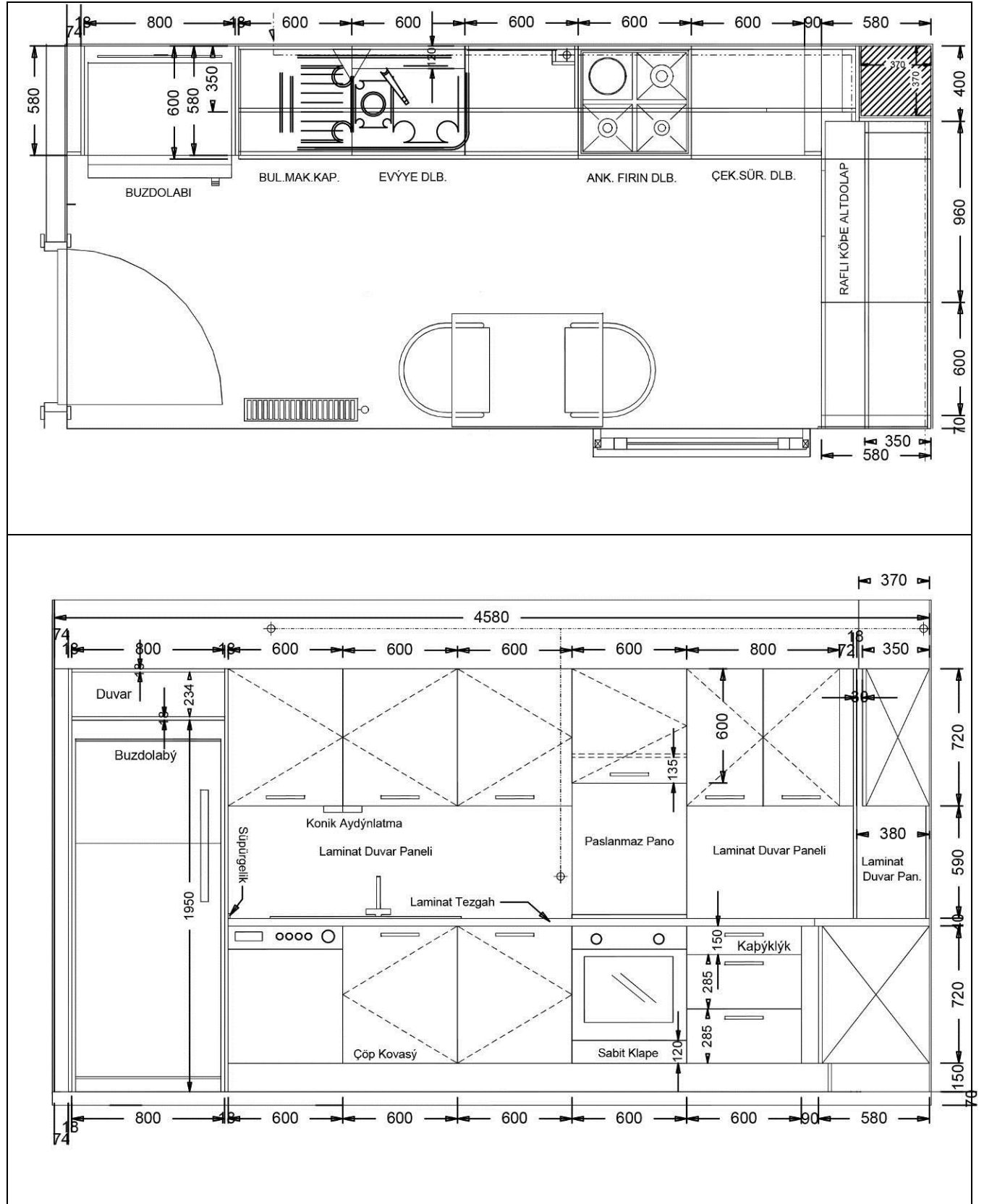
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	76x65x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	45x40x15 cm.	3
Tezgah Altı	50x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	50x60x36 cm.	1
Tezgah Altı Şişelik	15x60x72 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	60x40x72 cm.	1
Tezgah Altı	45x40x54 cm.	3
Tezgah Üstü Köşe	35x45x72 cm.	1
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	76x60x30 cm.	1
Tezgah Üstü	30x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.16 m3 çekmece hacmi, 1.68 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 1.84 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

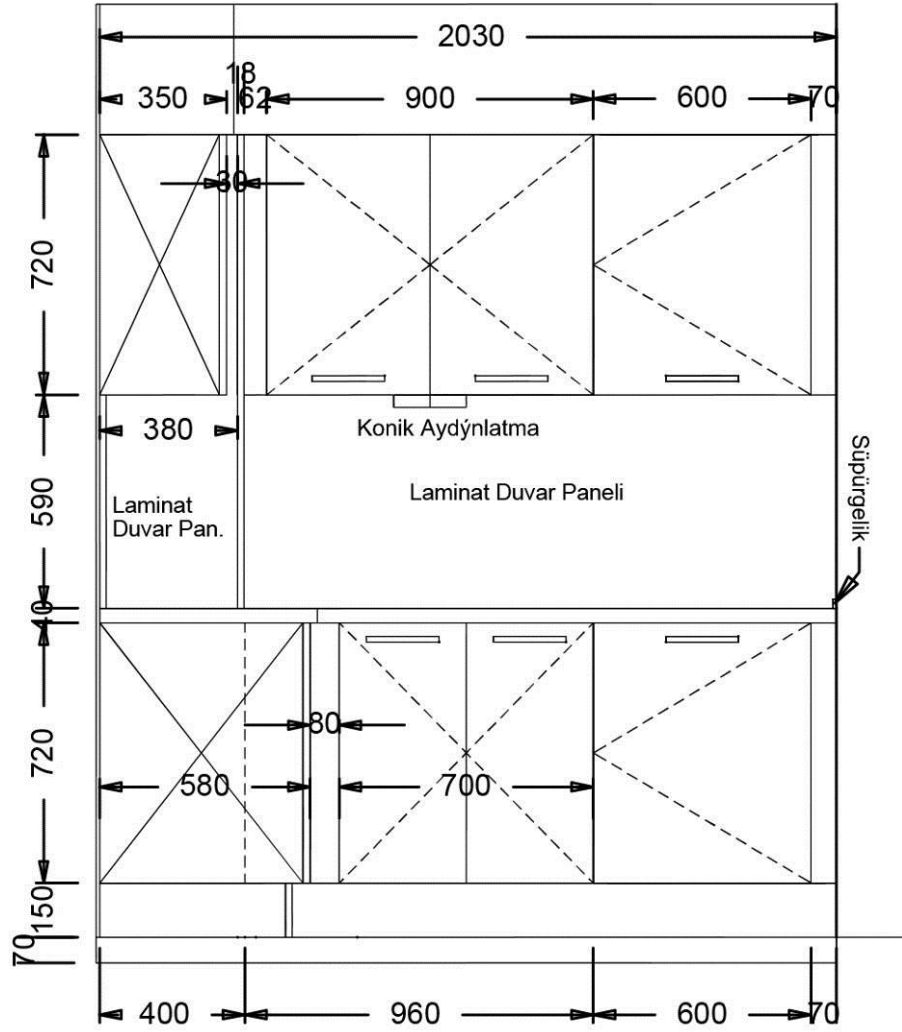
Çizelge C.28 : Andromeda Gold 3+1 konut mutfağı (M28) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	80x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Tezgah Altı	120x60x36 cm.	2
Tezgah Altı Şişelik	15x60x72 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	5
Tezgah Altı	35x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	40x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	9
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü	80x60x30 cm.	1
Raf Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Duvar	110x35x36 cm.	3
Açıklama		
Toplam 0.9 m3 çekmece hacmi, 3.92 m3 dolap hacmi, 0.41 raf hacmi olmak üzere toplamda 5.23 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

Çizelge C.29 : Bahçelievler My City 3+1 konut mutfağı (M29) ve donatıları.

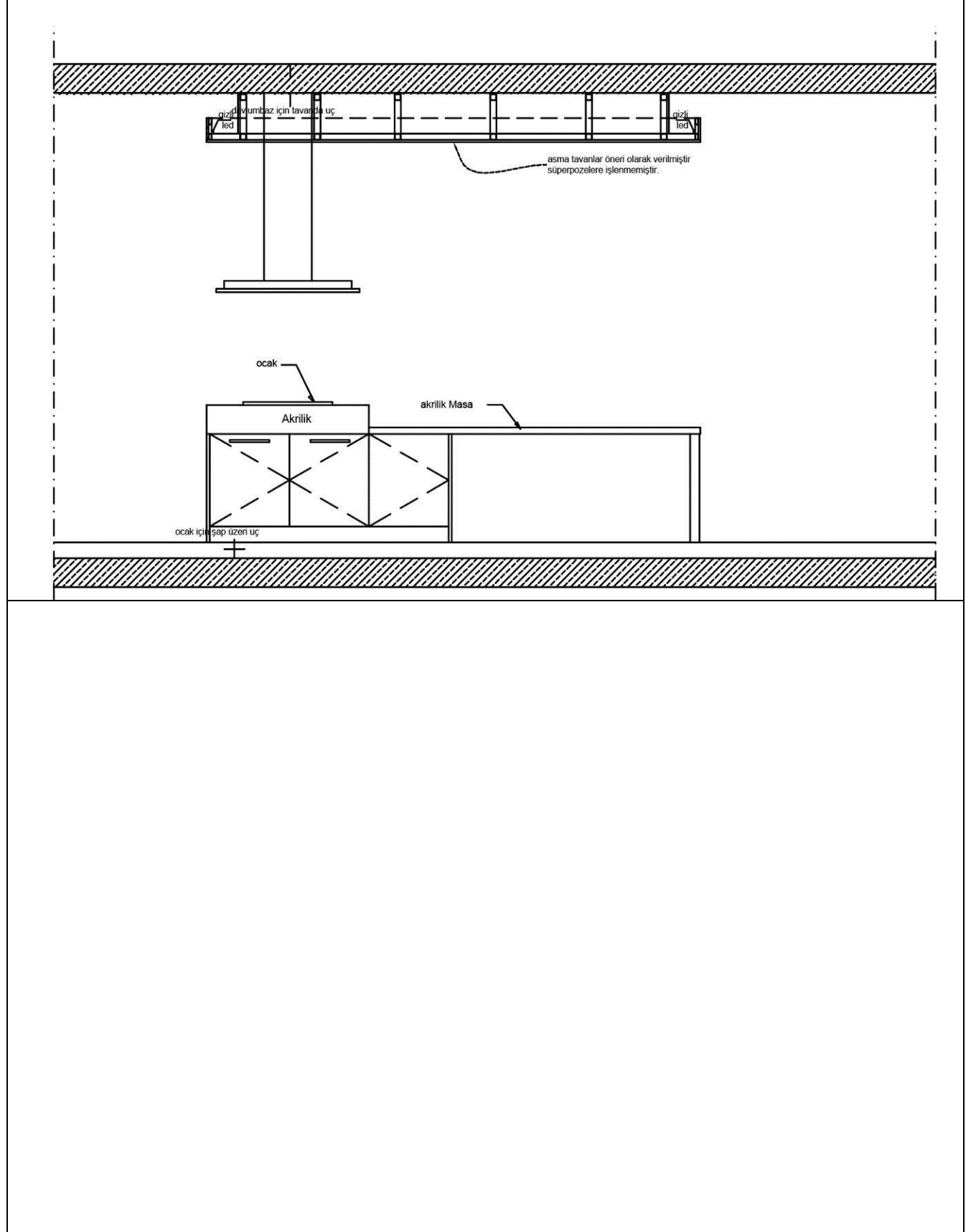

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	80x72x195 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	60x60x65 cm. – Aspiratör	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	60x60x15 cm.	1
Masa Altı	60x60x28.5 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	3
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	35x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	1
Tezgah Üstü	80x60x24 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 2.36 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.62 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

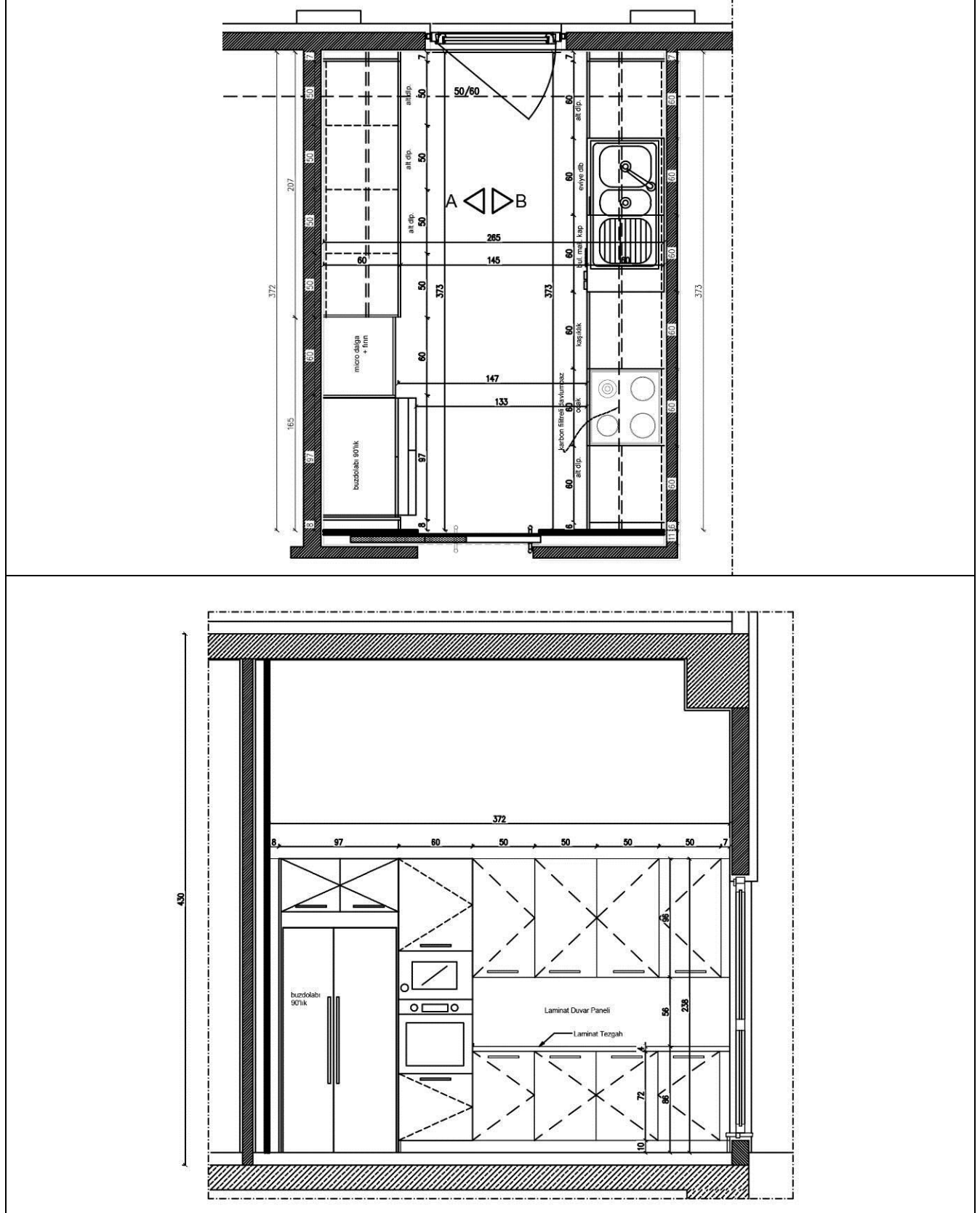
The image contains three architectural drawings of a kitchen unit:

- Plan View (Top):** Shows the layout of the kitchen unit with a width of 100 and a depth of 52. It includes a four-burner cooktop labeled "fırın+ocak" (oven+stove) and a sink area.
- Side Elevation (Middle):** Shows the side profile of the unit with a total height of 200. It features a double-basin sink labeled "bulaşık makinesi" (dishwasher), an upper cabinet labeled "üst dolap", and a refrigerator labeled "buzdolabı".
- Front Elevation (Bottom):** Shows the front view of the unit with a total height of 200. It includes a refrigerator labeled "buzdolabı 90'lık", a cooktop labeled "fırın priz (15-1230)", a wall panel labeled "akrilik Duvar Paneli", a countertop labeled "akrilik Tezgah", a sink labeled "tencerelik", a faucet labeled "RL-lamba", and a trash bin labeled "çöp kovası".

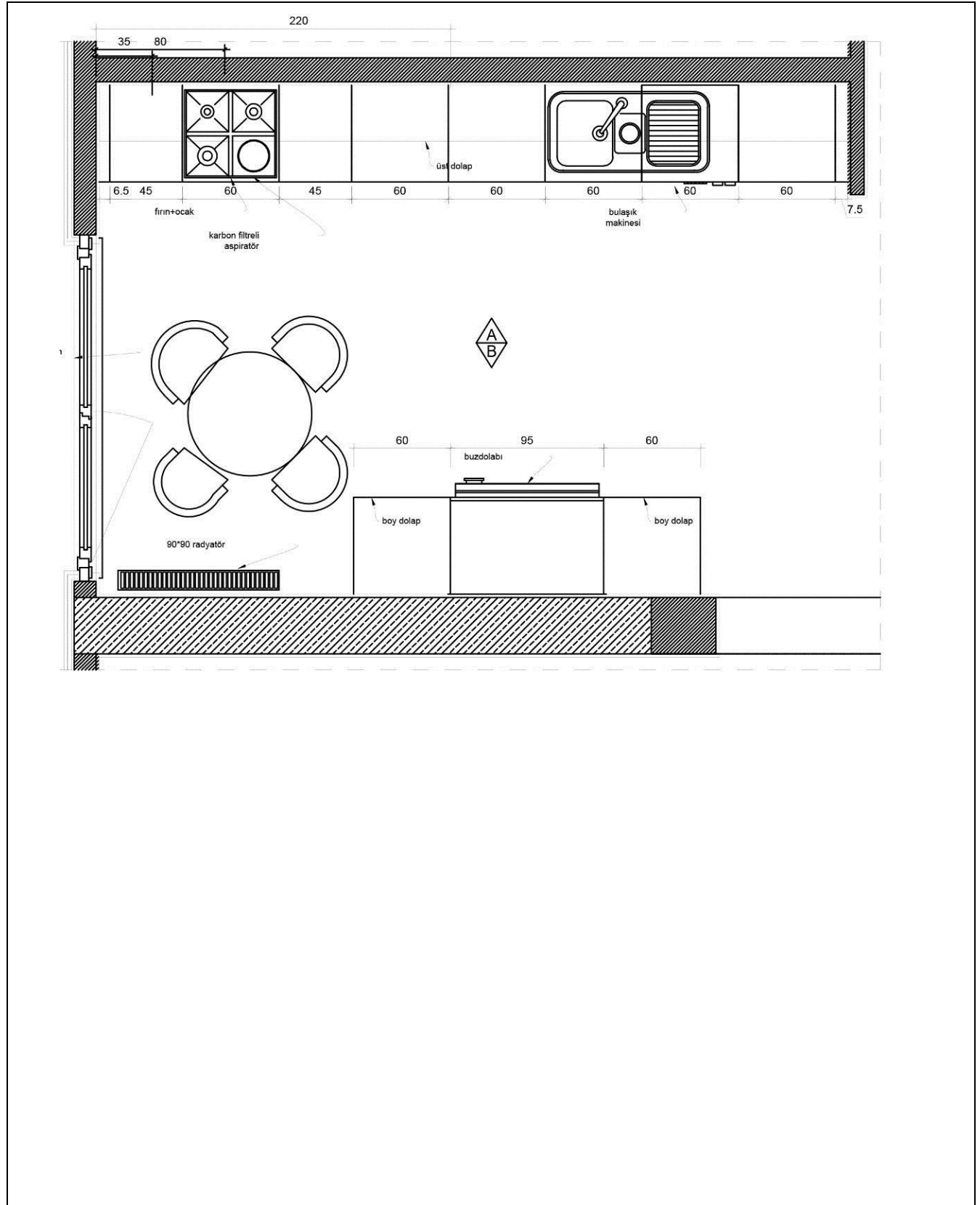
Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	97x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	100x76x65 cm. – Ada Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	60x60x36 cm.	4
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Masa Altı	50x60x72 cm.	3
Tezgah Altı	60x60x72cm.	1
Tezgah Altı	60x60x60 cm.	1
Tezgah Altı	55x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	4
Tezgah Üstü	60x35x36 cm.	4
Tezgah Üstü	55x35x96 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	47.5x60x36 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.51 m3 çekmece hacmi, 2.60 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.11 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

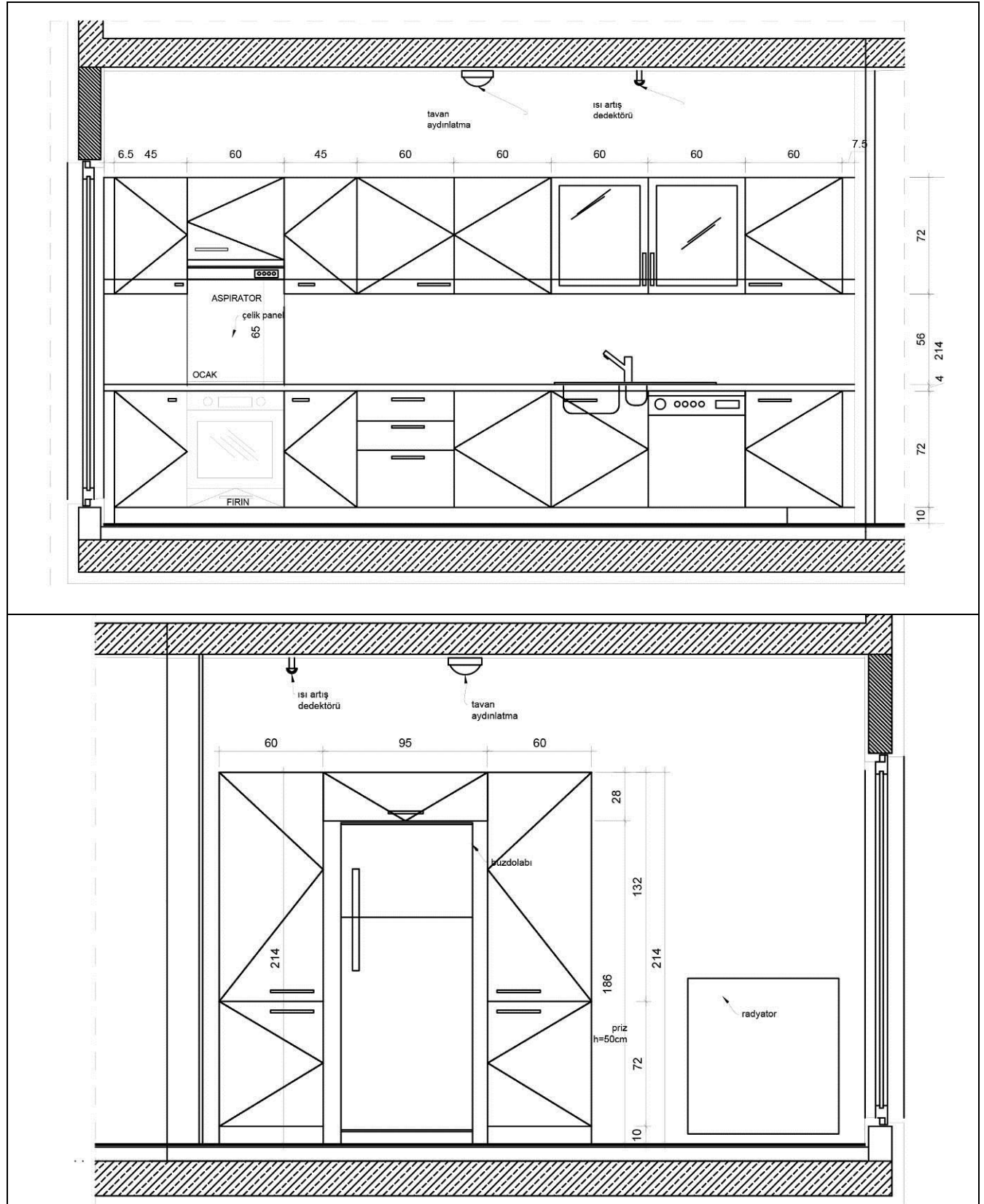
Çizelge C.31 : My Home 3+1 konut mutfağı (M31) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x70x192 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlikxyükseklik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	2
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	4
Tezgah Altı	50x60x72 cm.	4
Tezgah Altı	60x60x55 cm.	1
Tezgah Üstü	46.5x60x36 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	60x35x60 cm.	5
Tezgah Üstü Köşe	60x35x36 cm.	5
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 3.66 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.92 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

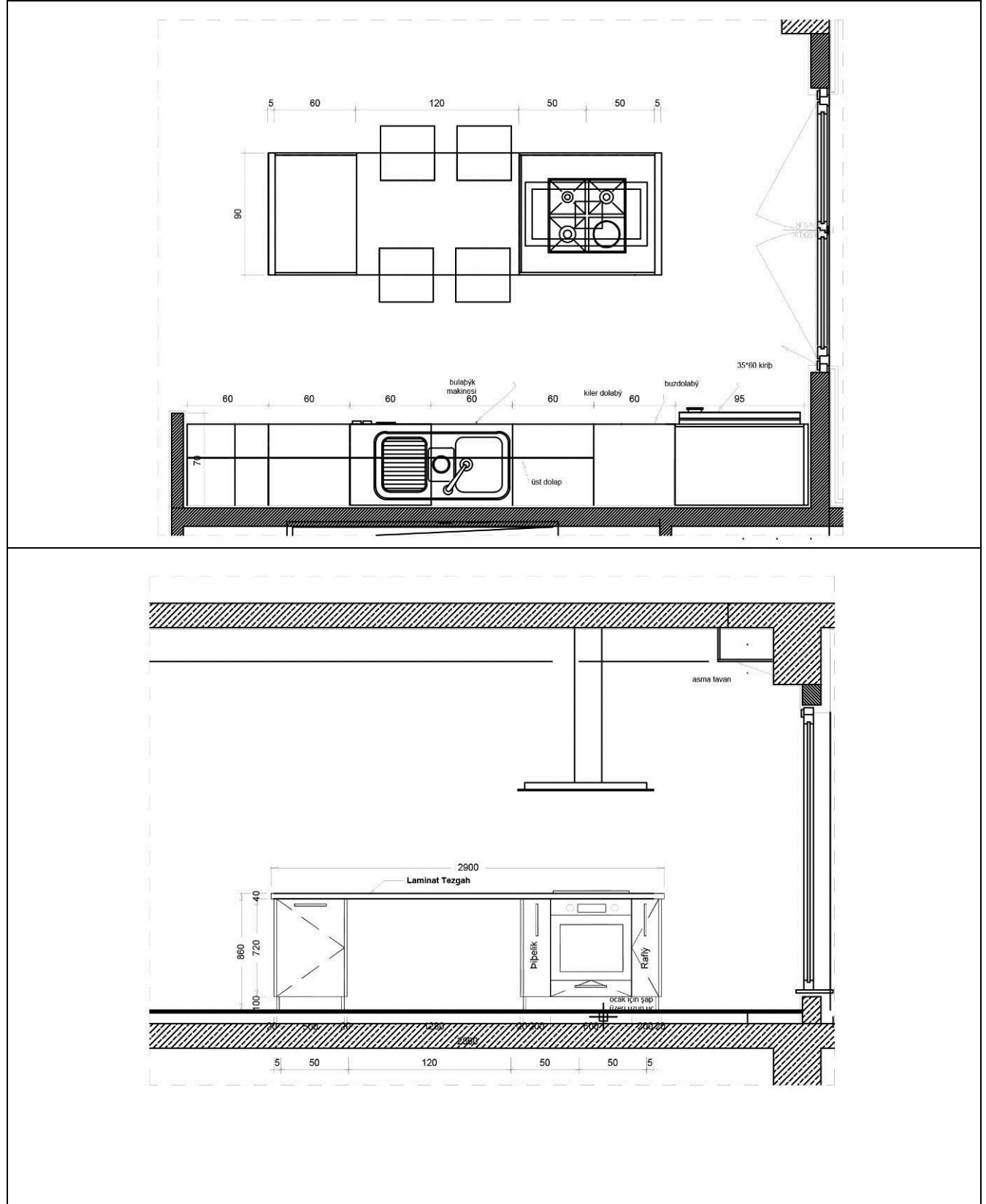
Çizelge C.32 : My Towerland 3+1 konut mutfağı (M32) ve donatıları.

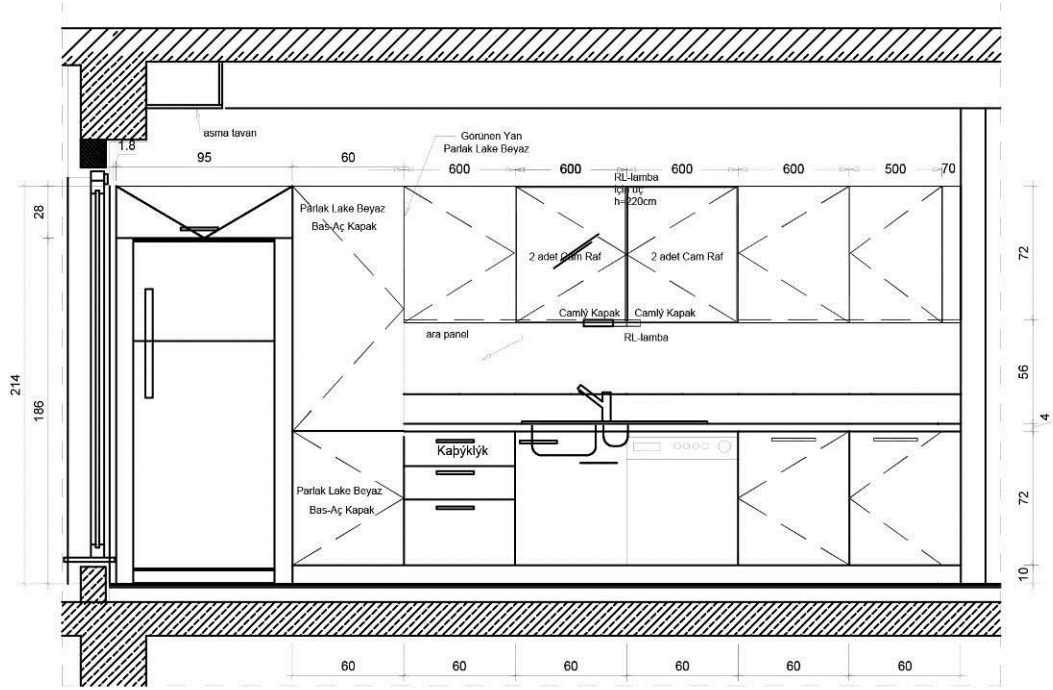

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	95x72x186 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	70x42x65 cm. – Duvar Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	2
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	2
Tezgah Üstü	95x60x28 cm.	1
Tezgah Üstü	45x35x72 cm.	2
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	5
Boy Dolabı	60x60x204 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.26 m3 çekmece hacmi, 3.51 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 3.77 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

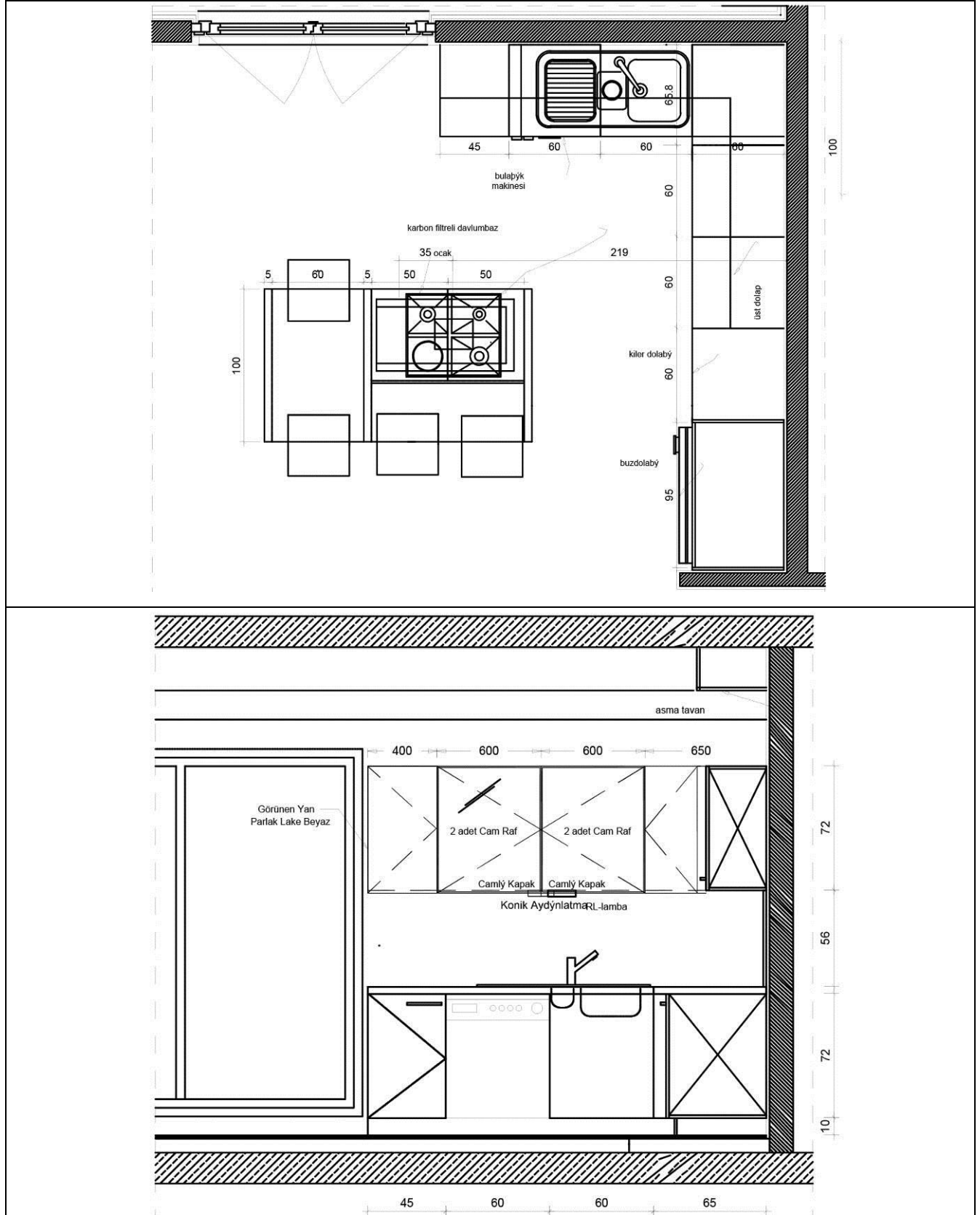
Çizelge C.33 : My Towerland 3+1 konut mutfağı (M33) ve donatıları.

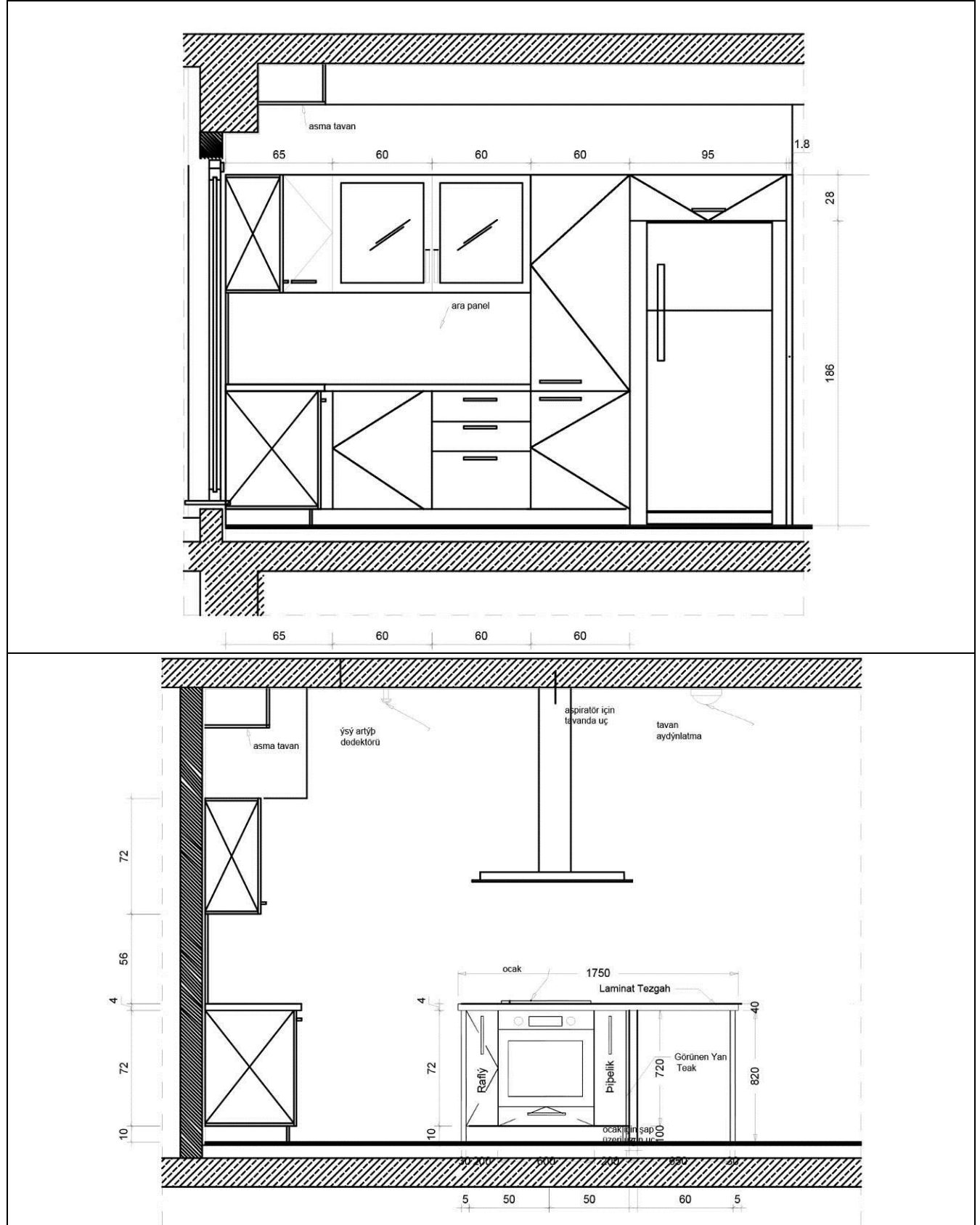

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	85x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	100x42x120 cm. – Ada Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Masa Altı Şişelik	20x60x72 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	3
Masa Altı	50x60x72 cm.	1
Masa Altı	20x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	4
Tezgah Üstü	50x35x72 cm.	1
Boy Dolabı	60x60x204 cm.	1
Tezgah Üstü	95x35x28 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.34 m3 çekmece hacmi, 2.05 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 2.52 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

Çizelge C.35 : My Towerland 3+1 konut mutfağı (M35) ve donatıları.

Eviye	1.5 hazneli damlalıklı 100cm. eviye	
Buzdolabı (enxderinlikxyükseklik)	85x72x190 cm.	
Fırın (enxderinlikxyükseklik)	60x60x76 cm.	
Ocak (enxderinlik)	57x54.5 cm.	
Davlumbaz (enxderinlikxyükseklik)	100x42x120 cm. – Ada Tipi	
Bulaşık Makinesi (enxderinlik)	60x57x82 cm.	
Depolama Alanları(Ceviz)		
Çekmece Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x18 cm.	2
Tezgah Altı	60x60x36 cm.	1
Şişelik	20x60x72 cm.	1
Dolap Yeri	Ölçü (enxderinlikxyükseklik)	Adet
Tezgah Altı	60x60x72 cm.	3
Tezgah Altı Köşe	60x60x72 cm.	1
Tezgah Altı	45x60x72 cm.	1
Tezgah Üstü	40x35x72 cm.	1
Tezgah Üstü	60x35x72 cm.	3
Tezgah Üstü Köşe Dolabı	50x50x72 cm.	1
Masa Altı	20x60x72 cm.	1
Açıklama		
Toplam 0.34 m3 çekmece hacmi, 3.80 m3 dolap hacmi olmak üzere toplamda 4.14 m3 mutfak depolama hacmine sahiptir.		

Ek D

Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yürüttüğüm yüksek lisans tezi çalışmamda kullanılmak amacıyla hazırlanmıştır. Soru ve ifadelere vereceğiniz yanıtlarla, bu bilimsel çalışmaya önemli ölçüde katkıda bulunmuş olacaksınız. Bu araştırmanın, elle tutulabilen hedeflere ulaşması, sizin sorulara vereceğiniz yanıtların samimiyetine bağlı olacaktır. Katkı ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

1-Kişisel Bilgiler

- Cinsiyet
- Yaşınız
- Eğitim durumunuz
- Aylık geliriniz nedir

2- Konutla İlgili Sorular

- Konut içerisinde kaç birey yaşamaktadır?
- Konutta kiracı mısınız, mülk sahibi misiniz?

3- Yaşam Tarzı ile İlgili Sorular

- Evinizde ortalama haftada kaç gün yemek pişiriyorsunuz?
- Evde yemek pişiren kaç kişi var?
- Evinizde ne kadar sıklıkla misafir ağırlamaktasınız?

4- Mutfak ile İlgili Sorular

- Mutfağınızın konut içerisindeki yerinden memnun musunuz?
- Yukarıdaki mutfak plan tiplerinden hangisi sizin mutfağınıza en yakındır?
- Mutfağınızın kapısı var mı? Var ise diğer mutfak içi donatılarınızı etkiliyor mu?
- Mutfağınızı başka hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?
 - Çocuk oyun alanı
 - Çocuk ders çalışma alanı
 - Sosyalleşme
 - Çalışma
 - Yemek yeme

- Bilgisayar kullanımı
- Çamaşır yıkama
- TV İzleme
- Diğer

-Lütfen, mutfağınızla ilgili aşağıda yer alan önermelerin size en az uyanı 1 , en çok uyanı ise 5 olacak şekilde göreceli bir sıralama yapınız.

Mutfağımı kullanışlı buluyorum. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfak dolaplarımın malzeme kalitesi beklentilerimi karşılıyor. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfaktaki tezgah genişliklerim çalışmak için yeterlidir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağımın alan olarak büyüklüğü yeterlidir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağımın doğal aydınlatması yeterlidir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağımın yapay aydınlatması yeterlidir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağımın havalandırması yeterlidir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağımın depolama alanları yeterlidir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağık tezgahım kolay temizlenebilir. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

Mutfağımın renk ve stilinden memnunum. Yetersiz 1 2 3 4 5 Yeterli

-Konuta geçtikten sonar mutfağınızda herhangi bir değişiklik yaptınız mı? Yaptınız ise neleri değiştirdiniz?

-Bu konutta oturmayı tercih etmenizde mutfak ne kadar önemli idi? Diğer sebepler kısaca neler idi?

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Pelin Uyar

Doğum Yeri ve Tarihi: İskenderun - Hatay / 29.09.1987

E-Posta: uyarpe@gmail.com

Lisans : (2005 – 2010) İstanbul Teknik Üniversitesi – Endüstri Ürünleri Tasarımı

Yüksek Lisans : (2012 – 2014) İstanbul Teknik Üniversitesi – International Master of Interior Architectural Design

Mesleki Deneyimler:

2010 – 2011 : Dsign A.Ş. (Endüstri ürünleri tasarımcısı)

2011 – 2012 : IKEA (Görsel tasarımcı)